

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ತುಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ

ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ)

9

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ)

ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ

ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560085

ಮುನ್ನುಡಿ

2005ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು 2010ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 12 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 7 ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 1ರಿಂದ 4ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು 5ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

2005ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ವಯ ಮಕ್ಕಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯೋಜನೆ
- ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು

ನೂತನ ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach) ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach)ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು

ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಭಾಷಾಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳಾದ ಆಲಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪ್ರಶಂಸಾ ಮನೋಭಾವ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂಠಪಾಠಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಒಂದು ಪೂರಕವಸ್ತುವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಯೇ ಕಲಿಕೆ ಗುರಿಯೆಂದು ಅಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಕಲೆ (learning to learn) ಹಾಗೂ ಕಲಿತುದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿ (learning to do) ಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾಹಿತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ : 1.3.2014

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡುತ್ತಾಯ
ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)
ಬೆಂಗಳೂರು

ನಾಗೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)
ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

2010-11ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 6ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ತುಳು ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸರಕಾರವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ 2013-14ಕ್ಕೆ 9ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ತುಳು ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದ.ಕ. ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುತೇಕ ಜನರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ತುಳು. ಇಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯೂ ತುಳು, ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆ ನಾಡಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರತೀಕಗಳು. ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳು ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು- ಕೊಂಡು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಅದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ತುಳುವಿನ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠಪುಸ್ತಕ ಇದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಠಗಳು ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತೀ ಗದ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರತೀ ಪದ್ಯ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅಡಕವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳ ಪೂರಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡುತ್ತಾಯ ಅವರು ಪಠ್ಯ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದ ರಚನೆಯ ಸಕಲ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿಮಾನಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು. ಈ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ತೆರನಾದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಾ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಐತಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ

ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಶಿಕ್ಷಕ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಐತ್ತಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ, ಹಿರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರುಗಳು, ಸರಕಾರಿ ಮಾದರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ
ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ, ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ.

ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಯಾದವ ಕರ್ಕೇರ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಪಡುಬಿದ್ರೆ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ
ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಜುಳ ಶೆಟ್ಟಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಮಹಿಳಾ ಡಿ.ಇಡಿ ಕಾಲೇಜು, ಬಲ್ಲಾರ, ಮಂಗಳೂರು-
575002

ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ, ಮುಖ್ಯ ಗುರುಗಳು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ ಇರ್ದೆ, ಉಪ್ಪಳಗೆ,
ಪುತ್ತೂರು, ದ.ಕ.-574259

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಪುತ್ತೂರು,
ದ.ಕ.-574 201

ಶ್ರೀ ರವೀಂದ್ರ ರೈ ಹರೇಕಳ, ಮುಖ್ಯ ಗುರುಗಳು, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ, ಪಾವೂರು, ಹರೇಕಳ,
ಬಂಟ್ವಾಳ

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎನ್. ಆಚಾರ್ಯ, ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದರು, ನಿವೃತ್ತ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕೆ.ಎಂ.ಸಿ. ಮಣಿಪಾಲ,
ಅಂಚೆ: ಪುತ್ತೂರು, ವಯಾ: ಸಂತೆಕಟ್ಟೆ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ

ಡಾ. ಪಾಲ್ವಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, 'ನೆಲೆ' ಅಂಚೆ
ನರಿಮಮೊಗರು-574312, ಪುತ್ತೂರು ದ.ಕ

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು-
575003

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತಾಯ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕರ್ನಾಟಕ
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 185

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ,
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 085

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗಮಣಿ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 085

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಎನ್. ಎಸ್. ಸೌಮ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಅರ್ಥಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ 2014-15ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ನೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿಕಸನ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾಗುವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು” – ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಅನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ 27 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: 24.11.2014 ರಂದು ಆದೇಶಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು 24.11.2014ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ 19.09.2015 ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ರಚಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು 2016-17ರ ಬದಲು 2017-18ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಾಹಿತಿದೋಷ, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ

ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯಪರಿವೀಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಡಯಟ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಕಡೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ(N.C.E.R.T) ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೌಲನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ: ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ 27 ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದುಡಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ
ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ
ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಹೆಚ್. ಎನ್. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ)
ಬೆಂಗಳೂರು-85

ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ
ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ)
ಬೆಂಗಳೂರು-85

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪ್ರೊ.ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪ್ರೊ. ಎ. ವಿ. ನಾವಡ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, # 301, ಎಬೋಡ್ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್,
ಕಲ್ಪನಾ ರಸ್ತೆ, ವಾಸ್‌ಲೇನ್, ಮಂಗಳೂರು-575002

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮಂಗಳೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ, ಕೊಣಾಜಿ. ಮಂಗಳೂರು- 574199

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಸಾಹಿತಿ, ಸಂಶೋಧಕರು, # 9, ಮಾರುತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ
ರಸ್ತೆ, ಕುವೆಂಪುನಗರ, ಮೈಸೂರು-570009

ದಿನೇಶ್ ಆರ್ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್, ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ಪಾಂಪೇ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಲೇಡಿಹಿಲ್, ಉರ್ವ,
ಮಂಗಳೂರು.

ಸರಿತಾ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ರಾಮಕುಂಜೇಶ್ವರ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಪುತ್ತೂರು, ತಾಲ್ಲೂಕು,
ಮಂಗಳೂರು.

ಚಿತ್ರಕಲಾಕಾರರು

ಜಯರಾಮ್ ಚವ್ವಾಣ್, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಬಾಲಿಕಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಸುರಪುರ,
ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಜೆ. ಬಿ. ದೇವರವುನಿ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಆರ್.ಐ.ಎಸ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ,
ಎಲ್ಲಿಮುನಾಲಿ, ಹುಕ್ಕೇರಿ ತಾ., ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಿಲ್ಲೆ

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎನ್. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ
ಸಂಘ (ರಿ), ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಜಿ. ನಾಗೇಶ್, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ),
ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು:

ಶ್ರೀಮತಿ ಎನ್. ಎಸ್. ಸೌಮ್ಯ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ
(ರಿ), ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅದೇಕಟ್ಟಾ

ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ

ಪಾಟೊ

ಪಾಲೆಸಂಕೆ

ಗದ್ಯಪಾಟೊಲು

1. 'ಸಹಕಾರಿ ಮಿಸೈ' ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್	1
2. ಪೊರ್ಲುದ ತುಳುಬಾಸೆ	12
3. ಸರೊ ಸುಕೊನೇ ಜೂವೊದ್ಯೆಸ್ತೊ	21
4. ತುಳುನಾಡ್ ಗೊಮ್ಮಟೆರ್	34
5. ಬೆಂದಂಡ ಉಣುಂಬ	45
6. ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ	56
7. ಸತೀ ಕಮಲೆನ ಸ್ವದೇಸಿ ರುತೊ	68
8. ಗಾಂದೈರ್ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತೆರ್	83
9. ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊದ ಕ್ರಾಂತಿ	93
10. ಬೂಮಿದೇವಿನ ಮೀಪುನ ಪರ್ಬ-ಕೆಡ್ಡಸ	110
11. ದೈವಾರಾದನೆ	116
12. ತುಳು ಲಿಪಿತ ಪೊಲಬು	124

ಪದ್ಯಪಾಟೊಲು

1. ಮೂಡಯಿ ಕೆಂಪೇರ್ಂಡ್ : ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್	9
2. ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ತೂಲೆ : ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ	16
3. ಆಯನ್ ಮೆನಿಪುಲೆ : ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ	31
4. ಸುಲೇಕ : ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ.ಶೆಟ್ಟಿ	41
5. ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ : ಡಾ. ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್	53
6. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ : ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ	64
7. ಪ್ರಮೀಳೆನ್ ಲೆತ್ತೆ ಕೈ ಪತ್ಯೆ : ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ	77
8. ಬಾಲೆ ಬಾಮಕುಮಾರ ಪೋಲ ಗಣಪತಿ ಆಲ - ಜಾನಪದ	88
9. ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡೈ : ಎಂ. ರತ್ನಕುಮಾರ್	106

* * * * *

‘ಸಹಕಾರಿ’ ಮಿಸೈ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್

ಉಳಿತೀರ್:

“ಒರಿಯಗಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲ, ಮಾತೆರೆಗಾದ್ ಪ್ರತಿಯೊರಿಲಾ” ಪನ್ನಿನನೇ ಸಹಕಾರದ ಮೂಲ ಫುಂತ್ರ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ದ ರಾಕ್‌ಡೇಲ್ ಪನ್ನಿ ಊರುಡು ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್ ಪನ್ನಿನಾಯೆ ಕುಂಟುದ ಕೈಮಗ್ಗೊದ ನೇಕಾರೆರೆನ್ ಕೂಡ್ತವೊಂದು ಕ್ರಿ.ಶ 1844ಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊನು ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಉಂದುವೇ ಜಗತ್ತ್‌ದ ಸುರುತ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊ. 1904ಡ್ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗ್ ಕನತ್‌ಂಡ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸುರುತ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗ 1909ಡ್ ಪುತ್ನೂರುಡು ಉದಿಪನ ಆಂಡ್. ಅವ್ವೇ ಪುತ್ನೂರು ಸಹಕಾರಿ ಟೌನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವೊನು ಚಾಲನೆಗ್ ಕನತಿನಾರ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್. ಆರೆನ ಸಾಧನೆಡ್ವಾದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಇತ್ತೆಲಾ ಸಹಕಾರಿದ ಕಳಕ್ ಮಂಡ ಆದೇ ಉಂಡು.

‘ಮೊಳಹಳ್ಳಿ’ ಪಂಡಿ ಕೂಡ್ಲೆ ‘ಸಹಕಾರಿ ಕಳಕ್ ಮಿಸೈ’ರಾಯಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಕಣ್ಣದುಂಬು ಬರ್ಪೆರ್. ಆರೆನ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲು ಇತ್ತಿನ ಕುಂದಾಪುರೊ ತಾಲೋಕುದ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಊರೇ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ. ಅವುಲು ದೇವಪ್ಪಯ್ಯ ಪನ್ನಿನಾರೆನ ಮಗೆ ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರ್ ಪೋಲಿಸ್ ಇಲಾಕೆಡ್ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸರಕಾರಿ ಬೇಲೆಡಿತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜೇ ಕಡೆಟ್ ಉಂತ್ಯೆರಾಪುಜಿ. ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರೆಗ್ ಇಟ್ಟೇಲ್‌ಗ್ ವರ್ಗಾವಣೆ ಆಂಡ್. ಇಟ್ಟೇಲ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಆರ್ ಮೂಕಾಂಬಿಕೆ ಪನ್ನಿನಾರೆನ್ ಮದಿಮೆ ಆದ್, ಪುತ್ನೂರು ಪಟ್ಟಣದ ನಡುಟಿತ್ತಿ ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆ ಪನ್ನಿ ಜಾಗೆಡ್ ಇಲ್ಲ್ ಮಲ್ತಾದ್ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಆ ಇಲ್ಲಲ್ 1880ನೇ ವರ್ಸೊದ ಅಗೋಸ್ತು 4ನಾನಿ, ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರೆನ ಮೂಜನೇ ಮಗೆಯಾದ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಪುಟ್ಟು-ಬಲಕೆ ಮಾಂತಾ ಪುತ್ನೂರುಡೇ ಆಂಡಲ ತರವಾಡ್ಲ ‘ಮೊಳಹಳ್ಳಿ’ ಆರೆನ ಪುದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂದು ಪರಪ್ಪುಗ್ ಬತ್ತಂಡ್.

ಎಲೈಡಾರ್ ಪುತ್ತೂರು ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆಡ್ ಕಲೆರ್. ಕಲ್ಪನೆಡ್ಲಾ ಬಾಕಿ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಡ್ಲಾ ಆರ್ ಎಲೈ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಬಿಸೆ. ಎಣ್ಣೆನೆ ಕ್ಲಾಸ್ಡ್ ಮಿತ್ತ್ದ ಶಿಕ್ಷಣೋಗು ಅಪಗ ಪುತ್ತೂರುಡು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಚ್ಚಾಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಲ್ಪಾದಿಗೆಗ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಪೋವೊಂಡಾಂಡ್. ಕುಡ್ಲಡ್ ಆರ್ ಆರೆನ ನೇಲ್ಯಮೈರ್ನ್ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಉಂತುದು ಸಾಲೆಗ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಹೈಸ್ಕೂಲುಗು ಸೇರ್ದ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪಾಸ್ ಮಲ್ತ್ದ ಕುಡ್ಲದ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಅಪಗದ ಎಫ್.ಎ. ಮಲ್ತ್ರ್. ಎಫ್.ಎ. ಪಂಡ ಇತ್ತೆದ ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಇತ್ತಿಲೆಕ. ಡಿಗ್ರಿ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ಅರೆಗ್ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಂಡ್. ಡಿಗ್ರಿ ಮಲ್ಪೊಡೊಂದಾಂಡ ಅಪಗ ಮದ್ರಾಸ್(ಚೆನ್ನೈ)ಗ್ ಪೋವೊಡಿತ್ತಂಡ್. ಆತ್ ದೂರೊ ಒರ್ಯನೇ ಕಡಪುಡ್ಯರೆ ಇಲ್ಲಾಲ್ಕುಲು ಒಂತೆ ಪೋಡಿತ್ತೆರ್. ಆತ್ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪುನಲಾ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮ್ ಬಂಜಂದ್ ತೋಜಿಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಶಿವರಾಯರೆನ ಕಲಿಕೆ ಎಫ್.ಎ.ಡೇ ಉಂತುಂಡು.

ಕಲ್ಪಾದಿಗೆ ಮುಗಿಬೊಕ್ಕ ಶಿವರಾಯರೆನ ಮಿತ್ತ್ ಮದ್ದೆದ ಬಗೆಟ್ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮನ ಒತ್ತಡ ಬತ್ತಂಡ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ ಒತ್ತಾಯೋಗು ಶಿವರಾಯರ್ ಉಡುಪಿ ನಯಂಪಳ್ಳಿ ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯರೆನ ಮಗಳ್ ಅನಸೂಯನ್ ಮದ್ದೆ ಆಯೆರ್. ಮದ್ದೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಅನಸೂಯ ಉಮಾ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಆಯೆರ್.

“ದಾನೆ ಆಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಉದ್ದೇಗ ಕೈಕೊನೊಡು” ಪನ್ನಿ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಶಿವರಾಯರ್ ಮಡಿಕೇರಿಗ್ ಪೋದು ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಕಾಸಗಿ ಸಾಲೆಡ್ ಮಾಸ್ತಾದ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊ ಅಲ್ಪ ಆರ್ ಮಾಸ್ತರಿಕೆ ಮಲ್ತ್ರ್. ಅವು ಆರೆಗ್ ದಾಲ ಕುಸಿ ತೋಜಿಜಿ. ಅಯಿನ್ ಬುಡ್ಡು ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಉರ್ಯಾಯನ ಅಡಿಟ್ ಆಳಾದ್ ಬೆನ್ನುನೆಡ್ಲ ಸ್ವತಂತ್ರೋಡೇ ಬದ್ಕುನ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಎನ್ನೊಂಡೆರ್. ಹಟೊ ಕಟ್ಟೆದ್ ಪ್ಲೀಡರ್ (ವಕಾಲತ್) ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ಕುಲ್ಪು ಸುರುತ ರ್ಯಾಂಕ್ಡ್ ಪಾಸಾಯೆರ್. ಕೋರ್ಟುಡ್ಲ ಸನದ್ ಪಡೆದ್ ವಕೀಲ ಶಿವರಾಯರಾದ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ವಕಾಲತಿಗ್ ಸುರು ಮಲ್ತ್ರ್.

ಪಗರಿದ ಮುನೆತ ಪಾತೆರ, ವಾದ ಮಲ್ಪುನ ಬಿಸಾಡಿಕೆ, ಏರೆಗ್ಲ ಪೋಡ್ಯಂದಿನ ಗಟ್ಟಿ ತಿಗಲೆ, ಕಾನೂನು, ನ್ಯಾಯೋನು ದಂಟಂದಿನ ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ನೀತಿ ನಿಶ್ಚೆನ್ ದೀವೊಂದು ಆರ್ ಆರೆನ ಕಕ್ಷಿದಾರೆರೆಗ್ ಗುಣತಿಕ್ಕಲೆಕ ಕೋರ್ಟುಡು ವಾದ ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದೇ ಆರ್ ಬಾರಿ ಬೇಗೊಡೆ ವಕಾಲತಿಗೆಡ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಆರ್ ಪತ್ತಿನಂಚಿನ ಕೇಸ್ ಸುಳ್ಳುಂದು ಗೊತ್ತಾಂಡ ಮಾತ್ರ ದಯ-ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಇಚ್ಚಾಂದ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಾಸ್ನ್ ಪಿರಕೊರ್ದು ಅರ್ದೊಡೇ ಕಡಪುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಿರವುದ ಬಾಕಿಲೆ ಪೊಗ್ಗುನ ಮೋಸದಾಕ್ಷೆನ್ ಆರ್ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗರೆನೇ ಬುಡ್ಡೆದಿಜೆರ್. ಸಾಕ್ಷಿದಾಕುಲು ಆರ್ ಪಾಡಿ ಸವಾಲ್ ಗಾಲ್-ಮೇಲಾದ್ ಸತ್ಯೊ ಒಪ್ಪೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಾಸ್ದಾಂತಿನ ಬಡಪೊತ್ತುದ ಸತ್ಯಾದಿಗೆ ಬತ್ತೆಂಡ ಆಯಡ ಆರ್ ಕಾಸ್ ದೆತೊನೊಂದುಚ್ಚಾಂಡ್. ಕಾಸ್ ಆನಗ ಕೊರ್ಲಾಂದ್ ಕಡಪುಡ್ಲ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ಆರೆನ ವಾದೊನು ಕೇಂಡಿನ ಹಿರಿಯ ವಕೀಲರ್ನಕುಲು ಸನ ಬಿರೆಳ್ ತುಚ್ಚೊಂದಿತ್ತೆರೆ.

ಶಿವರಾಯರ್ ವಕೀಲರಾದುಪ್ಪುನಗ ಹಳ್ಳಿದ ಬೆನ್ನಿದಕ್ಷೆನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್. “ಬೆನ್ನಿದಾಯನೇ ದೇಸೊದ ಬೆರಿಮುಳ್ಳು” ಪನ್ನಿ ಗಾಂದ್ಯರೆನ ಪಾತೆರೊನು ಒತ್ತೊಂಡೆರ್. ಪ್ರತಿ

ಉರುಡ್ಲಾ ಒರಿಯೋ, ರಡ್ಡ್ ಜನನೊ ಜಮೀನ್ದಾರ್. ಅಕುಲೆ ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿ ಒಕ್ಕಲಕ್ಕುಲು ಮಲ್ಪೊಡ್ತಂಡ್. ಬಂಜ ಬತ್ತದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದದ್ ಕಂಡೊಡು ದತ್ತಿನ ಬುಳೆಟ್ ಅರೆವಾಸಿ ದಣಿಕೆ ಗೇಣಿ ಕೊರೊಡ್ತಂಡ್. ಒರಿನ ಅರೆವಾಸಿ ಬುಳೆಟ್ ಆಯೆ ವರ್ಸೊ ಇಡೀ ಕರಿಪೊಡು. ಆಯನ ಕುಟುಮೊದ ಉನಸ್-ತಿನಸ್, ಕುಟುಮೊದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರೆನ ದುಸ್ತುಲೆನ್ ಪೂರಾ ಆಯೆ ಆಯಿಡಿತ್ತಿ ಅರಿಬಾರ್ ಮಾರ್ದೇ ಕೊನವೊಡು. ರೋಗ-ರುಜಿನ ಬತ್ತಂಡ ಮರ್ದ-ಆರೈಕೆಗ್ಲಾ ನೆಡ್ಲೇ ಆವೊಡು. ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಸಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ಯರೆ ಬೂಕು-ಸಿಲೇಟ್ ಬಾಕಿ ಕಿಸ್ತಗ್ಲಾ ಉಂದುವೇ ಅರಿಬಾರ್ ಮಾರ್ದ ತಿಕ್ಕಿ ದುಡ್ಡುಡಾವೊಡು. ಈ ಮದ್ಯೊಡು ಇಲ್ಲಾಲ್ ಮದ್ದೆ-ಲೇಸ್‌ಲು ನಡಪೊಡಾಂಡ ಆಯೆ ಬೇರೊದಕ್ಲೆಡ ಅಕುಲು ಪಂಡಿನ ಬಡ್ಡಿ ಕೊರ್ಯರೆ ಒತ್ತೊಂದು ಸಾಲದೆತೊನೊಡು. ವರ್ಸೊದ ನಡುಟೇ ಉನಿಯರೇಂದ್ ದೀಡ್ನ ಅರಿಬಾರ್ ಮುಗಿಂಡ ಒಂಜೆಕ್ ನಾಲ್‌ಪಾಲ್ ಕೊರ್ಪೆಂದ್ ದನಿಕುಲೆಡ ಅತ್ತಂಡ ಬೇತೆ ಮಲ್ಲಾಕುಲೆಡ ಅರಿಬಾರ್ ಪೂಲಿಕ್ ನಟ್ವೆದ್ ದೆತೊನೊಡು. ಈಶ ಮಾತ ಬಂಜಡು ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರ್ತೊ ಮಲ್ಪೊನ್ನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಉಪಕಾರ ಮಲ್ಪೊಡೊಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಆರೆಗ್ ತರೆಕ್ ಪೋಯಿನೆ ಸಹಕಾರಿ ಮಾರ್ಗೊ. ಸಹಕಾರಿ ಸಾದಿ ಪತ್ತಂಡ ಮಾತ್ರ ಈ ಬಂಜ ಕಳೆಯರೆ ಸಾದ್ಯಂದ್ ಆರ್ ತೆರಿಯೊಂಡೆರ್.

‘ಸಹಕಾರೊ’ ಪನ್ನಿ ಸಬ್ಬೊದ ಪಿರವುಡು ಎಡೇನ ತಿರ್ಲುಂಡು. ಒವ್ವೇ ಬೇಲೆ ಕಸುಬುಡು ಒರಿಯಗೊರಿ ಪುಗೇಲ್ ಕೊರ್ಮ ಕಜ್ಜ ಬೆನ್ನುನನೇ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವ. ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಈ ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ ಕಂಡೊ-ಕಲೊಟು ಜನಮಾನಿಲು ಕೂಟ ಕೂಡ್ಲು ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆಗ್ ನೆರೆಕರೆತ ಮಾತ ಇಲ್ಲಾಲ್ಕುಲುಲಾ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರ್ಪೆದರ್. ತಿಕ್ಕಿನ ಪಸಲ್‌ಡ್ ಒಂಜಂಸ ಬುಳೆನ್ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರ್ದಿನ ಜನೊಕುಲು ಪಾಲ್ ಕಟೊಂದು ಅವು ಅಕುಲೆ ಸೇಜಿಪಾಲ್‌ಂದ್ ಸಂತೋಸುಡು ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದುವೇ ಸಹಕಾರಿ ಬದ್ಕದ ಮೂಲೊ. ಈ ತತ್ವೊ ತುಳುವೆರೆನ ಪರತಿರಿ. ಈ ಮೂಲೊ ತತ್ವೊನು ಉಡಲ್ವೇ ಬುಳೆಪವೊಂದು ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸಹಕಾರಿ ಕಳೊಕ್ ಕಾರ್‌ದೀಯೆರ್.

ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಗು ಸೇರ್ಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಅಕುಲು ಪ್ರತಿಯೊಂಜೆಗ್ಲಾ ಸರಕಾರದಂಚಿ ತೂವೊಡುಂದಿಜ್ಜಿ. ಅಕುಲಕುಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಅಕುಲಕುಲೆ ಮಲ್ಪೊನುವೆರ್. ಅಕುಲಕುಲು ಬುಳೆಪಯಿನ ಬುಳೆಕ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ದುಡ್ಡು ಬೋಡಾಂಡ ಅಕುಲು ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿಡ್ ಸಾಲ ಪಡೆವೊನೊಲಿ. ಆತೇ ಅತ್ತ ಅಕುಲೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಡು ತಿಕ್ಕಿನ ಲಾಬೊನು ಅಕುಲಕುಲೇ ಪಟ್ಟೊನ್ಬರೆಗಾಪುಂಡು.

1904ಡ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಕಾಯಿದೆ ಪಿರ್ಕಾರೊನೇ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊ ಉದಿಯಬೆನೊಡುಂದು ಆರೆ ಮನಸ್. ಪಣವುದ ಸಾಯೊಗಾತ್ರ ಅಪಗದ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರೊಗು ಮೇಲ್ ಮೇಲ್ ಕಾಕಜಿ ಬರೆಯೆರ್. ಅಕೇರಿಗ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಸರಕಾರ ಒತ್ತೊಂಡ ಯಾವಂದ್, ಸಂಗೊಗು ಸದಸ್ಯರಾವೊಡು. ಪಾಲ್ ಬಂಡವಾಳ ಕೂಡೊಡು. ಅಯಿಕಾದ್ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮ ತಿರ್ಗೈರ್. ಬಡವೆರೆನ್ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆನ್ ಮಾತ ತೂದು ಪಾತೆಯೆರ್.

ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಸಬೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊದ ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂಚಿನಂದ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾಯೆರ್. ಜನೊಕುಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ಪವುನೆಡ್ ಸಪಲತೆ ಪಡೆಯೆರ್. 1909ಡ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ಸಹಕಾರಿ ಟೌನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಉದಿಪನ ಆಂಡ್. ಭಗಿರಥೆ ಗಂಗೇನ್ ಕೈಲಾಸೊಡ್ ಭೂಮಿಗ್ ಕನತಿಲೆಕ ಪುನೆದ್ ಪುನೆದ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವೊದ ಕೂಡುಕಟ್ಟೆನ್ ಪುತ್ತೂರುಗು ಕನಬತ್ತದ್ 'ಸಹಕಾರಿ ಭಗಿರಥೆ' ಆಯೆರ್. ಸಂಗ ಉಟರ್ನೆ ಆಂಡ್. ಆಂಡ್ ಏರ್ಲ ಸಾಲದೆಪ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ್ಚೆರ್. ದಾನೇನಾ ಪೋಡಿಗಿ. ಕಡೇಕ್ ಶಿವರಾಯೆರೇ ಮಾತೆರೆಡ್ ದುಂಬು ಸಾಲ ದೆತ್ತದ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರೊಡಾಂಡ್.

ಪುತ್ತೂರುಡು ಉದಿಪನ ಆತಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಗೊನು ತೂದು ಉಡುಪಿ-ಕಾಸರಗೋಡುಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆನ್ ಜನೊಕುಲು ಉದ್ಯಬೆಂದೆರ್. ಅಕುಲೆಗ್ ಮಾತ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸಾದಿ ಪಂಡ್ ದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ನಿನಾಕುಲೆಗ್ ಉಪಕಾರ ಅವೊಡುಂದು 1914ಡ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸುಟಿತೆರ್. ಅಯಿನ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡ್ಲೆಗ್ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆರ್ 21 ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟು ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್ ದ್ ಬುಳೆಚಿಲ್ ಗ್ ಕನತೆರ್. ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಬುಳೆಪವುನ ಸೊತ್ತುಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕುಲೆಕಾವೊಡುಂದು 1919ಡು ಆರ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ಬೆನ್ನಿದಕ್ಲೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊನು ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. 1917ಡ್ ಅರ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ 'ಸದಾನಂದ ಸಹಕಾರಿ ಭಾಷಖಾನೆ' ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶೊಡೇ ಸುರುತ ಸಹಕಾರಿ ಅಜ್ಜಿದಿಲ್ಲೆಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಂಡ್.

ಪುತ್ತೂರು ಭೂ ಅಡಮಾನ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಗಟು ಮಾರಾಟ ಸಂಸ್ಥೆ, ಸಹಕಾರಿ ಧಾನ್ಯದ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಹರಿಜನ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಸಹಕಾರಿ ಲೇಬರ್ ಯೂನಿಯನ್, ಸಹಕಾರಿ ಲೈಫ್ ಇನ್‌ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿ, ಸರಕಾರಿ ನೌಕರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ವರ್ತಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಜೇನು ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಮಹಿಳಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಘ ಇಂಚ ದಿಂಜ ಸಂಗೊಲೆನ್ ಉದಿಯ ಬೆಂದೆರ್. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲು ಲಕ್ಕುದುಂತೊ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆ ಉಟರ್ನೆಗ್ ಶಿವರಾಯೆರೆನ ಗೇನೊದ ನಿರೇಳಿತ್ತೆಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟೊದ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿದ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ಪುತ್ತೂರುಗು ಸುರುತ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕಂಡ್.

ರಡ್ಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲೊಡು ಅರಿ, ಬಾರ್, ದಾನೊಲೆನ್ ಬೆನ್ನಿದಕುಲೆಡ ಕಡ್ಡಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಲ್ಪುನ ಲೆವಿ ಪದ್ಧತಿನ ಸರಕಾರ ಜಾರಿಗ್ ಕನತ್ಂಡ್. ವಸೂಲಾತಿದ ದಿನೊನು ಸರಕಾರ ಶಿವರಾಯೆರೆನ ಪುಗೇಲ್ ಗ್ ಪಾಡೆಂಡ್. ದ.ಕ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸೊಸೈಟಿದ ಮುಕಾಂತ್ರ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಆ ಕೆಲಸೊ ಬಾರಿ ಪೂರ್ಲುಡು ಮಲ್ತೆರ್.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರೆ. ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರೆನ ಭಕ್ತಿ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧ್ಯರೆನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ, ಮಹಿಳೋದ್ಧಾರ ಇಂಚಿನ ಸಮಾಜ ಸೇವಾಕಾರ್ಯೊಲು ಆರೆಗ್ ಬಾರಿ ಇಸ್ಸೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಕಾಲೊಡು ಉಬಾರ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಸಾಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಉನಿಸ್ ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊ ಆಂಡೆಗೆ. ಮಾತಾ ಜಾತಿದಕುಲುಲಾ ಉನಿಸ್ ಗ್

ಒಟ್ಟುಗೂ ಕುಲ್ಲಿದು ಉಂಡುದು ಲಕ್ಕಿರೆ. ಉನಸ್‌ಗ್ ದಿಂಜ ಜನ ದಲಿತೆರ್ ಬತ್ತದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೇಲಾ ಉಂಡಿನಕ್ಕೆ ಇರೆದೆಪ್ಪೆರೆ ತಯಾರಾಯಿಜೆರ್. ನೆನ್ನ ತೂದು ಶಿವರಾಯೆರೆ ಸ್ವತ ಪೋದು ಮಾತೆರ್ ಉಂಡಿನ ಇರೆನ್ನಾ ಸಂತೋಸೊಡು ದೆತ್ತದಕ್ಕ್ದು ಕೈ ದೆಕ್ಕೊಂದು ಬತ್ತೆರೆ. ಇಂಚ ಬಾಯಿಡ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಯಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್. ಉಂದು ಆರೆನ ಕಜ್ಜದೊಲೈನ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊಪುಂಡು.

ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಬಜೀ ಸಹಕಾರದ ಕಳೊಟ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ, ಪುತ್ತೂರುದ ಶಿಕ್ಷಣೋ-ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದಲ ದಿಂಜ ಬೆನ್ನೆರ್. ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೆನ್ ಕೋಟೆಡ್ ತರ್ಪಾದ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಪರ್ಲಡ್ಡುಡ್ 'ಬಾಲವನ' ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ದ ಸಾಲೆ ಸುರು ಮಲ್ಪರೆ ಅನು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಆರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಸದಸ್ಯರಾದಿತ್ತೆರ್. ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಪೂರ್ತುಗ್ ಗ್ರಾಮೋ-ಗ್ರಾಮೋಗ್ ನಡತೊಂದ್ ಪೋದು ಓಲೋಲು ಸಾಲೆ ಬೋಡೊ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಸಾಲೆ ಕಟ್ಟಾದ್ ಕೊರ್ಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್. ದಿಂಜ ಜನ 4ನೇ, 8ನೇ ಬೊಕ್ಕ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಆದಿತ್ತಿನ ಅಂಜೊವೆಗ್, ಪೊಂಜೊವೆಗ್ ಸರಕಾರದ ಕರ್ಚಿಡ್ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್. ಕ್ರಿ.ಶ 1916ಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಪುತ್ತೂರು ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಾದ್ ಪುತ್ತೂರುದ ಕೊಂಬೆಟ್ಟುಡು ಹೈಸ್ಕೂಲುನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿಯೇ ಬುಳೆದ್ 1965ಡ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜಿನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತಂಡ್. 1917ಡ್ ಇಟ್ಟೇಲ್‌ಡ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಸಾಲೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ದೂರ ದೂರೊಡ್ ಸಾಲೆಗ್ ಬರ್ಪುನ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಉಂತ್ಯರೆ ಅನುಕೂಲ ಆವೊಡುಂದ್ ಗೌಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಸತಿ ಬವನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಸತಿ ಬವನ, ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಸತಿ ಬವನೊಲೆನ್ ಉದಿಯ ಬೆಂದೆರ್. ದಿಂಜ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಸಾಲೆಲೆನ್ ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಆಪುಲೆಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್.

ಆರೆನ ಬಗೆಟ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪೆರ್ "ಅರೆನ್ ಮಾತೆರ್ಲ ಮೋಕೆ ಅಬಿಮಾನ ಮಾನಾದಿಗ್ಡೆ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸಹಕಾರೊದ ಕಳೆಟ್ ಆರೆ ಸುರುತ್ತಾರ್. ಮಾತೆರೆಗ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾಯಿನಾರ್. ಜೋಕ್ಷೆನ ವಿದ್ಯೆ, ಗ್ರಾಮೋದ್ದಾರ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ, ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ, ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಕಾರ್ಯಾಲೆನ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾಯಿನಾರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕೊಡೇ ಆರ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್" ಪಂತೆರ್. ಮೈಸೂರ್ ದಿವಾನೆರಾದಿತ್ತಿನ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೇರೆನ್ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಗ್ ಲೆಪ್ಪುಡದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತೆದೆರ್.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ ಪರ್ಮೆದ ಮಗೆ ಮಾತ್ರತ್ತ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯೊಡೇ ಪುದರ್‌ಪಡೆಯಿನ ಬಾರಿ ಮಲ್ಲ ಸಾದಕೆ. ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಗ್ತಿಯಾದ್ ಸಮಾಜೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಬದ್ಕ ತರೆತಿನಾರ್. ಮಲ್ಲಾಕ್ಷೆಡ 'ಸುಗಿಪು', ಎಲ್ಲಾಕ್ಷೆಡ 'ಕಲೆಪು', ದೋಸ್ತಿನಾಕ್ಷೆಡ 'ಮದಿಪು' ಉಂದು ಆರೆನ ಗುನೊವಿಸೇಸೊ.

ಸಾದಾರಣ ಮೈಕಟ್ಟ್, ತೆಲಿಕೆದ ಅಗೆಲೊ ಮೋನೆ, ಕನ್ನಡಕಡ್ ನಿಲ್ಕುನ ಪರ್ತೆದ ದಿಟ್ಟಿ, ಧೈರ್ಯ, ಪೊಲಕೆದ ಬಾವನೆ, ಪಿದಾಯಿ ಪೋನಗ ಟೊಪ್ಪಿ, ಕೋರ್ತುಗು ಪೋನಗ ಕಪ್ಪುದ ಕೋಟು, ಖಾದಿ ಅಂಗಿ, ತುತ್ತರೆ ಪಂಚೆ, ಪುಗೆಲ್ಡ್ ಪಾಡ್ತಿನ ಸಾಲ್‌ದಿಡೆಟಿ ನೇಲುನ ಒಂಜಿ ಜೋಲಿಗೆ.

ಉಂದು ಆರೆನ ವರ್ಜಯೊ. 'ಬಜೀ ಕೈತ ದಾಸೆ'ಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಮೊಟ್ಟು ಪಾಡಂದಿನ ಬಜಿ ಕಾರ್ಡ್, ಮಾರ್ಗದಾಂತಿನ ಕುಗ್ರಾಮೊಲೆಗ್ ನಡತ್ತದೇ ಪಾದ ತರೆತ್ತಿನಾರ್. ಪಂಡಿನೆನ್ ಮಾತ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾಯಿನಾರ್. ಸಾಲೆಡ್ ಪಿದಯಿ ಕುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತಿನ ದಲಿತ ಜೋಕುಲೆನ್ ಉಲಯಿ ಲೆಪ್ಪಾದ್ ಕುಲ್ಲಾಯಿನಾರ್. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಸಮಾನತೆ ಬೋಡೊಂದ್ ಸಂಪ್ರದಾಯೊದ ಎದುರುಂತುದ್ ವಿದ್ಯೆ ಕೊರ್ಪಯಿನಾರ್. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಸಾಲೆ, ಪಂಚಾಯತ್, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆನ್ ಒದಗಾದ್ ಕೊರಿನಾರ್.

ಶಿವರಾಯೆರೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಆನ್ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು, ಆಣ್ ಜೋಕುಲು ಮುಕುಂದೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಜೀವೆ, ರಡ್ಡ್ ಜನಲ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸೊಡ್ ಮದ್ರಾಸ್‌ಡೆತ್ತರ್. ಮಲ್ಲ ಮಗಲ್ ಸೀತಾದೇವಿ ಸಾಹಿತಿಯಾದಿತ್ತಿ, ಪಡುಕೋಣೆ ರಮಾನಂದ ರಾಯೆರೆನ ಬುಡೆದಿ, ಎಲ್ಯ ಮಗಲ್ ವರದಾದೇವಿ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶ ರಾಯೆರೆನ ಅಕೇರಿದ ಮಗ ರಾಮರಾಯೆರೆನ ಬುಡೆದಿ.

“ಯಾನ್ ನಿಕ್ಕಾದ್ - ಈ ಎಂಕಾದ್, ನಮ ಮಾಂತ ದೇಸೊಗಾದ್” ಪನ್ನಿ ಪಾತೆರೊನು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್, ತನ್ನ 87ನೇ ವರ್ಸೊ ಪಿರಾಯೊಡ್ 1967 ಜುಲಾಯಿ 7ನಾನಿ ಈ ಲೋಕೊ ಬುಡ್ಡು ಪೋಯೆರ್. ಸಹಕಾರಿ ಬಾನೊದ ಬೊಳ್ಳಿ ಕಂತ್‌ಂಡ್. ಆರೆನ ನೆಂಪುಗಾದ್ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೆನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಪುತ್ತೂರು ಬೋರ್ಡ್ ಹಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಸಾಲೆಗ್ ‘ಶಿವಸದನ’ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್‌ದ ಒಂಜಿ ಕಟ್ಟೊಣ ಕಟ್ಟಯೆರ್. ಪುತ್ತೂರುದ ಪರ್ಲಡ್ಕಗ್ ‘ಶಿವ ಪೇಟೆಂದ್’ ನಗರ ಸಭೆತಕುಲು ಪುದರ್ ದೀಯೆರ್.

ಪೊಸ ಪದಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಮಿಸೈ - ಬಿಸೆ
ಮಂಡ - ಕೇಂದ್ರ
ತರವಾಡ್ - ಮೂಲದ ಇಲ್ಲ
ಪುರಪ್ಪು - ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ಪೊಲಿಕ್ ದೆತೊನುನೆ - ಒಂಜೆಕ್ಕ್ ನಾಲ್ ಪಾಲ್
ಸನ - ಸಹಿತ
ಕಿಸ್ - ತೆರಿಗೆ
ಪೊಲಿ - ಹೆಚ್ಚಳ್ಳಿ
ಸೇಜಿ - ಇನಾಮು
ಪರತಿರಿ - ಪರಂಪರೆ
ಉದಿಯ ಬೆಂದೆರ್ - ಸುರುಮಲ್ತೆರ್
ಗೆಲ್ಕಾಯಿ - ಗೇಲ್
ಪುನೆವು - ಪ್ರಯತ್ನ
ಸುಟಿಪು - ಉಂಡುಮಲ್ಪು

ಉಟರ್ನೆ - ಸೃಷ್ಟಿ
ಅಚ್ಚಿದಿಲ್ಲ - ಪ್ರಸ
ಕಜ್ಜದೊಲೈನ - ಕೆಲಸದ ಬಿಸಾಡಿಗೆ
ಮುಕಾಂತ್ರ - ಮೂಲಕ
ಪೆರ್ಮೆ - ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ
ಸುಗಿಪು - ಪುಗರಾಟ
ಕಲೆಪು - ಕಾಲಿಸ ದೆಪ್ಪುನು, ಒಟ್ಟುಸೇರುನು
ಪೊಲಿಕೆ - ಪೊರು

ಅಭ್ಯಾಸ

I ತಿರ್ತ ನವಾಲೇಗ್ ಚಿಟ್‌ಕ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಒಲ್ಪ ಪುಟ್ಟಿರ್?
2. 'ಮೊಳಹಳ್ಳಿ' ವಾ ತಾಲುಕುಗು ಸೇರಿನ ಊರು?
3. ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವೊ ಪಂಡ ದಾದ?
4. ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಒಲ್ಪ ಸುರುವಾಂಡ್?
5. ಬೆನ್ನಿದಾಯೆನೇ ದೇಸೊದ ಬೆರಿಮುಳ್ಳುಂದು ಪಂಡಿನಾರ್ ಏರ್?
6. ತುಳುನಾಡ್ ಕರ್ಡೀದ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊದ ಪುದಾರ್ ದಾದ?
7. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯ್ದೆ ಏಪ ಜಾರಿಗೆ ಬತ್ತಂಡ್?
8. ದೇಸೊದ ಸುರೂತ ಸಹಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಒವ್ವು?
9. ಸಹಕಾರಿ ಬಾನೊದ ಬೊಳ್ಳಿ ಬೊಲ್ವು ಏಪ ಕಂತ್‌ಂಡ್?
10. 'ಶಿವಸದನ' ಕಟ್ಟೊಣ ಓಲುಂಡು?

II ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರೆನ ಪುಟ್ಟು-ಬಳಕೆದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಶಿವರಾಯೆರೆನ ವಕೀಲ ಕೆಲಸೊದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ.
3. ಜನಸಾಮಾನ್ಯೆರ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಗು ಸೇರ್ಯೆರ್‌ಂಡ ದಾನೆ ಪ್ರಯೋಜನ?
4. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರೆನ ಗೇನೊದ ನಿರಲ್ ವಾ ವಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆ ಉಟರ್ನೆಗ್ ಕಾರಣಾಂಡ್?
5. ಮೊಳಹಳ್ಳಿದಾರ್ ಸಹಕಾರಿದ ಕಳಟ್ಟತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೆರ್?

III ಮುಲ್ಟಿ ಕೋರ್ತಿನ ಪದೋಕ್ತಲೆಗ್ ಹೊಂದಿಕೆ ಆಹಿನೆನ್ ಜೋಡ್ವಡ್ ಬರಲೆ.

1. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್	1. ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ
2. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪೆರ್	2. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
3. ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	3. ವಕೀಲರಾದಿತ್ತೆರ್
4. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್	4. ಮೈಸೂರುದ ದಿವಾನೆರ್
5. ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್	5. ಪ್ರದಾನಿ ಆದಿತ್ತೆರ್
	6. ರಾಕ್‌ಡೇಲ್

IV ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಪದೋಕ್ತಲೆನ್ ಖರ್ತಿ ಮಲ್ತಲೆ.

1. ದೇವಪ್ಪಯ್ಯೆರ್ ಪನ್ನಿನಾರೆನ ಮಗ್ಗೆ _____ ಪೋಲಿಸ್ ಇಲಾಕೆಡ್ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್.
2. ಶಿವರಾಯೆರೆನ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು _____ ಬೊಕ್ಕ _____
3. ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಇತ್ತೆದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ _____
4. ಉಬಾರ್ದ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಸಾಲೆಡ್ _____ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತೆರ್.
5. ಪರ್ಲಡ್ಡೆಡ್ ಕಾರಂತೆರ್ _____ ಸಾಲೆನ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.
6. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ದ _____ ಆದಿತ್ತೆರ್.

V ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ತೆಡ್ ಬರಲೆ.

1. ಸೇಜಿಪಾಲ್
2. ಮಂಡ
3. ಉದ್ದೆಗ
4. ಕಜ್ಜದೊಲೆ

VI ಈ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಬುಡ್ವಾಡ್ ಬರಲೆ.

ಮಾದರಿ: ಉಂತ್ಯೆರೆಗಾಪುಜಿ = ಉಂತ್ಯೆರೆಗ್ + ಆಪುಜಿ

1. ಎಡ್ಲೆಪುಗಾಡ್
2. ಬೆನೊಂದಿತ್ತೆರ್
3. ಸರಿಯಾಯಿನ
4. ಪಡೆಯೆರಾಪುಂಡು
5. ಬೆಳಗೊಂದುಂಡು

VII ಅಂಗ ಬದಲ್ತೆಡ್ ಬರಲೆ.

1. ಎರ್ಮೆ
2. ಪೆರಡೆ
3. ಬೊಗ್ಗೆ
4. ಮಂಗು
5. ಪೆತ್ತ
6. ತಂಗಡಿ

VIII ಈ ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ವಿವರಿಪುಲೆ.

1. ಬೆನ್ನಿದಾಯೆನೇ ದೇಸೊದ ಬೆರಿಮುಳ್ಳು.
2. ಬಜಿ ಕೈತ ದಾಸೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ:

1. ಸಾಲೆದ ಗ್ರಂಥಾಲಯೊಡ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರೆಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಬುಕುಲೆನ್ ಹೆತೊಂದು ಓದುದು ವಿವರ ತೆರಿಲೆ.
2. ನಿಕ್ಷೆ ಉರ್ದ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗ್ ಪೋದು ಅಲ್ಪದ ಕಜ್ಜೊ-ಕಾರ್ಯಾಲೆ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಲೆ.
3. ಕೆಲವು ಗಾದೆ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಸಂಪಲ್ಪಿಡ್ ಬರಲೆ.

* * * * *

ಮೂಡಯಿ ಕೆಂಪೇರಾಂಡ್

ಉಳಿತೀರ್ :

ಪುಲ್ಕುಕಾಂಡೆದ ಕೋರಿಕೆಲೆಪು ಕರಿದ್ ಒಂಜಿ ಜಾಮ ಆನಗ ಮೂಡಾಯಿ ಬಾನೊ ಕೆಂಪೇರೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು. ನೇಸರ್ ಮಿತ್ತೇರೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕೊನೆ ರಾತ್ರಿದ ಸುಕೊನಿದ್ರೆಡಿತ್ತಿ ಇಲ್ಲಾಲ್ತ ಆಂಜೊವು ಪೊಂಜೊವು ಲಕ್ಕದ್ ತನ್ನಲೆನ ದಿನನಿಚ್ಚೊದ ಕಜ್ಜ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ನಡಪಯರ ಸುರು ಮಲ್ಪುವರ್. ಇಲ್ಲಾನ್ ಒಪ್ಪ ಓರಣೊಡ್ ದೀವೊನ್ನರೆ, ಒನಸ್ ತಿನಸ್ ತಯಾರಿದ ಅಟಲ್‌ದಟ್ಟಣೆಗ್ ಪೊಂಜೊವು ಸುರು ಮಲ್ತೆರಾಂಡ ಕಂಜಿ ಕೈಕಂಜಿಲೆಗ್ ಮಡ್ಡಿ ಅರ್ಕಂಜಿ ಕೊರ್ದು, ಆಂಜೊವು ಬೆನ್ನಿದ ಕೆಲಸೊಗು ತಯಾರಾಪೆರ್. ಪ್ರಕೃತಿಡ್ ನಡಪಿನ ಕೆಲಸೊಲು ಜಾಚೊ ತಪ್ಪಂದೆ ಎಂಚ ನಡತೊಂದು ಪೋಪುಂಡಾ ಅಂಚನೆ ಹಳ್ಳಿದ ಜನಕುಲೆನ ದಿನನಿಚ್ಚೊದ ಬೇಲೆಲ ಸಾಗುಂಡು ಪನ್ನಿನೆನ್ ಈ ಪದೊಟು ತೆರಿಯೊನೊಲಿ.

ಪಕ್ಕಿಲ ಬುಲಿತ್‌ಂಡ್ ಕೋರಿಲ ಕಿಲೆತ್‌ಂಡ್
ಮೂಡಯಿ ಕೆಂಪೇರಾಂಡ್
ಲಕ್ಕಲೆ ಲಕ್ಕಲೆ ಲಕ್ಕಲೆ ಎಂದಾದ್
ದೊಂಬುದ ರವಿ ಪಂಡಾಂಡ್
ತಾಮರೆ ಮುಗ್ಗನೆ ಅರಳಿದ್ ಮೋನೆನ್
ತೆಲಿಕೆನ್ ತೋಜಾಂಡ್
ಆಕಾಸೊ ಬೂಮಿದ ನಡುಟಿತ್ತಿ ತೆರೆಕುಂಟು
ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಜಿಂಡ್
ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರಾದ ಮಿತ್ತೆ ಪುರಲೊಂದು ಮುತ್ತುಲು
ಜಾರ್ದ ಬೂರುಂಡು

ಬಚ್ಚರೆ ಗುದ್ದದ್ ತಿನ್ನುನ ಪರೆಬೆರೆ
 ತೆಮ್ಮೊದ ಸದ್ದಾಂಡ್
 ಕಿದೆಟಿತ್ತಿ ಕೈಕಂಜಿ ಬೊರಿದ್ಲ ಬುಡ್ಯರೆ
 ಕರೆದ್ಲ ಲೆಪ್ಪುಂಡು
 ಬಿದೆನೀರ್ ಕಟ್ಟರೆ ಪೋಯಿನ ಆಂಜೊವು
 ಬರ್ಪುನ ತೋಜುಂಡು
 ಕಡ್ಯನೆ ತರೊಂದು ತುದೆನೀರ್ ಕನಯರೆ
 ಪೊಣ್ಣಲೆ ಸಾಲುಂಡು
 ತಡ್ಯಗ್ ಪೂಪಾಡ್ ಪುಡ್ಯಾದ್ ಬರೆತಿನ
 ರಂಗೋಲೆ ಪೊರ್ಲುಂಡು
 ತೊಟ್ಟಲ ಪುರುಬಾಲೆ ಲಕ್ಕದ್ ಅಪ್ಪೆನ್
 ಲೆಪ್ಪುನ ಕೇನುಂಡು
 ಅಟ್ಟಲ್‌ದಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತೆರ್ ಪೊಂಜೊವು
 ಮಾಡ್‌ಡೆ ಪುಗೆಪೋಪುಂಡು

– ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಕಜನ ಪೊಲಬು :

ಈ ಪದೊನು ಬರೆತಿನಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ (1945). ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ
 ಬೆಟ್ಟಂಪಾಡಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಮೇರ್ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿದ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್.
 ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಡ್ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾದ್ ಬೆಂದಿನಾರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
 ಆದ್, ಸದಸ್ಯರಾದ್, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಜಾನಪದ ವಿಷಯೊಡು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಲ್ತಿನಾರ್.
 ತುಳು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಯಿನ ಮೇರ್ ತುಳುಟ್ ಪಚ್ಚೆ ಕುರಲ್, ದುನಿಪು, ಅಜಕೆ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಕಬಿತೆದ
 ಕೋಪೆಲೆನ್ ಬೊಲ್ವುಗು ಕನತ್‌ದರ್. ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್, ಬೂತಾಳಪಾಂಡ್ಯ, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದ
 ಪೊಲಬು, ನಾಗಬಿರ್ಮೆರ್ ಇಂಚಿನ ತುಳು ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್.
 ಈ ಕಬಿತೆ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಪಚ್ಚೆ ಕುರಲ್ ಕಬಿತೆಕೋಪೆದ ಒಂಜಿ ಭಾವಗೀತೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಹಳ್ಳಿದ ಜನಕುಲೆಗ್ ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕರಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನಕುಲು ಏರ್?
2. ಲಕ್ಕಲೆ ಲಕ್ಕಲೆಂದ್ ಜೆತ್ತಿನಕುಲೆಗ್ ಏರ್ ಪಂಡರ್?
3. ಮೋನೆ ಅರ್‌ಳದ್ ಏರ್ ತೆಲಿಕೆನ್ ತೋಜಾಯೆರ್?
4. ಬೋಲ್ಪಾನಗ ಇಲ್ಲದ ಉಲಯಿಡ್‌ದ್ ವಾ ಸಬ್ಬೊ ಕೇನೊಂದುಂಡು ?
5. ಬೆನ್ನಿದ ಆಂಜೊವು ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕದ್ ಓಡೆ ಪೋದು ಬರ್ಪೆರ್?

II ಮುಲ್ವ ಕೊತ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಮೂಜಿ-ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಬೊಲ್ವಾಂಡ್‌ಂದ್ ಜನಕುಲೆಗ್ ಎಂಚ ಗೊತ್ತಾಂಡ್ ?
2. ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ ಹಳ್ಳದ ಪೊಂಜೆನಕುಲು ಮಲ್ಪಿನ ನಿಚ್ಚೊದ ಕೆಲಸ ದಾದ?
3. ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ ಬೆನ್ನಿದ ಆಂಜೊವು ಬೆನ್ನಿನ ಬೇಲೆಲು ದಾದ?

III ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಬರಿ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಕಿದೆಟಿತ್ತಿ _____ ಬೊರಿದ್‌ಲ ಬುಡಿಯರೆ _____ ಲೆಪ್ಪುಂಡು.
2. ಕಡ್ಡನೇ ತರೊಂದು _____ ಕನಯೆರೆ _____ ಸಾಲುಂಡು
3. ತಡ್ಯಗ್ ಪೂಪಾಡ್ _____ ಬರೆತಿನ _____ ಪೊರ್ಲುಂಡು.
4. ತೊಟ್ಟಿಲ _____ ಲಕ್ಕ್‌ದ ಅಪ್ಪೆನ್ _____ ಕೇನುಂಡು.
5. ತಾಮರೆ _____ ಅರಳದ್ ಮೋನೆನ್ _____ ತೋಜಾಂಡ್.

IV ಮುಲ್ವ ಕೊತ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ ಉಳ ಅರ್ತೊನ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಆಕಾಸೊ ಬೂಮಿದ ನಡುಟಿತ್ತಿ ತೆರೆಕುಂಟು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾಜಿಂಡ್.
2. ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್‌ದ ಮಿತ್ತೆ ಪುರೆಯೊಂದೆ ಮುತ್ತುಲು ಜಾರ್‌ದ್ ಬೂರುಂಡು.

V ಈ ಪದ್ಯೊನು ಬಾಯಿಪಾಟ ಮನ್ಪುಲೆ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ವ ಕೊತ್ತಿನ ಪದಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ವಾದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಕೆಂಪೇರ್‌ಂಡ್ 2. ಸದ್ದಾಂಡ್ 3. ಅಟ್ಟಿಲ್‌ದಟ್ಟಣ್ 4. ನಡುಟಿತ್ತಿ

II ಈ ಕಚಿಡಿತ್ತಿ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ ಪದಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿಡ್ ಬರೆಲೆ.

ಉದಾ: ಕೆಂಪೇರ್‌ಂಡ್ - ಪಂಡ್‌ಂಡ್

III ಈ ಪದೊಕುಲೆಗ್ ಸಮಾನಾರ್ಥ ಪದ ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಮೋನೆ 2. ತೆರೆಕುಂಟು 3. ಪಜಿರ್ 4. ಪರಬೆರ್

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಉಂದು ಒಂಜಿ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಬೊಲ್ವಾನಗ ನಡಪುನ ಕಚ್ಚೊಲೆನ ಚಿತ್ರಣ. ಪೇಂಟೆಡ್ ಬೊಲ್ವಾನಗ ಇಲ್ಲಾಲ್ದಕಲು ನಿಚ್ಚ ಮಲ್ಪಿನ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಕವಿ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆತಿನ 'ಮೂಡಲ ಮನೆಯ ಮುತ್ತಿನ ನೀರಿನ ಎರಕಾವಾ ಹೊಯ್ದು' ಕವಿತೆನ್ ಓದುದ್ ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ಪೊರ್ಲುಡ ತುಳು ಬಾಸೆ

ಉಳತಿಲ್:

ಏತ್ ಸೋಕುದ ಬಾಸೆ ನಮ ತುಳು
ಸಾರೊ ಎಸಳ್ದ ತಾಮರೆ
ಪಂಡಿ ಬಾಯಿಡ್ ಕೇಂಡಿ ಕೆಬಿಟ್
ಉಕುಂಡಮುತೊದ ನುರೆ ನುರೆ ||

ಕವಿ ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಣ್ಣಣ್ಣ ರೈ ತುಳು ಬಾಸೆದ ವಿಸೇಸತೆನ್ ಇಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊಂಡಾಡ್‌ದರ್. ತುಳು ಬಾಸೆ ಕೇನ್ಯರೆ ಕೆಬಿಟ್ ಇಂಪು. ಉಡಲ್‌ಗ್ ತಂಪು. ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್‌ಡೇ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಸೆಡ್ ಪಿಳ್ಳೆ ಉಡೆದ್ ಬತ್ತಿನ ಈ ಮೂಲ ಬಾಸೆ ತಾಂಕನದ ಕೊರತೆಡ್ಲಾವರ ತೋಡ ಬರಿತ ಕದಿಕೆ ಪಂಡಿಲೆಕ ಪಿರ ಒರಿಂಡ್. ಜಗತ್ತ್‌ದ ಸುಮಾರ್ ಒಂಜಿ ಕೋಟಿ ಜನೊಕುಲು ಪಾತೆಯರೆ ತೆರಿದುಪ್ಪುನ ಈ ಬಾಸೆಗ್ ಅರಿಯಂತ್ರ ಬತ್ತಂಡ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಮಣ್ಣಿಡ್ ಪೋಯಿಲೆಕ. ಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತೊಂಡ ಅಯಿನ್ ಒರಿಪವುನ ಸಾದಿದ ಸೋದನೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಬಪುಂಡು.

ನರಮಾನಿ ಆಯನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಮೂಡ್ಲ ಬತ್ತಿ ಬಾವನೆಲೆನ್ ಕುಡೊರ್ಯಗ್ ತೆರಿಪಾಯರೆಗಾದ್ ಕೆಲವು ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಉಟರ್ನ್ ಮಲ್ತೆ. ಆ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಒಂಚೊಂಜಿ ಅರ್ತೊ ಕೊರ್ಯೆ. ಆ ಸಬ್ಬೊಲು ಅರ್ತೊ ಸಮೇತ ಸಮುದಾಯೊಗು ಪಸರ್‌ಂಡ್. ಸಮುದಾಯದಕುಲು ಅಯಿನ್ ಬಳಕೆಗ್ ಕನತ್‌ದ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಅವು ದುಂಬೊತ್ತ ಬುಳಿವೊಂದು ಪೋದು ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಂಡ್. ನರಮಾನಿ ಮಲ್ತಿನ ಮಸ್ತ್ ಸೋದನೆಲೆಡ್ ಅತಿ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಪಂಡ ಬಾಸೆದ ಉಟರ್ನ್.

ಮಣ್ಣೆದ ಲಚ್ಚಣೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಗಟ್ಟದ ಜೇರೊಡ್ಲ ಬತ್ತಿನ ಅರಬ್ಬೀ ಕಡಲ ಬರಿಮುಟ್ಟ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿಡ್ಲ ಬತ್ತಿನ ಬಡಕಾಯಿ ಗೋಕರ್ಣ ಮುಟ್ಟದ ಜಾಗೆನ್ ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ನೆದರ್. ತುಳು ಪಂಡ ಮೆತ್ತೆನ, ಏಪಲ ನೀರ್ ಊಚೊಂದುಪ್ಪುನ, ತಮೆಲೊಂದುಪ್ಪುನ ಪನ್ನಿ ಅರ್ತೊ. ಈ ಅರ್ತೊಡು ಈ ಬೂಬಾಗೊಗು ತುಳುನಾಡ್‌ಂದ್ ಪುದರ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಈ ತುಳುನಾಡ್ಲ ಆದಿವಾಸಿಲು ಪಾತೆರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಾಸೆ ತುಳು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1383ಡ್ ಅರುಣಾಬ್ಲೆ ಪನ್ನಿ ಕಬಿ ಬರೆತಿನ “ಮಹಾಭಾರತೊ” ವಿಷ್ಣು ತುಂಗೆ ಪನ್ನಿ ಕಬಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1636ಡ್ ಬರೆತಿನ “ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೊ” 16ನೇ ಶತಮಾನೊದ “ಕಾವೇರಿ”, ಸುಮಾರು 500 ವರ್ಸೊಗು ದುಂಬು ತೆಂಕಿಲ್ಲಾಯೆ ಪನ್ನಿ ಕಬಿ ಬರೆತಿನ “ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ” ಗದ್ಯಗ್ರಂಥೊ, ಹರಿಯಪ್ಪೆ ಪನ್ನಿ ವಿಜಯನಗರೊದ ರಾಜವಂಸೊದ ಕಬಿ ಬರೆಯಿನ “ಕರ್ಣ ಪರ್ವ” ಉಂದು ಮಾತ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ತುಳು ಲಿಪಿತ ತಾರಿದೋಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಗ್ರಂಥೊಲು. ಬಾಸೆಲ್ ಪನ್ನಿ ಊರುಡ್ಲ ಮತಪ್ರಚಾರೊಗಾದ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಗುರುಕುಲು ಕ್ರಿ.ಶ 1834ಡ್ ತುಳು ನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಅಯಿಟ್ ಕೆಲವು ಜನ ತುಳು-ಕನ್ನಡ ಕಲ್ತದ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ ತುಳು ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಬರೆಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಕುಡಲಡ್

ಅಜ್ಜಿಡಿಲ್ಲ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ ಬರೆಪಿನ ಪದ್ಧತಿ ರೂಡಿಗ್ ಬತ್ತಂಡ್. ರೆ| ಅಗಸ್ತ್ ಮೆನ್ನರ್, ರೆ| ಕೇಮರರ್, ರೆ| ಜೋನ್ ಜೇಮ್ಸ್ ಬ್ರಿಗೇಲ್ ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಜನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದ ಪಂಡಿತೆರ್‌ನಕುಲು ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೆರ್. ಈ ಕಾಲೊಡು ಬಜೀ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥೊಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ತುಳುಕು ಪೊಸತ್ತೆಂದ್ ಪನ್ನಿನ ಅರ್ಥೊಕೋಶ, ಪಾರ್ವನೋಲೆ ಸಂಗ್ರಹ, ಗಾದೆಲೆ ಸಂಗ್ರಹ, ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕು, ತುಳು ಕಬಿತೆಲು ಇಂಚ ಕೆಲವು ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಗ್ರಂಥೊಲು ಬೊಳ್ಳುಗು ಬತ್ತ.

ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ದಕುಲೆನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕೆಲಸ ಉಂತುದು ಪೋಯಿನೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಳೊಕ್ ಕೈ ಪಾಡಿನಾರ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಪಣಿಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯೆರ್. ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿಯೆರ್ ತುಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ ಪನ್ನಿ ಕೂಟೊದ ಪ್ರದರ್ಶ್ 10-12 ಬೂಕುಲೆನ್ ಬೊಳ್ಳುಗು ಕನತೆರ್.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ 1994ಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಉದಿಪನ ಆಂಡ್. ಆ ಪೂರ್ತುಗು ರಡ್ಡ್ ಜನ ಮಲ್ಲ ತುಳು ಸಾಹಿತಿಲು ನೆಗತ್ ತೋಜಿಯೆರ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬಾನೊಡು ಒರೊಡ್ಕೊರೊನೆ ರಡ್ಡ್ ಬೊಳ್ಳೆಲು ಮೂಡಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಪನ್ನಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊನ್ ಪೊಸ ಒರುಟು ಬರೆಯೆರ್. ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಲು ದೇಸೊದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿಲೆನ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಬಾಸೆದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಆವೊಡೊಂದಾಂಡ ತೀರ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಉಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಂಚಂದ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಮದತ್ ಬುಡ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲೊದ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ದಿಂಜ ಸಬ್ಬೊಲು ಉಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಸಬ್ಬೊಲುಲಾ ಉಲ್ಲ. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆದ ಸಬ್ಬೊಲು ಉಲ್ಲ. ತುಳುನಾಡ್‌ದಕುಲೆಗ್ ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ಲಿಂಚಿ ಪರ್ಷಿಯಾ ಅರೆಬಿಯಾದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಮ್ಮಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಲಾವರ ಆ ಬಾಸೆಲೆನ ಸಬ್ಬೊಲುಲ ತುಳುಟು ದಿಂಜ ಸೇರೊಂದುಲ್ಲೊ.

ಅರಬ್ಬಿ ಬಾಸೆದ ಸಬ್ಬೊಲು ತುಳುಟು ಸಮ ಬೆರಕೆ ಆದ್ ಪೋತುಂಡೊಂದು ಪನೊಲಿ. ಅಕೇರಿ, ಆಸಾಮಿ, ಇನಾಮು, ಇಸವಿ, ನಕಲಿ, ದಿಮಾಕ್, ಪಸಲ್, ತಾರೀಕ್, ಕಸುಬು, ವಾರಿಸ್, ಲಾಯಕ್, ವಿಲಾಯಿತಿ, ರಾಜಿ, ನಪೆ, ಅಸಲ್, ರಿಯಾಯಿತಿ, ಹಕ್ಕ್, ವಸೂಲಿ ಉಂದು ಮಾತ ಅರೆಬಿಕ್ ಬಾಸೆದ ಸಬ್ಬೊಲೆಡ್ ಉಂಡಾಯಿನವು.

ಉಮೇದ್, ಜಬರ್‌ದಸ್ತ್, ನಗದ್, ಸಾಮಾನ್, ಅಂದಾಜಿ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ, ದೋಸ್ತಿ, ಪರದೆ, ಪಾಯಿಕಾನೆ, ಪಾಯಿಜಾಂ, ಕಾಯಂ, ಜಪ್ತಿ, ತಕ್ರಾರ್, ಚಾರಿ, ಸುರು, ಹುಕುಮ್, ಹಿಕ್‌ಮತ್, ತರ್ಬೀತ್ ಉಂದು ಮಾತ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಬಾಸೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲು.

ತುಳುವೆರೆಗ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆನ ಸಮ್ಮಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಲಾವರ ದಿಂಜ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಬಾಸೆದ ಪದೊಕುಲು ತುಳುಕು ಬತ್ತೆದ. ಲಟಾಟೆ, ಇಸ್ತಿ, ಚಾಯ, ಜುಗಾರಿ, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಗಡಂಗ್, ಏಲಮ್, ಸಾಬೂನು, ರೀಪು, ಪೆನ್ಸ್, ಪಿಪಾಯಿ, ಸೋಡ್ತಿ, ಪಿಸ್ತೂಲ್, ಮೇಜಿ ಉಂದು ಮಾತ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಸಬ್ಬೊಲೆನ ರೂಪಾಂತರ.

ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ನಮ್ಮ ದೇಸೊನು ಸುಮಾರ್ 300 ವರ್ಸೊ ಕಾಲ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಭಾರತೊದ ಮಾತ ಬಾಸೆಡ್ಲಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೆರಕೆ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಅವು ದೊರೆಕುಲೆನ ಬಾಸೆಂದ್ ಮುಲ್ಪದಕುಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗ್ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. 1947ಡ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಮುಲ್ಪಡ್ಲೆ ಆಡಳ್ತಿ ಬುಡ್ಡು ಪೋತೆರ್. ಆಂಡ ಅಕುಲೆ ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿನ ನಮ್ಮ ಜನಕುಲು ಬುಡ್ಡುಜೆರ್. ಒರಿಪವೊಂದು, ಬುಳಪವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಬೂಕು, ಅರ್ಜೆಂಟ್, ಕಾಫಿ, ಮೋಟಾರ್, ರೂಲ್ಸ್, ರೈಲ್, ಕೋರ್ಟು, ಜಡ್ಜೆರ್, ಆಪೀಸ್ ಇಂಚಿನ ಏತೊ ಸಬ್ದೊಲು ತುಳುತೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಿರಾದ್ ತುಳು ಸಬ್ದೊಲೇ ಆದ್ ಪೋತ.

ತುಳು ನಾಡ್‌ಗ್ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಬಡಕಾಯಿ ಭಾರತೊಡ್ಲ ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್‌ಡೇ ಬತ್ತೆದ್‌ಂಡ್. ಜೈನ ಧರ್ಮೊದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥೊಲು ಪೂರ ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆತಿನವು. ತುಳುಟು “ಹ” ಕಾರದ ಬಳಕೆ ಕಮ್ಮಿ. ಆಂಡ ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆಡ್ ಹೆಚ್ಚ. ಜೈನರ್ ತುಳು ಪಾತೆರ್ನಗ ತುಳುಟು ಪ್ರಾಕೃತ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬಸವ, ಸುಣ್ಣ, ಸಡಿಲ, ಪವನ್, ಕಾರ, ಅಚ್ಚವ, ಯೇರಣಿ, ತವ, ಅಜ್ಜ, ಪರ್ಬ, ಕಜ್ಜ, ಗಂಟ್, ಗಟ್ಟ - ಉಂದು ಮಾತ ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆಡ್ಲ ಬತ್ತಿ ಸಬ್ದೊಲು. ಮರಾಠಿ ಬಾಸೆಡ್ಲ ಕೆಲವು ಸಬ್ದೊಲು ತುಳುಕು ಬತ್ತಿನ ಉಂಡು. ಚಾಡಿ, ಕಾಸಗಿ, ಅಡಚಣೆ, ರಜೆ ಉಂದು ಮಾತ ಮರಾಠಿ ಸಬ್ದೊಲು.

“ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಗರ್ವುನಾತ್ ಮಣ್ಣುಂಡು, ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಪಾತೆರುನಾತ್ ಪಾತೆರೊಲ ಉಂಡು” ಉಂದು ಒಂಜಿ ಗಾದೆದ ಪಾತೆರೊ. ಬಾಸೆನ್ ಒರಿಪವುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪಾತೆರುನಾಯನ ಕೈಟುಂಡು.

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಪ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ‘ತುಳು’ ಪಂಡ ದಾನೆ ಅರ್ಥ?
2. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ ಏರ್ ಮಾತ?
3. ತುಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆನ್ ಸುರುಮಲ್ತಿನಾರ್ ಏರ್?
4. ‘ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ’ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊದ ಕಬಿ ಏರ್?

II ಮುಲ್ಪ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ತುಳುಲಿಪಿತ ತಾರಿದೋಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಗ್ರಂಥೊಲು ಒವ್ವು ಮಾತ?
2. ಅರಬ್ಬಿ, ಪರ್ಷಿಯನ್ ಬಾಸೆದ ಸಬ್ದೊಲು ತುಳುಕು ಎಂಚ ಸೇರಿಯೊ?
3. ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆದ ಸಬ್ದೊಲು ತುಳು ಬಾಸೆದೊಟ್ಟುಗು ಎಂಚ ಸೇರೊಂಡ್?
4. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಪೂರ್ತು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್ ಎಂಚಾಂಡ್?

III “ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳಿವಿಲ್”ದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಪ್ರಬಂದ ಬರೆಲೆ.

IV ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ ಸರಿಯಾ ತಪ್ಪಾ ತೆರಿಲೆ. ತಪ್ಪು ಇತ್ತಿನೆನ್ ಸರಿಮಲ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ನಮೊ ದೇಸೊನು 500 ವರ್ಸ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್.
2. ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಲು ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತೆರ್.
3. ಕಾಸಗಿ, ಅಡಚಣೆ, ರಜೆ - ಉಂದು ಮರಾಠಿ ಸಬ್ದೊಲು.
4. ಅರುಣಾಬ್ಜೆ ಪಣ್ಣಿ ಕವಿ ‘ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ’ ಬರೆಯೆ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಬ್ದೊಲು ತುಳುಕು ಎಂಜ ಬದಲಾವಣೆ ಆತ್ಂಡೊಂದ್ ಬರೆಲೆ.

1. Bottle 2. Glass 3. Arrogant 4. Coffee 5. Care 6. Sick

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ವಿಂಗಡಪಾದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಬಾಯ್ಪಾತೆರ, 2. ಕುಡೊಯ್, 3. ತಾರಿದೊಲೆ, 4. ಅಯಿಡ್ವಾದ್

III ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ವಾಕ್ಯೊಡು ಬಳಕೆ ಮಲ್ತಲೆ.

1. ಮಣ್ಣಿಡ್ ಪೋಂಡು, 2. ಇತಿಮಿತಿ, 3. ಸಾರಗಟ್ಟೆ, 4. ಅಜಕಳ

IV ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲು ವಾ ಬಾಸೆಡ್ ಬತ್ತಿನವುಂದು ತೆರಿಡ್ ಜೋಡ್ವಡ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಕಜ್ಜ	1. ಮರಾಠಿ
2. ಅಡಚಣೆ	2. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್
3. ಅಕೇರಿ	3. ಪರ್ಷಿಯನ್
4. ಉಮೇದ್	4. ಪ್ರಾಕೃತ
5. ಇಸ್ತಿ	5. ಸಂಸ್ಕೃತ
	6. ಅರೆಬಿಕ್

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಬೂಕುದ ಅಕೇರಿಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ತುಳು ಲಿಪಿನ್ ಬರೆದ್ ಕಲ್ಪುಲೆ.
2. ನಿಕುಲೆ ತರಗತಿಡ್ ಇತ್ತಿ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ್ಲೆಡ ಪಾತೆರ್ಡ್ ತೂಲೆ. ಅಕುಲೆ ಬಾಸೆಡ್ ತುಳು ಸಬ್ದೊಲು ಉಲ್ಲೊನೊಂದು ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ತೂಲೆ

ಉಳತಿರ್ಲ್

ಕತ್ತಲೆ ಪಾರುಂಡು ದೆತ್ತಿ ಕರ್ಜಿಮೆ ಮಾಜುಂಡು

ಬೊಲ್ವು ತೋಜುಂಡು ದೆತ್ತಿ ಬೊಳ್ಳಿ ಮೂಡುಂಡು ||

ಚೆನ್ನು ನಲಿಕೆ ಪದೊತ ಕಡೇತ ಈ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಉಳ ತಿರ್ಲಾದ್ ದೀವೊಂದು ಕಬಿ
“ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ತೂಲೆ” ಪದೊನು ಬರೆತೆರ್.

ನೇಸರ್ ಮೂಡೊಂದು ಬನ್ನಗ ಲೋಕೋಗು ಕಬಿದಿತ್ತಿ ಕತ್ತಲೆ ಮಾಯಕಾದ್ ಬೊಲ್ವಾಪುಂಡು,
ನಿದ್ರೆಡ್ಲಿ ಜನೊಕುಲು ಲಕ್ಖದ್ ತನ್ಮಲೆನ ಕಜ್ಜ ಕಾರ್ಯೋಲೆಗ್ ದುಂಬಾಪೆರ್. ಬೊಲ್ವು ಇತ್ತ್ಂಡನೇ
ಮಾತ ಕೆಲಸೊಲಾ ನಡಪುನೆ. ಆದಿಕಾಲೊದ ನರಮಾನಿ ಸುರುಕು ಸೂನು ಪೊತ್ತವುನೆಂಚೆಂದ್ ತೆರಿಯಿ.
ಅವು ಅಪಗ ಆಯಗ್ ಬೆಯ್ದ್ ತಿನ್ಯರೆಗಾತೆ ಉಪಯೋಗೋಗು ಬತ್ತಂಡ್. ತುಡರ್ ಪೊತ್ತದ್ ದೀದ್
ಇಲ್ಲದಲಯಿದ ಕತ್ತಲೆಕಳೆಯೆ. ಆಯನ ಉಡಲ್ ಪೋಡಿಗ್ ದೂರಾಂಡ್. ಬಂಜಿ ತುಡರ್ ಸಾರ ಸಾರ
ದೀಪೊಲೆಗ್ ಬೊಲ್ವು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಆಂಡಲಾ ತುಡರ್‌ದ ಬೊಲ್ವು ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಜಿ. ಗೇನೊಲಾ ಅಂಚನೆ.
ಸೂ ಎಡ್ಲೆಲಾ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಹಾಳ್‌ಲಾ ಮಲ್ಪುಂಡು. ನರಮಾನಿ ಪಡೆಯಿನ ಬೊಲ್ವು ಲೋಕೊದ
ಸುಕೊ ಶಾಂತಿಗಾದ್ ಗಲಸೊಡು ಪನ್ನಿನನೇ ಕಬಿನ ಬಯಕೆ.

ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ತೂಲೆ |

ಅಲ್ಪ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ಮುಲ್ಪ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ||

ದಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸೂ ಪೊತುದು ಬಂಜಿ ಸೂ ಅರತ್‌ಂಡ್

ಸಾನದಿಗೆ ನಂದಾರ ಪೋಡಿಗನ್ ಗಿಡತ್‌ಂಡ್

ಇತ್ತಿ ನಿಲೆದೆತ್ತಿ ಬುಲೆ ಪೋಪಿ ಸಾದಿನೆ ತೆರಿಂಡ್ |

ಉಳತುಲಯಿ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ಪಿದಪಿದಯಿ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್

|| ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ||

ಓದು ಬರವುದ ದೆಸೆಟ್ ಗೇನೊದಾ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್
ಸಾದಿ ತೋಜವು ಬೊಲ್ಪು ಸೋಜಿಗೊದ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್
ಉರಿ ಬರಂದಿನ ಬೊಲ್ಪು ಸಿರಿ ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬೊಲ್ಪು
ಪುಗೆವಂದಿನ ಬೊಲ್ಪು ಪಗೆದಾಂತಿನಾ ಬೊಲ್ಪು ||
|| ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ||

ಜಾತಿ ಮುತ್ತುಗು ಎಂಚಿ ಪಿಲೆಕುಲೆತ ಸೋಂಕುಯೆ
ಮಾತ್‌ಬುಡಿ ಮೈಲಿಗೆ ಮಡಿ ಸಾದಿ ಪತ್ತೊಡುಯೆ
ಕುರೆತರೆನ್ ದೆಕ್ಕೊಡು ಕರೆಮುರೆನ್ ತೆರಿಯೊಡು
ಸರಿಮುಗುಳಿ ತೂಂಕೊಡು ಬೆರಿಪತ್ತ್ ಬಾರೊಡು |
|| ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ||

ಕಾಡ್ ಸುಡ್ಡುನ ಸೂವು ಕಡಲ್ ನಡ್ಗವು ಸೂವು
ಕಣ್ಣದಿಟ್ಟಿನ್ ಕಳೆವು ಉಡಲ್ ನಲೆಗದ್ ಕೊನೊವು
ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರ ಬುಡ್ತಿ ಬಂಜಿ ಬೆಯಿಕೆದ ಸೂವು
ತೆತ್ತಿ ಉಡೆಪುನ ಕಾವು ಶಾಂತಿ ಸಮತೆದ ಸೋವು |
|| ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ||

ಬತ್ತಿ ಸಾದಿನ್ ತೂಲೆ ಪೋಪಿ ಸಾದಿನ್ ತೆರಿಲೆ
ಕಲ್ಪ ಬೊಲ್ಪುಗು ಸೂವು ಊರೊರ್ಮೆ ಪೊತ್ತಾಂಡ್
ಗಾಂತೆ ತಾಗಿನ ಜೂವೊ ಗಾಂತೊ ಕಂತೊನೆ ಆಂಡ್
ಮಾಂತ ತೆರಿ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಉನಸ್ ಬಲ್ಮನ ಆಂಡ್ |
|| ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ||

ಮೂಡಾಯಿ ಕೆಂಪಾಂಡ್ ತಂಪಾಂಡ್ ಪಡ್ಡೆಯಿ
ಒಲ್ಪೊಲ್ಪು ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪು ತೆಲ್ಪಾಂಡ್
ವ್ವಾ ಬೊಲ್ಪು ಳ್ಲ ಬೊಲ್ಪು ಕನಕಟ್ಟಿ ಬೊಲ್ಪು
ಮಾರಿ ಬೀರಿನ್ ಕಳೆಯಿ ಬಾರಿ ಸೂಕೆದ ಬೊಲ್ಪು
|| ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ಬೊಲ್ಪಾಂಡ್ ||

-ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ

ಕಚನ ಪೊಲಬು

ಕುದ್ಗಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ (1932) ಎಂ.ಎ. ಬಿಎಡ್ ಪದವೀಧರರಾದ ಪುತ್ತೂರ್ದ ಫಿಲೋಮಿನಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಡ್ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಭರತನಾಟ್ಯೊಡು ವಿದ್ವಾನ್, ಸಂಗೀತೊಡು ಪದವಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊ ಶ್ರೀಲಂಕಾಡ್ ಇತ್ತ್ದ್ ಅಲ್ಪದಕುಲೆಗ್ ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲ್ಪದ್ ಆರ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಯನ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಬ್ಬಕಬ್ಬೆ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಮಂಜತಕಾಪಡೆ, ಸತ್ಯಮ್ಮ ದೈಯಾರ್ ಇಂಚ ಕೆಲವು ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಗೀತ ರೂಪಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಲೆಕ್ಕಿಸಿರಿ ಕಾದಂಬರಿ, ತುಳು ಗಾದೆಲೆಗೊಂಜಿ ಬಾಸ್ಕೊ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಲ್ತೆದರ್. ದಿಂಜ ಕನ್ನಡ ಬೂಕುಲೆನ್ನಾ ಬರೆತೆರ್. ಬೆಹರಿನ್ದ ತುಳು ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು 2010ಡ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ಪಡೆತೆರ್.

ಪೊಸಪದೊಕುಲೆ ಪೊಲಬು

- ಸಾನದಿಗೆ - ಕಾಲ್ದೀಪೊ
- ನಂದಾರ - ನಂದಾದೀಪೊ
- ಕರೆಮುರೆ - ಅಂಚಿಂಚಿ
- ಬಾರೊಡು - ತಾಂಕೊಡು
- ಗಾಂತೆ - ಸೂತದಗೆ
- ಗಾಂತೊ - ಆಳ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಸೂ ಪೊತ್ತುದು ದಾನೆ ಆಂಡ್?
2. ಪೋಡಿಗೇನ್ ಗಿಡತಿನಕುಲೆರ್?
3. ಕಬಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆನ್ ಎಂಚ ಕಳೆವೊಲಿಂದ್ ಪನ್ನೆರ್?
4. ಸೂ ಮಲ್ಪುನ ಅನಿಷ್ಟ ದಾದ?
5. ಕಬಿನ ಸೊಪ್ಪೊದ ಬೊಲ್ಪು ಒವು?

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಮೂಜಿ - ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಕುರೆತರೆಟ್ಟತ್ತಿ ಅಜ್ಞಾನೊಲು ಒವು? ಅಯಿನ್ ಎಂಚ ಕಳೆವೊಡುಂದು ಕಬಿ ಪನ್ನೆರ್?
2. ಸಿರಿ ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬೊಲ್ಪುದ ಲಕ್ಷಣೊಲು ದಾದ?
3. ಬೊಲ್ಪು ನಾಶಗ್ ಪಿದಾಡ್ಂಡ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ಆವು?

III ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ದಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ ಉಳಿ ಅರ್ತೊ ಬರೆಲೆ.

1. ಸರಿಮುಗುಳಿ ತೂಂಕೊಡು ಬೆರಿಪತ್ತ್ ಬಾರೊಡು
2. ತೆತ್ತಿ ಉಡೆಪುನ ಕಾವು ಶಾಂತಿ ಸಮತೆದ ಸೋವು

3. ಗಾಂತೆ ತಾಗಿನ ಜೂವೊ ಗಾಂತೊ ಕಂತೊನೆ ಆಂಡ್
4. ಒಲ್ವೊಲ್ವ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್ ಅಲ್ವಲ್ವ ತೆಲ್ವಾಂಡ್

IV ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಜಾಗೆನ್ ಬರ್ತಿ ಮಲ್ತ

1. ಸಾನದಿಗೆ _____ ಪೋಡಿಗೇನ್ ಗಿಡತ್ಂಡ್
2. ಓದು ಬರವುದ _____ ಗೇನೊದಾ ಬೊಲ್ವಾಂಡ್
3. ಪುಗವಂದಿನ ಬೊಲ್ವು _____ ದಾಂತಿನಾ ಬೊಲ್ವು
4. ತೆತ್ತಿ ಉಡೆಪುನ _____ ಶಾಂತಿ ಸಮತೆದ _____

V ಈ ಕಜಿತೆಡ್ ಬರ್ಹಿ ಪ್ರಾಸ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

ಉದಾ: ಅರತ್ಂಡ್ - ಗಿಡತ್ಂಡ್

VI ಈ ಕಜಿತೆನ್ ಬಾಯಿಪಾಟ ಕಲ್ಪುಲೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಗಳಿಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ಪುಲೆ

ನಿಲೆ, ದೆಸೆ, ಕರೆಮುರೆ, ಕಿಚ್ಚಿ-ಮಚ್ಚರ, ಮಾರಿ-ಬೀರಿ

II ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಸಮನಾರ್ತ್ ಬರ್ಹಿ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಜೋಡ್ತದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಸಾನದಿಗೆ ಸೂತ ಬೆಯಿಕೆ
 2. ಉರಿ ದವ
 3. ಬಲ್ಮನ ಮಚ್ಚರ
 4. ಸೂಕೆ ಬಂಜರ
 5. ಗಾಂತೆ ಮೋಕೆ
- ಕಾಲ್ದೀಪ

III ಜೋಡಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

ಉದಾ: ಕಿಚ್ಚಿ- ಮಚ್ಚರ

ಮಾರಿ _____
 ಓದು _____
 ಕರೆ _____
 ಸರಿ _____
 ಮಡಿ _____

IV ಬಹುವಚನ ರೂಪ ಕೊರೆ

1.ಯಾನ್ 2. ಈ 3. ಆಯೆ 4. ಇಂಬೈ 5. ಪೊಂಜೊವು 6. ಬಾಲೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಕಾಡ್ ಸುಡ್ವುನ ಸೂವು - ಇಂಚಿಪ ಲೋಕೊದ ವಾ ದೇಸೊಲೆಡ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಸೂ ಬೂರ್ರು ವರ್ಸೊಗಟ್ಟೆ ಪೊತ್ತೊಂದುಂಡು ತೆರಿಲೆ.
2. ಕಡಲ್‌ನಡ್ಗು ಸೂವು - ಕಡಲ್‌ದನಡುಟು ಸೂಲಕ್ಕುಂಡುಗೆ - ಈ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಲೆ
3. ಇಂಚಿಪ ಬತ್ತಿನ ಸುನಾಮಿದ ಬಗೆಟ್ ವಿಸಯ ಸಂಪಲಿಪುಲೆ
4. “ಅಜ್ಜಾನೊ ಕಳೆದ್ ಸುಜ್ಜಾನದಂಚಿ” ಈ ವಿಸಯೊಡು ಲೋಕೊಡಾಯಿನ ಬದಲಾವಣೆಲೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುಲೆ.

* * * * *

ಪುಂಡುಗುರಿಕಾರೆ ಮಲೆಮಗಳೆ ಮೋಕೆದ ಬಾಲೆ
ಉಂಡೆ ಚಕ್ಕುಲದರ್ತಿದಾನೆ ಮೋಣೆ
ತುಂಡುದಾಡೆ ಕುಡಾಲಿ ಕೈಟ್ ಪತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿ
ಮಂಡೆತಗ್ಗಾವ ಕಾಪುಲ ತಲೆಪು ಕಳೆದ್ ||

- ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ

ಸರೋ ಸುಕೋನೇ ಜಾವೊದೈಸೊ

ಉಳಿತೀರ್ :

“ಸರೋ ಸುಕೋನೇ ನಂಕ್ ಅಯಿಸಿರೊ” ಪನ್ನಿ ಒಂಜಿ ಗಾದೆ ಉಂಡು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ್, ಕೆಬಿ, ಬಂಜಿ, ಕಯಿ, ಕಾರ್ ಸರಿ ಇತ್ತ್ಂಡ ಅಯಿಡ್ನ್ ಮಿತ್ತ್ದ ಸುಕೋ ಬೇತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣೊಲೆಡ್ನ್ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಕಾಯಿಲೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ನಮ ಒಂತೆ ಜಾಗತೆಡ್ ಇತ್ತ್ಂಡ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಸೀಕುಲು ಬರಂದಿಲೆಕ ತೂವೊನೊಲಿ. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಒಂಜಿ ತೆಮ್ಮೊ ಲತ್ತಂಡ ಯಾವು. ಅವು ದಾಯೆ ಬತ್ತಂಡ್ಂದ್ ಕೇನ್ಯರೆ ವೈದ್ಯರ್ನಕುಲೆನಾಡೆ ಪೋಪಿನಕುಲೇ ಎಜ್ಜಿ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಇಲ್ಲಾಲ್ ಇತ್ತಿನ ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜೆರೇ ಬತ್ತಿ ಕಾಯಿಲೆಗ್ ಪುಲಮದ್ ಕೊರ್ದು ಗುಣಮಲ್ಪೆದರ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಅಂಚಿನ ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜೆರ್ನಕುಲು ಇಜ್ಜೆರ್. ಮದ್ ತೆರಿದಿತ್ತಂಡಲಾ ಆಯಿನ್ ಓಲುಂಡೊಂದು ನಾಡ್‌ಪತ್ತುನಲಾ ಬಂಜನೆ, ಆಂಡಲಾ ನಂಕ್ ದುಂಬುದ ಕಾಲೊದ ಮದ್ ಬಗೆಟ್ ಗೊತ್ತು ಬೋಡು. ಕಾಯಿಲೆ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ ನಾಡುನೆಡ್ ಕಾಯಿಲೆ ಬರಂದಿಲೆಕ ತೂವೊನುನವೇ ಎಡ್ಜೆ. ಅಂಚಾದ್ ನಂಕ್ ನಮ್ಮ ಸರೋದ ಅಂಗಾಂಗೊಲೆನ ಬಗೆಟ್ ಗೊತ್ತು ಬೋಡು. ಅಯಿನ್ ಪೂರ್ವುಡು ದೀವೊನ್ನರೆಲಾ ಗೊತ್ತು ಬೋಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಜಾವೊದೈಸೊನು ಒರಿತೊನ್ನರೆ ಸಾದ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಜಾವೊದೈಸೊನೇ ಆರೋಗ್ಯ.

ಕುಸಾಲಪ್ಪಣ್ಣನ ಬುಡೆದಿ ಜಾನಕಿ, ಅಕುಲೆಗ್ ಅಮರ್ ಜೋಕುಲು. ಒರಿ ಆಣ್, ಒರ್ತಿ ಪೊಣ್ಣು. ಆಣ್ ರಮೇಶೆ, ಪೊಣ್ಣು ರಮ್ಯ. ತಗೆ-ತಂಗಡಿ ರಡ್ಡ್ ಜನೊಲಾ ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಡ್ ಒರಂಬನೇ ತರಗತಿಡ್ ಕಲ್ಪೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಆನಿ ಗುರುವಾರೊ, ಬಯ್ಯಗ್ ಸಾಲೆ ಬುಡಿಸಾತ್‌ಗ್ ಚೀರಾವು ಬೆರಿಕ್ ಪಾಡೊಂದು ರಡ್ಡ್ ಜನೊಲಾ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಮುಟ್ಟು ದೆತ್ತದ್ ಬರಿಕ್ ದೀದ್ ಉಲಯಿ ಪೊಗ್ಗಿನ ರಡ್ಡ್ ಜನೊಲಾ ದುಸ್ತು ಬದಲ್ದ್ ಬೆಂದ್ರದಾಡೆ ಪೋದು ಕಯಿ ಕಾರ್ ದೆಕ್ಕೊಂದು ಬತ್ತದ್ ಪಡ್ನಾಲೆಡ್ ದೀತಿನ ಮಣೆಟ್ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಆತಾನಗ ಅಕುಲೆ ಅಪ್ಪ ಪಲ್ಲಯಿಡ್ ಬೆಯಿಪಯಿ ಕೆರೆಂಗ್‌ಲಾ ಲೋಟೆಡ್ ರಾಗಿದ ಕಸಾಯೊಲಾ ಕನತ್ ದೀಯೆರ್. ಕೆರೆಂಗ್ ತೊಲ್ಲುದು ತಿನ್ನಗ ರಮೇಶೆ ಕೇಂಡೆ.

“ಅಮ್ಮ, ಇನಿ ಸಾಲೆಡ್ ವಿಜ್ಞಾನೋದ ಗುರುಕುಲು ಜೂವದೈಸ್ತೊದ ಬಗೆಟ್ ಪಾಟಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಜೂವದೈಸ್ತೊ ಪಂಡ ಎಂಚಿನಮ್ಮ?”

“ಈ ಪಾಟಿ ಮಲ್ಪುನಗ ಓಲು ಕೆಬಿ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ? ನಿಕ್ಕ್ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಒಂಜೇ ಗೇನ” ತೆಲ್ಲೊಂದು ಪಂಡಲ್ ರಮ್ಮ.

“ಈ ಕುಲ್ಲದೆ, ಗುರುಕುಲೆಡ್ ಪೋರ್ಲು ಅಮ್ಮ ಪನ್ನೆರ್, ಪನ್ನೆ ಅಮ್ಮ” ರಮೇಶಿ ಪನ್ಪರೆಗಾದ್ ಅಪ್ಪೆನ್ ನೊಡ್ಕಯಿ.

ಜಾನಕಿ ಪನ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. “ಸರೊ ಸುಕೊನೇ ಜೂವದೈಸ್ತೊ” “ಜೂವದೈಸ್ತೊ ಒರೆದ್ ಬರೊಡಾಂಡ ಅಯಿತ ತಳಕಟ್ಟ್ ಬಾಲೆ ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿಡುಪ್ಪುನಗನೇ ಆವೊಡು.”

“ಬಾಲೆ ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿಡುಪ್ಪುನಗ ನಮ ಬಾಲೆದ ಆರೈಕೆ ತೂವೊನುನೆ ಎಂಚ?” ರಮ್ಮ ಕೇಂಡಲ್.

“ನೆನ್ನ ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಪೋರ್ಲುಡು ಪನ್ನೆರ್. ಆರ್ ಅಲ್ಪ ಉಲಯಿದದೆಟ್ ಜೆತ್ತದೆರ್, ಲೆಪ್ಪು” ಪಂಡೆರ್ ಜಾನಕಿ, ಮೊಕುಲು ಪಾತೆರುನೆನ್ ಕೇಂಡ್ ಜೆತೊಂದಿತ್ತಿ ಅಜ್ಜಿ ಲಕ್ಕ್ದ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತೆರ್.

“ಎಂಚಿನಗೆ ಎರಟೆಕುಟ್ಟಿ ಜೋಕ್ಲೆ ಸವಾಲ್?”

“ಅಕುಲೆಗ್ ಜೂವದೈಸ್ತೊದ ಬಗೆಟ್ ಪನೊಡುಗೆ. ಈರೆಂಚಲ ಪುಲಮರ್ದಾದಾರ್ ಅತ್ತಾ! ಪನ್ನೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್” ಪಂಡೆರ್ ಜಾನಕಿ.

“ಎಂಕ್ ನಿಕುಲು ಪಾತೆರುನ ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಯಾನ್ ಕೆಬಿ ಕೊರೊಂದೇ ಇತ್ತೆ. ಬಂಜಿಡಿತ್ತಿ ಬಾಲೆಗ್ ಸುಕೊ ಕೊರ್ಯರೆ ಬಂಜಿನಾಪ್ಪು ಎಚ್ಚರ್ಗ್ ದೆತೊನೊಡು” ಅಜ್ಜಿ ಪನ್ಪರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಅಜ್ಜಿ ಓದು ಬರವು ಕಲ್ತ್ದಾಜೆರ್ಂಡಲಾ ಎಡ್ಲೆ ಗೇನೊ ಇತ್ತಿನಾರ್. ಇಲ್ಲಲ್ಲ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ, ನಿರೆಕರೆತ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ದಾನೆ ತೊಂದರೆ ಆಂಡಲಾ ಸುರುಕು ಪಾರ್ ಬರ್ಪುನೆ ಅಜ್ಜಿ ಕೈತಡೆ.

“ಬಂಜಿನಕುಲೆಗ್ ಮರ್ದಾಡ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚ ಅನುಪಾನ ಬೋಡು. ಬಂಜಿನಕುಲುಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿಬೆಟ್ಲೆಗ್ ಸರೀತ ವೈದ್ಯರೆನಾಡೆ ಪೋದು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪವೊನ್ನ ಎಡ್ಲೆ. ಲೆಕ್ಕೊಡ್ಲೆಚ್ಚ ಮರ್ದಾ ಮಾತ್ರ ತಿನಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಂಚನೆ ಬಂಜಿನಕುಲೆಂದ್ ದಾಲಾ ಬೇಲೆ ಬೆನಂದೆ ಕುಲ್ಕರೆಲಾ ಬಲ್ಲಿ. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಏಳ್ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಏಳ್ ಸೇರರಿತ ಬಾರೆಡ್ಲೆದಳ್ಗೆ”

“ಇತ್ತೆ ನಮ ಅರಿ ಅಂಗಡಿಡ್ ಕನಪುನೆತ್ತಜ್ಜಿ. ಬಾರ್ ಎಡ್ಲೆರೆ ಉಜ್ಜೆರ್ ಓಲುಂಡು ?” ಕೇಂಡೆ ರಮೇಶಿ.

“ಉಂದಂಬೆ ರಮೇಶಾ, ಈ ಡೋಂಗಿ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ ಬಾರಿ ಉಸಾರ್. ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡು. ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲದು ಕೇನ್” ಅಜ್ಜಿ ಒಂತೆ ಪಿಸ್‌ರ್ ತೋಜ್ವದ್ ಪಂಡೆರ್.

“ಬಂಜಿನಕುಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಗೊತ್ತಾಯಿಬೆಟ್ಲೆಗ್ ಅಕುಲು ವೈದ್ಯರೆನಾಡೆ ಪೋದು ನೆತ್ತೆರ್, ನೆತ್ತೆರೊತ್ತು, ಕಪ, ಪಡ್ಲೆ, ಎಡ್ಲೆದ ತಪಾಸನೆ ಮಲ್ಪವೊಡು. ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿಲೆ, ನೆತ್ತೆರೊಡೊತ್ತು ಉಂಡೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೂವೊಡು. ಇತ್ತಂಡ ಅಯಿಕ್ ಮರ್ದಾ ಗೆತೊನೊಡು” ರಮ್ಮನ ಅಮ್ಮ ಇತ್ತೆದ ಮರ್ಜಿನ್ ಪಂಡೆರ್.

“ಅವು ಇತ್ತೆದವು, ಅವೆನ್ ಮಲ್ಪೊಡು, ಆಂಡ ನಮೊ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ನಾ ಮದತ್ ಬುಡ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಪ್ಪೆನ್ ಆರೋಗ್ಯ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತಂಡ ಬಾಲೆಲಾ ಆರೋಗ್ಯೊಡು ಇತ್ತಿಲೆಕ. ಬಂಜಿನಾಕ್ಲೆಡ ರಡ್ಡ್ ಜೂವೊಲುಲ್ಲೊಂದು ನೆಂಪು ದೀವೊನೊಡು”.

ಜಾನಕಿ ಪಂಡರ್ “ಬಂಜಿಡಿತ್ತಿ ಬಾಲೆದ ಎಲುಬಲೆ, ತರೆತಿಪ್ಪಿ, ನರನಾಡಿ, ಬುಳೆದ್ ಗಟ್ಟಿ ಆವರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಆರೊ ತಿನೊಡಾಪುಂಡು. ಆತೇ ಅತ್ತ್ ಗರ್ಬೊಗು ಸುಕೊ ಇತ್ತಂಡ ಬಾಲೆಗ್ಲಾ ಸುಕೊನೆ ಪನ್ನಿ ಗಾದೆದಲೆಕ ಬಂಜಿನಾಳೆ ಜೂವದೈಸ್ಸೊ ಕಾತೊಂಡ ಪುಟ್ಟುನ ಬಾಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದುಪ್ಪುಂಡು.”

“ದೋಸೆ ಕಾವಲಿಡೇ ಬೆಯ್ಯೊಡು, ಪಂಡಿಲೆಕ ಗರ್ಬೊಡಿತ್ತಿನ ಬಾಲೆದ ಅನುಪಾನ ಬಂಜಿನಾಳೆ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಸರಿಯಾವೊಡು. ಅಪನಗ ಬಾಲೆದ ಕಣ್ಣ್, ಕೆಬಿ, ಕಯಿ, ಕಾರ್, ಮೂಂಕು, ಬಾಯಿ ಸರಿಕಟ್ಟ್ ಆಪುಂಡು.

ಅನುಪಾನ ಸರಿಗಟ್ಟ್ ಅಯಿಜಿಂದಾಂಡ “ಕೆಯಿ ಬುಳೆಯಿ ಕಂಡೊಗು ಒಡ್ಡು ಸಾಕ್ಲಿ”. ಪಂಡಿ ಗಾದೆದಂಚ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಡ್ ಆ ಕುಂದೆಲ್ ತೋಜಿದ್ ಬಪುಂಡು” ಪಂಡ್ ಅಜ್ಜಿ ಎಚ್ಚಿಗ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಆತಾನಗ ಪಿದಯಿಡ್ಲಾ ಏರೋ ಬತ್ತಿನ ಪಜ್ಜೆದ ಸದ್ದಾಂಡ್. “ಏರ್ಂಬೆ ತೂಲ” ಪಂಡರ್ ಜಾನಕಿ.

“ಯಾನ್ ಪೋಪೆ ಪಂಡ್ ರಮ್ಯ ಪಿದಯಿ ಬಲಿತಲ್, ಬಾಕಿಲ್ದಾಡೆ ಪೋದು “ಓ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಬಲೆ, ಬಲೆ” ಪಂಡ್ ಬತ್ತಿನ ಪೊಂಜೆವೆನ್ ಉಳಯಿ ಲೆತ್ತೊಲು. ಬತ್ತಿನಾರ್ ಜಾನಕಿನ ತಂಗಡಿ ಸರಿತ. ಆರ್ ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ನರ್ಸ್. ಸರಿತ ಉಲಯಿ ಬತ್ತದ್ ಜೋಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಲೈರ್.

“ದಾನೆ ಸರಿತ ಬೇಗ ಬತ್ತ, ನಿನ್ನ ಪಾಲಿ ಮುಗಿಂಡ್?” ಕೇಂಡರ್ ಜಾನಕಿ, “ಮುಗಿಂಡಕ್ಕ, ಇನಿ ಬೇಗ ಮುಗಿಂಡ್. ನನ ಯಾನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಪೋಂಡ ಯಾವು. ನಿಕುಲೆಡ ಒರ ಪಾತೆರ್ಡ್ ಪೋಯಿಂದ್ ಬತ್ತೆ.” ಪಂಡರ್ ಸರಿತ.

“ಈ ಬತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್, ಜೂವದೈಸ್ಸೊದ ವಿಸಯೊಡೇ ಮೂಲು ಚರ್ಚಿ ಆವೊಂದುಂಡು” ಜಾನಕಿ ತೆಲ್ಲೊಂದು ಪಂಡರ್. “ಅಂದ ಮಗ ಸರಿತಾ, ನಿಕುಲು ಬಂಜಿನಕ್ಲೆಗ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ಮರ್ಡ್ ಕೊರ್ಪರ್ ಪನ್ನೆಗೆ”

ಅಜ್ಜಿ ಪನ್ನೆನ್ ಕೇಂಡ್ ಜೋಕುಲು ಸರಿತನ ಮೋನೆನೆ ತೂಯೆರ್. “ಬಂಜಿಗ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಳಾನಗ ಬಂಜಿನಾಕ್ಲು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಪೋದು ತಪಾಸನೆ ಮಲ್ಪುವೊಡು, ಬೊಕ್ಕ ಟಿ.ಟಿ ರಡ್ಡ್ ಡೋಸ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮಾತ್ರ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಎಚ್.ಐ.ವಿ ಬೊಕ್ಕ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್ ಬಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದಾಲ ತೊಂದರೆ ಇತ್ತಂಡ ಮರ್ಡ್ ಕೊರ್ಪೆರ್” ನರ್ಸ್‌ಮ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆದ ಮರ್ಡ್‌ದ ವಿಸಯೊನು ಪಂಡರ್.

“ಇತ್ತೆ ಪನ್ನೆ ಅಜ್ಜಿ ಪುರುಬಾಲೆದ ಜೂವದೈಸ್ಸೊ ಕಾತೊನುನೆ ಎಂಚಿ?” ರಮೇಶೆ ಕೇಂಡೆ. ನರ್ಸ್‌ಮ್ ಬತ್ತಿನೆಡ್ಲಾದ್ ಅಜ್ಜಿ ಪನ್ನೆರೆಗೊಂತೆ ನಗ್ಗೆರ್. “ಎಂಚಿನಪ್ಪ, ಎಂಕಿತ್ತೆ ಮಾತ ಮದತ್ ಪೋತುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಸರಿತ ಬತ್ತಲತ್ತ, ಆಳೆಡನೆ ಕೇನ್ಲೆ”. ಪಂಡ್ ಬಾಯ್ಕುಚ್ಚಿದ್ ಕುಲೈರ್.

“ಅಜ್ಜಿ ಈರೆನ ಕಾಲೊದ ಈರ್ ಪನ್ನೆ, ಇತ್ತೆದ ಆರೈಕೆ ಮರ್ಡ್‌ದ ವಿಸಯೊನು ಯಾನ್ ಬೊಕ್ಕ ಪನ್ನೆ”. ಪಂಡರ್ ಸರಿತ.

“ಅಂದಜ್ಜಿ, ಈರ್ ಪನ್ನೆನ್ ಕೇನ್ಯರೆ ಕುಸಿಯಾಪುಂಡು” ಪಂಡ್‌ದ್ ರಮ್ಯ ಅಜ್ಜಿಗ್ ಉಮೇದ್ ಕೊರ್ಯಲ್.

ಅಜ್ಜಿ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್ “ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ, ಎನ್ನ ಮಾತಾ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪುಟ್ಟಿನ ಕೂಡ್ಲೆ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟು ಕಂಚಲ್ದ ನೀರ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉಂದು ನೆತ್ತೆರ್ ಸುದ್ದೊಗುಂದು ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಯಿಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕನೇ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರ್ಪುನೆ” ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್.

“ಪುಟ್ಟಿ ಕೂಡ್ಲೆ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರೊಡೊಂದು ಇತ್ತೆಲಾ ವೈದ್ಯೆರ್‌ನಕುಲು ಪನ್ನೆರ್”. ಸರಿತಾ ಅಜ್ಜಿನ ಪಾತೆರೊನು ಒತ್ತುದು ಪನ್ನಗ ಅಜ್ಜಿಗೊಂತೆ ಕುಸಿಯಾಂಡ್.

“ಮಿರೆಪೇರ್ ಬಾಲೆಗ್ ಅಮುರ್ತೊದಲೆಕ. ಅಯಿಲ್ಲಾ ಸುರುತ ಮಿರೆಪೇರ್ಡ್ ಎಡ್ಲೆ ಪುಡ್ಲೆ ಉಂಡು. ಮಿರೆಪೇರ್ ಮಂಜೊಲು ಸೀಕ್ ಬರಂದಿಲೆಕ ಬಾಲೆನ್ ಕಾತೊನುಂಡು. ಸುಲಬೊಡು ಜೀರ್ಣ ಆಪುಂಡು. ಬಾಲೆದ ತರೆಬೊಂಡು ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಮಿರೆಪೇರೇ ಆಧಾರೊ. ಅಂಚಾದೆ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರ್ನಾಯನ ತರೆ ಗಟ್ಟಿಂಡ್” ಪನ್ನೆರ್. “ಬಾಲೆ ಪರ್ಪಿನಾತ್ ಕಾಲ ಮುಟ್ಟಿ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರೊಂದುಪ್ಪೊಡು. ಕೆಲವು ಪೊಂಜೊವು ಸೋಕಿಗಾದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರ್ಪಿನೆನ್ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಳ್ಲೇ ಉಂತಾದ್ ಬುಡ್ಡೆರ್. ಎನ್ನಲೆಕ್ಕೊಡು ಉಂದು ಸರಿಯತ್ತ.” ಅಜ್ಜಿ ಆರೆನ ಅಬಿಪ್ರಾಯ ಕೊರ್ಯೆರ್.

“ಸರಿತಾ, ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತುಂಡತ್ತ. ಏತ್ ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟಿ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರೊಲಿ” ಜಾನಕಿ ಕೇಂಡೆರ್.

“ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟಿ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರ್ಪುನ ಎಡ್ಲೆ”. ಸರಿತಾ ಪಂಡೆರ್ “ಕೆಲವು ಜೋಕುಲು ಅಯಿಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಜುಂಬೊಂದುಪ್ಪುವೊ. ಮಿರೆ ಬುಡ್ಡವುನವು ಅಪ್ಪೆಗ್ ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಬಾರಿ ಬಂಜ ಆಪುಂಡು” ಪಂಡೆರ್ ಸರಿತಾ. “ಮಿರೆಪೇರ್ ಸರಿ ತಿಂದಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಕಾಯಿಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬರಂದ್, ಬರ್ಪಿ ಕಾಯಿಲೆನ್ ತಡೆವುನ ಸಗ್ಗಿ ಮಿರೆ ಪೇರ್‌ಡುಂಡು. ತಾಕತ್‌ಗ್, ಸೀಕ್ ಸಂಕಡ ತಡೆವೊನ್ಯರೆಗ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೊರ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮರ್ದ್ ಪಂಡ ಅಪ್ಪಿನ ಮಿರೆಪೇರ್”. ಉಂದು ಅಜ್ಜಿನ ಮದಿಪುದ ಪಾತೆರ.

“ಅಪಗ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆಪೇರ್ ಮಾತ್ರ ಕೊರೊಂಡ ಯಾವೊ. ಬಾಕಿ ದಾಲ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಡುಂದಿಜ್ಜಿಯಾ?” ರಮ್ಯ ಕೇಂಡಲ್.

“ಎಂಕ್ಲೆ ಕಾಲೊಡು ಬಾಲೆಗ್ ಕನೆರ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕ್ರಮೊ ಇತ್ತಂಡ್. ಕಪ ಜಾರ್ಯರೆ ಕನೆರ್-ಕಾರದ ಪುಲಮರ್ದ್ ಅರೆತ್ ಕೊರ್ಪೆದರ್. ಇತ್ತೆದ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಮಾತ ಸರಿತ ಪನೊಡಾತೆ” ಅಜ್ಜಿ ಆರೆನ ಕಾಲೊದ ಮರ್ದ್ ಪಂಡ್‌ದುಂತಯೆರ್.

ಆತನಗ ಸರಿತ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್, “ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುದು ರಡ್ಡ್ ದಿನೊಟು ಪೋಲಿಯೋ ಬೊಟ್ಟೊ ಕೊರೊಡು. ಅಯಿಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ತೆಮ್ಮೊ, ಕಪೊ, ಕ್ಷಯ ರೋಗ ಬರಂದಿಲೆಕ ಬಿ.ಸಿ.ಜಿ. ದಾಕ್ ಪಾಡ್ಲವೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ವೈದ್ಯೆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ ಕಾಲ ಕಾಲೊಗು ಡಿ.ಪಿ.ಟಿ., ಹೆಪಟೈಟಿಸ್, ಎಚ್.ಐ.ಬಿ., ಮೀಸಲ್ಸ್, ಎಂ.ಎಂ.ಆರ್., ಟಿ.ಟಿ., ಕೊರ್ಪವೊಂದುಪ್ಪೊಡು. ಪುಟ್ಟಿನಲ್ತ್ 15 ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಕಾಲ ಬದ್ಲವಾದ್ ಕೊರ್ಪವೊಡುಂದ್ ಅರೋಗ್ಯ ಇಲಾಕೆ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಮಲ್ತದಂಡ್”

“ನೆನ್ನ ಮಾತ ದಾಯಿಗಾತ್ರ ಕೊರೊಡು?” ರಮೇಶ ಕೇಂಡೆ.

“ಡಿ.ಪಿ.ಟಿ. ಕೊರ್ಪಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಕಂಟೆಲ್ ಬೇನೆ(Diphthiria), ನಾಯಿ ತೆಮ್ಮೊ (Pertausis), ದನುವಾತ (Titanus) ಬರ್ಪುಜಿ. ಮಂಜಲ್ ಸೀಕ್ ಬರಂದಿಲೆಕ, ಸೋಂಕು ರೋಗೊಲು ತಟ್ಟಂದಿಲೆಕ ಹೆಪಟೈಟಿಸ್-ಬಿ ಕೊರ್ಪವೊಡು. ನ್ಯುಮೋನಿಯ, ದಮ್ಮು ರೋಗೊಲು ಬರಂದಿಲೆಕ ಎಚ್.ಐ.ಬಿ. ಕೊರ್ಪವೊಡು. ಕೋರ, ಕೋಟ್ಟಿ ಬರಂದಿಲೆಕ ಮೀಸಲ್ಸ್ ಪಾಡ್ವೊಡು. ಕೆಪ್ಪುತ್ರಾಯೆ, ದಡಿಕೆ, ಸೋಂಕು-ಜ್ವರ ಬರಂದಿಲೆಕ ಎಂ.ಎಂ.ಆರ್(Mumps- Measle-Robella). ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಕರ್ಬೊದ ಹತ್ಯಾರ್ ತಾಗ್‌ದ್ ಗಡಿಯಾಂಡ ಅವು ಗೆಜಲ್‌ದ್ ದನುವಾತ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಟಿ.ಟಿ. ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಕೊರ್ಪವುನ ಎಡ್ಡೆ.” ಸರಿತ ವಿವರಣೆ ಕೊರಿಯರ್.

“ಪೋಲಿಯೋ ಪಂಡ ಎಂಚಿನವು?” ರಮ್ಯ ಕೇಂಡಳ್.

ಪೋಲಿಯೋ ಪಂಡ ಒಕ್ಕೊಡ್ಡ್ ತಿರ್ತ್ ತುಡೆ, ಕಾರ ಪೊಟ್ಟಿ, ಕಾರ ಪಿಂಗಾರ, ಕಾರಗುನುಪು ಪೂರ ಸಿರ್ಕ್‌ದ್ ಬಲದಾಂತೆ ಆಪುನ ರೋಗೊ, ಪೋಲಿಯೊದ ಬಿಡೆ ಮುಶ್ತೆವೊಡೊಂದು ಲೋಕೋನೇ ಬಾರಿ ಪುನೆವೊಂದುಂಡು. ಅಯಿಕ್‌ತ್ ವರ್ಸೊಲಾ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪೋಲಿಯೋ ಬೊಟ್ಟ ಕೊರ್ಪಿನ ರಿವಾಜಿನ್ ಸರಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದಾಂಡು”. ಒರ ಪೋಲಿಯೋ ಬತ್ತಂಡ ಅಯಿನ್ ಗುಣ ಮಲ್ಪರೆ ಆಪುಜಿ. ಪೋಲಿಯೋ ಬತ್ತಿನಾಯಿಗ್ ಲಕ್ಶ್ಯದುಂತುದು ಸರಿಟ್ ನಡಪ್ಯರೆಗಾಪುಜಿ”. ಸರಿತ ಈತ್ ಪನ್ನಗ ರಮ್ಯ ಅರ್ಬೊಡು ಬಾಯಿ ಪಾಡ್ಯಲ್,

“ಅಪಗ ಬಾಲೆನ್ ಎಂಚ ತೂವೊನೊಡು?” ಅಯನ್ ಕೇನ್ಡ್ ಅಜ್ಜ ಪಂಡರ್

“ಬಾಲೆನ್ ದಿನೊ ನಿಚ್ಚೊ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪವೊಡು. ಮೀಪನಗ ಪುರುಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿ, ಮುಂಡೊ, ಕುರ್ಬು, ಕಣ್ಣ ಪೊದಕೆ, ಮೂಂಕು, ಮೂಂಕುದ ಮರ, ವಟ್ಟ, ಕೆಪ್ಪಟೆ, ಕೆನ್ನಿ, ಕೆಬಿತಂಡೆ, ಕೊಡೆಂಚಿ, ಕೆಬಿತ ಪಾಲೆ, ಕೆಕ್ಕಿಲ್, ಬಿಮ್ಮೊ ಕಿಡ್ಕಲ್, ಪುಗೆಲ್, ತಿಗಲೆದ ಗೂಡು, ಬಂಜಿ, ತಿರ್ಬಂಜಿ, ಬೆರಿನಡು, ಕಯ್ಪಾರೆ, ಕೊರಂಬು, ತುಡೆ, ಕಾರ ಪೊಟ್ಟಿ, ಅಂಗಾರ್, ಮುಂಗಾರ್, ಮೊರಂಪು, ಕಯಿ, ಕಯ್ಪಟ್ಟೆ, ಬಿರೆಲ್ - ಇಂಚ ಮಾತ ಸರೊದ ಬಾಗೊಲೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಬಲಕ ಬಲಕ ಪೂಜಿದ್ ಮಾಲಿಸ್ ಮಲ್ಪೊಡು, ಅಪಗನ ಬಾಲೆದ ಜೂವೊಗೊಂಜಿ ಪೊರ್ಲುಡ ಗಟ್ಟಿದ ದೇಕಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಬಾಲೆದ ಜೂವೊ ಬದಂಬಟ್ ಆಪುಂಡು”.

ರಮೇಶ ಆತಾನಗ ಪಂಡೆ “ಅಮ್ಮ, ಈತ್ನೇಟ ನಿಕುಲು ಮಾತ ಬಾಲೆ, ಬಾಲೆದಪ್ಪನ ಆರೈಕೆದ ಬಗೆಚೇ ಪಂಡರ್. ಎಂಕುಲು ಇತ್ತೆ ಮಲ್ಲೆ ಆತೊ, ಎಂಕ್ಲೆನ ಜೂವೊದ್ಯೆಸ್ತೊ ಎಂಚ ಎಡ್ಡೆಡ್ ದೀವೊನೊಡು ಪನ್ನೆ”.

ಜಾನಕಿ ಪಂಡರ್ “ಎಡ್ಡೆ ಸವಾಲ್, ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ನಿಕುಲು ಜೋಕುಲು ಇಲ್ಲಾಲೆ ಕುಲ್ಲುಜರ್, ಪಿದಯಿ ಪೋಪರ್. ನಿಕ್ಲೆ ಜೂವೊದ್ಯೆಸ್ತೊನು ನಿಕುಲೇ ಎಡ್ಡೆಡ್ ದೀವೊನೊಡು. ಕಣ್ಣ, ಮೂಂಕು, ಬಾಯಿ, ಕೆಬಿ, ಚರ್ಮ ಉಂದು ನರಮಾನ್ಯನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯೊಲು, ನೆನ್ನ ಸರಿಟ್ ದೀವೊನೊಡು. ಅಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಯಿ, ಕಾರ್, ತರೆ, ಬಂಜಿದ ಬಗೆಟ್ಟಾ ಜಾಗ್ರತೆ ಬೋಡು”

ಅಜ್ಜ ಪನರೆ ಸುರು ಮಲ್ತರ್. 60 ದಿಂಜಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಲಿದ ದಂಬು ಕಾತನೊಡು. ಸರಿಯಾದ್ ಕೂಲಿ ದೆಕ್ಕಾಜಿಂಡ ಚೀಪೆ ಎಚ್ಚ ತಿಂದಂಡ ಕೂಲಿನ್ ಪುರಿ ತಿನ್ನರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ತೆಟ್

ಕೂಲಿ ಆಪುಂಡು. ಕೂಲಿ ದೆಕ್ಕನಗ ನಾಲಯಿನ್ನಾ ಪೋರ್ಲು ದೆಕ್ಕೊನೊಡು. ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಪರ್ಂಡ ಅತ್ತಂಡ ಹೆಚ್ಚ ಕಾರ ತಿಂದ್ಡ ಬಾಯಿದ, ನಾಲಯಿದ ಕವುಸೊ ಲಕ್ಕುಂಡು. ಕೆಲವರೆಗ್ ನಾಲಯಿಡ್ ಅಗ್ಗ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕೊಟ್ಟಿ ಮುಳ್ಳುದ ಕೆತ್ತ ಕಸಾಯೊಡು ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕುಲ್ತಂಡ ಅಗ್ಗ ಪೋಪುಂಡ್. ಕೆಲವರೆಗ್ ರಾತ್ರೆ ನಿದ್ರೆಡ್ ಪರು ಕಡೆಪುನ ಅಬ್ಬೆಸೊ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಇತ್ತೆ ವೈದ್ಯರ್ ನೆಕ್ಕಲಾ ಮಾತ್ರೆ ಕೊರ್ಪರ್. ಕೂಲಿ ತೆಟ್ಪದ್ ಪೋವಂದಿಲೆಕ, ಬಾಯಿ ವಾಸನೆ ಬರಂದಿಲೆಕ, ರುಚಿ ಪಾರಂದಿಲೆಕ, ಕಿನ್ನಾಲಯಿ ಉಬೆರಂದಿಲೆಕ, ದೊಂಡೆದ ಸೊರೊ ಪಗರಂದಿಲೆಕ ಬಾಯಿದ ಸುಕೊ ಕಾತೊನೊಡು.

“ಕೂಲ್ಯಾಯರಾಂಡಲಾ ಕೂಲಿ ಬೋಡು” ಪನ್ನಿ ಗಾದೆ ಪಾತೆರ ನೆನಪುಡುಪ್ಪೊಡು. ಅಜ್ಜಿನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ್ ದ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಕುಸಿಯಾಂಡ್.

ಕಣ್ಣದ ಬಗೆಟ್ ಯಾನ್ ಪನ್ನೆ ಪಂಡೆರ್ ನರ್ಸಮ್ಮ ಸರಿತಾ. “ನರಮಾನ್ಯನ ಐಸಿರೊ ಉಪ್ಪುನನೇ ಕಣ್ಣಡ್. ಕಣ್ಣ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಲೋಕೊನೇ ಕತ್ತಲೆ. ಕಣ್ಣದ ಬಗೆಟ್ ಬಾರಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಬೋಡು. ಬಜಿ ಕಣ್ಣಡ್ ಕಣ್ಣಕುತ್ತುನ ಬೊಲ್ಪು ತೂಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಮಸ್ಕ ಬೊಳ್ಳುಡು ಓದರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಓದುನಗ ನಮ ಕಣ್ಣಡ್ ಬೂಕು ಒಂಜಡಿ ದೂರೊಡುಪ್ಪೊಲಿ. ದಿಟ್ಟಿ ಸರಿ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ವೈದ್ಯರನಾಡೆ ಪೋದು ತಪಾಸಣೆ ಮಲ್ಪದ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಕನ್ನಡಕ ದೆತೊನೊಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಕಣ್ಣಿಗ್ ಕಜವು ಬೂರುಂಡು. ಅತ್ತಂಡ ಕಣ್ಣ ಸಿಮೆನೇ ಕಣ್ಣದುಲಯಿ ಬೂರುನೆಂದ್ಲಾ ಉಂಡು. ಅಪಗ ಕಣ್ಣ ತಿಕ್ಕರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಎಡ್ಡೆ ಮಡಿ ಕುಂಟುಡು ಕಣ್ಣ ಪೊದಕೆನ್ ಒತ್ತುದು ಪತ್ತೊಡು. ಅಪಗ ಕಣ್ಣಿನೀರ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ನೀರ್ ಅರಿದ್ ಪೋನಗ ಕಜವುಲಾ ಪೋಪುಂಡು. ಕಣ್ಣಿಗ್ ಮಯಿ ಪಾಡುನ ಎಡ್ಡೆ. ಕಣ್ಣ ಬೊಂಬೆಗ್ ತಾಗಂದಿಲೆಕ ಬರಿಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಕುರ್ಬುಗು ಮಯಿ ಪಾಡ್ಂಡ ಕಣ್ಣಿಗ್ ತಂಪಾಪುಂಡು. ಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕನಗ ಕಣ್ಣಡ್ ಪುರ್ಕು ದಿಂಜಿದಿತ್ತಂಡ ವೈದ್ಯರಾಡೆ ಪೋದು ಅಯಿಕ್ ಮರ್ಡ್ ದೆತೊನೊಡು”.

ಕೆಬಿತ ಬಗೆಟ್ ಯಾನ್ ಪನ್ನೆ ಪಂಡೆರ್ ಅಪ್ಪೆ ಜಾನಕಿ, “ಕೆಬಿ ಕೇನಂದಿನಾಯೆ ಪೊಟ್ಟಿ. ಕೆಬಿಕ್ ನೀರ್ ಪೋಂಡ, ಕೆಬಿ ತೋರ್ಯರೆ ಸುರು ಆಂಡ, ಕೆಬಿತ ಪೂ ಒಟ್ಟಿ ಆಂಡ, ಕೆಬಿ ಕೇನಂದೆ ಆಪುಂಡು. ಕೆಬಿಟ್ ಕಿರ್‌ಂಟ್ ದಿಂಜಿನಗ ಕೆಬಿ ಕಿರ್‌ಂಬರೆ ಸುರು ಆಪುಂಡು. ಕೆಬಿ ತೋರುನೊಂದಾಂಡ ವೈದ್ಯರೆಡ ಮರ್ಡ್ ದೆತೊನುನೇ ಎಡ್ಡೆ”.

“ಕೆನ್ನಿ ಸೆಡಿಪುನೆಗ್ ಎಂಚಿನ ಮರ್ಡಜ್ಜಿ” ರಮ್ಮ ಕೇಂಡಳ್.

ಅಯಿಕ್ ಯಾನ್ ಪನ್ನೆ “ನೀಲಗಿರಿತೆಣ್ಣೆ ಪೂಜಿಂಡ ಆಂಡ್! ನಿಕ್ ಆತ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿಯಾ?” ರಮೇಶೆ ಪನ್ನಗ ಪಿರ ಮಾತೆರ್ಲಾ ತೆಲಿತೆರ್.

“ಸರ್ರೊ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಪೊಡೊಂದಾಂಡ ಬೇತೆ ದಾನೆ ಮಲ್ಪೊಡು” ರಮೇಶೆ ಕೇಂಡೆ.

“ಜೋಕುಲು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ್ ಬಳಪೋಡಾಂಡ ಎಡ್ಡೆ ತಿನಸ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ, ಎಡ್ಡೆ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬೊಡು.” ಸರಿತಾ ಪಂಡೆರ್.

“ಎಡ್ಡೆ ತಿನಸ್ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ತಿನೊಡು?” ರಮ್ಮ ಕೇಂಡಳ್.

“ಎಡ್ಡೆ ತಿನಸ್ ಪಂಡ ಪೇರ್, ನೆಯಿ, ತೆತ್ತಿ, ತರಕಾರಿ, ಪರ್‌ಂದ್ ಉಂದು ಮಾತ ಎಡ್ಡೆ ಆರೊಲು. ಮಾಂಸಾರಿಲಾಂಡ ಮೀನ್, ಮಾಸೊ ಅಪಗಪಗ ತಿಂದೊಂದುಪ್ಪೊಲಿ. ಉನ್ನಗ - ತಿನ್ನಗ ಏಪಲಾ ಗಬಗಬ ತಿನ್ನರೆ ಬಲ್ಲಿ. ‘ಅರ್ಬರ್ಬ ತಿಂದ್ಂಡ ಅರ್ಕಮೆ ಆವು’ಂದು ಒಂಜಿ

ಗಾದೆನೇ ಉಂಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಇಂಚ ತಿಂದೊಂಡ ಸೊರಂಕೋಪುನೆಂದ್ಲಾ ಉಂಡು. ಪೊರ್ತುಗು ಸರಿಯಾದ್ ತಿನೊಡು. ತಿಂದ್‌ನ ಕರಯರೆಗಾದ್ ಎಡ್ಡೇ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬೊಡು". ದುಂಬುದಕುಲು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಗೊಬ್ಬೆರೆಗ್ ಬುಡ್ಡೆದ್‌ಚೆರ್. ದಾನೆ ಸೊರ್ಕುನೆಂದ್ ಗೌಜಿ ಮಲ್ತೆದೆರ್. ಜೋಕುಲು ಜವ್ವನೆರಾಪಿ ಪೊರ್ತುಗು ಎಡೇನ ತಿನ್ನೆರ್. ತಿಂದಿನ ಸರಿ ಕರಯಿಜಿಂಡ ಚರ್ಬಿ ಬಪುರ್ಂಡು. ಬಂಜಿ ಕೊಮ್ಮೆ ಜಪ್ಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿನ್ ಸರಿ ಮಲ್ಪುರೆ ದಿಂಜ ಬಂಜ ಉಂಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಗು ತೊಡು ಬಡವು ಎಚ್ಚ, ಜವ್ವನಾದಿಗೇಡ್ ಕಲ್ಲ್ ತಿಂದೊಂಡಲಾ ಕರವುಂಡೊಂದು ಒಂಜಿ ಗಾದೆನೇ ಉಂಡು. ತಿಂದ್‌ದ್ ಅಂಚನೆ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಕರವುಜಿ. ಎಡ್ಡೆ ಗೊಬ್ಬೊಡು ಬೇಲೆ ಬೆನೊಡು. ಸೈಕಲ್ ತೊಪೊಡು, ಮೀಂದೊಡು, ದಲಿನ ಗೋಡೆಗ್ ಬಾಲ್ತಾರೊ ಎಚ್ಚಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ಆರೊ ತಿಂದ್‌ದ್ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಲ್ತೊಂಡ ಕಯಿ-ಕಾರ್ ಉದ್ದೊ ಬೂರುಂಡು, ಸರೊ ಗಟ್ಟಿ ಆಪುಂಡು. ಗೊಬ್ಬುನ ಜೋಕುಲು ಪಾರ್ ಪರ್ರಂದ್‌ಗೆ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ತೊಡು. ಬೂರ್ದಗ ಕೆನ್ನಿಗ್, ಕಣ್ಣ್, ಮೂಂಕು, ಅಲ್ಲೆ, ದಬ್ಬಿ, ಓಂಟಿನಾಲಿ, ಬೆರಿಮುಳ್ಳು, ಪೊಡತ್ತಲೆ, ಸೊಂಟೊಗು ತಾಗಂದಿಲೆಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬೋಡು". ಸರಿತಕ್ಕ ಪಂಡೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಆತಾನಗ ರಮ್ಯ ನಡುಟು ಒಂಜಿ ಸವಾಲ್ ಪಾಡ್ಲಲ್.

“ಅಣ್ಣೆ ಬಡವಾಪುಂಡೊಂದು ತಿಕ್‌ನೆನ್ ಪೂರ ತಿನ್ನೆ. ಅವು ಸರಿಯೋ? ಅಮ್ಮ ಏತ್ ಪಂಡೆರೊಂಡಲಾ ಆಯೆ ಕೇನುಜೆ”. ರಮ್ಯನ ದೂರುಗು ಜಾನಕಿ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಯರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್.

“ಬಡವಾಪುಂಡೊಂದು ತಿಕ್‌ನೆನ್ ಪೂರ ತಿನ್ನರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಂಚ ತಿಂದೊಂಡ ಪೊಟ್ಟೆ ಬಂಜಿ ಆವು. ‘ಪೊಟ್ಟೆ ಬಂಜಿಡ್ ಕುಟ್ಟಿ ದಿಂಜ’ ಪನ್ನಿಲೆಕ ಬಂಜಿ ಸೀಕ್‌ದ ಕುಟ್ಟಿ ಆಯರೆ ಬಲ್ಲಿ”. ಉನಸ್ ತಿನಸ್ ಪೊರ್ಲುಡೆ, ಸರಿ ಪೊರ್ತುಡೇ ತಿನೊಡು.

“ಎಡ್ಡೆ ಅಬ್ಬೆಸೊಲೆನ್ ಬುಳೆಪವೊನೊಡು, ಹಾಳ್ ಅಬ್ಬೆಸೊಲು ಇತ್ತೊಂಡ ಬುಡೊಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಸರೊಗು ಸೊರ್ದಯ” ಪಂಡೆರ್ ಅಜ್ಜಿ.

“ಎಡ್ಡೆ ಅಬ್ಬೆಸೊಲು ಎಂಚಿನಾಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ್, ಹಾಳ್ ಅಬ್ಬೆಸೊಲು ಎಂಚಿನಾಂದ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಯಿಜೆ.”

ರಮ್ಯ ಕೇಂಡಳ್. ಆತಾನಗ ಜಾನಕಿ “ಅವು ನಿಕುಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಪುನ ಬೊಡ್ಡಿ. ಬೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟ್ ಒಯ್ಪುನವು, ಪೊಡಿ ಒಯ್ಪುನವು, ಬಚ್ಚಿರೆ-ಬಜ್ಜೆಯಿ ತಿನ್ನುನವು. ಗುಟ್ಟಾ ತಿನ್ನುನವು, ಕಳಿ, ಗಂಗಸರ ಪರ್ದಿನವು ಉಂದು ಪೂರ ಹಾಳ್ ಅಬ್ಬೆಸೊಲು, ಇತ್ತೆ ಗೊತ್ತಾಂಡಾ?”

“ಹಾಂ, ಗೊತ್ತಾಂಡ್, ಗೊತ್ತಾಂಡ್” ಪಂಡಳ್ ರಮ್ಯ.

“ದಿನೊಲ ಯೋಗಾಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಲ್ತೊಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಮನಸ್ ಉಲ್ಲೇಸೊಡು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಓದ್ಯರೆ ಉಮೇದ್ ಬಪುರ್ಂಡು. ಓದಿನವು ತರೆಕ್ ಪೋಪುಂಡು. ರಾತ್ರೆ ಎಡ್ಡೆ ನಿದ್ರೆಲಾ ಬೂರುಂಡು. ಇಂಚ ಸರಿಯಾಯಿನ ಉನಸ್-ತಿನಸ್, ಗೊಬ್ಬು-ಕುಸಾಲ್, ಓದು-ಬರವು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಕುಲು ಎಡ್ಡೆ ಮಾರ್ಕ್ ದೆತ್ತದ್ ಪಾಸಾಪೆರ್”. ಜಾನಕಿ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಪಂಡೆರ್.

“ಇನಿಕ್ ಜೂವೊದೈಸೊ ಯಾವು. ಪೊರ್ತು ಕತ್ತಲೆ ಆಂಡ್. ಎಂಕ್ ದಿಂಜ ಬರೆಯರೆಗುಂಡು” ಪಂಡೆರ್ ರಮ್ಯ ಲಕ್ಕಲ್. ಅಯಿನ್ ತೂದು ರಮೇಶೆಲಾ ಲಕ್ಕೆ.

“ಹೋ. ಪೂರ್ತು ಪೋಯಿನನೇ ಗೊತ್ತಾಯಿಜಿ. ಯಾನ್ಲಾ ಬರ್ಪೆ” ಪಂಡ್‌ದ್ ನರ್ಸಮ್ಮ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. “ಕುಲ್ಲು ಕುಲ್ಲು, ಒಂಜಿ ಲೋಟೆ ಬಾಜೆಲಾಂಡಲಾ ಪರ್ದ್ ಪೋಲ”. ಈ ಬತ್ತಿನೆಡ್ಲಾವರ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಜೂವೊದೈಸೊದ ಬಗೆಟ್ ದಿಂಜ ತೆರಿಂಡ್” ಪಂಡೆರ್ ಜಾನಕಿ. ಅಕ್ಕ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ ಅಲೆತ್ತ ನೀರ್ ಪರ್ದ್ ನರ್ಸಮ್ಮ ಸರಿತ ಆರೆ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. ಜೋಕುಲು ರಡ್ಡ್ ಜನೊಲಾ ಆರೆಗ್ ಸೊಲೈ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಡಪುಡ್ಡು ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಸರೊ - ಶರೀರೊ
ಚೀರಾವು - ಚೀಲೊ
ಎರಟೆಕುಟ್ಟಿ - ಅಮರ್‌ಬಾಲೆಲು
ಪುಲಮರ್ದ್ - ಹಳ್ಳಿದ ಮರ್ದ್
ಒಕ್ಕೊ - ಸೊಂಟ
ಕಣ್ಣ ಪೊದಕೆ - ಕಣ್ಣರೆಪ್ಪೆ
ಕುರ್ಬು - ಪುರ್ಬು, ಹುಬ್ಬು
ಬಾಲ್ತಾರೊ - ಬಾಳಿಕೆ
ಸೊರ್ದಯ - ಸಮಾದಾನೊ
ಪುಡ್ಕೆ - ದಪ್ಪಪುಷ್ಟೊ
ಅರ್ಬರ್ಬ - ಗಪಗಪ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕೊಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಬಾಲೆಗ್ ವಾ ಬೊಟ್ಟು ಕೊರ್ಯರೆ ಮದಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ?
2. ಬಾಲೆಗ್ ಪುಡ್ಕೆದ ಅಂಶ ಒಯಿಟ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು?
3. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ತೊಡು ಬಡವು ಎಚ್ಚ ಏಪ?
4. ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ದಾಯೆ ಬೋಡಾದ್ ಎಡ್ಡೆ ಉನಸ್ ತಿನಸ್ ಕೊರೊಡು?
5. ದುಂಬು ಪೆದ್ದೆದಿಗ್ ಪೆದ್ದದಾಯಿಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಎಂಚಿನ ಕೊರ್ಪೆದರ್?
6. ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆಪೇರ್ ಏತ್ ಸಮಯ ಮುಟ್ಟು ಕೊರೊಲಿ?
7. ಬಾಲೆಗ್ ಕನೆರ್ ದಾಯೆ ಕೊರೊಡು?
8. ಕಣ್ಣೆಗ್ ಕಜವು ಬೂರುಂಡ ಎಂಚಿನ ಮಲ್ಪೊಡು?

II ಮೂಜಿ - ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಇತ್ತೆ ಬಾಲೆಗ್ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ರೋಗ ಬರಂದಿಲೆಕ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್?
2. ಪೋಲಿಯೋ ರೋಗ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ?

3. ಮಿರೆಪೇರ್‌ದ ಇಸೇಸತೆ ದಾದ?
4. ಕಣ್ಣ್‌ದ ಆರೋಗ್ಯ ಎಂಚ ದೀವೊನೊಡು?
5. ಬಾಯಿದ ಸುಕೊ ಎಂಚ ಕಾತೊನೊಡು?

III ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಜೋಕ್ಕು ಜವ್ವನರಾಪಿ ಪೂರ್ತುಗು ದಾಯೆ ಸರ್ರೊಗು ಎಚ್ಚ ಬೇಲೆ ಕೊರೊಡು?
2. ಬಾಲೆನ್ ಎಂಚ ಮೀಪವೊಡು?

IV ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಜಾಗೆ ಬರ್ತಿ ಮಲ್ತ್ ಬರಲೆ.

1. ಜೂವೊದೈಸ್ಸೊ ಪಂಡ _____ ಪನೊಲಿ.
2. ಬಾಲೆಗ್ _____ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರುಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
3. ಒಕ್ಕೊಡ್ಡು ತಿರ್ತ್ ಸಿರ್ಕಾವುನ ಸೀಕ್ _____ .
4. ಕೂಲ್ಯಾರಾಂಡಲಾ _____ ಬೋಡು.
5. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಲ್ತ್ಂಡ _____ ಸೊರ್ದಯ ಉಪ್ಪುಂಡು.

V ಸರಿಪೋವಂದಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಪೆಜಿದೆಪ್ಪುಲೆ.

1. ಕಣ್ಣ ಗೊಂಬೆ, ಆಲಿ, ಪೊದಕೆ, ಸಿಮೆ, ಕಯ್ಪರೆ.
2. ಅಂಗಾರ್, ತುಡೆ, ಅಲ್ಲೆ, ಬಿನ್ನು, ಪಾದೊ.
3. ನಾಲಯಿ, ಬಿಮ್ಮೊ, ನಿಜಿ, ವಟ್ಟ, ಕಡೆಂಪರು.
4. ತರೆ, ಪೊಟ್ಟೆ, ನೆತ್ತಿ, ಪೊಡ್ತಲೆ, ಬೊಂಡು.
5. ಬಂಜಿ, ಕರ್ಲ್, ಕರಿಯಟ, ಬಿರೆಲ್, ಪೊಟ್ಟೆ.

VI ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಂಬಂದ ಇತ್ತಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಸರಿ ಜೋಡ್ಪಾದ್ ಬರಲೆ.

1. ಬಾಯಿ	- 1. ಕಿಲೆಂಬಿರಿ
2. ಕಣ್ಣ್	- 2. ಜೋಲೆ
3. ಮೂಂಕು	- 3. ರೇಸಿ
4. ಕೆಬಿ	- 4. ಬೆಗರ್
5. ಪುಡಿ	- 5. ಪುರ್ಕು
	- 6. ಸುರಳೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರಲೆ.

1. ಜೂವೊದೈಸ್ಸೊ 2. ಲೆಕ್ಕೊಡ್ಡೆಚ್ಚ 3. ಪರೊಂದಿತ್ತಂಡ 4. ಪರ್ನಾಯನ 5. ಅರ್ಬರ್ಬ

II ಮುಲ್ಟ ಕೂರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಎದ್ರಪದೊ ಬರಲೆ.

1. ಮಿತ್ತ
2. ಉದ್ದೊ
3. ಸಿಕ್
4. ದೂರೊ
5. ಗಾತಿ

III ಮುಲ್ಟ ಕೂರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮುಲ್ಟಲೆ.

1. ತಳಕಟ್ಟ್
2. ಪುಲಮದ್
3. ನಿರೆಕರೆ
4. ಅನುಪಾನ
5. ಸೀಕ್ ಸಂಕಡ
6. ಸೊರ್ದಯ

IV ಈ ಪಾತೆರೊಲೆಗ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಏಳ್ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಬಂಜಿನಕುಲು ಏಳ್ ಸೇರರಿತ ಅರಿ ಎಡ್ವೆದರ್.
2. ಗಬೊಗು ಸುಕೊ ಇತ್ತಂಡ ಬಾಲೆಗ್ಲಾ ಸುಕೊನೆ.
3. ದೋಸೆ ಕಾವೆಲಿಡೇ ಬೆಯ್ಯೊಡು.
4. ಕೂಲ್ಯಾಯರಾಂಡಲಾ ಕೂಲಿ ಬೋಡು.
5. ದಲಿನ ಗೋಡೆಗ್ ಬಾಲ್ತರ ಎಚ್ಚೆ.
6. ಪೊಟ್ಟಿ ಬಂಜಿಡ್ ಕುಟ್ಟಿ ದಿಂಜ.

V ಮುಲ್ಟ ಕೂರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ ಕಾಲೊ ಒವುಂದು ಬರಲೆ.

ಕರಿನ(ಭೂತ)ಕಾಲ, ನಡಪಿ(ವರ್ತಮಾನ)ಕಾಲ, ಬರ್ಪಿ(ಭವಿಷ್ಯತ್)ಕಾಲ

1. ಬಾಲೆಗ್ ಸುಕೊ ಕೂರ್ಯರೆ ಬಂಜಿನಕುಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ದೆತೊಂಡೆರ್.
2. ಅಜ್ಜಿ ಪನರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್.
3. ಸರಿತ ಪಂಡೆರ್.
4. ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿ ಕೊರಿಯೆರ್.
5. ನಿರೆಕರೆಗ್ ಎಡ್ವೆ ಆಪೊಡು.
6. ಜೋಕುಲು ಪಾಟ ಕೇಂಡೊದುಲ್ಲೆರ್.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಪುಲಮದ್ಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪಲ್ದ್ ಬರಲೆ.
2. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋದು ಅಲ್ಪ ರೋಗಿಲೆನ ಆರೈಕೆ ಎಂಚ ಮಲ್ತುವೆರ್ಂದ್ ತೆರಿಯೊಲ್ಲೆ.

* * * * *

ಆಯನ್ ಮೆನಿಪುಲೆ

ಉಳಿತೀರ್ :

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ್ “ಲಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕದುಂತಿ, ಕೋಡಿ ಮುಟ್ಟುನಾಡೆಮುಟ್ಟು ಸಾದನೆ ಬುಡೊಡ್ಡಿ” ಪಂಡ್‌ದ್ ಜವನೆರೆಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ದಿತ್ತರ್.

ನಮ್ಮ ದೇಸೊಡು ಬೋಡಿತಿನಾತ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪೊತ್ತುಂಡು. ಆ ಸಂಪೊತ್ತುನು ಪೊರ್ಲುಡು ಗಳಸವೊನ್ನೆರೆ ಕುಸೇಲ್ ನಮಡಿಜ್ಜಿ. ಬೆನ್ನುನೆತ ಬಗೆಟ್ ಉಮೇದಿಜ್ಜಿ. ಸಾದನೆ ಇಜ್ಜಿ, ಕೋಡಿ ಮುಟ್ಟೊಡು ಪನ್ನಿನ ಹಟೊ ನಮಡಿಜ್ಜಿ. ಅಯಿಡ್ಲಾವರ ನಮೊ ಪಿರ ಬೂರ್ಲ. ಬಂಜರ ಉನಸ್ ಜೆಪೈರೆಗೊಂಜಿ ಪಜೆ ಈತೇ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ. ಅಯಿಕಾದ್ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಪೊರುಂಬಾಟ.

ನಮ್ಮ ಸ್ತಿತಿಟಿತ್ತಿನ ಜನೊಕುಲು ಇತ್ತೆ ಬಾರೀ ಬರ್ಸೆರಾದ್ ದುಂಬುಪೋತರ್. ಅಕುಲು ಸಾದಕರ್, ತಡಮೆ, ಪಾಂಪು ಕಡತ್ ಪೋಡ್ಯಂದೆ ಪೋದು ಚಾವಡಿ ಸೇರ್ದ್ ಗದ್ದಿಗೆ ಏರ್ದರ್.

ನಿದೆರ್ನಾಯೆ ಇತ್ತೆಲಾ ನಿದೆರೊಂದೇ ಉಲ್ಲೆ. ಲಕ್ಕದುಂತಿನಾಯೆ ಆಯನಮಿತ್ತ್ ಸವಾರಿ ಮಲ್ಲೊಂದುಲ್ಲೆ. ಜೆತ್ತಿನಾಯೆಗಲ ಬುದ್ಧಿ ಬರು. ಆಯನ್ ಮೆನಿಪುಗ. ಆಯಗಲ ದುಂಬು ಪೋಯೆರೆ ಅವಕಾಸೊ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಕ. ಆಯನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ತಂಕ ಪುಟ್ಟಲೆಕ ಮಲ್ಪುಗ ಪಂಡ್‌ದ್ ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಕಬಿ ಪನ್ನರ್.

ಮೆನಿಪುಲೆಯ ಆಯನ್

ನಿದೆರುನೇತ್ ಏತ್‌ಂದ್ ಮೆನಿಪುಲೆ ।

ಆನಿ ಆಯನೊಟ್ಟುಗು ಪಿದಾಡ್ತಿನಕುಲು ಅಕುಲು

ಕಡತ್ ಪೋತರ್ ಇನಿಕ್ ಸಾದಿನೇತೋ

ಪಿದಾಡ್ತಿನಿ ಆನಿ ಒರೊನೆ ಮಾತೆರ್

ಒಂಜೇ ಊರುಡ್ತು ಒಂಜೆ ಕರೆಡ್
ಒಂಜೇ ದೇಕಿದ ದುತ್ತೈತೊಡು
ನರಮಾನಿ ತೊಪರಿಕೆಗಾನಿ ನರಮಾನಿಯೆ

ತಾದಿ ಸಾಗ್ಂಡ್ ಒಂತೆ ಉಂತಿನಾಯೆನೆ ಆಯೆ
ಯಾವು ಎಂಕೀತೆ ಇಂದೆ ಅಡೆಗೆ ಕುಲ್ಲಿಯೆ
ಬಾಕಿದಕುಲು ಮಾತೆರ್
ತೊಡಮೆ ದಾಂಟಿಯೆರ್ ಲಚ್ಚಲ್ ಕಡತೆರ್
ತುದೆ ದಾಂಟಿಯೆರ್
ಪೇಂಟೆ ಪೊಗ್ಗರೆ ತೋಜಿನೆನ್ ತರ್ಕೊಂಡೆರ್
ಅರಂಬುದ್ ಮುಕ್ಕಿಯೆರ್ ಇಲ್ಲ ಬದ್ಕ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್

ಬ್ಯಾರ ಮಲ್ತೆರ್ ಬರಮು ಗೆಲ್ತೆರ್
ಚಾವಡಿ ಸೇರೈರ್ ಗದ್ದಿಗೇರೈರ್
ಆನಿಡ್ಡಿನಿ ಮುಟ್ಟಲ ಜೆತೊಂದಿನ
ಇಂಬ್ಯನ ಮಿತ್ತಡೆ ಸವಾರಿ ಮಲ್ತೆರ್
ಆಯನ್ ತೊರ್ತೆರ್

ಆಯನ ಪುದರ್ಡ್ ಅಕುಲು ನಲ್ತೆರ್ |
ಕರಿಂಡೇತ್ ಕಾಲ | ಪಗ್ಗುಡಿನ್ ಇರ್ವತ್ತೊಂಜಿ
ಬೇಸ್ಯ ಬರು ಬೇಗೊಡೆ; ಏತ್ ನಿದೆರುವೆ ಆಯೆ ?
ಮೆನಿಪುಲೆ ಏರೆಯವು|
ಲಕ್ಕಂದ್ ಆಯನ್ ಮೆನಿಪುಲೆ

– ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳಿ

ಕಣನ ಪೊಲಬು

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಮುದ್ದು ಮೂಡುಬೆಳ್ಳಿ (1955)ಬರೆತಿನ 'ಕನ್ನೆಗ' ಪನ್ನಿ ಕಬಿತೆದ ಗೊಂಚಿಲ್ಡ್ಡ್ ಅಜತ್ ದೆತ್ತದ್ಂಡ್. ಕುಡಲದ ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ ಸೇವೆಡ್ತಿನ ಮೇರ್ ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಸೆಡ್ಲ ಬರೆಪೆರ್. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕುದ ಮೂಡುಬೆಳ್ಳಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಮೇರ್ ಒಂತೆ ವರ್ಸ ಮುಂಬೈಡ್ಲ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ನೆರ್. ದಿಂಜ ಕಬಿ ಕೂಟೊಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಮೇರ್ನ ತುಳು ಕಬಿತೆಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನಕುಲು ಸಂಪೊಲ್ತಿನ ಕಬಿತೆದಕೋಪೆಲೆಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಿಪು, ವಸಯೊ (ಕತೆಕುಲೆನ ಕೋಪೆಲು) ನಮ ಎಡ್ಡೆನಾ ಊರಡ್ಡೆ (ನಾಟಕ), ತುಳು ರೂಪಕೋಲು – ಮೇರೆನ ಕೃತಿಕುಲು. ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ರಂಗಭೂಮಿದ ಬಗೆಟ್ ಸೋದನೆ ಮಲ್ತದೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಯಾವು ಎಂಕೀತೆ ಪಂಡಿನಾಯೆ ದಾನೆ ಮಲ್ತೆ?
2. ಬ್ಯಾರ ಮಲ್ತಿನಕುಲ್ ಇತ್ತೆ ಎಂಚೊಲ್ಲೆರ್?
3. ಅರಂಬುದು ಮುಕ್ಕಿನಕುಲು ಏರ್?
4. ದುಂಬು ಪೋಯಿನಕುಲು ಏರೆನ್ ತೊರ್ತುಡ್ ನಲ್ತೆರ್?
5. ಆಯೆ ದಾಯೆಗಾದ್ ಇಂಚ ನಿದೆರುವೆ?

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್-ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಕೊವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ದುಂಬು ಪೋಯಿನಕುಲು ಪಿದಾಡ್‌ನಗ ಎಂಚ ಇತ್ತೆರ್ ?
2. ದುಂಬು ಪೋಯಿನಕುಲು ಎಂಚ ಗದ್ದಿಗೆ ಏರ್ಯೆರ್?
3. ಕಬಿ ಏರೆನ್ ಮೆನಿಪ್ಯೆರೆಗ್ ಪನ್ಪೆರ್ ? ದಾಯೆ?

III ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬಲೆಗ್ ಸರಿಯಾದ ಆರ್ತೊ ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ಎದುರುದ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಜೋಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ

ಕರೆ	ಗತ್
ತೂಪರಿಕೆ	ಅಮ್ಮನೆ
ಮುಕ್ಕನೆ	ಸಾದನೆ
ಅರುಂಬುನೆ	ಬರಿ
ಬರಮು	ದೇಕಿ
	ತಿನ್ನುನೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬಲೆಗ್ ಎದುರು ಪದಕುಲೆನ್ ಕೊರ್ಲೆ

ಮೆನಿಪು, ಇಂಬೈ, ಆನಿ, ತೆಲಿಪು, ತಡವಾದ್

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ರಿನ ಪದಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರೆಲೆ.

ಆಯನೊಟ್ಟುಗು, ಪಿದಡ್ಡಿನಕುಲು, ತೂಪರಿಕೆಗಾನಿ, ಕರಿಂಡೇತ್, ಏರ್ಯವು

III ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬಲೆಡ್ ಇತ್ತಿ ನಾಮವಿಶೇಷಣ, ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಲೆ ಗಾಡನಿದ್ರೆ, ಬೇಗಬತ್ತೆ, ಮಲ್ಲಪೇಂಟೆ, ಬಿಗಿತಕೊಂಡೆ, ನೇಲ್ಕತುದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. “ಬಡವೆರೆನ್ ತೊರ್ತುದುಂತುದು ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್ ಮಲ್ಲಕುಲಾಪೆರ್” ಈ ವಾಕ್ಯದ ಸಮರ್ಥನೆಗಾದ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪುಲೆ
2. “ನಿದೆರ್‌ನಾಯಗ್ ಮದ್ದೆ ಇಜ್ಜಿ” ಉಂದು ತುಳುತು ಒಂಜಿ ಗಾದೆ. ನೆನ್ನ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ.

* * * * *

ತುಳುನಾಡ್ ಗೊಮ್ಮಟೆರ್

ಉಳತಿರ್ಲ್ :

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಜೈನದರ್ಮ ಬಾರೀ ಪಿರಾಕ್‌ಡೇ ಬತ್ತೆದ್‌ಂಡ್. ಜೈನ ಅರಸುಲು ಈ ನಾಡ್‌ನ್ ದಿಂಜ ಕೋಡಿಡ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತರ್. ಆ ಪೂರ್ತುಗು ದಿಂಜ ಬಸದಿಲೆನ್ ಮುಲ್ಪ ಕಟ್ಟಾಯಿರ್. ಕಾಲ ಕರಿಲೆಕ್ಕೊನೆ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಾರ್ಲ, ವೇಣೂರು, ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಇಂಚ ಮೂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಮೂಜಿ ಗೊಮ್ಮಟೆರ್ ಲಕ್ಕದಂತಿಯಿರ್. ಈ ಗೊಮ್ಮಟೆರ್‌ನಕುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುರಪು, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಜೈನದರ್ಮದ ತ್ಯಾಗ, ಅಹಿಂಸೆದ ತತ್ವೊಲೆನ್ ಅರಿದ್ ಪೋವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಒರಿತೊನುನ ಸಾಸ್ತತ ಸಂಕೇತವಾದುಲ್ಲೆರ್. ಈ ಪಾಟೋ ಒಂಜಿ ಪಯಣೊಕತೆತ್ತ ಒರುಟುಂಡು.

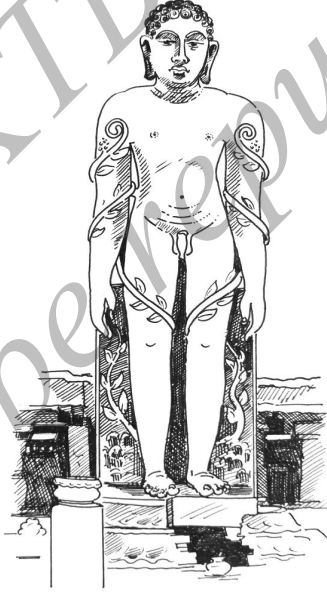
ಪಿನ್ನೆಲೆ:

ಜೈನದರ್ಮದ ಕತೆತ್ತ ಪಿರ್ಕಾರ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಜೈನರಸು ವೃಷಭನಾಥನ ಜೋಕ್ಷೆಡ್ ಮಲ್ತಾಯಿ ಭರತೆ. ಆಯನ ರಾಜ್ಯೊದ ಆನೆಬಾಕಿಲ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಚಕ್ರೋ ತೋಜನೆಡ್ತಾತ್ ಆಯೆ ದಿಗ್ವಿಜಯೊಗು ಪಿದಡಿಯೆ. ಇಡೀ ದೇಸೊನು ಗೆಂದ್‌ದ್ ಪಿರ ರಾಜ್ಯೊಗು ಪೊಗ್ಗುನಗ್ ಚಕ್ರೋ ಬಾಕಿಲ್‌ಡೇ ಉಂತುಂಡು. ಕೇಂದ್‌ದ್ ತೊನಗ ಭರತನ ಮೆಗ್ಗಲ್ಲು ಸ್ವತಂತ್ರ ಅರಸುಲಾದ್ ಅಕ್ಲೆಕ್ಲೆ ರಾಜ್ಯೊಲೆನ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತರ್; ಅಕುಲು ಭರತನ ಚಕ್ರಾದಿಪತ್ಯೊನು ಒತ್ತೊನಂದೆ ಚಕ್ರ ರಾಜಧಾನಿಗ್ ಪೊಗ್ಗುಜಿಂತ್ ತೆರಿಡ್ ಬತ್ತೆಂಡ್. ಎನ್ನ ಆಡಳ್ಳೆನ್ ಒತ್ತೊಂದು ತರೆ ತಗ್ಗವೊಡುಂದು ಭರತೆ ಮೆಗ್ಗಲ್ಲೆಗ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಡಪುಡಿಯೆ. ಮಾತ ಮೆಗ್ಗಲ್ಲು ಮನಸ್ಸೆಗ್ ಬೇಜಾರಾದ್, ತನ್ನಾಲೆ ರಾಜ್ಯೊಲೆನ್ ಪಲಯಗ್ ಒಪ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ದು ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯಿರ್. ಆಂಡ ಒರಿ ಮೆಗ್ಗ ಬಾಹುಬಲಿ ಅಣ್ಣನ ಬೇಲೆ ಸರಿ ತೋಜಂದೆ ತಿರ್ಗದ್ ಉಂತಿಯೆ. ಮೆಗ್ಗ ಪಲಯೆ ಒರ್ಯಗೊರಿ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತೊಂಡರ್. ನೆತ್ತರ್ ಅರಿಯಂದಿನ ಜಲಯುದ್ಧ, ದಿಟ್ಟಿಯುದ್ಧೊಲೆಡ್ ಮೆಗ್ಗ ಗೆಂದಿಯೆ. ಅಕೇರಿದ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧೊಡುಲಾ ಆಯೆನೇ ಗೆಂದೆಬೆಂದ್ ಆಪಿ ಗಳಿಗೆಡ್ ಬಾಹುಬಲಿನ ಮನಸ್ ಬದಲಾಂಡ್. ರಾಜ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣದ ಅಬುಲಾಸೆಡ್ ಅಣ್ಣೆ-ಮೆಗ್ಗ ಕಾದೊನುನ ಸರಿಯತ್ತೆಂದ್ ಬೇಜಾರಾದ್ ಆಯೆ ರಾಜ್ಯೊ ಬುಡುಡು ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯೆ. ಬರ್ಸ, ಸಿಮೊ, ದೊಂಬುಗು ಅಸ್ಕಂದೆ, ಮದ್ದಂದೆ, ಸರ್ತ ಉಂತುಡು ವರ್ಸಗಟ್ಟಲೆ ತಪಸ್ಸ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಆದ್ ನಾಡೊರ್ಮೆ ಬೆಳಗಿಯೆ. ಜೈನರೆನ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ಆಯೆ. ಜೈನದರ್ಮದ ಮೂಲತತ್ವೊಗು ದನಿ ಆಯೆ.

ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸ ದುಂಬುಡ ಸಂಗತಿ. ಎನ್ನ ಎಲ್ಯ ಮೆಗ್ಗನ್ ಅಮ್ಮ ತಾರೆದ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಉರ್ಬಿಲಿ ಉಂತದ್ ಮೀಪಾವೊಂದಿತ್ತರ್. ತರೆಟ್ ಮೆಯಿಟ್ ನುರೆ ಮತ್ತಾವೊಂದು ಅರ್ಧ ಕಣ್ಣ್ ಬುಲಾದ್ ಉಂತುದಿನ ಮೆಗ್ಗನ್ ತೊಡು ಯಾನ್‌ಲ ಮೆಗ್ಗಿಲ “ಗುಡುಗುಡು ಗುಮ್ಮಟದೇವೆರ್ ಬತ್ತೆರ್ ಸಾದಿ ಬುಡಿ ಸಾದಿ ಬುಡಿಂತ್” ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟುಡು ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ತೊ. ಅಪಗದ ಎಂಕ್ಲೆ ಕಲ್ಪನೆದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ನಿಜೊಟ್ಟು ತೊಪಿನ ಅವಕಾಸ ಎಂಕ್ ಪತ್ತನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗೆತ್ತನಗ ಬತ್ತೆಂಡ್. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಮೂಜಿ ಗೊಮ್ಮಟೆರೆನ ಬಿಂಬೊಲೆನ್ ತೊಪುನ ಒಂಜಿ ದಿನತ್ತ ಪಯಣೊಗು ಸಾಲೆಡ್ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಪ್ಪೆಡ ನಟ್ಟೆಡ್ ನೂದು ರೂಪಾಯಿ ದೆತೊಂದು ಪಯಣೊಗು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯೆ. ಪುಲ್ಕ ಕಾಂಡೆದ ಆಜಿ ಗಂಟೆಗ್ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿದ ಎಂಕ್ಲೆ ಸಾಲೆಡ್ ಬಸ್ ಪಿದಾಡ್‌ಂಡ್. ಬಸ್‌ಟ್ ಎದುರುದ ಸೀಟ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲುನಗ ಎನ್ನ ಉಮೇದ್, ಉಲ್ಲಾಸೊಗು ಗಡಿಯೇ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಪಿದಡ್‌ನಗ ಅಲ್ಲೋಗೊಗು ಬತ್ತಿನ ಪರು ಕಡೆಪಾವುನ ಸಿಮೊ ಎಂಕ್ಲೆ ಪದ, ನಲಿಕೆ, ಬೊಬ್ಬೆಡ್ ಮದತ್ತೇ ಪೋಂಡು.

ಬಸ್ ಕಾರ್ಲಗ್ ಎತ್ತನಗ ಕಾಂಡೆದ ಎಲರೆ ಗಂಟೆ. ಕಾರ್ಲನ್ ಶಿಲ್ಪಕಲೆತ್ತ ತಮೆರಿಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಆನೆಕೆರೆತಲ್ಪ ಬಸ್‌ಡ್ ಜತ್ತದ್ ಪತ್ತ ಪಜ್ಜೆ ನಡತ್‌ಂಡ ಗೊಮ್ಮಟ ಬೆಟ್ಟ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಲ್ಪನೇ

ಪಾದದ ಮಿತ್ತ ಕುಲ್ಲಿದು ಇಡ್ಲಿ ಚಟ್ಟಿ ತಿಂದ. ಚಾ ಪರಿಯ. ರಡ್ಡನೇ ಬೈರವರು ತನ್ನ ಗಜಸೇನದ ಆನೆಲೆಗೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಗೊಬ್ಬರೆಗಾತ್ರ ಈ ಕೆದುನು ಕಟ್ಟಾಯ್ತೆ. ಅಂಚ ನೆಕ್ ಆನೆಕೆರೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಆನೆಕೆರೆತ್ತ ನಡುಟಿ ಮಾರ್ಗ ಮಲ್ತೆದರ್. ಅಂಚ ಆನೆಕೆರೆ ರಡ್ಡಾದ್, ಕುಡೊಂಜಿ ಕೆರೆಕ್ ಶಿಗಡಿಕೆರೆಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಮಾಸ್ತ್ ಪನ್ನಿ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಕೆಬಿಕೊಂಡೆ ಮಲ್ತ್ ಕೇನೊಂದೇ ಪಜ್ಜೆ ದುಂಬುದೀಯ. ಕೆದುನಿಲೆಕೆ ಕೆಂಪುರಂಗ್‌ದ ತಾಮರೆ ಅರಲ್‌ದ ಉಂತುದುಂಡು. ಎಂಕ್ಲೆ ಊರುಡು ತೋಜಾಯೆರೆ ಒಂಜಿ ತಾಮರೆ ಪೂ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮುಲ್ಪದ ತಾಮರೆದ ರಾಸಿ ತೂದು ಬಾರಿ ಕುಸಿ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪಡ್ ಗೊಮ್ಮಟ ಬೆಟ್ಟ ಮಿತ್ತೇರಿಯ. ಸುಮಾರ್ 300 ಅಡಿ ಎತ್ತರೊದ, ಬೆಟ್ಟೊದ ಕಲ್ಲೆಲೆನೇ ಕೊರೆದ್ ಮಲ್ತಿನ ಮುಟ್ಟುಲೆನ್ ಮಿತ್ತರ್‌ದ್, ಬೆಟ್ಟೊದ ಕೊಡಿಟ್ ಉಂತುದಿನ ಒಂಜೇ ಕಲ್ಲಡ್ ಕೆತ್ತದಿನ ಬಾಹುಬಲಿ ಮೂರ್ತಿನ್ ತೂದು ಸೋಜಿಗ ಆದ್ ಉಂತಿಯ. ಕಾರ್ಲನ್ ಆಳಿನ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ವೀರಪಾಂಡ್ಯದೇವ ಬೈರವರು (1420-54) ಈ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಕೆತ್ತದುಂತಾಯ್ತೆ. ಕ್ರಿ. ಶ 1432 ಟ್ ಈ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿನ್ ಲಕ್ಕದುಂತಾಯೆರ್.

ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿನ್ ತೂದು ಈ ಬೈರವರು ಎನ್ನ ಊರುಡ್ಲಾ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಮೂರ್ತಿನ್ ಉದಿಯ ಬೆನೊಡುಂದು ಅಂಗಲ್ಪ ಮಲ್ತೊಂಡೆಗೆ. ಅಂಚ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸುರುತ್ತ, ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಡ್ಡನೇ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿ ನಾಲ್‌ದಿಕ್ಕಿಗ್, ನಾಲೂರುಗು ತೋಜುಲೆಕ್ಕ ಕಾರ್ಲದೂರುಡು ಲಕ್ಕದುಂತುಂಡು. ಅರಸುಗು 'ಅಭಿನವ ಚಾವುಂಡರಾಯ'ಂದ್ ಬಿರ್ಡ್ ಬತ್ತಂಡ್. 42 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಈ ಮೂರ್ತಿ ಬೆಳಗೊಳದ ಬಿಂಬೊಡ್ಲ ಎಲ್ಯವು. ಅಂದಾಜಿ 80 ಟನ್ ತೂಕ ಉಪ್ಪುನ ಗೊಮ್ಮಟ ಸ್ಥಾಪಿನ ಮೋನೆಡ್ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ, ಒಂತೆ ಬುಲದಿನ ಕಣ್ಣೆಲೆಡ್ ಗೇನೊಡು ಮುರ್ಕುದಿನ ಭಾವ ತೋಜುಂಡು. ಆ ಬೆಟ್ಟೊದ ಕೈತಲೆಡೆ ಅವೆನ್ ಕೆತ್ತದ್,

ಮಿತ್ತ್ ಕನತ್ ಉಂತಾದೆರ್. ನನ ಬೇತೆ ಓಲುಲಾ ಈ ಶಿಲ್ಪಿ ಇಂಚಿನ ಗುಮ್ಮಟನ್ ಕೆತ್ತರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಉಂದೆನ್ ಕೆತ್ತಿನ ಶಂಬು ಕಲ್ಕುಡನ ಮಗೆ ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡನ ಒಂಜಿ ಕೈ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ನ್ ಅರಸು ಕಡ್ವೆಯೆಂದ್ ತುಳು ಪಾಡ್ವೆನೊಲೆಡ್ ಉಂಡು. ಅಂಡ ಈ ವಿಚಾರ ಕಾರ್ಲದ ಗೊಮ್ಮಟನ ಬಗೆಟ್ ಚದುರ ಚಂದ್ರಮ ಕವಿ ಬರೆಯಿನ 'ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ' ಕಾವ್ಯೊಡು ಇಜ್ಜಿ.

ಗೊಮ್ಮಟ ಗುಡ್ಡದ ಮಿತ್ತೇರ್ಡ್ ಕಾರ್ಲದೂರುದ ಪೊರ್ಲುನು ತೂಯಿನಾತ್ ಯಾವುಜಿ. ಪ್ರತಿ 12 ವರ್ಸೊಗೊರ ಈ ಬಾಹುಬಲಿಗ್ ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ ನಡಪುಂಡು. 10 ದಿನತ್ತ ಆ ಮಾಮಲ್ಲ ಉಚ್ಚೆಯೊಡು ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊನುಂಡು.

ಸಾಲೆಡ್ ಬೂಕುಡು ಓದಿನ ಭರತ - ಬಾಹುಬಲಿನ ಲಡಾಯಿದ ಕತೆ ನೆಂಪಾಂಡ್. ಪಲಯನ್ ನಿಲಕ್ ಹಾಕುವೆಂದ್ ದೆರ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಮನಸ್ ಬದಲಾದ್, ತಿರ್ತ್ ಚೆಪುಡಾದ್ ಮಾಪು ಕೇಂಡ್ ರಾಜ್ಯದೈಸಿರ ಬುಡುದು ಕಾಡ್ಗ್ ಪೋದು, ಗೇನೊ ಪಡೆವೊಂದು, ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ್ ಉಂತಿನ ಬಾಹುಬಲಿ ಸ್ವಾಮಿನ ವಜ್ರಯ ಎಂಕ್ಲೆ ಕಣ್ಣಳತೆ ಮೀರಿನ ಎತ್ತರೊಗು ಏರ್ದ್ ಉಂತಿಲೆಕ್ಕ ಮನಸ್ಡ್ ಇರೆನ್ನದ ಭಾವನೆ ಉಂಡಾಂಡ್. ನನ ಪಿದಾಡ್‌ಗಂದ್ ಗುರುಕುಲು ಪನ್ನಗ ಮನಸ್‌ದಾಂತಿ ಮನಸ್ಡ್ ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತ. ಮಿತ್ರನಗದ ಬಂಜ-ಬಚ್ಚೆಲ್, ಜಪ್ಪುನಗ ಇಜ್ಜಿ. ಉರೆತ್ತಲೆಕ್ಕ ಲಾಗೊಂದು ಜತ್ತಾದ್, ಯೇಣೂರುದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ತೂಪಿ ಉಮೇರ್ಡ್ ಬಸ್‌ಟ್ ಕುಲ್ಲಿಯ.

ಇತ್ತೆದ ಪಯಣೊದ ಸಾದಿಡ್ ಗೊಮ್ಮಟನವೇ ಸುದ್ದಿ. ಸಾಲೆಡ್ ಶಿಸ್ತ್ ಶಿಸ್ತುಂದು ಜೋರುಡು ಪಾತೆರೆ ಬುಡಂದಿನ ಗುರುಕುಲು ಮುಲ್ಪ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಎಂಕ್ಲೆತೆಗೇ ಬುಡುದಿತ್ತೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆನ ರಾಜ್ಯೊಡು ಪಾತೆರದವೇ ಗಜಿಬಿಜಿ, ಗಲಾಟೆ. ಯೇಣೂರು ಎತ್ತನಗ ಪತ್ತೊಂಜಿ ಗಂಟೆ. ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಜಿಲೆರೆನ ಬಿರ್ಡ್‌ದ ಆಡಳ್ತಿದ ಕಾಲೊಡು, ಕಾರ್ಲಡ್ ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡನ ವಂಸೊದ ಒರಿ ಶಿಲ್ಪಿನ್ ಲೆಪುಡಾದ್ ನಿಟ್ಟಡೆ ಗ್ರಾಮದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪನ್ನಿ ಜಾಗೆಡ್‌ತ್ತಿನ ಕರ್ಗಲ್ಡ್ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿನ ಕೆತ್ತುನ ಬೇಲೆನ್ ಒಪ್ಪಾಯೆರ್‌ಗೆ. ಈ ಇಸಯೊ ಗೊತ್ತಾದ್ ಆ ಕಾಲೊಡು ಕಾರ್ಲಡ್ ಆಳೊಂದಿತ್ತಿ ಬೈರವ ವಂಸೊದ ಅರಸುಗು ಪಿಸ್‌ರ್ ಏರ್ದ್ ಯೇಣೂರುಗು ದಂಡಪತೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಆಯಗ್ಲಾ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾಜಿಲೆರ್‌ಗಲಾ ಲಡಾಯಿ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಯೇಣೂರುದ ದಂಡನಾಯಕೆ ಕಾಂತು ಸಾಮಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ಶಿಲ್ಪಿನಕುಲು ಆಲಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿ ಬೈರವರಸುಗು ತಿಕ್ಕಂದಿಲೆಕ ಫುಲ್ಲಣಿ ಸುದೆತ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ಕೊಂತುದೀಯೆರ್‌ಗೆ. ಮೂರ್ತಿ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಬೈರವರಸು ಪಿರಪೋಯೆ. ಅಕೇರಿಗ್ ಕ್ರಿ. ಶ 1604ನೇ ಇಸವಿದ ಮಾರ್ಚ್ ಒಂಜನೇ ದಿನೊತಾನಿ ಯೇಣೂರುಡು ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಲಕ್ಕುದುಂತಯೆರ್. ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿದ ದತ್ತಬಲತ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲ್ಪರವುಲೆಡ್ ಈ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್.

ಮುಪ್ಪತ್ತೆನ್ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಈ ಮೂರ್ತಿನ ನಾಲ್ ಕಿ.ಮೀ ದೂರೊದ ಕಲ್ಯಾಣಿಡ್ ಯೇಣೂರು ಮುಟ್ಟ ಎಂಚ ಕನತೆರೋ ದೇವರೆಗೇ ಗೊತ್ತು. ಎತ್ತರೊಡು ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್ ಮೂಜಿ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿಲೆಡ್ ಅಕೇರಿದವು. ಯೇಣೂರುದ ಗೊಮ್ಮಟ ಕಾರ್ಲದ ಗೊಮ್ಮಟ ಲೆಕ್ಕನೆ ತೋಜುಂಡು. ಮೋನೆಡ್ ಪೊರ್ಲು ತೆಲಿಕದ ಐಸಿರೊ. ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟುದ ಮೆಯ್ಯಟ್ ಎದುರುಡು ಮೊಟ್ಟುದಲ್ಪ ರಡ್ಡ್ ಪೊರ್ಲು ಆನೆಲೆನ್ ಕೆತ್ತದೆರ್. ಗೊಮ್ಮಟನ ಪಿರವುಡು ಕಲ್ಚಪ್ಪಡಿ

ಉಂತಾದೆರ್. ಮೂರ್ತಿದ ರಡ್ಡ್ ಮೆಯಿಟ್‌ಲಾ ಮೂಜಿ ಜಿಡೆತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಉಚ್ಚುಲು ತರೆದೆರ್ತ್‌ದ ಉಂತುದ. ಬಾಹುಬಲಿ ಏತೋ ಕಾಲಮುಟ್ಟ ಉಂತೊಂದೇ ತಪಸ್ ಮಲ್ತೆ ಪನ್ನುನೆನ್ ತೋಜಾಯೆರೆಗಾತ್ರ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ್ ಮೂರ್ತಿದ ಪಾದೊಲೆನ ನಡುಡ್ಡು ಮಾಧವೀಲತೆ ಪನ್ನಿ ರಡ್ಡ್ ಬೂರುಲು ಲಕ್ಮದ್ ತುಡೆನ್ ಕಡತ್‌ದ ರಡ್ಡ್ ಕೈಕ್ ಮುಟ್ಟ ಸುತುರು ಪಾಡುಲೆಕ್ಕ ಕೆತ್ತದೆರ್. ಯೇಣೂರುದ ಗೊಮ್ಮಟಮೂರ್ತಿದ ಕಣನಿಲಿಕೆ ದಿಂಜವೊಂದು ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಬಂಜಿಡ್ ಪುರಿ ಬುಲಿತೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಮದ್ಯನದ ಒನಸ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳಡ್‌ಂದ್ ಗುರುಕುಲು ಪಂಡೆರ್.

ಮದ್ಯನ ಒಂಜರೆ ಗಂಟೆಗ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಗು ಎತ್ತಿಯ. ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವೆರೆ ದರ್ಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸೀದಾ ಒನಸ್‌ಗ್ ಪೋಯ. ರುಚಿಗಟ್ಟೆದ ಒನಸ್. ಬಂಜಿ ಬಲ್ತನ ಉಂಡುದು ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ತೂವೆರೆ ಪಿದಡಿಯ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ರತ್ನವರ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡೆನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಬಾಹುಬಲಿ ಸ್ವಾಮಿನ ಮೂರ್ತಿದ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಟು ಉಂತವೊಡು ಪನ್ನಿನ ಅಲಚನೆ ಪುಟ್ಟುಂಡುಗೆ. ಆರೆನ ಬೊಡೆದಿ ಮಾತೃಶ್ರೀ ರತ್ನಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡ್ಡಿಯೆರ್ ಕಂಡನ್ನನ ವಿಚಾರೊಗು ಪಾಸಡಿ ಕೊರಿಯೆರ್. ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯದ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರೆಗ್ ಈ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯದ ಜಬಾವುದಾರಿನ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಈ ಬಯಕೆನ್ ನಿಜ ಮಲ್ಪುನ ಕಜ್ಜೊನು ಆರ್ ಸಂತೋಸುಡು ಮಲ್ತೆರ್. ಕಾರ್ಲದ ಮಾಮಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಿ ರೆಂಜಾಳ ಗೋಪಾಲ ಶೆಣೈ ಪನ್ನುನಾರೆಗ್ ಕಾರ್ಲದ ಮಂಗಲಪಾದೆಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ತೋಜಾದ್, ಅಯಿಟ್ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಉಟರ್ನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕಾರ್ಯೊನು ಒಪ್ಪಾದ್ ಬುಡ್ಡೆರ್. 1967ಟ್ ಸುರು ಆಯಿನ ಈ ಕೆತ್ತನೆದ ಕಜ್ಜ 1973ಟ್ ಮುಗಿಂಡ್. ಅಪಗ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಅದಿತ್ತೆರ್. ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಡ್ಲ 65 ಕಿ. ಮೀ ದೂರೊಡ್ಲ 39 ಅಡಿ ಉದ್ದೊದ, 200 ಟನ್ ತೂಕದ ಒರ್ಕಲ್ಲ ಮೂರ್ತಿದ ಸಾಗಯೆರೆ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ಲ 64 ಚಕ್ರದ 40 ಟನ್ ದಿನ್ನದ ಇಸೇಸ ಟ್ರಾಲಿನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪದ್ ಕನಪಯೆರ್. ಕಾರ್ಲಡ್ಲ ಸಾಣೂರು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ಯೇಣೂರು, ಗುರುವಾಯನಕೆರೆ, ಬೆಳ್ಳಂಗಡಿ, ಉಜೆರೆ ಮಾರ್ಗೊಡೆ ಆದ್ 23 ದಿನತ್ತ ಪಯಣ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಗು ಎತ್ತಯೆರ್. ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿದ ಪಯಣೊದ ದಿನ ನಿಚ್ಚಲಾ ಮಲ್ಲ ಜಾತ್ರೆದ ಮಿನದನ. ಸಾದಿಡ್ ತಡೆವುನ ಜಾಗೆಡ್ ರಾತ್ರೆದ ಪೂರ್ತುಗು ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೇಳದಕುಲು ಸೇರ್‌ದಿನ ಜನಕ್ಲೆಗ್ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ' ಆಟನ್ ಗೊಬ್ಬುದು ತೋಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಬಾರೀ ಜನತ್ತ ನೆರೋಣೆಗೆಡ್ ಬತ್ತ ಎತ್ತನಗ ಟ್ರಾಲಿಡ್ 48 ಚಕ್ರಮಾತ್ರ ಒರಿದಿತ್ತಂಡ್‌ಗೆ. ಕನತ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ಸರ್ತ ಉಂತಾವುನ ನನೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಬೇಲೆಗ್ ಅಟ್ಟನೆ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ಬೊದ ಮಾಮಲ್ಲ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ದೆರ್ತ್ ಉಂತಾಯೆರ್‌ಗೆ. ಅಂತೂ 1975ದ ದಶಂಬರ ತಿಂಗೊಳ್ಲ 25ನಾನಿ ಗೊಮ್ಮಟೆ ಗದ್ದಿಗೆ ಏರ್ಪಂತಿಯೆ. 1982ನೇ ಇಸವಿದ ಫೆಬ್ರವರಿ 3 ನಾನಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಆದ್ 9 ದಿನತ್ತ ಮಲ್ಲ ಉಚ್ಚಯೊ ನಡತ್‌ಂಡ್. ಮುಲ್ಲಲ 12 ವರ್ಸೊಗೊರ ನಡಪಾವುನ ಬಾಹುಬಲಿನ ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕೊನು ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ, ಸಮಾಜದ ಎಡ್ಲೆ ಬುಳೆಚಿಲ್, ಸುಕೊ ಬೊಕ್ಕ ಮಾತೆರೆನ ಸೊರ್ದಯೊದ ತತ್ವೊಲೆ ಪ್ರಸಾರದ ಉದ್ದೇಶ ದೀವೊಂದು ನಡಪಾವೆರ್.

ಈತ್ ಮಾತ ಸಂಗತಿ ತೆರಿಯೊಂದು 280 ಮುಟ್ಟು ಮಿತೆರ್‌ದ ರತ್ನಗಿರಿಕ್ ಎತ್ತಿಯ. ಗಾಡಿಡ್ ಪೋಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಟಾರ್ ಮಾರ್ಗಲಾ ಮಲ್ತೆದೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಜನೇ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ತೂದಾನಗ ಮನಸ್ ತಲೆನೆ ಆಂಡ್. ಗೇನೊಡು ಮುರ್ಕನ ಒರುತ ಮೋನೆದ ಗೊಮ್ಮಟನ್

ಉದಿಯ ಉದಿಪನ ಬೆಂದಿನ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರೆನ್ನಾ ಅಭಿನವ ಚಾವುಂಡರಾಯಂದ್ ಬಿರ್ಡ್ ಕೊರ್ದು ಲೆತ್ತೆರ್.

ಈ ಮೂವ್ವೆರ್ ಗೊಮ್ಮಟೆರೆನ್ ಮಲ್ತೆರೆ ಮುಲ್ಲದ ಜೈನರಸುಲೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾಯಿನಾಯೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗಂಗರಸುನ ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯೆ. ಜೈನಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರೋಗಾದ್ ಅರಸು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಸನ್ಯಾಸಿ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ್ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಗ್ ಬತ್ತೆದ್ ತಪಸ್ಸಗ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆಗೆ. ಅಯಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಜೈನಧರ್ಮ ತೆನ್ನಾಯಿ ಭಾರತೊಡು ಪಸರ್ಂಡ್. ಚಾವುಂಡರಾಯೆಲಾ ಜೈನಧರ್ಮಗು ಸೇರಾಯೆ. ಜೈನಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಮಂಡ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಆಂಡ್. ಬೆಟ್ಟೊದ ತರೆಟ್ ಬಾಹುಬಲಿ ಸ್ವಾಮಿನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಮೂರ್ತಿನ್ ಕೆತ್ತದ್ ಉಂತವೊಡುಂದು ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಅಪ್ಪ ಕಾಳಲಾದೇವಿ ಮಗಟ್ಟ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರೆಗೆ. ಅಪ್ಪನ ಆಸೆನ್ ಈಡೇರಾಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ 57 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಗೊಮ್ಮಟದೇವರೆ ಮೂರ್ತಿನ್ ಚಾವುಂಡರಾಯೆ ಕೆತ್ತದುಂತಾಯೆ. ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ ಪನ್ನಿ ಶಿಲ್ಪಿ ಈ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲೊಡು ಕೆತ್ತದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಉಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶೋಡೇ ಅತೀ ಎತ್ತರದ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತ್ಂಡ್ ಗುರುಕುಲು ಪಂಡರ್.

ಸತ್ಯ, ಶಾಂತಿ, ತ್ಯಾಗ, ಕನಿಕರದಂಚಿನ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊಕುಲು ಲೋಕೊಡು ಒರಿಯೊಡು ಪನ್ನಿನೆನ್ ಸದಾ ಸಾರೊಂದುಂತಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುನ ಗೊಮ್ಮಟೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ಲ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೊಂಜಿ ಪೆರ್ಮೆದ ಸಂಗತಿ. ಅಯಿತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತುಳುನಾಡ್ಲಾ ಮಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಿಲಿತ್ತೆರ್ಂದ್ ಪನ್ನಿನೆಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ. ಒಂಜತ್, ರಡ್ಡತ್, ಮೂಜಿ ಗೊಮ್ಮಟೆರ್. ಮಾತೆರೆ ಮನಸ್ಡ್ ಪೊಸ ಗೇನೊದ ಬೊಲ್ಪು ಪುಟ್ಟಾವೊಂದು ಎಂಕುಲು ಊರುಗು ಪಿರ ಪಿದಾಡ್.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಉರ್ಬಿಲಿ - ಬತ್ತಲೆ
ಮಕ್ಕರ್ - ಹಾಸ್ಯ, ಕುಸೇಲ್
ಅಟ್ಟನೆ - ಯೇಜಿಪು
ತಮೆರಿ - ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ
ಅಲ್ಲೋಗ - ಅನುಭವೊ
ಕೆಬಿ ಕೊಂಡೆ ಮಲ್ಪುನಿ - ಕೆಬಿ ಕೊರ್ಪು ಕೇನುನಿ
ಉಚ್ಚಯ - ಉತ್ಸವ
ವಜಯ - ಲಚ್ಚಣೊ
ಇರೈನ - ರೋಮಾಂಚನ
ಸುತುರು - ಸುತ್ತು ಪಾಡುನಿ
ಅಲಚನೆ - ಆಲೋಚನೆ
ಪಾಸಡಿ ಕೊರ್ಪುನೆ - ಸಹಮತ
ಉಟನೆ - ಸುಟ್ಟಿ (ಸೃಷ್ಟಿ)
ಮಿನದನ - ಸಂಬ್ರಮೊ
ನೆರೋಣಿಗೆ - ಮೆರವಣಿಗೆ
ಸೊರ್ದಯೊ - ಸರ್ವೋದಯ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೇಂದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಗೊಮ್ಮಟದೇವರ್ ಏರ್?
2. ತೆನ್ನಾಯಿ ಭಾರತೊಡ್ ಜೈನಧರ್ಮದ ಸುರುತ ಮಂಡ ಒವು ಆದಿತ್‌ಂಡ್?
3. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಕೆತ್ತಿನ ಶಿಲ್ಪಿ ಏರ್?
4. ರಡ್ಡ್ ಗೊಮ್ಮಟಮೂರ್ತಿನ್ ಕಾಲ್‌ಡೇ ಕೆತ್ತಿಯೆರೆ ದಾನೆ ಕಾರಣ?
5. ಕಾಲ್‌ದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಬೀರುಕಲ್ಕುಡೆ ಕೆತ್ತಿಯೆಂಡ್ ಎಂಚ ತೆರಿಡ್ ಬಪುಂಡು?
6. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಗೊಮ್ಮಟೆರೆಡ್ ಎತ್ತರದ ಗೊಮ್ಮಟೆ ಓಲುಲ್ಲೆ? ಮೂರ್ತಿಡ್ ಎತ್ತರ ಏತ್?
7. ಬೀರುಕಲ್ಕುಡನ ಕೈಕಾರನ್ ಅರಸು ಕಡ್ಡಯೆ. ದಾಯೆ?
8. ಯೇಣೂರುದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಕೆತ್ತಾಯಿನ ಅರಸು ಏರ್?
9. ಧರ್ಮಸ್ಥಳತ್ತ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡ್ಡೆಗ್ 'ಅಭಿನವ ಚಾವುಂಡರಾಯೆ' ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ ದಾಯೆ ಬತ್ತಂಡ್?

II 3-4 ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಯೇಣೂರುದ ಗೊಮ್ಮಟನ ಬಗೆಟ್ ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯ ಬರೆಲೆ.
2. ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಕು ಗೊಮ್ಮಟೆ ಬತ್ತಿನ ಮಿನದನೊದ ಪಯಣೊನು ನಿಕ್ಲೆ ಪಾತೆರೊಡು ಬರೆಲೆ.
3. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡ್ಡೆರ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊಟು ಗೊಮ್ಮಟಮೂರ್ತಿ ಉಂತಾಯೆರೆಗ್ ಕಾರಣ ದಾದ?

III ಬುಡುಡ್ ಪೋಯಿನ ಜಾಗೆನ್ ದಿಂಜಾಲೆ:

1. ಕಾಲ್‌ದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಕೆತ್ತಯಿನ ಅರಸು _____
2. ಧರ್ಮಸ್ಥಳತ ಗೊಮ್ಮಟನ ಎತ್ತರ _____
3. ಯೇಣೂರುಡ್ ಗೊಮ್ಮಟನ ಸ್ಥಾಪನೆ _____ ಇಸವಿಡ್ ಆಂಡ್
4. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಗ್ ಜೈನಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಬತ್ತಿನ ಸನ್ಯಾಸಿ _____
5. ಯೇಣೂರುದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ _____ ತುದೆತ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ಕೊಂತುದೀಯೆರ್

IV ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲು ಸರಿಯೊ/ತಪ್ಪೊ ತೆರಿಪಾಲೆ. ತಪ್ಪು ಇತ್ತಿನೆನ್ ಸರಿ ಮಲ್ತಾದ್ ಬರೆಲೆ:

1. ಧರ್ಮಸ್ಥಳತ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಕಾಲ್‌ದ ಕಲ್ಯಾಣಿಡ್ ಕೆತ್ತಿಯೆರ್
2. ಯೇಣೂರುದ ತಿಮ್ಮಣಾಜಿಲಗ್ಲಾ ಚಾವುಂಡಾರಾಯಗ್ಲಾ ಲಡಾಯಾಂಡ್.
3. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟನ ಎತ್ತರ 57 ಅಡಿ
4. ಕಾಲ್‌ದ ಗೊಮ್ಮಟನ್ ಕೆತ್ತಿನಾಯೆ ಶಂಭು ಕಲ್ಕುಡನ ಮಗೆ ಬೀರು ಕಲ್ಕುಡೆ
5. ಅರಸು ಆನೆಲೆನ್ ಮೀಪಾಯರೆಗಾದ್ ಕಾಲ್‌ಡ್ ಶಿಗಡಿಕೆರೆನ್ ಕಟ್ಟಾಯೆ.

ಭಾಷಾಬ್ಯಾಸ

I ವಚನ ಬದಲ್ತೆ ಬರಲೆ

1. ಮೆಗ್ಗೆ, 2. ಪೊಂಜೊವು 3. ರಾಜೆ 4. ಬಿಂಬೊ 5. ತುದೆ

II ನುಡಿಕಟ್ಟಲೆಗ್ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯೊ ಬರಲೆ:

1. ಪರುಕಡೆಪಿನಿ 2. ಕೆಬಿಕೊಂಡೆ ಮಲ್ಪುನು 3. ಬಂಜಿಡ್ ಪುರಿಬುಲಿಪುನು 4. ತರೆತಗ್ಗವುನೆ 5. ಸಾಂಚರೊಪೊ.

III ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರಲೆ:

1. ರಾಜ್ಯದೈಸಿರ 2. ತೋಜವೊಂದಿತ್ತೆರ್ 3. ಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ 4. ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ 5. ಕಾರ್ಲದೂರುದ.

IV ಆವರಣಡ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯೋಲೆನ್ ಅಜತ್ತ್ ಬರಲೆ:

(ಗುಡುಗುಡು, ಗುಸುಗುಸು, ಗಜಿಬಿಜಿ, ರಪರಪ, ತರತರ, ಪಳಪಳ)

1. _____ ಗುಮ್ಮಟ ದೇವೆರ್ ಬತ್ತೆರ್.
2. _____ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಮೈಯಿ ಕುಂಬರುಂಡು.
3. ಜೋಕುಲು _____ ಪಾತೆರುನ ತೂದು ಮಾಸ್ತ್ರಿಗ್ ಪಿಸ್ ಬತ್ತಂಡ್.
4. ಸಿಮಗಾಳಿ ಬೀಜಿನಗ ಮೈಯಿ _____ ನಡುಗುಂಡು.
5. ಗೊಮ್ಮಟನ ಮೂರ್ತಿ _____ ಮೆನ್ನುಂಡು.
6. ಜೋಕ್ಲೆನ ರಾಜ್ಯೊಡ್ ಪಾತೆರೆದನೆ _____

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಪ್ರವಾಸ ಕಥನೆ ಓದಿಯರತ್ತೆ? ಉಂದೆನ್ ಎಲೈ ಮಲ್ತೆ ಬರಲೆ.
2. ಗೊಮ್ಮಟನ ಬಗೆಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಕತೆ / ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಸಂಪಲ್ತೆ ಬರಲೆ.
3. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗುಮ್ಮಟನಕ್ಲೆನ ಚಿತ್ತೊನು ಸಂಪಲಿಪುಲೆ.
4. ಮೈಸೂರುಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಗೊಮ್ಮಟ ಮೂರ್ತಿ ಉಂಡು. ಅಯಿತ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಯೊನ್ಲೆ.
5. ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಕುಟ ಕತೆನ್ ಓದುದು ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ಸುಲೇಕ

ಉಳತಿಲ್ :

ಬೂಮಿ ಬಾನೊದ ನಡುಟತ್ತಿನವೇ ಪ್ರಕೃತಿ. ಈ ಬೂಮಿಡುಪ್ಪಿನ ನರಮಾನಿ, ಮುರ್ಗ, ಪಕ್ಕಿ, ಪಾಂತೆ, ದಯಿ, ಮರ, ಬೂರು , ನೀರ್, ಕಡಲ್, ಕಲ್ಲ, ಮಣ್ಣ ಮತ ಬಾನೊಡುಪ್ಪಿನ ನೆಸರ್, ತಿಂಗೊಳು, ದಾರಗೆ, ಮುಗಲ್, ಅಜ್ಜಬಿರು, ಗಾಳಿ, ಬರ್ಸ, ತೆಡಿಲ್, ಮೆಂಚಿದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಮುದೊನು ಏಪಲಾ ದೀವೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಈ ಮೋಕೆ ಸೂಕೆದ ಸಮುದೊನು ತೊದು ಗೇನ, ಅಲಚನೆ ಇತ್ತಿ ನರಮಾನಿ ಸಂತೆಸ ಪಡೆಪೆ. ಕಬಿಳುಲು ಅಯಿಕ್ ಬಕ್ಕಣೆ ತಾರ್ಕಣೆ ಕೊರ್ದು ಬಾರಿ ರಂಗ್ಡ್, ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗಡ್ ಕಬಿತೆ ಮುಡೆಪೆರ್.

ಮೂಲು ಕಬಯತ್ತಿ ಬೂಮಿ ಬಾನೊದ ಸೂಕೆ- ಮೋಕೆನ್ 'ಸುಲೇಕ' ಪನ್ನೆರ್, ಉಂದು ಬಜಿ ಸುದ್ದಿ ಅತ್ತ. ಸುದ್ದಿ ಒರೊಕು ಪಸರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಜುಂಡು. ಉಂದು ಸುಲೇಕ. ಒರ ಉಟರ್ನ್ ಆಯಿನ ಬಂಜಿ ತತ್ತೊ ಆದ್ ದುಂಬುಗ್ಲಾ ಒರಿದ್ ಬರ್ಪುನವು. ಅಂಚಾದ್ ಸುಲೇಕ ಪಂಡ ಮೂಲು ನಿಯಮೊ. ಉಂದು ಪ್ರಕೃತಿದ ಸುಲೇಕ. ಯೇಪನಾ ಉಂಡಾಯಿನವು ದುಂಬುಗ್ಲಾ ಇಂಚನೇ ನಡತೊಂದು ಪೋಪಿನವು.

ಎಂಚಿ ಸೋಜಿಗ, ಉಂದು

ದಾದ ಕಲ್ಜಿಗ ||

ಬಾನಾದ ದಾರಾಯಿ ಬೂಮಿಗ್ ಜತ್ತದ್

ತಾಮರೆದ ಪೂ ಆತ್ಂಡ್ |

ಮೂಡದ ದೇಸೊಡ್ಲು ಜಾರುನ ಪನಿ ಮಾತ

ಚಿಟ್ಟಿದ ಒರುವಾತ್ಂಡ್ || ಎಂಚಿ

ಅನಿಮಿಷ ಲೋಕದ ಅಮುರ್ತದ ಪನಿ ಬರ್ಸ
ಅರ್ಬಿಡ್ ಮೀವೊಂದುಂಡು
ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಲ್ವುಲ ಸಾನದ ಮುಟ್ಟುಗು
ಮಂಡಲ ಬರೆವೊಂದುಂಡು || ಎಂಚಿ

ರಂಬೆನ ಕಂಟೆಲ್ದ ಇಂದ್ರನೀಲದ ಮಣಿ
ಪೂಟಪ್ಪ ಗೊಬ್ಬೊಂದುಂಡು
ಒಂಜಿಲ ರಡ್ಡಾದ್, ರಡ್ಡಲ ನಾಲಾದ್
ಓಂಕಾರ ಸುಗಿತೊಂದುಂಡು || ಎಂಚಿ

ಮೂಡಾಯಿ ಪೊರ್ತುಡ ನೇಸರ್ ದೊಂಬುಲ
ತೊಟ್ಟಲ್ಡ್ ತೆಲಿತೊಂದುಂಡು |
ಬೊಲ್ಲೇರಿ ಮಾಣಿಗ ಬೆಮ್ಮರೆ ಗುಂಡೊಗು
ಅಬಿಸೇಕ ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು || ಎಂಚಿ

ತಾರೆದ ಕೊಂಬುಡು ಜೆಯಿದಿನ ಸುಲಿಗಾಲಿ
ಕಿರೆಬರಿ ಸುತ್ತೊಂದುಂಡು |
ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಎತ್‌ದಿನ ಬಿರುಕೊಂಜಿ
ಉಜ್ಜಾಲ್ ಕಟ್ಟೊಂದುಂಡು || ಎಂಚಿ

ಬಾನೊಡ್ಡು ಬೂಮಿಗ್, ಬೂಮಿಡ್ ಬಾನೊಗು
ಲೆಂಚಿನ್ ಕಟ್‌ದಿನೇರ್ ?
ಬಾನದ ಆಸೆನ್ ಬೂಮಿದ ಉಡಲ್ಡ್
ಬಿತ್ತಾದ್ ಬುಡ್ತಿನೇರ್ || ಎಂಚಿ

ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ

ಕಣನ ಪೊಲಬು

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಮುಡೆತಿನಾರ್ ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ (1932). ತುಳುನಾಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಳತ್‌ದ್ ಮುಂಬಯಿಗ್ ಪೋದು ಅಲ್ಪನೇ ನಿಲೆಯಾಯಿನಾರ್. ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗೊಡು ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾದ್ ಸೇವೆ ಸಂದಾದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ದಿಂಜ ತುಳು ಕನ್ನಡ ಕವಿಕೂಟೊಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನ ಕವಯಿತ್ರಿ. “ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೆ ಕಾದಂಬರಿಲೆಡ್ ಸ್ತ್ರೀವಾದ” ಪನ್ನಿ ವಿಸಯೊಡು ಗ್ರಂತೊ ಬರೆದ್ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆತೆರ್. ಪಿಂಗಾರ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಪದಪಣ್ ಕಣ್ಣಾರೊ, ನಾಗಸಂಪಿಗೆ ಇಂಚಿ ಕೆಲವು ಕಬಿತೆಲೆನ ಕೋಪೆನ್ ಬೊಳ್ಳುಗು ಕನತೆರ್. ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದೆ ಕೆ. ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ ಕರಜನ ಇಂಚಿ ತುಳು ಬೂಕ್‌ಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಕನ್ನಡೊಡುಲಾ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಬಾನೊದ ದಾರಾಯಿ ಬೂಮಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಎಂಚಿನ ಆತ್‌ಂಡ್?
2. ಮುಗಲ್‌ಡ್ ಜಾರ್ಡ್ ಬೂರ್ದಿನ ಪನಿ ಎಂಚಿನ ಆತ್‌ಂಡ್ ?
3. ಅರ್ಬಿಡ್ ಏರ್ ಮೀಯೊಂದುಲ್ಲೆರ್?
4. ಸಾನದ ಮುಟ್ಟುಗು ಮಂಡಲ ಬರೆತಿನೇರ್?
5. ಪೂಟು ಗೊಬ್ಬೊಂದುಲ್ಲಯಿನೆ ಏರ್?
6. ಬೆಮ್ಮರೆ ಗುಂಡೊಗು ಅಬಿಸೇಕ ಮಲ್ತಿನೇರ್?
7. ತೊಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ತೆಲಿತೊಂದುಲ್ಲಯಿನೆ ಏರ್?
8. ಸುಲಿಗಾಳಿ ಓಲು ಸುತ್ತೊಂದುಂಡು?
9. ಸುಲಿಗಾಳಿ ಮಲ್ತಿ ಕೆಲಸದಾದ?
10. ಬಾನೊ ಬೂಮಿದ ನಡುತ ಲೆಂಚಿ ಏರ್?

II ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ರಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ ಉಳ ಅರ್ತೊನು ಬರೆಲೆ

1. ದಾರಾಯಿ ತಾಮರೆದ ಪೂ ಆತ್‌ಂಡ್
2. ಇಂದ್ರನೀಲದ ಮಣಿ ಪೂಟಪ್ಪ ಗೊಬ್ಬೊಂದುಂಡು
3. ದೊಂಬು ತೊಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ತೆಲಿತೊಂದುಂಡು
4. ಸುಲಿಗಾಳಿ ಬಿರುಕೊಂಜಿ ಉಜ್ವಾಲ್ ಕಟ್ಟೊಂದುಂಡು
5. ಬಾನೊದ ಆಸೆನ್ ಬೂಮಿದ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್

III ಈ ಪದ್ಯೊನು ಬಾಯಿ ಪಾಟ ಕಲ್ಪುಲೆ

IV ಈ ಪದ್ಯೊಡು ಕವಯಿತ್ರಿ ಬೂಮಿಗ್ಲ ಬಾನೊಗ್ಲ ಎಂಚ ಸಮ್ಮಂದ ಮಲ್ತೆದೇರ್?

V ಪ್ರಾಸ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಲೆ. ಉದಾ : ಪೂ ಆತ್‌ಂಡ್ - ಒರು ಆತ್‌ಂಡ್

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಉದಾರ್ಮೆಡ್ ಕೊರ್ರಿನಂಚನೆ ಬದಲ್ತೆದ್ ಬರೆಲೆ

ಉದಾ: ದಾರಗೆ - ದಾರಾಯಿ

ಕೇದಗೆ, ನಾಲಗೆ, ಪೇರಳೆ, ನಾರಂಗ, ತಾರಗೆ, ಬಾಡಿಗೆ,

ಇಂಚ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ನಾಡ್ಡ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುಲೆ.

II ಬುಡ್ಡದ್ ಬರಲೆ

ಮೀವೊಂದುಂಡು, ಪೂಟಪ್ಪ, ಬಿರುಕೊಂಜಿ, ಕಟ್‌ದಿನೇರ್, ಬುಡ್ಡಿನೇರ್

III ಸಮಾನ ಅರ್ಥೊ ಕೊರ್ಪಿನ ಪದಕುಲೆನ್ ಬರಲೆ

ನೆಸರ್, ಮೂಡ, ಅರ್ಬಿ, ಬಾನೊ, ಕಿರೆ, ಲೆಂಚಿ, ಒರು, ಮಂಡಲ

IV ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಕುಲೆಗ್ ಭೂತಕಾಲೊದ (ಕರಿನ ಕಾಲೊದ) ಬೊಕ್ಕ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲೊ (ಬರ್ಪಿ ಕಾಲೊದ) ರೂಪೊ ಕೊರ್ಲೆ

ಬರೆವೊಂದುಂಡು, ಸುಗಿತೊಂದುಂಡು, ಮಲ್ತೊಂದುಂಡು, ಕಟ್ಟೊಂದುಂಡು

V ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಪದೊಕುಲೆನ ತತ್ಸಮ ರೂಪೊನು ಕೊರ್ಲೆ

(ಉದಾ : ಬೆಮ್ಮೆರ್ - ಬೆರ್ಮೆರ್)

ಅಮುರ್ತೊ, ಕಲ್ವಿಗ, ಸಾನ, ಉಜ್ವಾಲ್, ಶಾಮರೆ, ದೇಸ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಈ ಪದ್ಯೊದಂಚಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆದ ಬೇತೆ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಸಂಪೊಲ್ತಿದ್ ಬರಲೆ.
2. ಬಾನೊಗುಲಾ ಬೂಮಿಗ್ಲಾ ಸಮ್ಮಂದ ಇತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಲೆನ್ ತೆರಿದ್ ಒಂಜಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪಲೆ.

* * * * *

ಬೆಂದಂಡ ಉಣುಂಬ

ಉಳತಿಲ್:

ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆಯಿನ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಕಾದಂಬರಿನ್ ತುಳು-ಕನ್ನಡೊದ ಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತದರ್. ತುಳು ಚೋಮನ ದುಡಿತ ಸುರುತ ಬಾಗೊನು ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಂಡ್. ಅಯಿಕ್ ತರ್ಜುಮೆದಾರ್ 'ಬೆಂದಂಡ ಉಣುಂಬ'ಂದ್ ಪುದರ್ ದೀತರ್.

ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಡ್ ಕುಡ ಒಂಜಿ ಬಾಸೆಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ಪುನವು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಾದನೆ. ಅಯಿಕ್ ಎಡ್ಲೆ ಚಾತುರ್ಪು ಬೋಡು. ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆದಲಾ ಸಬ್ಬಬಂಡಾರೊ ತರೆಟುಪ್ಪೊಡು. ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಉಳಮಮೊ ತೆರಿದುಪ್ಪೊಡು. ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಲೆಡ್ಲಾ ಎಡ್ಲೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಬೋಡು. ಬರೆವಣಿಗೆದ ಒಕ್ಕಣೆ-ತಾರ್ಕಣೆ, ನುಡಿಕ್ಲೆ, ಪದೊಕುಲೆನ್ ಗಳಸವುನ ರೀತಿ-ನೀತಿ, ಪುರಪುದ ಕಲ್ಪೊ ಉಂದು ಮಾತ ತೆರಿದುಪ್ಪೊಡು. ಅಂಚಿನಕುಲು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತಂಡ ಮಾತ್ರ ಎಡ್ಲೆ ತರ್ಜುಮೆ ಆಪುಂಡು. 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಕಾರಂತರ್‌ನ ಎಡ್ಲೆ ಪುಗರ್ತೆದ ಕಾದಂಬರಿ. ಕೆದಂಬಾಡಿದಾರೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮೂಲ ಕೃತಿದಾತೇ ವಜನೊಡು ಓದುನಕುಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ ಉಂಡುಂದು ಕಾರಂತರ್ ಈ ಬೂಕುದ ಮುನ್ನುಡಿಡ್ ಬರೆತರ್.

ಪಿನ್ನೆಲೆ:

ಈ ಕಾದಂಬರಿಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲೊದ ದಲಿತೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ಸಾಲ್‌ದಕುಲು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಸವಾರಿದ ಸೋವು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಬಡಪತ್ತದ ದಿಸೆಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೇಲೆದಾಂತೆ ದಲಿತರ್ ಗಟ್ಟಿದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಕಾಪಿತೋಟೊಗು ಬೆನ್ನೆರೆ ಪೋದು ಅಲ್ಲದ ಮೂಲೊದಕ್ಲಾಯೆರ್. ಕೆಲವರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಂದಕ್ಲಾಯೆರ್. ದಲಿತೆ ಕಂಡೊದ ಬೆನ್ನಿಡ್ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸೊದಾಯೆ ಆದ್ ಬೆನೊಡತ್ತಂದೆ ಸ್ವಂತ ಬೆನ್ನಿದಾಯೆ ಆದ್ ಬೆನ್ನುನ ಹಕ್ಕ್ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಚೋಮ ತುಂಡು ಕಂಡೊಗಾದ್ ಮಲ್ತಿನ ಪುನೆಚ್ಚಿಲ್ ಆತೀತತ್. ಆಂಡ ಆಯನ ಅಂಗ್-ಅಂಗಲಾಪುನು ಕೇನುನಕ್ಲ ಎರ್ರಾ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಉಂದು ನೆಂಪಾನಗ ಅಪಗಪಗ ದುಡಿ ಬೊಟ್ಟೊಂದೇ ಆಯೆ ತನ್ನ ಬೇನೆ ಬೇಜಾರ್‌ನ್ ಮಾಜಾವೊಂದಿತ್ತೆ..... ಚೋಮ ದಲಿತೆರ ಉಳದಿನಿನ್ ದುಡಿಟ್ ದುನಿಪಾವೊಂದಿತ್ತೆ. ಆಯನ ಉಸುಲು ದೆಂಗ್‌ಂಡಲಾ ದುಡಿ ಪಂದೊಂದೇ ಇತ್ತಂಡ್.....

ಚೋಮ ದುಡಿ ಪಂದಾವೊಂದೆ ಉಲ್ಲೆ. ಈ ಸಬ್ಬೊ ಕೇಂಡೊಂದೇ ಉಂಡುಂದು ಪಂಡ್‌ಂಡ ಕೇನಂದಿನಕುಲೆಗ್ ಮಲ್ಲೆ. ಎಪೊಲಾ ಕೇನುನಕುಲೆಗ್ ಅವುದಾಲ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯತ್. ಉಂದು ಮಾತ ಎಪೊಲಾ ನಡುಪುನ ಸಂಗತಿ. ಚೋಮ ಜಾತಿಕ್ಲೆಡ್ ನಾಲ್ ವೋರ್ಣೊದಕುಲೆಡ್ ತಿರ್ತಾಯೆ; ಬೋಗಾಯನ ಕೆರೆತ್ತ ಕಾಡ ಬರಿಟ್, ಆಯನ ಕಿನ್ಯ ಗುಡ್ಡಿಲ್. ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಇರ್ಮಾಡ್‌ದ ಮಾಡಂಗೋಲುದಂಚಿನ ಕೊಟ್ಟಿ. ಅವುಲು ಇಪ್ಪುನಕುಲು ಚೋಮ, ಐನ್ ಜನೊ ಜೇರ್ಲಿ. ನನಲ ಆಯನ ಕೂಡು ಕಟ್ಟೆದವುಂದು ಅವುಲು ಪನಿಯರೆ ಇತ್ತಿನವು ಕರಿಯ ನಾಯಿ ಬಾಡು, ಆಯೆ ಸಾಂಕುನ ರಡ್ಡ್ ಬೋರಿ ಕಂಜಿಲು, ಉಂದು ಆಯನ ಇಡೀ ಕುಟುಮೊ.

ಆಯನ್ ತೂನಗ, ಆಯನ ಪಿರಾಯೊ ಐವೊ - ಐವತ್ತೈನ್ ಮಿಕ್ಕಂದಂದ್ ಪನೊಲಿ, ಸೊಸ್ಸೊ ಎತಂದ್ ಪನಿಯರೆ ಅಯಿನ್ ಪಿಂಡ್‌ನಾಕುಲು ಅವುಲು ಏರ್ಲಾ ಇದ್ಲಿ, ಪನ್ನುಂಡ ನಮೊನೆ ಪನೊಡಾತೆ, ಅತ್ತ್ ಆಯನ್ ತೂಯಿನಕುಲು ಪನೊಡು. ಆಯಡ ಕೇನ್ನಗ "ದಾನೊ ಅಪ್ಪಾ ! ಅವು ಮಾತ ಏರೆಗ್ ತೆರಿಯು"ಂದು ಆಕಾಸೊ ತೂವೆ. ನಿಕ್ಕ ನೂದು ಒರ್ಸೊ ಕರಿಯಂದೊಂದ್

ಕೇಂಡ ಅಂದೊಡೊಂದ್ ತೆಲಿಪ್ಪೆ ಅತ್ತ, ನಿಕ್ಕ ಇವೊ ಒಸೊ ಆವಾತೆಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಆತೆಡೋ, ಪನ್‌ಂಬೆ ಮಿತ್ತ್ ತೂವೆ.

ಏಪೊನೊ ಒರೊ ಆಯೆ “ನಮ್ಮ ಬಾಣಾರೆಗಲ, ಎನ್ನ ಚನಿಯಗಲ ಪತ್ತ ದಿನೊತ್ತ ಎಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿಗೆ. ನೇಲ್ಯ ಬಾಣಾರೆಗಲ ಎಂಕ್‌ಲ ಒಂಜೇ ಪಿರಾಯೊ”ಂದು ಪನ್ತನ ನೆನಪ್ಪು. ನೇಲ್ಯ ಬಾಣಾರ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಸಂಕಯ್ಯೆರೆ ಅಮ್ಮೆ. ಈ ಲೆಕ್ಕೊತೂಂಡ ಆಯಗ್ ಐವತ್ತೈನ್ ಮಿಕ್ಕೊಡುಂದು ಅಂದಾಜಿ. ಜವನ್ನೊಡು ಇಂಬ್ಯನವು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟುದ ಗುದಡ್ಡದ ಲೆಕ್ಕೊಂದಿ ಜೀವೊ, ಆಂಡ ಪಿರಾಯೊದ ಪೋಕುಡು, ಗಡ್ಡೊ ಮೀಸೆ ನರೆದ್ ಮೋನೆ ಬೊಳ್ಳಿನೊ ಆದ್ ತೋಜುಂಡು, ಚೋಮಡ ಕೇಂಡ್‌ಂಡ “ನನ ಏನ್ ನೂದು ಒಸೊ ನಿಕ್‌ಲ್ ಕಲ್ಲ ತುಂಬುದು ತರೆಕ್ ಪಾಡಿಯರ್‌ಂಡಲಾ ಸಯ್ಯೇ”ಂದ್ ಪನ್ನೇಂದ್ ಪನ್ನಗ, ಆಯೆ ನೂದೆಗ್ ಬಿಲೆ ಏತ್ ಕಟ್ಟದೆಂದ್ ನಂಕ್ ಪಿಂಮೊನೊಲಿ. ಆಯನ ಬುಡೆದೀಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮಲ್ಲ ಪಾತೆರೊ. ಬುಡೆದಿ ಬೊಲ್ಲಾತ್ತಿದಕುಲೆಗ್, ಆಯನ ಮಜಕ್ಕೆದ ಮದಿಮಾಳ್ ಪೋತು ಕರೀಂಡ್ ಒಸೊ ಐನ್, ಬದಿ ನಡೆತ್ತ ಗುಲಿಗ್ಗನ ಪೆಟ್ಟಿ ತಿಕ್ಕದ್ ಆಲ್ ನೆತ್ತರ್ ಕಕ್ಕದ್ ಸಯ್ತಿನೀಂದ್ ಊರುದ ನಂಬೊಳಿಗೆ. ಇನಿತ್ತ ಆಯನ ಕುಟುಮೊ ಆಯನ ಐನ್‌ಜನೊ ಜೀರ್ಣ. ಅಕುಲೆಡ್ ಕಡಿರಯೆ ಚನಿಯಗ್ ಸಂಕಯ್ಯೆರೆ ಪ್ರಾಯೊ. ಪಂಡ್‌ಂಡ ಸುಮಾರ್ ಇರ್ವತ್ತೈನ್ ಒಸೊ. ಚನಿಯನ ಬೆರಿ ಮುಟ್ಟುದು ಬತ್ತನ ಮಡಿರಯೆ ಗುರುವೆ, ಆಯನ ಬೆರಿ ಪತ್ತದ್ ಬತ್ತನವು ಪೊಣ್ಣು ಕುಟ್ಟಿ ಬೊಳ್ಳೆ, ಆಳ್ ಚೋಮನ ಕೊಂಡಾಟೊದ ಕುಟ್ಟಿ, ಜೀವೊದ ಉಸುಲು. ಆಲೆಡ್ಡ್ ಕಿನ್ಯಯೆ ಕಾಳಗ್ ಒಸೊ ಪದರಾಡ್, ಆಯಡ್ ರಡ್ಡ್ ಒಸೊ ಬುಕ್ಕೊ ಚೋಮನ ಬುಡೆದಿ ಕುಂದುಪಾಡಿನ ಕುಟ್ಟಿ ನೀಲೆ, ಉಂದು ಚೋಮನ ಬಡೆಪತ್ತದ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಸಂಸಾರೊ!

ಚೋಮನ ಗುಡ್ಡಲ್ ಒಂಜಿ ಪೂರ್ವಕಂಟ್ ಕಾಡ ಪೂವು. ಈ ಐನ್ ಜನೊ ಆ ಪೂವುದ ಎಸಳ್‌ಲ್. ಅಂಚನೆ ಒಂಜಿಗೊಂಜಿ ಒಮ್‌ಫ್ಯತೊಂದು, ಕಮ್ಮೆನೊ ಬತ್ತಜಿಂಡಲಾ ಅರ್ಲ್‌ದ್ ಬಾಡ್ಯೆರೆ ಇತ್ತಿನ. ಚೋಮನ ಕರಿಪೋಯಿ ಬುಡೆದಿ ಇತ್ತುದುವಲ್‌ಂದ್ ಆತ್‌ಂಡ, ಅಯಿತ ಪೂರ್ವ ಬೇತೆನೆ. ಆ ಪಾತೆರೊ ಆ ಪುಡೆಟ್ ಉಪ್ಪಡ್. ಕರಿನಾಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒರಿತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಆತ್‌ಂಡ ಲೋಕೊ ದಾನೆನೊ ದಾನೋ ಆತ್‌ಪೋತು.

ಚೋಮೆ ಸಂಕಯ್ಯೆರೆನ ಮೂಲೊದ ಮುಕ್ಕೊಲ್ದ ಆಳ್ - ಮೂಲೊದಾಯೆಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ತೆರಿಯೆಡ್ ಗಂಜಿ ತಿನ್ವಾಯಿ ನಾಯಿ ಪುಚ್ಚೆಲೆಕೊ. ಏರೆ ಪುಚ್ಚೆ-ನಾಯಿಯೇ ಆವಡ್ ತೆರಿಯೆದ ಉಲಾಯಿದ ತೆಲಿನಕ್ಕಂಡ ಬೊಕ್ಕೊ ಆ ಜಾಲ್‌ದ ಮದಲ್ ಕಡಪಂದ್. ಅಂಚನೇ ಮೂಲೊದ ನೀರ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟಲೆ ನೀರಿಕ್ಕಿ-ಕಂಬುಡ ಗಾಣೊಗು ಕೊರ್ನಕ್ಕಿ, ಬೊಕ್ಕೊ ಅಕುಲೆಗ್ ಪಂಡಿ ಬೇಲೆ, ಪಾಡಿ ನುಪ್ಪು! ಮುಕ್ಕೊಲ್ದ ತೆಳಿಕ್ಕಿ ಮುಟ್ಟಲೆ ನೀರ್ ಕೈ ಗಾಣೊಡು ತಿಕ್ಕನ ಕಂಬು. ಒಯ್ತೆನೋ ತುಂಡು. ನೂಕೈನೋ ಪೊಡಿ ದೂಸು, ಮೂಲೊದಾಯೆ ನೀರ್ ಪರಿ ಜಾಲ್ದ ಒಪ್ಪಿಗಿದಾಂತೆ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕೆಲಸೊಗು ಪೋಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಲಾಬೊನೇ ಆವಡ್, ನಸ್ಸೊ ದಾದ? ಇಂಬೈ ಆವಡ್ ಇಂಬ್ಯನ ಕುಂಚಿ ಕುಟ್ಟಿಲ್ ನೀರ್ ಪರಿ ಜಾಲ್‌ನ್ ಮದಪೈರೆ ಬಲ್ಲಿ, ದನಿಯಾಂಡ ಮೂಲೊದಾಯನ ಸುಕೊ ದುಕ್ಕೊಡು, ಸಿರ್ಕ್ ಸಂಕೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊನೊಡುಂದು ಕಟ್ಟ್.....

ಚೋಮೆಲಾ ಆಯನೊಗು ಆಯನ ಕುಂಚಿ ಕುಟ್ಟಿಲ್ಲೊಪ್ಪ ಪೋತೆ. ಬೊಲ್ಪುಡ್ಪು ಬಯ್ಯಮುಟ್ಟ ಬೊಳ್ಳೆಲಾ - ಜೇರ್ಲುಲಾ ಚೋಮನ ದುಡಿಕ್ಕಿ ಲೇ-ಲೇ ಪಾಡ್-ಕಾರ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ನಲಿತ್ತದ್ ಬಚ್ಚಿನಾಕುಲು, ಪಗೆಲತ್ತ - ಕತ್ತಲೆನ್‌ಲಾ ಅವುಲೇ ಕರಿಪೊಡುಂದು ನೆನೆತ್ತದ್ ಪೋಯಿನಾಕುಲು, ಆಂಡ ಬಯ್ಯದ ತೆನ್ನಾಯಿ ಗಾಳಿ ಬೀಜಿನಗ ಅಕುಲು ಅಕುಲೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಿರ ತಿರ್ಗೊಡಾಂಡ್. ಸಂಗತಿ ಇನಿ ಚೋಮನ ದಿಕ್ಕಿಲ್‌ನ್ ಕೋರಿ ಒಕ್ಕೊಡಾತೆ, ಕತೆಯೀತೆ.

ನಾಲ್ ದಿನೊಕ್ಕು ದುಂಬು ಗುಡ್ಡಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್ ಆಜಿ ದಿನೊ ಉಂತುದು, ಅಕುಲೆ ಸಮ್ಮನೊಗು ದನಿಕುಲೆಡೆ, ಆಜಿ ದಿನೊತ್ತ ಮುಂಗುರಿ (ಅಡ್ಲಾನ್) ಕೊನತ್ತಿನೆನ್, ಅಕುಲು ಉಂಡು ತಿಂದ್‌ದ್, ಪರ್‌ದ್ ಪೋನಗ, ಇಲ್ಲಲ್ ಒರಿತ್ತಿನ, ಪೊತ್ತೋಯಿ ಕರಬಿಸಲೆಡೊಪ್ಪ ತೆಲಿಪರ್ಪಿ ಪಲ್ಲಯಿ ಗದ್ದಗೊ ಬಲಬಡ್‌ದ್‌ದ್‌ದ್. ಇನಿ ಪರ್ಬೊದ ದಿನೊ ಉನ್ಯರೆ ತಿಸ್ಸರೆ, ದಾಲಾ ದೀವಂದೆ ಪೋಯಿನಾಕುಲು ಪೋತರ್. ದುಂಬಿನಾನಿ ದನಿಕ್ಕೆಡ ದಾಲ ಕೇನ್ನೊಲಿಂದ್ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಪರಿ ಮತ್ತಡ್ ನೆನೆಪ್ಪಾಯಿಜಿ. ಮನದಾನಿ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೋನಗ ಬಾಣಾರ್ ಆಯನೊಗು ಪೋತು ಕರಿದ್‌ದ್. ಬೊಕ್ಕ ಆರೆನ ದರ್ಸನೊ ಆಯನೊದ ಕಂಡೊಡು, ಬಾಣಾರೆನ್ ತೂದು ಅವುಲೇ ಅಡ್ಲೊಬೂರ್ಡ್, ಮುಗುರು ತೆಲಿಕ್ಕಿ ತೆಲಿತ್ತದ್ ಕಣ್ಣ್ ಬಿಮ್ಮೊದ ಇಡೆಟ್ ತನ್ನ ಆಸೆನ್ ದೊರಿತ್ತದ್ ಕೈಕಾರ್ ಪಂದಾದೆ. ಉಂದು ಸಂಕಯ್ಯೆರೆಗ್ ಅರ್ತೊ ಆತ್‌ಜೊ? ಅತ್ತ ಆರ್ ಐಕ್ ಬಿಲೆನೆ ಕೊರ್ತುಜೆರೊ? ಆಂಡ ಚೋಮಗ್ ಬಾಯಿ ಬುಡುದು ಕೇನುನ ತಂಕೊ ಇದ್ಯಾಂಡ್.

ಹುಂ! ಪಗೆಲ್ ದೇವೆರ್ ಪಡ್ಲೊಯಿ ಕಡಲ್ದ ಅಡ್ಲೊ ಪೋನೇಟ ಗತಿ ಕೆಟ್ಟಗ್‌ಂದೆ ಪನ್ನಿಲೆಕೊ-ಕಾಲಾದಿದ ಕಟ್ಟಕಟ್ಟಳೆದಂಚ ಪಂದಾಪಿ ದುಡಿ ಪಂದಾದ್, ಪಾಡುನ ಲೇಲೇ ಪಾಡ್, ನಲಿಪ್ಪಿ ನಲಿಕೆ ನಲಿತ್ತದ್ ಆಂಡ್. ಈತ್ ಪೂರ್ತುಗು ಮಲ್ಲಕುಲೆ ಬಂಜಿಯೇ ಬಡವುಡು ಬುಲಿಪ್ಪರ ಸುರುಮಲ್‌ದ್‌ದ್‌ದ್ ಆನಗ, ಜೇರ್ಲೆ ಸಂಗತಿ? ಅಕುಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಮುಕ್ಕೊಲ್ದ ಕೆರೆಂಗಾಂಡಲಾ

ದೆತ್ತರ್ ತಿನ್ಯರೆ ಕೊರೊಲಿಂದ್ ಪಂಡಂಡ, ಚೋಮಡ ಕಲೆಂಗ್‌ಪತ್ತಿ ತಾರೊಲ ಇದ್ದಿ. ಗುರ್ತೊದಕುಲು ಅಕುಲೆಡ ಇತ್ತಿನ ಆಣೆ ಪಾವೊಲಿ ಪತೊಂದು ಗುತ್ತಿಗೆದಂಚಿ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. ಒರಿಯಿವೆರ್ ಚೋಮನ್ ಪರಿಯರೆ ಲೆತ್ತೆರಂದಾಂಡಲಾ, ಪಾವೊದ ಚೋಮೆ, “ಎನಡ ಎಂಚಲಾ ಇದ್ದಿ, ಅಕುಲೆ ದೊಂಡೆಗಡ್ಡೊ ದಾಯೆ ಉಂತುನೀ”ಂದ್ “ಎನ್ನವು ಆತಂಡ್, ನಿಕುಲು ಪೋತು ಬಲ್ಲೆ”ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ಯೆ. ಅಕುಲುಲಾ ದಿಂಜ ಸಮ್ಮನಿಪಂದೆ ಪೋಯಿನೆನ್ ತೂದು ಆಯೆ ಕಿನ್ಯ ಜೇರ್ಲೆನ್ ಒಯ್ತೊಂದು ಬಾಕಿದಕುಲೆನ್ ಬರ್ಯರೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಬೋಗಾಯನ ಕೇರಿಗ್ ಪಿದಾಡ್ಯೆ.

ಗುಟ್ಟುಪಿಂದ್‌ನ ತನಿಯೆ, ಗುರುವನಕುಲು ಅಮ್ಮನ ಬೆರಿಪತ್ತರ್ ಪಿದಾಡ್ಯಗ - ಬುದ್ಧಿ ಬಲಿಯಂದಿ ಜೇರ್ಲು ನೀಲೆ-ಕಾಳೆ, ಜಾತ್ರೆ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಯಂದೆ ದಾಯೆ ಪೋಪುನಿಂದ್ ಅರ್ತ್ ಬುಲ್ತಿದ್, ರಂಪುಗುಂತುನೆನ್ ತೂದು, ಅಕುಲೆಗ್ ರೆಡ್ಡ್-ರಡ್ಡ್ ದಿಡ್ಡು ಗುದ್ದದ ಪಲಾರೊ ಕೊರುದು, ಒಯ್ತೊಂದು ಪಿದಾಡ್ಯೆ. ಬಂಜಿಗ್‌ದಾಂತೆ ಬಲಿಬತ್ತಿ ಬೇಜಾರೊ, ತಿಕ್ಕಿಪಲಾರೊ ತಿಂದಿ ಜೇರ್ಲು, ಇಲ್ಲಗ್ ಬತ್ತರ್ ನೆಲಕ್ಕ ತರೆ ಕೊರ್ನಕುಲೆಗ್-ನಿದ್ರೆದ ಮಪ್ಪು, ಬೊಲ್ಲೆ ಒರ್ತಿ ಮದೆಪ್ಪುಗು ಬೆರಿಕೊರುದು ಕುಲ್ಲುದು ಅಮ್ಮನ ಮೋನೆನೇ ತೂಪಲ್. ಅವು ದಾಲ ಆಲೆಗ್ ಪೊಸ ಸಂಗತಿ ಅತ್ತ, ವಾಡಿಕೆದ.

ಚೋಮೆ ಪೂರ್ತು ಪೋಯರೆ, ಬೇಜಾರೊ ಕಳೆಯರೆ ಅದ್ದಲ್ಲ ಕೊಕ್ಕುಗ್ ತೂಕ್‌ಡ್ ದುಡಿಕ್ಕಿ ಪಾಡ್ಯೆ, ಒಯ್ತುನಗ ಐಕ್ ಕೋತಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಗಿಜಿಕ್ಕಂದ್ ಪಂಡಂಡ್. ಬೊಳ್ಳೆಗಲಾ ಎಚ್ಚರಿಗೆ ಆಂಡ್. ನೆನ್ನ ಕೇಂಡ್‌ದ್, ಚೋಮೆ ದುಡ್ಡಿತ್ತ ನಡು ಬಲ್ಲೆನ್ ಒಯ್ತಾದ್ ಬಾಗೋಲುನ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್, ದುಡಿ ಪಂದ್ಯರೆ ಸುರುಮಲ್ಲೆ, ಬೊಳ್ಳೆ ಲೇ ಲೇ ಪಾಡ್ಯಲ್. ಲೇ ಲೇದ ತಾಳೊಗು ಪಂದುನ ದುಡ್ಡಿತ್ತ ಸಬ್ಬೊಗು, ಜೆತ್ತನಾಕುಲೆನ್ ಮಾಣಾದ್ ತೂಂಕುನ ಸುಕೊ-ನಿದ್ರೆಡ್ ಅಕುಲೆ ಗೂರಿಗೆದ ಸಬ್ಬೊ ಕೇನ್ನಗ ಬೊಳ್ಳೆಗಲಾ ನೆನ್ನ ತೂದು ಕಣ್ಣ್ ಮಯಕ್ಕರಿತೊಂದು ಬನ್ನಗ-ಕುಲ್ಲನವುಲೇ ಆಲ್‌ಲಾ, ದೂಂಗ್ರು ಪಾಡ್ಯರ ಸುರು ಮಲ್ಲಲ್. ಆಂಡ ದಾನೆ ? ಚೋಮನ ದುಡಿ ಮೆದ್ಲೊಂದೆ ಉಂಡು. ಆಯನ್‌ಲಾ ನಿದ್ರೆದ ಮಯಕ್ಕೊ ಪೊದ್ಲೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಪಗನೆ ಎಚ್ಚರಿಗೆ ಆದ್ ದುಡ್ಡಿತ್ತ ತಾಸೆಗ್ ಕೋಲು ಪಾಡ್ಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲೆಂಡ ದುಂಬುದ ಪತ್ತ ಪಾಲ್-ಮಿಕ್ಕದ್ ದುಡಿ ದುನಿಪುಂಡು. ಅವು ಕಾಟೊದ ನಡುಟ್ಟು ಸಿವೆ ಪಂದಾವುನ ಆಯನ ಕೈತ ಉಡುಕ್ಕುದ ಸಬ್ಬೊದಂಚಿ ಕೇನುಂಡು. ಚೋಮನ ಮೆದ್ದುನ ದುಡ್ಡಿತ್ತ ದನಿ, ಡಮ-ಡಕ್ಕ-ಡಕ್ಕ-ಡಮೊಂದ್, ಬೊಳ್ಳೆನ ಲೇಲೇದ ದನಿ ತಗ್ಗೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು, ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಪನ್ನಲ್-

ಲೇಲ ಲೇಲ, ಲೇಲ ಕಂಡು ಲೇಲ-ಲೇಲೆಲಾ

ಉಪ್ಪಿನೀರ ಕಡಲ್ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟನೇರ್‌ಯ

ಆ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನಾರ್ ರಾಮದೇವೆರತ್ತಯ ||

“ಬೆಂದಂಡ ಉಣಂಬ, ಬೆಂದಂಡ ಉಣಂಬ, ಬೆಂದಂಡ ಉಣಂಬಾ.”ಂದ್

ಚೋಮನ ದುಡ್ಡಿತ್ತ ಸೊರೊ ಕೇನುಂಡು.

* * * * *

ಬರೆತಿನಾರಿನ ಪೊಲಬು

ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ್ (1902-1997) ಕೋಟಡ್ ಪುಟ್ಟುದು ಅಲ್ಪನೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದ್ ಕುಡಲದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಟ್‌ಗೆ ಸೇರ್ದ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪಿಪೊರ್ತುಗು ದೇಶೊಡು ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ ಎದುರಾದ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿ ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯರೆ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ನಡಪುನ ಚಳವಳಿಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯರೆಗಾದ್ ಕಾಲೇಜ್ ಬುಡ್ಕೆರ್. ಪುತ್ತೂರುಗು ಬತ್ತೆದ್ ಪರ್ಲಿಡ್ಕಡ್ 'ಬಾಲವನ' ಪನ್ನಿ ಸಾಲೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆದ್ ಅಲ್ಪನೇ ಸುಮಾರ್ 40 ವರ್ಸೊ ಇತ್ತೆದ್ ದಿಂಜ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಮುಡೆಯೆರ್. ಮೇರೆನ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ' ಕೃತಿಕ್ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾನಾದಿಗೆ, 'ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕನಸುಗಳು' ಕಾದಂಬರಿಗ್ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮಾನಾದಿಗೆ ಬತ್ತಂಡ್. ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರ್ 417 ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಉಟರ್ನೆ ಮಲ್ತಿನ ಮೇರ್ 45 ಕಾದಂಬರಿಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಅಯಿಚೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕಾದಂಬರಿ ಚೋಮನ ದುಡಿ. ಉಂದು ಸಿನೆಮಾ ಆದ್ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟೊದ ಮಾನಾದಿಗೆನ್ ಪಡೆತಂಡ್.

ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಕಾದಂಬರಿಲು ಕನ್ನಡೊಡು ಇತ್ತೊಂಡಲಾ ಅಯಿತ ಉಳಮಮೊರ್ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿದವು. ಅಂಚಾದ್ ಕಾರಂತರ್ ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಗೆಟ್ ಎಡ್ಡೆ ಅಬಿಮಾನ ದೀವೊನ್ನಾರ್ ಪನ್ನಿನೆಕ್ ದಾಲ ಮುಲಾಜಿದ್ದಿ.

ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ(1916-2003)

'ಬೇಟೆಯ ನೆನಪುಗಳು', 'ಈಡೊಂದು ಹುಲಿ ಎರಡು' ಇಂಚ ಕನ್ನಡೊಡು ಬೋಂಟೆದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆದ್ ಮೈಯಾ ಸಾಹಿತಿಂದ್ ಬಿರ್ಡ್ ಪಡೆಯಿನ ಮೇರ್ ತುಳುಟ್ಟಾ ದಿಂಜ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಉದಿಯ ಬೆನ್ನೆರ್. ಎಡ್ಡೆ ತರ್ಜುಮೆದಾರ್. ಕುವೆಂಪುನ ಬೊಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿ ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿನ್ 'ಅಸೆನಿಯಾಗೊ ಕಾಂತಗ ಜೋಗಿ', ನಿರಂಜನರೆನ ಚಿರಸ್ಮರಣೆನ್ 'ಮದಪಂದಿ ನೆಂಪು', ಕಾರಂತರೆನ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ', ಉಮರ್ ಖಯ್ಯಾಂನ ಪದೊಕುಲೆನ್ 'ಕುಜಿಲಿ ಪೂಜೆ', ಎಸ್. ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟಿನ 'ಇಂದ್ರಚಾಪನ್', 'ಅಜ್ಜ ಬಿರು' ಪುರ್ದರ್ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗೆಡ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತೆದರ್. ಮೇರ್‌ಗ್ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ ಮಾನಾದಿಗೆ ಬತ್ತೆದಂಡ್.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

- ಒಕ್ಕಣೆ - ಬರೆವುದ ಶೈಲಿ
- ತಾರ್ಕಣೆ - ಹೋಲಿಕೆ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
- ಪುರಪು - ಸಂಸ್ಕೃತಿ
- ಕಲ್ಪೊ - ಕಲ್ಪನೆ
- ವಜನೊ - ತೂಕ
- ಸೋವು - ಮುನ್ನೂಚನೆ
- ಪುನೆಚ್ಚಿಲ್ - ಹೋರಾಟ
- ಅಂಗ್ - ಅಂಗಲಾಪು, ಅಭಿಲಾಷೆ

ಇರ್ಮಾಡ್ - ರಡ್ಡ್ ಮಾಡ್ ಇಲ್ಲ್
ಮಾಡಂಗೋಲು - ಬಜಿಕಂಬೊಲೆಡ್ ಉಂತಿ ಮಾಡ್ ಗುಡ್ಜಿಲ್
ಕೊಟ್ಟ - ಕೆಲಸೊದಿಲ್ಲ್
ಬಾಣಾರ್ - ಬಿರಣೆರ್
ಗುದಡ್ - ಗುದ್ದಲಿ, ಗದಿಗೆ
ಪೋಕು - ಅಂತಿಮ ಗಳಿಗೆ
ಮಜಕ್ಕೆ - ಮದಿಮೆ
ಬದಿನಡೆ - ಪಿದಯಿ ತಾದಿ
ಜೇರ್ಲು - ಜೇವುಲು, ಜೋಕುಲು
ಮಡಿರ್ - ರಡ್ಡನೆ
ಕುಂದು (ಪಾಡುನೆ) - ಪೆದ್ದುನೆ
ಪುಡೆ - ಬರಿ
ಮುಂಗುರಿ - ಮುಂಗಡ
ಪಲ್ಲಯಿ - ಮಣ್ಣದ ಬಟ್ಟಲ್
ಗದ್ದಗೊ - ಕಜಿಪು ಪಾಡುನ ಕಿನ್ಯ ಅಗಲ ಬಾಯಿದ ಮಣ್ಣದ ಬಾಜನೊ
ಮತ್ - ಅಮಲ್
ತಾರೊ - ದುಂಬುದ ಕಾಲೊದ ನಾಣ್ಯದ ಪುದರ್
ಪಾವೊಲಿ - ನಾಣ್ಯ
ರಂಪು - ಗಲಾಟೆ
ದಿಡ್ಡು - ಸಬ್ಬೊ ಬರ್ಪಿಲೆಕ ಗುದ್ದು
ಮದೆಪ್ಪು - ದಿಡಿಕೆ
ಅದ್ದೆಲ್ - ಬೆದ್ರಡ್ ಮಲ್ಪಿ ಮದೆಪು
ಬಾಗೋಲು - ಬಾರುಗೋಲು
ಗೂರಿಗೆ - ಗೊರಕೆ
ಮಯಕ್ಕರಿ - ಮುಸುಕು
ದೂಂಗ್ರು ಪಾಡುನೆ - ಕಣ್ಣ್ ಕೂರುನೆ
ಮೆದ್ದುನ - ಮೆದ್ದುನ
ಉಡುಕ್ಕ - ಡಕ್ಕೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಬರಲೆ:

1. ದುಡಿ ಪಂಡ ದಾದ?
2. ಚೋಮಗೇತ್ ಜೋಕುಲು? ಏರೇರ್?

3. ಚೋಮೆ ಏರೆನ ಮೂಲೊದಾಯೆ?
4. ನಿಕ್ಷೆ ಅಂದಾಜಿಡ್ ಚೋಮಗೇತ್ ಪ್ರಾಯ ಆದಿಪ್ಪೊಡು?
5. ಚೋಮನ ಬುಡೆದಿ ಎಂಚ ಸೈತಳ್? ಅಯಿನ್ ನಿಕುಲು ಎಂಚ ನಂಬುವರ್?
6. ಆಯನೊದ ಕರ್ಚಿಗ್ ದುಡ್ಡು ಕೇನ್ಯರೆ ಚೋಮಗ್ ದಾಯೆ ನಿನೆಪಾಯಿಜೆ?
7. ಚೋಮೆ ಪರ್ಯರೆ ಲೆತ್ತಿನಕ್ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ದಾಯೆ ಪೋಯಿಜೆ?
8. ನೀಲೆ-ಕಾಳೆ ಆಯನೊಗು ಪಿದಾಡ್ಕು ಚೋಮೆ ದಾನೆ ಮಲ್ತೆ?
9. ಚೋಮೆ ದುಡಿ ಬೊಟ್ಟುನಗ ಬೊಳ್ಳೆ ದಾನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್?
10. 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಮೂಲ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆತಿನಾರ್ ಏರ್?

II ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ 3-4 ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ:

1. ತನ್ನ ಪ್ರಾಯೊದ ಬಗೆಟ್ ಚೋಮನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂಚಿನ?
2. ಚೋಮನ ಇಲ್ಲೊ, ಕುಟುಮೊದ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಲೆ
3. ಚೋಮನ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಕರ, ಪಲ್ಲಯಿ, ಗದ್ದಗೊ ಬಲ ಏರ್ಡ್‌ಂಡ್ ದಾಯೆ?
4. ಆಯನೊಗು ಪೋಯಿನ ಚೋಮೆ ಬಜಿ ಕೈಟ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬರೊಡಾಂಡ್. ವಿವರಿಪುಲೆ.

III ಮುಲ್ತು ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಜಾಗೆ ದಿಂಜಡ್ ಬರೆಲೆ.

1. ತುಳುಟು ಚೋಮನ ದುಡ್ಡಿನ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ _____
2. ಚೋಮೆ ಸಂಕಯ್ಯೆರೆನ _____ ಮುಕ್ಕೊಲ್ದ ಆಳ್.
3. ಚೋಮೆಲಾ ಆಯನೊಗು ಆಯನ _____ ಪೋತೆ.
4. ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆ ತೆಲಿತ್ತದ್ _____ ಇಡೆಟ್ ತನ್ನ ಆಸೆನ್ ದೊರಿತ್ತೆ.
5. ಬೊಳ್ಳೆಲಾ _____ ಪಾಡ್ಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಳ್.

IV ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆಗ್ ಕೂಡ್ತು ಬರ್ಪಿ ಎದ್ರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಜೋಡ್ತಾದ್ ಬರೆಲೆ:

1. ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್	1. ಚನಿಯ
2. ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ	2. ಗುರುವೆ
3. ಚೋಮನ ಕಡಿರ ಮಗೆ	3. ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮಾನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
4. ಚೋಮನ ಮಡಿರ ಮಗೆ	4. ಚೋಮನ ದಣಿ
5. ಸಂಕಯ್ಯೆ	5. ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕನಸು
	6. ಕಾಳೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೇಲೆ:

1. ಕರಬಿಸಲೆಡೊಪ್ಪ, 2. ಕೇನುನಕುಲೆಗ್, 3. ಸಬ್ಬೊದಂಚ, 4. ಕುಟ್ಟಲೊಪ್ಪ, 5. ಕರಿಯಂದೊಂದು

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ತುಲೆ:

1. ಅರ್ತ್‌ಬುಲ್ತಿದ್, 2. ಗೂರಿಗೆ ದೀಪುನೆ, 3. ಮೂಲೊದ ಆಳ್, 4. ಬೆರಿಪತ್, 5. ದುನಿಪು, 6. ಗತಿಕೆಟ್ಟ್

III ಈ ನುಡಿಕಟ್ಟಲೆನ್ ವಿವರವಾದ್ ಬರೇಲೆ:

1. ದಿಕ್ಕೆಲ್ ಕೋರಿ ಒಕ್ಕುನೆ, 2. ಆಕಾಸೊ ತೂಪುನೆ, 3. ದೊಂಡೆಗಡ್ಡ ಆಪುನೆ, 4. ಮೂಲೊದ ನೀರ್ಗ್ ಮುಟ್ಟಲೆ ಪತ್ತುನೆ, 5. ಕರ್ಂಬುದ ಗಾಣೊಗು ಕೊರ್ನ ಕೈ.

IV ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ ಬರ್ಹಿ ಕಾಲೊ(ಭವಿಷತ್)ಡು ಬರೇಲೆ:

1. ಆಯಡ ರಡ್ಡ್ ಬೋರಿ ಕಂಜಿಲು ಇತ್ತ.
2. ಬೊಕ್ಕೊರ್ಯ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಕೆಲಸೊಗು ಪೋಪೆ.
3. ಅವುದಾಲ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯಾತ್‌ಜಿ.
4. ಬಲೇಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ಡೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ತುಳು ಚೋಮನ ದುಡಿ ಬೂಕುನು ಸಂಪಲ್ತ್‌ದ್ ಓದುಲೆ.
2. ಡಾ. ಕೆ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೆ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಬಾಲವನೊಕು ಒರೊ ಪೋದು ಕಾರಂತೆರೆ ಬದ್ಕದ ಬಗಟ್ ತೆರಿಯೊನ್ನೆ.
3. ದುಂಬುಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ದಲಿತ ವರ್ಗೊದ ಜನೊಕುಲು ಎಂಚ ಬಂಜಡ್ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಹಿರಿಯಾಕುಲೆಡ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊನ್ನೆ.

* * * * *

ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ - ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್

ಉಳಿತಿರ್ಲ್ :

ಈ ಲೋಕೊಡು ಮಾತ ಜನೊಕುಲೆಗ್ಲಾ ಒಂಜತ್ತಂಡೊಂಜಿ ರೀತಿದ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ. ಈ ಮಂಡೆಬೆಚ್ಚ್ ನರಮಾನ್ಯನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಆಸೆ, ಅಬುಲಾಸೆ, ಏವುರೊ, ಕಿಚ್ಚಿ-ಮಚ್ಚಿರೊಲೆ ಕಾರಣ. ಸಾಧನೆ ಬೋಡು. ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತಿನಾಯಿಗ್ ಪಲ ತಿಕ್ಕದೇ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆಂಡ ಒಂತೆ ತಡ ಆವು. ಮೋಸೊ ವಂಚನೆಡ್ ನರಮಾನಿ ಆಸೆ ಅಬುಲಾಸೆನ್ ಬೇಗೊನೆ ತೀರ್ಪೊನುವೆ. ಆಂಡ ಅವು ಸಾಸ್ತತ ಅತ್ತ್. ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತುನಾಯಿ ಪಲ ತಿಕ್ಕಜೇಂದ್ ಬೇಜಾರೊಡು ಕುಲ್ಲುಜೆ. ಪಲ ತಿಕ್ಕುನಾಡೆ ಮುಟ್ಟ ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲುವೆ. ಒಂಜತ್ತಂಡೊಂಜಿ ದಿನ ಪಲ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪನ್ನಿ ನಂಬಿಕೆ ಆಯಗುಪ್ಪುಂಡು.

ಭಾರತ ದೇಸೊಡು ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನಕ್‌ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಪಲ ತಿಕ್ಕುಂಡು ಪನ್ನಿನ ನಂಬಿಕೆ ಪರಂಪರೆಡ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನವು. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಸರ್ವನಾಶ ಆಪಿನ ಕತೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಸರ್ವ ಸುಕ ಶಾಂತಿದನೇ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ. ಉಂದು ಭಾರತೊದ ಪರತಿರಿ. ಕಬಿ ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತುನಕುಲು ಪಲ ತಿಕ್ಕಜೇಂದ್ ಪನ್ನಿನ ಆಲೋಚನೆ ಬುಡ್ಡು ಯೆಡ್ಡೆಪು ಬರುಂಡು ಪನ್ನಿನ ದೂರದಿಟ್ಟಿನ್ ದೀವೊಮಡು ಪನ್ನೆರ್.

ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನನಾ
ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಮಾತ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್
ಕಾತ್ ಕಾತ್‌ದ್ ಸೋತು ಪೋದು ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಒರ್‌ಂಬ ತಿಂಗೊಳು ಒರ್‌ಂಬ ದಿನೊಕು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ಒರ್‌ಂಬ ವರ್ಸೊಡ್ಲೊಂಜಿ ಬಾಲೆಗ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ |
ಆಣಗೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಆವೊಡು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ಪೊಣ್ಣಗೊಂಜಿ ಪೊದು ಬರಂದೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಪರಕೆ ಪಣ್ಡ್ ಪಲನೊ ಪಡೆಯೆರೆ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ಪರಕೆ ಬೂಟರೆ ಆಯಿಜೆಂದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಬರ್ಸಗಾದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ಬತ್ತಿ ಬೊಲ್ಲೊಡು ಊರು ಮುರ್ಕುದು ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಕಾಸ್‌ದಾಂತೆ ಪಾಸ ಕುಲ್ಲು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ಕಾಸ್ ಕೂಡ್ಲದ್ ಕೋಟಿಗೇಣಿಪ್ಪೆರೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಕತ್ತಿನಕುಲು ಬೇಲೆಗಾದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ತಿಗಲೆಬಡ್ಡೆರ್ ಕಂಡು ಕೆಲಸೊಡು ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಲಂಚ ಮೋಸೊಡು ಕಾರ್ಯಗಂದ್ರೆ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ವಂಚನೆಡ್ ಈ ಲೋಕೊ ಕೆಟ್ಟೆಂಡ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
ಅಮಲ್ ದಿಂಜದ್ ಸುಕೊತ ಸೊಪ್ಪೊಗು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
ಅಮಲ್‌ಗಾದ್ ಮಾತ ಕಳೆದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||

ಜಾತಿಗಾದ್ ಲಡಯಿ ಪೆಟ್ವೆಗ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
 ಜಾತಿ ಭೇದ ಕಳೆಪುನೇಪಂದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
 ಸಾನಮಾನ ತಮ್ಮನೋಂದು ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
 ಮಾನ ಬುಡ್ಡು ಬೀಲ ಪತ್‌ದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
 ಜೂವೊದಾಯೆಗ್ ಪೋಯಿಜಿಂದ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
 ಜೂವೊ ಒಂಜಿ ಒರಿಂಡ ಯಾವುಂದು ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ||
 ಸರ್ವನಾಶ ಯೇಪ ಪಣ್ಣ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ | ಕೆಲವೆರ್
 ಸೊರ್ಗ ಬೂಮಿಗ್ ಬರ್ಪುಂಡುಂದು ಕುಸಿಟುಲ್ಲೆರ್ ||

– ಡಾ. ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್

ಕಚಿನ ಪೊಲಬು

ಈ ಪದೊನ್ ಬರೆತಿನಾರ್ ಡಾ. ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್ [1951]. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕುದ ಮಣಿಪುರ ಗ್ರಾಮೊದ ಕನರಾಡಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಮೇರ್ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಕಾಲೇಜು ಬಸ್ಕೂರುಡು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಡ್ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪಡೆಯಿನಾರ್. ತುಳು, ಕನ್ನಡದ ಮಲ್ಲ ಕವಿ. ಪಾಡ್ವನೊಲು, ಜೋಕುಲೆ ಪದಕುಲು, ಜೀವನ ಪಾಡ್ವನ, ತುಳು ಜನಪದ ಕತೆಕ್ತುಲು, ಮಗ್ಗೆ ಬರವು ಕಲ್ತೆ, ಇಂಚ ತುಳುಟ್ ದಿಂಜ ಬೂಕು ಬರೆಯಿನಾರ್. ಕನ್ನಡೊಡುಲಾ ಬೂಕು ಬರೆದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಒಂಬ ತಿಂಗೊಳು ಒಂಬ ದಿನ ದಾಯೆಗಾದ್ ಕಾಪೊಡು ?
2. ಪರಕೆ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆರ್?
3. ಬರೊಗಾದ್ ಏರ್ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್?
4. ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪಂದೆ ಕಾಸ್ ಕೂಡಾದ್ ದೀಪುನಕುಲೆನ್ ಎಂಚ ಪನ್ನೆರ್?
5. ಕಂಡು ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನಕುಲು ದಾಯೆಗಾದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ?
6. ಸುಲಬೊಡು ಸುಕೊತ ಸೊಪ್ಪೊ ತೂಪಿನಕುಲು ಏರ್?
7. ಸೊರ್ಗ ಬೂಮಿಗ್ ಬರ್ಪುಂಡೊಂದ್ ಕುಸಿಟುಪ್ಪುನಕುಲು ಏರ್?
8. ಭಾರತೀಯ ನಂಬಿಕೆದ ಪ್ರಕಾರ ಅಂತ್ಯೊದ ಕತೆ ಎಂಚಾಪುಂಡು?
9. ಮಾನ ಬುಡ್ಡು ಏರ್ ಬೀಲ ಪತ್‌ದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ?

II ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್- ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಒರೊಕು ಸುಕೊ ಬುಕ್ಕೊ ದುಕ್ಕ ಎಂಚ ಮಲ್ಪುಂಡು ?
2. ಭಾರತೊಡು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಎಂಚ ಒಂಜಿ ಅನಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿ ಆತ್‌ಂಡ್ ?

3. ಪರಕೆ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆರ್? ಕೆಲವೆರ್ ಪರಕೆ ಸಂದಾಯ ದಾಯೆ ಮಲ್ಪುಜೆರ್?
4. ತಿಗಲೆ ಬಡ್ಡೆರ್ ಏರ್ ? ಅಕ್ಲ್ ದಾಯೆ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ?

III ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ಬರಿ ಮಲ್ತ್ ಬರಲೆ.

1. ಒರ್ಂಬ ವರ್ಸೊಡ್ಪೊಂಜಿ _____ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್
2. ಬತ್ತಿ ಬೊಲ್ಲೊಗು _____ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್
3. ಕಾಸ್‌ದಾಂತೆ _____ ಕುಲ್ದ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್
4. ಮಾನ ಬುಡ್ಡು _____ ಪತ್‌ದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್
5. ಅಮಲ್ ದಿಂಜದ್ ಸುಕೊತ _____ ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆರ್

IV ಮುಲ್ಪ ಕೊರಿನ ಪದ್ಯೊದ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಬಾಯಿಪಾಟ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ಬರಲೆ

ಲಂಚ ಮೋಸೊಡು _____
 _____ ಬೀಳು ಪತ್‌ದ್ ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ (8 ಸಾಲ್)

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಪದ್ಯೊಡು ಬರಿ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ಕೂಡ್ತಾದ್ ಜೋಡಿಪದ ಮನ್ಪಲೆ

ಉದಾ : ಆಣ್ - ಮೋಣ್ಣ	ಲಂಚ -
ಸಾನ -	ಸೋರ್ಗ -
ಪಾಪ -	ಜಾತಿ -

II ಮುಲ್ಪ ಕೊರಿನ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರಲೆ

ಕಾತೊಂದುಲ್ಲೆ, ಬೂಟುವೆ, ಪರಕೆ, ಬೆನ್ನಿ, ತಿಗಲೆ

III ಮುಲ್ಪ ಕೊರಿನ ಪದಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರಲೆ

ಕರತೊಂದುಲ್ಲೆರ್, ಬೇಲೆಗಾದ್, ಆಣಗೊಂಜಿ, ಪೋಯಿಜಿಂದ್, ಕುಸಿಟುಲ್ಲೆರ್

IV ಮುಲ್ಪ ಕೊರಿನ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ತತ್ಸಮ ಪದಕುಲೆನ್ ಬರಲೆ

ಜೂಪೋ, ಸೋರ್ಗೊ, ಸೊಪ್ಪೊ, ಸಾನ, ಪಾಸ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟೊಲೆನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಈ ಪದ್ಯೊಡು ಬರಿ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪುಲೆ
2. 'ನರಮಾನ್ಯನ ಆಸೆ - ಅಬುಲಾಸನೆ ದುಕ್ಕೊಗು ಕಾರಣ' ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ಪುಲೆ
3. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ತರೆಬೆಚ್ಚ ದಾಯೆಗ್‌ಂದ್ ಚರ್ಚೆ ಮನ್ಪುಲೆ.

* * * * *

ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ

ಉಳಿತೀರ್:

ತುಳುನಾಡ್ ಚರಿತ್ರೆ ದಿಂಜ ರಾಜಮನೆತನದಕುಲು ಬತ್ತೆ ಪೋತೆರ್. ಈ ತುಳುನಾಡ್ ಅರಸುಲನಕುಲ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ದಿಂಜ ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್. ರಾಜಕೀಯೊದ ಕಳ್ಳ ಪಾಲ್ ಪಡೆದ್ ಬಾರಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಡ್ ಆಡಳ್ಳಿ ಮಲ್ತೆದರ್. ಇಂಚ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಿನ ರಾಣಿನಕುಲೆಡ್ ಕೆಲವೆರ್ ಇತಿಹಾಸೊದ ಪುಟೊಟ್ಟು ದಾಕಲಾತೆರ್. ಉದಾರ್ಮ್ ಉಳ್ಳಾಯೊದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿ ಚರಿತ್ರೆ ಮಾನಾದಿಗೆ ತಿಕ್ಕೊಂದ್. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್ ಪ್ರಾಕ್ ರಾಜಧಾನಿ ಬಾರಹ ಕನ್ಯಾಪುರ(ಬಾರ್ಕೂರು)ನು 13ನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯೊಡು ಆಳ್ವಿನ ರಡ್ಡ್ ಜನ ರಾಣಿನಕುಲೆನ್ ಮದತ್ತಿನವು ನೆಗತ್ತೆಡ್ ತೊಜುಂಡ್. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನಕುಲೆ ಜತೆಟ್ ಮೊಕುಲೆನ್ನಾ ನೆಂಪುಡು ದೀವೊನ್ನವು ಬಾರಿ ಅಗತ್ಯ.

ತುಳುನಾಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರಾಜ ವಂಸದಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾಲೊಡು ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ನಿನ ವಿಚಾರ ಚರಿತ್ರೆ ನಂಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಅಯಿಟ್ಲಾ ಸಾರೊ ವರ್ಸೊಡ್ಲಾ ಎಚ್ಚ ಕಾಲ (ಕ್ರಿ.ಶ 5ಡ್ಲ ಕ್ರಿ.ಶ 15ನೇ ಶತಮಾನ ಮುಟ್ಟು) ತುಳುನಾಡ್ ಆಡಳ್ಳಿ ಮಲ್ತಿನಕುಲು ಅಲೂಪ ವಂಸದಕುಲು. ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯೊನ್ ಈತ್ ಕಾಲೊ ಮುಟ್ಟು ಒಂಜೇ ತರವಾಡ್‌ದಕುಲು ಆಲ್ವಿನ ಸಂಗತಿ ಲೋಕೋಡೇ ಬೇತೆ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್ ಗಡಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಗಟ್ಟೊದ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಪುಡೆಡ್ಲ ಅರಬ್ಬಿ ಕಡಲ್ ಬರಿ ಮುಟ್ಟು, ಕೇರಳದ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಸುದೆಡ್ಲ ಶರಾವತಿ ಸುದೆತ ಬರಿ ಮುಟ್ಟು ಇತ್ತೆಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತಿಹಾಸೊಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡ್. ಆಂಡಲ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅರಸುಲೆನ್ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಕಾಲೊಡ್ ತುಳುನಾಡ್ ಗಡಿ ಅಪಗಪಗ ಆಂಚಿಂಚಿ ಆಪೆದ್‌ದ್. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಗಡಿಗುರ್ತೊನು ಕೊರ್ಪಿನವು ಬಂಜದ ಕೆಲಸ. ಅಲೂಪ ಅರಸೆರೆನ್ ಆಡಳ್ಳಿದ ಕಾಲೊಡ್ ತುಳುನಾಡ್ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಸುದೆ ಬರಿಡ್ಲ ಹೊನ್ನಾವರ ಮುಟ್ಟು ಇತ್ತೆಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸೇರ್ಪಿತ್ತೆಂಡ್ ಪನೊಲಿ.

ಈತ್ ಉದ್ದಗಲದ ತುಳುನಾಡ್ ಆಡಳ್ಳಿ ಮಲ್ತಿನ ಅಲೂಪ ವಂಸೊದಕುಲೆನ್ ಬಗೆಟ್ ಕ್ರಿ.ಶ 5ನೇ ಶತಮಾನೊಡು ಕೆತ್ತದಿನ ಹಲ್ಮಿಡಿದ ಸುರುತ ಕನ್ನಡದ ಕಲ್ಪರವುಡು ದಾಕ್ಲೆ ಉಂಡು. ಈ ವಂಸೊದ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಅರಸುಲೆಡೊರಿ ಪಶುಪತಿ ಪನ್ನಿನ ವಿಚಾರ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು, ಅವ್ವೇ ರೀತಿ ತಾಳಗುಂದದ ಕಲ್ಪರವುಡ ಪಿರ್ಕಾರ ಮೊಕುಲು ಸುರುಟು ಕದಂಬೆರೆನ ಸಾಮಂತರಾಜರಾದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ನಿನ ವಿಚಾರಲ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.

ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ್ ಅಕುಲು ರಾಜ್ಯೊನು ಆಳಿಯರೆ ಸುರುಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಲೂಪ ವಂಸೊದ ಸುರುತ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಅರಸು ಒಂಜನೇ ಆಳುವರಸು. ಆಯನ ಕಾಲೊಡು ಮಂಗಳಾಪುರ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದ ಕುಡ್ಲ (ಮಂಗಳೂರು) ರಾಜಧಾನಿ ಆದಿತ್ತೆಂಡ್. ಅವ್ವೇ ರೀತಿ ನನೊರಿ ಪುದರ್

ಪಡೆಯಿನ ಅರಸು ಇಮ್ಮಡಿ ಆಳುವರಸನ ಕಾಲೊಡ್ ಉದ್ಯಾವರ ಮುಕುಲೆನ ರಾಜಧಾನಿ ಆಂಡ್. ಇಂಬ್ಬನ ಮಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಚಿತ್ರವಾಹನನ ಕಾಲೊಡು ರಾಜಧಾನಿನ್ ಹುಂಬಚಗ್ ಬದಲೈ. ಮುಕುಲೆನ ಕಡೇತ ರಾಜಧಾನಿ ಬಾರ್ಕೂರು. ಉಂದು ಅಲೂಪ ಅರಸು ಕವಿ ಆಳುಪೇಂದ್ರನ ಕಾಲೊಡು ಪಂಡ ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುಗರ್ತೆಗ್ ಬತ್ತಂಡ್.

ಬಾರಹಕನ್ಯಾಪುರ (ಬೊಕ್ಕ ಬಾರ್ಕೂರು ಆಂಡ್) ಒಂಜಿಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ್, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಗರವಾದ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಂಡ ಆದ್ ಮೆರೆದಿತ್ತಂಡ್. ದೇಸ ಪರದೇಸೊಲೆಡ್ ಪುದರ್ ಪಡೆದಿತ್ತಂಡ್. ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನಾತ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲು, ಜೈನಬಸದಿಲು, ತುಳುನಾಡ್ ಬೇತೆ ವಾ ಜಾಗೆಡ್ಲಾ ಇತ್ತ್ಜಿ ಪಂಡ್ ಪನೊಲಿ. ಅಷ್ಟೇ ರೀತಿ ಬಾರ್ಕೂರು ಬೇರೊ-ವೈವಾಹದ ಮಂಡೊಲಾ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಶತಶತಮಾನೊಡ್ಲಿಂಚಲಾ ದೇಸೊ ಪರದೇಸೊದ ಪ್ರವಾಸಿಲೆನ್ ಕೈ ಬೀಸ್‌ದ್ ಲೆತ್ತಿನ ಜಾಗೆಲಾ ಉಂದುವೇ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ಪರದೇಸೊದ ಪ್ರವಾಸಿಗರ್ ಇಡೆಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮುಲ್ಪ ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಮಿನದನೊದ ಕಜ್ಜೊಲೆನ್ ಮಾತ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೆತರ್. 'ತುಳುನಾಡ್ ಹಂಪೆ' ಪಂಡ್ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಪುಗರ್ದರ್.

ಇಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಪುಗರ್ತೆದ ಊರುನು ರಾಜಧಾನಿಯಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದು ತುಳುನಾಡ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತಿನಕುಲೆಡ್ ರಾಣಿನಕುಲುಲಾ ಇತ್ತರ್. ಅಂಚ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ರಾಣಿಯೆರ್ನಕುಲು ಪಂಡ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ.

ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1275 – 1292)

ಇತ್ತೆ ಬಾರ್ಕೂರುಂದು ಪನ್ನಿ ಊರು ದುಂಬುಡು ಬಾರಹಕನ್ಯಾಪುರ. ಈ ರಾಜ್ಯೊನು ಆಡಳ್ತಿ ಮಲ್ತಿ ರಾಣಿನಕುಲೆಡ್ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಎಡ್ಲೆ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನಾಳ್. ಆಳ್ ಅಲೂಪ ವಂಸೊದ ವೀರಪಾಂಡ್ಯದೇವ ಅರಸುನ ಬುಡೆದಿ. ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ಅಲೂಪೇಂದ್ರ ದೇವರಸು ಬೊಕ್ಕ ಪಟ್ಟಮಹಾದೇವಿನ ಮಗನೇ, ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ದೇವರಸು. ಆಯೆ ಕ್ರಿ ಶ 1254ಡ್ ಕ್ರಿ ಶ 1275 ಮುಟ್ಟ

ಬಾರಿ ಪೋರ್ಲುಡು ತುಳುನಾಡ್ನ್ ಆಳ್ವೆ. ಆಯನ ಆಳ್ವಿಕೆದ ಪೋರ್ತುಡು ಆಯನ ಪಟ್ಟದ ಅರಸಿ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ, ಬೊಕ್ಕ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರೇ ವೀರ ಜಗದೇವ ಅರಸು ಮುಕುಲು ರಡ್ಡ್ ಜನೊಲಾ ಆಡಳ್ತೆದ ಜಬದರಿಕೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೆಡ್ವಾದ್ ದುಂಬುಗು ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿಗ್ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತೆ ಮಲ್ಲ ಬಂಜದ ಕೆಲಸೊಂದು ತೋಜಿಜಿ. ಕಲ್ಪರವುಲೆನ ಪಿರ್ಕಾರ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಒಡ್ಡಮ್ಮ ದೇವ ಬಲ್ಲಪೆರ್ಗಡೆನ ತಂಗಡಿ. ಒಡ್ಡಮ್ಮ ದೇವಗ್ ಸಾಂತರ ದೇವೆಂದ್ಲಾ ಪುದರಿತ್ತೆಂಡ್. ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ವಾ ರಾಜಮನೆತನೊಗು ಸೇರ್ದಿನಾಲ್ಂದ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮಾಹಿತಿ ತಿಕ್ಕುಜಿ. ಕೆಲವು ಚರಿತ್ರೆಕಾರೆರ್ ಆಳ್ ಪಾಂಡ್ಯ ವಂಸೊಗು ಸೇರ್ದಿನಾಳಾದ್ ಪಂಡೆರ್ಂಡ ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಆಳ್ ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಮಾನಾಭರಣ ವಂಸೊದಾಳೆಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರನಕುಲು ಆಳ್ನ್ ಸಾಂತಾರ ವಂಸೊದಾಳೆಂದೆ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತೆದರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ 1275ಡ್ ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ತೀರ್ದ್ ಪೋನಗ ರಾಣಿ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ಜೋಕುಲು ಪ್ರಾಯೊಗು ಬತ್ತೆದ್ಚೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಮಹಾರಾಣಿಯಾದ್ ಪಟ್ಟೋರ್ಗೇರ್ಯಳ್, ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಅನುಭವ ಆಳ್ಗ್ ದುಂಬೇ ಇತ್ತಿನೆಡ್ವಾವರ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಮಿ ಪಟ್ಟಮಹಾದೇವಿನ ಮೆಗ್ಗೆ ವೀರ ಜಗದೇವರಸುನ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಇತ್ತಿನೆಡ್ವಾವರ ಆಳ್ಗ್ ಆಡಳ್ತೆನ್ ಪೋರ್ಲು ಪೊಲಿಗೆಡ್ ನಡಪಯರೆ ಸಾದ್ಯ ಆಂಡ್.

ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ತನ್ನ ಆಸ್ತಾನೊಡು ದಿಂಜ ಜನ ಪಂಡಿತೆರ್, ಪುರೊಹಿತೆರ್ನಕುಲೆಗ್ ಆಸರೆ ಕೊರ್ದಿತ್ತಲ್, ಆಳ್ತೆನ ಆಸ್ತಾನೊಡು ದೇಶೀ ಪುರುಷೆರ್ ಬಹತ್ತರಾನಿ ಯೋಗಿಲು ಇತ್ತೆರ್. ದೇಶೀ ಪುರುಷೆರ್ ಪಂಡ ಸಾಹಿತಿ, ಕಲಾವಿದೆರ್. ಬಹತ್ತರಾನಿ ಯೋಗಿಲು ಪಂಡ 72 ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿನಕುಲು. ಈತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ದತ್ತಾಳ್ವನ ವಂಸೊದ ಬಂಕಿದೇವೆ ನರಸಿಂಗ ಹೆಗಡೆನಂಚಿನ ದಂಡನಾಯಕೆರ್. ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಸೋಮಣ್ಣ ಸೇನಬೋವೆ, ಚಿಮ್ಮಣ್ಣ ಸೇನಬೋವೆ, ಕುಮಾರ ಬಿಜ್ಜಣ್ಣ ಅರಸೆ, ಮಹಾಪ್ರಧಾನೆ ಪೆರುನ ಸೇನಬೋವೆ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ವೀರಾದಿ ವೀರೆರ್ ಆಸ್ತಾನೊಡೆತ್ತೆರ್. ಬಾರಹಕನ್ಯಾಪುರೊಟು ಅಚ್ಯುತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಪನ್ನಿ ಮಲ್ಲ ವೇದಾಂತಿನ ಗುರುಕುಲ ಇತ್ತೆಂಡ್. ದ್ವೈತ ಮತ ಸ್ಥಾಪಕೆ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ್ (1238-1317) ಆರೆನ ಶಿಷ್ಯರಾದ್ ಸನ್ಯಾಸದೀಕ್ಷೆ ಕೈಕೊಂಡೆರ್. ಆತ್ಮನೇಟ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೆನ ಅದ್ವೈತ ಮತಪ್ರಚಾರೊಡೆತ್ತೆಂಡ್. ಜನೊಕುಲು ಶಿವ-ಶಕ್ತಿನ ಆರಾಧಕೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರೆನ ದ್ವೈತ ಮತಪ್ರಚಾರೊಗು ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ದಿಂಜ ಜನ ಮಧ್ವಮತ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೆದ್ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾಯೆರ್.

ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿಗ್ ಮೂಜಿ ಜನ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು. ಅಯಿಟ್ ಸುರುತ ಮಗೆ ಬಿಜ್ಜಣ್ಣ ಅರಸೆ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ತೀರ್ದ್ ಪೋಪೆ. ತುಳುರಾಜ್ಯೊದ ನಾನಾ ಕೋಡಲೆಡೆ ಇತ್ತಿ ಕಲ್ಪರವುಲೆಡ್ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ವಿಸಯೊ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಟ್ ಸುರುಟು ತಿಕ್ಕುನ ಕಲ್ಪರವು ಕ್ರಿ ಶ 1277ಡ್ ನೀಲಾವರೊಡು ಕೆತ್ತಯಿನವು. ನೆಟ್ವ ಆಳ್ತೆನ್ ಪಟ್ಟೊದ ಪಿರಿಯರಸಿ ಪಂಡ್ಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಬಾರ್ಕೂರು ರಾಜ್ಯೊನು ಆಳ್ತಿನ ಸುರುತ ಮಾಮಲ್ಲ ಮಹಾರಾಣಿ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿಂದ್ ನೆಟ್ವ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಕುಡ ಒಂಜಿ ಕಲ್ಪರವುಡು ಆಳ್ಗ್ ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪನ್ನಿ ಬಿದುರ್ಲಾ ಬರೆದುಂಡು. ನನೊಂಜಿ ಕಲ್ಪರವುಡು ಆಳ್ಗ್ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದ ಮಂತ್ರಿಶಿಖಾಮಣಿ ಪನ್ನಿ ಬಿದುರ್ಲಾ. ಉಂದು ಕೆಂಜೂರು ಕಲ್ಪರವುಡು ತಿಕ್ಕುನ ಮಾಹಿತಿ. ಮಹಾರಾಣಿನ ಊರು ಸಂಪೊತ್ತು ಬೊಕ್ಕ

ಧನ ಧಾನ್ಯೊಡು ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿನೆಡ್ಲಾವರ ಮೋಳೆನ್ ರಡ್ಡನೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂದ್ ಪನ್ನೆದರ್. ಅರುಂಧತಿ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ಲಾ ಆಳೆಗಿತ್ತೆಂಡ್.

ಕ್ರಿ.ಶ 1285ಡ್ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತನ್ ತನ್ನ ಮಗಕ್ ಬುಡ್ಡು ಕೊರೊಡುಂದು ಎನ್ನಿನಗ ಮಗಳೆ ಕಂಡನಿ ಬಂಕಿದೇವನ ವಿರೋದ ಎದುರಾಂಡ್. ಆಲೂಪೆರ್ ದುಂಬುಡ್ಲಿಂಚಿಲಾ ಮಕ್ಕಳಕ್ಕೊದಕುಲು. ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಉಟರ್ನೆ ಆಯಿನೆಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಬಲ ಆವೊಂದು ಬತ್ತೆಂಡ್. ನಗಿರೆ ಬೊಕ್ಕ ಹಾಡುವಳ್ಳಿ ರಾಜ್ಯೊದ ಅರಸುಲು ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಅನುಸರಣೆ ಮಲ್ತೆರ್, ನೆನ್ನ ತೂದು ರಾಣಿನ ಮರ್ಮಯೆ ಬಂಕಿದೇವೆಲ ರಾಜ್ಯೊಡು ಪಾಲ್ ಕೇಂಡೆ, ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ ನೆಕ್ಕ ವಿರೋದ ಮಲ್ಪಂದೆ ರಾಜ್ಯೊನು ರಡ್ಡ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತ್ ಮಂಗಳಾಪುರ ರಾಜ್ಯೊನು ಬಂಕಿದೇವಗ್ ಕೊರಿಯಳ್. ಬಾರ್ಕೂರುದ ಆಡಳ್ತಿ ತನ್ನ ಮಗೆ ನಾಗದೇವಗ್ ಕೊರ್ದು ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಳ್. ತನ್ನ ಎಲ್ಯ ಮಗೆ ಪಾಂಡ್ಯದೇವರಸುನು ಯುವರಾಜೆ ಮಲ್ತ್ ರಾಜ್ಯೊದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ತಾನೇ ತೂವೊಂದು ಇತ್ತಳ್. ಬಾರಹಕನ್ಯಾಪುರೊತ ಆಡಳ್ತಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೊದ ಮಾದರಿಡ್ ನಡಪೆದಂಡ್. ಆಡಳ್ತಿ ಸುಲಬ ಆಯರೆ ರಾಜ್ಯೊನು ಪತ್ತ ಕೇರಿಂದ್ ಅಜಲ್ ಮಲ್ತದಿತ್ತೆರ್. ಪ್ರತಿ ಕೇರಿಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಕೆರೆ, ದೇವಸ್ಥಾನೊಲು ಇತ್ತ.

ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ಕಾಲೊಡು ಬಾರ್ಕೂರ್ಗ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆನ ರಾಜ್ಯೊಂದೆ ಪುದರಿತ್ತೆಂಡ್. ಜನಾರ್ದನ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಪಂಚಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಇಂಚಿನ ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆಗ್ ಮಾತ ಉಂಬೊಳಿ ಬುಡ್ತಿನ ಸಂಗತಿ ಕೆಲವು ಕಲ್ಪರವುಲೆಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ರಾಜ್ಯೊ ಸಂಪತ್ತೆಡ್ ದಿಂಜಿದಿತ್ತೆಂಡ್. ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ಗೇಣಿನ್ ಅರಿ-ಬಾರ್ ದ ಮುಡಿ ಲೆಕ್ಕೊಡೆ ಕೊರ್ಪೆದರ್. ಕಂಡೊದ ಬೆನ್ನಿಯೇ ಎಚ್ಚ. ಬಾರ್ಕೂರ್ಡ್ ಕರಂಬುದ ಬುಳೆಲಾ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಕಡಲ ಬರಿಟ್ ತಾರೆದ ತೋಟೊಲು ಇತ್ತ. ಉಂಬಳಿನ ಆಡಳ್ತಿದ ಪೊರ್ತುಗು ಪಂತೊಡು ಎರ್ಲೆ ಗಿಡರುನ ಕಂಬುಳಲಾ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ನಡತೊಂದು ಇತ್ತೆಂಡ್ ಪನ್ನಿ ವಿಚಾರ ಕೆಂಜೂರು ಕಲ್ಪರವುಡು ತಿಕ್ಕುಂಡು. ರಾಜ್ಯೊದ ಆಡಳಿತ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆಡೆ ನಡತೊಂದು ಇತ್ತೆಂಡ್. ಮಹಾರಾಣಿನೊಟ್ಟುಗು ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನೊಗು ಏಪಲಾ ಪಂಚ ಪ್ರಧಾನರುಪ್ಪೆದರ್. ರಾಜ್ಯೊಡು ದೊಂಬಿ, ಗಲಾಟೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಲಡಾಯಿಡ್ಲೇಪಲಾ ರಾಣಿ ದೂರಡೆ ಉಪ್ಪೆದಳ್. ಇಂಚ ಅಲುಪ ವಂಸದ ತುಳುನಾಡ್ ಮಹಾರಾಣಿ ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ 17 ವರ್ಸೊ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಮಲ್ತ್ ಸೊರ್ಗೊ ಸಂದ್ಯಳ್.

ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ (1333- 1348)

2ನೇ ಬಂಕಿದೇವೆ ಪಟ್ಟಗೇರಿನ ಕೆಲವೇ ವರ್ಸೊಡು ಬಾರ್ಕೂರ್ದ ಅರಸು ನಾಗದೇವರಸನ್ ಸೋಲ್ವಾಡ್ ಇಡಿಯ ತುಳು ರಾಜ್ಯೊಗು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಆಯೆ. ಬಂಕಿದೇವೆ ತೀರ್ಪೋಪಿ ಪೊರ್ತುಗು ತುಳುರಾಜ್ಯೊದ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಆದಿತ್ತಿನ ಚಂದ್ರಾಪುರ(ಇತ್ತೆದ ಹೊನ್ನಾವರ)ಡ್ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಸೋಯಿದೇವ ಅಳುಪೇಂದ್ರ ಮಂಗಳಾಪುರೊಕು ಬತ್ತೆದ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊದ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆವೊಂಡೆ. ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊದ ರಾಜಧಾನಿನ್ ಮಂಗಳಾಪುರೊಡ್ಲ ಬಾರಹಕನ್ಯಾಪುರೊಗು ಬದಲಾವಣೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆ. ಸೋಯಿದೇವ ಅಳುಪೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯಬಾರ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಕ್ರಿ.ಶ 1333ಡ್ ಕರ್ನಾಟೊಕೊದ ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಸದ ಅರಸು ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳ ತುಳುನಾಡ್ಲ ಮಿತ್ತ

ಆಕ್ರಮಣ ಮತ್ತೆ. ಬಲ್ಲಾಳನ ದಂಡನ್ ತೂದು ಅದಗ ಬಾರಹಕನ್ಯಾಪುರೊನು ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ಅರಸೆ ಸೋಯಿದೇವೆ ಪೋಡಿದ್ ಪೋಯೆ, ಅಂಚಾದ್ ಹೊಯ್ಸಳೆರೆಡ ತಂಕೊದ ಕಳೊಟು ತಾಂಟ್ ದ ಬಿಸಾದಿಗೆ ಮೆರೆಪುನ ಆಸೆನ್ ಬುಡ್ಡ್ ಮದಿಮೆದ ಸಮ್ಮಂದ ಬುಳೆಪಾದ್ ಆಯನ್ ಎಡ್ಲೆ ಮಲ್ತೊನುನ ತೀರ್ಮಾನೊಗ್ ಬತ್ತೆ. ಆಯನ ತಂಗಡಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ್ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳಗ್ ದಾರೆ ಮೈತ್ ಕೊರ್ದು ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತೆ. ಉಂದು ದುಂಬುಗು ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಸೊದಕುಲು ಬಾರ್ಕೂರುಡ್ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಮಲ್ಪುರೆ ಅನುಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಂಡ್.

ಬಾರ್ಕೂರುಡ್ ಪಿರಾಕ್ ಡ್ಲಿಂಚಿ ನಡತೊಂದಿತ್ತಿನ ಅಳಿಯಕ್ಕಪ್ಪದ ನಂಬಿಕೆದಂಚಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಹೊಯ್ಸಳ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ್ ಬಾರಹಕನ್ಯಾಪುರತ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಯೊಳ್.

ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಸಮಾಜೊಗ್ ಉಪಯೋಗ ಆಪುನ ಕಜ್ಜೊಲೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ, ಉಮೇದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಲ್. ನೆಕ್ಕ್ ಉದಾರ್ಮೆಯಾದ್ ಬಾರ್ಕೂರು ಬೆಣ್ಣೆಕುದ್ದುರ ಮದ್ಯೊಡ್ ಸುದೆಕ್ ಸಂಕ (ಬಾರ್ಕೂರುದ ಕಿನ್ಯ ಸಂಕ) ಕಟ್ಟಾಯಿನ ವಿಚಾರೊನು ಪನೊಲಿ. ಈ ಸಂಕ ಕಟ್ಟರೆ ಕಾರಣ ದಾದ ಪಂಡ ತಾನ್ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ಪುನ ಬಾರ್ಕೂರು ಸೀಮೆಗ್ಲ ಸೀತಾನದಿ ಸುದೆತ ಅಪೆದ ಮೆಯಿಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಬೆಣ್ಣೆಕುದ್ದುಗುಲಾ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾದಿಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುನವು. ಈ ಕುದ್ದು ದಿಂಜ ಪಲವಂತಿಕೆ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಂಬುರ ಬುಳೆಕ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಜಾಗೆ. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಈ ಮಲ್ಲ ಕಜ್ಜೊಡು, ಅಲೆಗ್ ಕೃಷಿತ ಬುಳೆಚಿಲ್ದ ಬಗೆಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಳಜಿಲ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಅವ್ವೇ ರೀತಿ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ದಾನಧರ್ಮೊಗ್ಲಾ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ರಾಣಿ ಆದಿತ್ತಲ್. ಅಂಚನೇ ಇಂಬಲೆನ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲೊಡು ಹಿಂದುಲು. ಮುಸ್ಲಿಮರ್, ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಧರ್ಮೊದಕುಲುಲಾ ಒರ್ಮೈತ್ ದ್ ಬಾಳೊಂದಿತ್ತರ್. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಮಾತ ಧರ್ಮೊಗುಲಾ ಸಮಾನ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಲ್.

ಬಾರ್ಕೂರು ಸಂಸ್ಥಾನೋಗು ಸೇರಿನ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಸುರುತ ಕಲ್ಪರವು ತಿಕ್ಕಿನಿ ಇತ್ತೆದ ಒಡಿಪು ತಾಲೂಕುದ ನೀಲಾವರೊಡು. ಕ್ರಿ.ಶ 1333ಡ್ ಬರೆಪಾಯಿನ ಈ ಕಲ್ಪರವು ನೀಲಾವರದ ಮಹಿಷಮರ್ದಿನಿ ದೇವಾಸ್ಥಾನೋಗ್ ಕೊರಿನ ದಾನೊದ ವಿಚಾರೊನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಆಡಳ್ತಿದ ಪೊರ್ಲುನು ತೆರಿಯೊನರೆ ಈ ಕಲ್ಪರವು ಸಕಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡು ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿಗ್ ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅರಿಯಬಸವ-ಶಂಕರ ಪನ್ನಿ ಬರ್ದ್ ಇತ್ತಂಡ್ಂದ್ ಕುಂದಾಪುರೊದ ಕನ್ಯಾನೊಡುಪ್ಪಿ ಕಲ್ಪರವುಂಡು. ಬಾರ್ಕೂರು ಸೀತಾನದಿತ ಬರಿಟುಂಡು. ಈ ಸುದೆ ಅಪಗ ದಿಂಜಿದ್ ಪರಿತೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಅರಬ್ಬೀ ದೇಸೊಡ್ಡು ಈ ರೇವು ಪಟ್ಟೊಗು ದಿಂಜ ಕಪ್ಪಲ್ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತೊ. ತುಳುನಾಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಗಟ್ಟಿದ ಮಿತ್ತಡ್ಲಾಲಾ ಅರಿ, ಕಡಲೆ, ಎಣ್ಣೆ, ಮುಂಚಿ, ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಪದೆಂಗಿ, ರೇಶ್ಮೆ ಸೀರೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಕುಂಟು ಪೂರ ಪರದೇಸೊಲೆಗ್ ಮುಲ್ಪಡ್ಲ ಕಪ್ಪಲ್ ಮಾರಾಟೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಪರದೇಸೊಲೆಡ್ಲ ಒಂಟೆ, ಕರ್ಜೂರ, ಕುದುರೆ, ಬೊಳ್ಳೆ, ಬಂಗಾರ, ವಜ್ರ ಪೂರ ಈಡೆ ಬತ್ತೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಪಟ್ಟೊಡು ಸಾಲ್ ಸಾಲ್ ಅಂಗಡಿಲಿತ್ತೊ, ಬೇರದಕುಲೆನ ಕೂಡುಕಟ್ಟಲಿತ್ತ. ಅಕುಲು ಬೇರೊದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಬಿಲೆಕಟ್ಟ್ ಮಾರಾಟೊಗು ಅನುಮಲ್ ಕೊರ್ಪೆದರ್. ಗದ್ಯಾಣ ಪನ್ನಿ ಪಣವು ಚಾಲ್ಡಿಡ್ಲಿತ್ತಂಡ್.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸೊಡು ಕ್ರಿ.ಶ 1336 ಒಂಜಿ ಮಹತ್ವವಾಯಿನ ವರ್ಸೊ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊ ಉದಿಪನ ಆಯಿನ ವರ್ಸೊ. ಆಪಗ ತುಳುನಾಡ್ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಆಳೊಂದಿತ್ತಲ್ ಪನ್ನಿನವುಲಾ ಪೆರ್ಮದ ಸಂಗತಿ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1335ಡ್ ಸೋಯಿದೇವೆ ತೀರ್ತ್ ಪೋಯೆ. ಹೊಯ್ಸಳ ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಕ್ರಿ.ಶ 1342ಟ್ ತೀರ್ತ್ ಪೋಯೆ. ಅಯಿಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಅಳೆನ ಮಗೆ ಕುಲಶೇಖರನೊಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ತ್ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲ್. ವಿಜಯನಗರೊದ ಅರಸುಲು ಬಾರ್ಕೂರುನು ಕ್ರಿ.ಶ 1345ಡ್ ವಶಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಆಳ್ವಿಕೆ ಆಳ್ ತೀರ್ತ್ ಪೋಯಿನ ಕ್ರಿ.ಶ 1348 ಮುಟ್ಟ ಅಳೆನ ಕೈಟೆ ಇತ್ತಂಡ್. ಆಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಆಳಿಯಲ್ ಪನ್ನಿನ ವಿಚಾರ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಇಂಚ ಈ ರಡ್ಡ್ ರಾಣಿನಕುಲು ಬಾರ್ಕೂರುದ ಮಾನ ಮಾನಾದಿಗೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ತುಳುನಾಡ್ ಮಾತಾ ರೀತಿದ ಬುಳೆಚಿಲ್ ಪುಣೆಯೆರ್ ಪಂಡ್ ಪನೊಲಿ.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆ ಪೊಲಬು

ಕಲ್ಪರಹ - ಶಾಸನೊ
ಗಿಡರು - ಪಾರಾವು
ಸಕಾಯ - ಸಹಾಯೊ
ಮಾನಾದಿಗೆ - ಗೌರವ
ಜಬದರಿಕೆ - ಜವಾಬ್ದಾರಿ
ಅನು - ಅಪ್ಪಣೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಕ ಕೋರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚುಟುಕುಡು ಜವಾಬ್ ಕೋರ್ಲೆ

1. ಕನ್ನಡದ ಸುರುತ ಕಲ್ಪರವುಡು ಅಲೂಪ ವಂಸದ ವಾ ಅರಸನ ಪುದರ್ ಉಂಡು?
2. ಅಲೂಪ ಅರಸುಲು ಸುರುಕು ಏರೆನ ಸಾಮಂತ ಅರಸುಲು ಆದಿತ್ತರ್?
3. ಇಮ್ಮಡಿ ಅಲೂಪ ಅರಸುನ ಕಾಲೊಡು ಅಲೂಪೆರೆನ ರಾಜಧಾನಿ ಒವು ಆದಿತ್ತಂಡ್?
4. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆನಗ ಬಾರ್ಕೂರುನು ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ ರಾಣಿ ಏರ್?
5. ವೀರಪಾಂಡ್ಯ ದೇವ ಅರಸುನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ ಏರ್?
6. ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿನ ಅರುವತ್ತೆ ಏರ್?
7. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ವಿಷಯ ತೆರಿಪಾವುನ ಕಲ್ಪರವು ಓಲು ತಿಕ್ಕದಂಡ್?
8. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಕಂಡನಿ ಏರ್?
9. ಬಾರ್ಕೂರುಡು ಬೆಣ್ಣೆಕುದ್ದುಗ್ ಕಿನ್ಯ ಸಂಕ ಕಟ್ಟಾಯಿನ ರಾಣಿ ಏರ್?
10. ಪಿದಯಿ ಊರುಡ್ ಬತ್ತಿನ ಪ್ರವಾಸಿಗರ್ ಬಾರ್ಕೂರುನು ವಾ ಪಟ್ಟಣ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ತೆದರ್?

II ಮುಲ್ಕ ಕೋರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ 2-3 ವಾಕ್ಯಲೆಡ್ ಜವಾಬ್ ಕೋರ್ಲೆ.

1. ಅಲೂಪ ಅರಸುಲು ತುಳುನಾಡ್ ವಾ ವಾ ಕೋಡಿಡ್ ರಾಜಧಾನಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಆಳೊಂದಿತ್ತರ್?
2. ಪಿರಾಕ್ದ ಕಾಲೊಡ್ ತುಳುನಾಡ್ ಗಡಿ ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕಲೆಡ್ ಓಡೆ ಮುಟ್ಟಿ ಇತ್ತಂಡ್?
3. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆದ ಕಷ್ಟೊಲೆನ್ ಬರೆಲೆ?
4. ಹೊಯ್ಸಳೆರೆಡ ಬಾರ್ಕೂರುದ ಅರಸೆ ಸೋಯಿದೇವೆ ಎಂಚ ಒಪ್ಪಂದ ಮಲ್ತೊಂಡ್?
5. ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ವಾ ವಂಸೋಗ್ ಸೇರ್‌ದಿನಾಲ್‌ಂದ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೋರ್ಪರ್?

III ಸರಿ ಅತ್ತಂದಿನ ಪದಕುಲೆನ್ ಅಜತ್ತಂದ್ ಬೇತೆ ಮಲ್ತ.

1. ಹಲ್ಮಿಡಿ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ತಾಳಗುಂದ, ನೀಲಾವರ
2. ಪಶುಪತಿ, ಕವಿ ಆಳುಪೇಂದ್ರ, ಚಿತ್ರವಾಹನ, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ
3. ಮಂಗಲಾಪುರ, ಉಡುಪಿ, ಹುಂಬಚ, ಬಾರ್ಕೂರು
4. ಪಟ್ಟದ ಪಿರಿಯರಸಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರದ ಮಂತ್ರಿ ಶಿಖಾಮಣಿ, ಪಾಂಡ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರಾಧಿಪತಿ
5. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ, ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ, ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ.

IV ತಿರ್ತ್ ಕೋರ್ತಿನ ಪದಕುಲೆಗ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಆವುನ ಪದಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಅರುಂಧತಿ	1. ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸೆ
2. ಹುಂಬಚ	2. ಕಲ್ಪರವು
3. ಮುಮ್ಮಡಿ ಬಲ್ಲಾಳೆ	3. ರಾಜಧಾನಿ
4. ತಾಳಗುಂದ	4. ಬಾರ್ಕೂರುದ ಅರಸೆ
5. ಕವಿ ಆಳುಪೇಂದ್ರ	5. ಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವಿ
	6. ಚಿಕ್ಕಾಯಿತಾಯಿ

V ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಜಾಗೆನ್ ದಿಂಜದ್ ಬರೆಲೆ

1. ತುಳುನಾಡ್ನ್ ಸಹಸ್ರಮಾನ ಕಾಲಮುಟ್ಟು _____ ವಂಸದಕುಲು ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್.
2. ಬಾರ್ಕೂರು _____ ಸುದೆತ ಬರಿಟ್ ಇತ್ತಿ ಪಟ್ಟಿ.
3. ಅಲೂಪ ಅರಸು _____ ನ ಕಾಲೊಡು ಬಾರ್ಕೂರುನು ಹೊಯ್ಸಳೆರ್ ಆಕ್ರಮಣ ಮಲ್ತೆರ್.
4. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿನ ಮಗೆ _____ .
5. ರಡ್ಡನೇ ಲಕ್ಕಿ ಪಂಡದ್ _____ ನು ಪುಗರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತದ್ ವಾಕ್ಯ ರೂಪೊಡು ಬರೆಲೆ.

1. ಒಮ್ಮೆತ್ತದ್
2. ತಂಕೊದ ಕಳ
3. ಉದ್ದಗೆಲ
4. ಪೂರ್ಲುಪೊಲಿಕೆ

II ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಿನ ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಒಂಜೊಂಜಿ
2. ಅಂಚಿಂಚಿ
3. ಕಲ್ಪರವು
4. ಉಪ್ಪುನಂಚಿನ
5. ಆಳೊಂದಿತ್ತಿನ

III ಮುಲ್ವ ಬುಡ್ಡು ಪೋತಿನ ಜಾಗೆಲೆನ್ ಪ್ರತ್ಯಯಲೆನ್ ಪಾಡ್ ಜಂಜಲೆ.

1. ತುಳುನಾಡ್ _____ ಬೇತೆಬೇತೆ ಅರಸುಲು ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್.
2. ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಬೆಣ್ಣೆಕುದ್ದು _____ ಸಂಕ ಕಟ್ಟಾಯಲ್.
3. 3ನೇ ಬಲ್ಲಾಳೆ ಸೋಯಿದೇವ _____ ಕಾಳಗೊಗ್ ಬತ್ತೆ.
4. ವಿಜಯ ನಗರೊ _____ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಆಳೊಂದಿತ್ತೆ.
5. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ ದೆಸೆ _____ ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರ್ ಪಿರ ಜಾರಿಯೆರ್
(ಡ, ಡು, ಡ್ವಾದ್, ದ, ಡ್)

ಚಟುವಟಿಕೆ

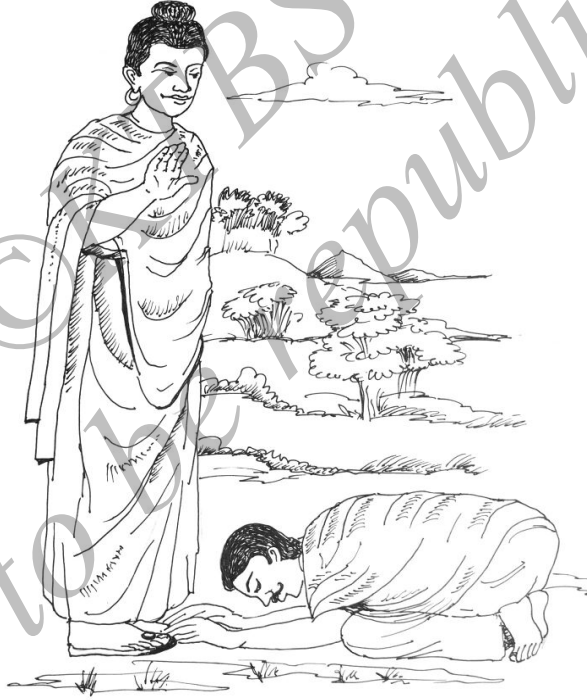
1. ಬಾರ್ಕೂರುಗೊಂಜಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಲ್ತದ್ ಪಿರಾಕ್ದ ಮಿನದನನ್ ತೆರಿಯೊನುಲೆ
2. ಬಿ.ಕೆ. ರಮೇಶ್ ಬರೆತ್ತಿನ ಬಲ್ಲಮಹಾದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಾಯಿ ತಾಯಿ ಬೂಕುನು ಓದುದು ತೆರಿಲೆ
3. ನಿಕುಲೆನ ಊರುಡು ಕಲ್ಪರವುಲು ಇತ್ತಂಡ ಓದುದು ತೆರಿಯರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಲೆ.

* * * * *

ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ

ಉಳಿತಿಲ್ :

“ಆಸೆನೇ ದುಕ್ಕೊಗು ಮೂಲೊ. ಆಸೆ ಹಿಂಸೆಗ್ ಸಾದಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಏರೆಗ್ಲಾ ಜೂವೊ ಕೊರ್ಪುನ ಸಗ್ಗಿ ಇಜ್ಜಂದಿ ಬುಕ್ಕ ಜೂವೊ ದೆಪ್ಪುನ ಹಕ್ಕ್ ಓಲುಂಡು? ನಮ್ಮ ಜೂವೊನು ನಮೊ ಏತ್ ಮೋಕೆಡ್ ತೂವೊನುನೊ ಅಂಚನೇ ಬೇತೆದಕುಲೆನ ಜೂವೊನ್ಲಾ ಮೋಕೆಡ್ ತೂವೊನೊಡು”. ಇಂಚ ಮಾತ ಬೋದನೆ ಕೊರ್ಪು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮೊನು ಉದಿಯಬೆಂದ್ ಜಗತ್ತ್ ಜನಕುಲೆನ್ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದಂಚಿ ತಿರ್ಗಾದ್ ಜಗತ್ತ್ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಯಾಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತಿನಾಯೆ ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧ. ಅಂಚಾದೇ ಆಯನ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್ ‘ಏಷ್ಯಾದ ಬೊಲ್ಪುಂದ್’ ಪಂಡ್ ಪುಗರ್ರೆರ್.”

ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಊರು ಸುತ್ತರೆ ಪೋಯಿ ಗೌತಮಗ್
ಮೂಜೆನಿ ತೂದು ತರೆ ಕರಡಾಂಡ್ಗೆ
ಮೂಜೆನಿ ತೂದು ಉಡಲ್ ಮೆದಿತ್‌ಂಡ್ಗೆ
ಮೂಜೆನಿ ತೂದು ತಿಗಲೆ ಅಲಂಕ್‌ಂಡ್ಗೆ
ತನ್ನ ತರೆನೆ ತನ್ಕ ದಿನ್ನಾಯಿನ ಜಬ್ಬನಿ ತೂದು
ಮೆಯ್ ತರೆದ್ ಕುರಿದ್ ನಾದುನ ರೋಗಿನ್ ತೂದು

ನಾಲ್ವರೆ ಪುಗಲ್ ಮಸಣೊಗು ಲಕ್ಕಿನ ಪುನ ತೂದು
 ಮೂಜೆಕ್ ಪರ್ಯಾರ ದಾನೇಂದ್ ಕೇಂಡೆಗೆ
 ತಾನೇ ಪರ್ಯಾರ ನಾಡುವೇಂದೆನ್ನೊಂಡೆಗೆ
 ಹಂಸದ ತುಪ್ಪದ ಪಾಸ್ಡ್ಡ್ ಲಕ್ಕಿದುಂತ್ಯೆಗೆ
 ತೆಡಿನಾಂಡ ನೆತ್ತರ್ ಉಡೆವಿ ಮೆಯ್ ಬೊಡೆದಿ
 ಬಾಲೆನ್ ಬುಡ್ಯೆಗೆ
 ಏಳುಪ್ಪರಿಗೆದ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲಿನಿ ದಾಂಟ್ಯೆಗೆ
 ನಡ್ಡಿಲ್ಡ್ ಇಲ್ಲ ಊರು ದೇಸ ಪಿರಪಾಡ್ಯೆಗೆ
 ಊರೂರು ತಿಗ್ಯೆಗೆ ದೇಸೊಲೆನ್ ಸುತ್ತೆಗೆ
 ಗುಡ್ಡೆಲೆನಿ ದೊಂಕೆಗೆ ಕಾಡಾಲೆನಿ ಪೊಗ್ಯೆಗೆ
 ಜಾತ್ರೇಡ್ ನಿಗ್ಯೆಗೆ ಮುನಿಕುಲೆಗ್ ಬಗ್ಯೆಗೆ
 ತಿಕಿತಿಕಿನ ಕಲ್ದ ಬೊಂಬೆಲೆಗ್ ಕೈ ಮುಗ್ಯೆಗೆ
 ಪಿಂದೇನ್ನಿನಾಕುಲೆನಿ ನಾಡ್ ನಾಡ್ ಕೇಂಡೆಗೆ
 ಉಪಾಸ ಕುಲ್ದ ಮೆಯ್ ಎಲ್ಲೊಟೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆಗೆ
 ಒಂಜಿ ಬಿರೆಲೆಡ್ ಉಂತುದು ತಪಸ್ ನೋನೈಗೆ
 ಕಡೆಕೊಂಜಿದಿನ ಮರತಡಿಟ್ ಕುಲೈಗೆ
 ಪಿದಯಿದ ಕಂಡಿ ಮುಚ್ಚೆಡ್ ಉಲಯಿದೆನ್ ದೆತ್ತೆಗೆ
 ಬೊಂತೆಲ್ಲ ಬಾನೊಡೊರ ಮೆಂಚಿ ಮೆಂಚಿಂಡ್ಗೆ
 ಕರ್ತಲೆದ ಗುಲಿ ಗುಡೆಟ್ ಬೊಲ್ವು ದಿಂಜಿಂಡ್ಗೆ
 ಮೂಜೆಕ್ಲಾ ಒಂಜೇ ಬದಲ್ ತಿಕೊಂಡ್ಗೆ
 ರೋಗೋ ಮುಪ್ಪು ಸಾವು ವಾ ಜೂವೊಗ್ಲಾ ತಪ್ಪಂದ್
 ಎಣ್ಣುನಿ, ಗೆನ್ನುನಿ, ಮನಿಪುನಿ ಮಾನ್ಯನ ಮನಸ್ದ ಗಂಟ್
 ಅಯಿಡ್ಲಾವರ ಪಾಣಿಗ್ ಒವು ನೇಡಾ ಅವು ಮಾನ್ಯನ ದುಕ್ಕ
 ನೇಡ್ನಿ ನಿಂಗೈರೆ ಉಲಯಿದ ಪುದೆ ಜಾವಾವರೆ
 ಪುಳಿ ಬೆಂಜನ ಬೊಳ್ಳೆಯಿ ಆವರೆ
 ನಾಡುನೆ ಬೋಧನೆ ಸಾಧನೆ ಬೋಡು
 ತೆರೆ ತೆಕ್ಕಂಡ, ನುರೆ ಅಳಿಂಡ, ಉಲಯಿ ಮಾತ ತೆಲಿಂಡ
 ಗೋತಮನೇ ಬುದ್ಧೆ ತೆರಿನಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬುದ್ಧೆರೆ
 ಸಾವು ನಂಕ್ ಪಗೆನವತ್ತ ಪಗೆನವು ದುಕ್ಕ
 ದುಕ್ಕೊದ ತಿರ್ಲೊನಿ ತೆರಿಯಡ ಸಾವು ಗೆಂದಿಲೆಕ್ಕ

– ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

ಕಜನ ಪೊಲಬು

ಉಡುಪಿದ ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ (1915-1992) ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ 'ಬಯ್ಯಮಲ್ಲಿಗೆ' ಪನ್ನಿ ತುಳುಗೀತಾಂಜಲಿಡ್ ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಅಜತ್ ದೆತ್ತದ್ಂಡ್. 'ಲಾಂಗೂಲಾಚಾರ್ಯ' ಪನ್ನಿ ಕಾವ್ಯನಾಮೊಡು ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಬರೆಪೊಂದಿತ್ತಿನ ಮೇರ್ ಕಸ್ತೂರಿ ಪತ್ರಿಕೆದ ಸಂಪಾದಕೆರ್ಲಾ ಆದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆದರ್. ಪದಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಮಂಜೂಷ, ನವನೀರದ, ರಷ್ಯಾದ ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿ, ಪ್ರಹಾರ ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಬರೆತಿನ ಮೇರ್ 1987 ಮೂಲ್ಕಿಡ್ ನಡತಿನ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಯಿಸದೆರ್. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಗಾದ್ 1992ಡ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟೊದ ಗೊಯೆಂಕಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆತೆರ್.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಮೆದಿಪು - ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಎಡ್ಡು
ನೇಡ್ - ಬೇನೆ
ಮನಿಪು - ಪಾತೆರ್
ಜಾವಾವುನೆ - ತಿರ್ತ್ ದೀಪುನೆ
ಜಬ್ಬೆ - ಪರಬೆ
ಪರ್ಯಾರ - ಪರಿಹಾರ
ತುವ್ವಿ - ಸುಯಿ
ನಿಗ್ಗೆ - ಪೊಗ್ಗೆ
ಪಿಂದೆ - ತೆರಿದೆ
ಎಲ್ಲೊಕ್ಕಿ - ಅಸ್ತಿಪಂಜರೊ
ನೋನೈ - ಮಲ್ತೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಕ ಕೊರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಗೌತಮನ ನಿಜವಾಯಿನ ಪುದರ್ ಎಂಚಿನ?
2. ಗೌತಮನ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆ ಏರ್ ?
3. ಗೌತಮ ಒಂಚಿ ಸುತ್ತರೆ ಪೋಯೆ?
4. ಗೌತಮನ ಬುಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆನ ಪುದರ್ ಎಂಚ?
5. ಗೌತಮನ ಬುಡೆದಿ ಎಂಚಿ ಮೆಯಿತ ಪೋಣ್ಣ ?
6. ಗೌತಮ ಎಂಚ ತಪಸ್ಸು ಮಲ್ತೆ ?
7. ದುಕ್ಕ ಪರ್ಯಾರೊಗ್ ದಾನೆ ಮನ್ನೊಡು ?
8. ಪುಳಿ ಬೆಂಜಾನೊಡ್ಲು ಎಂಚ ಬೊಳ್ಳೆಯಿ ಬರ್ಪುಂಡು ?
9. ಬುದ್ಧ ಪಂಡ ಏರ್ ?
10. ಸಾವು ನಂಕ್ ಪಗೆನವತ್ತ್, ಪಗೆನವು ಏರ್ ?

II ಮುಲ್ಟ ಕೂರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲಿಗ್ ರಡ್ಡ್- ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಗೌತಮೆ ಊರು ಸುತ್ತರೆ ಪೋಯಿನಾಯೆ ತೂಯಿನ ಮೂಜಿ ಸಂಗತಿಲೆಂಚಿನವು?
2. ಇಲ್ಲ ಬುಡ್ಡ ಪೋಯಿನ ಗೌತಮೆ ಓಲು ಮಾತ ತಿರ್ಗಯೆ ? ಎಂಚಿನ ಮಲ್ತೆ ?
3. “ಮೂಜೆಕ್‌ಲ ಒಂಜೇ ಬದಲ್ ತಿಕ್ಕಂಡ್” ನೆನ್ನ್ ಕವಿ ಎಂಚ ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತದೆರ್?
4. ಗೌತಮೆ ಎಂಚ ಬುಧ್ಧೆ ಆಯೆ?

III ಬುಡ್ಡ ಪೋಯಿನ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ಬರಿ ಮಲ್ತ್ ಬರಲೆ.

1. ಮೆಯ್ ತರೆದ್ ಕುರಿದ್ _____ ರೋಗಿ
2. ಹಂಸದ ತುಪ್ಪದ _____ ಲಕ್‌ದುಂತ್ಯೆಗೆ
3. ಉಪಾಸ ಕುಲ್ಪು _____ ಎಲ್ಲೊಟೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆಗೆ.
4. ಪ್ರಾಣಿಗ್ ಒವು _____ ಅವು ಮಾನ್ಯನ ದುಕ್ಕ
5. ಸಾವು ನಂಕ್ _____ ಅತ್ತ್.

IV ಮುಲ್ಟ ಕೂರಿನ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ಗಳಿಸ್‌ದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮನ್ಸಲೆ.

ಮೆದಿಪು, ಅಲಂಕ್, ಎಲ್ಲೊಟೆ, ಪರ್ಯಾರ, ಉಡೆವಿ

ಜಟುವಣಕೆ

1. ಬುಧ್ಧನ ಬಗೆಟ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಬೂಕುಲೆಡ್ ಓದುದು ತೆರಿಲೆ.
2. ಬುಧ್ಧನ ಇತಿಹಾಸೊನು ಚರಿತ್ರೆ ಬೂಕು ಓದುದು ತೆರಿಲೆ.
3. ಬುಧ್ಧನ ಬೋದನೆಲೆನ್ ಸಂಪಲಿತ್ ಬರಲೆ.

* * * * *

ಸತೀ ಕಮಲೆನ ಸ್ವದೇಸಿ ರುತೊ

ಉಳಿತೀರ್:

ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತಿ ಪಣಿಯಾಡಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ್ ತುಳುತ ಸುರುತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ್ ಪನ್ನಿನ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನಾರ್. 'ಸತೀ ಕಮಲೆ' ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಕಾದಂಬರಿ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಡ್ ಕಮಲೆ ಪನ್ನಿ ಪೋಣ್ಣ್ ಉಮೇಶೆ ಪನ್ನಿ ಆಣಡ ಸೋದರೊಡು ಮದ್ಯೆ ಆಪುಂಡು. ಆಂಡ ಉಮೇಶೆ ಕಲ್ಕತ್ತಾಗ್ ಓದಿಯರೆಂದ್ ಪೋಯಿನಾಯೆ, ಬುಡುಗಡೆದ ಪೊರುಂಬಾಟೊಡು ಪಾಲ್‌ಪಡೆದ್ ಸೈತೆಂದ್ ಸುದ್ದಿ ಪಸರುಂಡು. ಕಮಲೆ ಮದ್ರಾಸ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬಿ.ಎ. ಓದಿಯಲ್. ನಾರಾಯಣ್ ಪನ್ನಿನಾಯೆ ಆಳೆನ್ ಮದ್ಯೆ ಆಪೊಡುಂದು ಮಸ್ತ್ ಪುಣೆಯೆ. ಆಂಡ ಕಮಲೆ ಆ ಮದ್ಯೆಗ್ ಒಪ್ಪುಜಲ್. ಆಯನ ಉಪದ್ರೋ ಮಿತಿಮೀರ್ದು, ಆಳ್ ಉತ್ತರ ಭಾರತೊಗು ಪಣಂದೆ ಪೋಪಲ್. ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾದ್, ಬರಿ ಸನ್ಯಾಸಿನ್ ಆಳ್ ತೊಡು ಪಾತ್ರೆಳ್. ಸನ್ಯಾಸಿನ್ ತೊಡ್ ಅಳೆನ ಮನಸ್ಸಡ್ ಪೋಡಿಗ್ ಕುಲ್ಪುಂಡು. ತಾನ್ ಮಲ್ತಿ ಬೇಲೆ ತಪ್ಪುಂದು ತೆರಿದ್ ಆಳ್ ಬೇಜಾರೊಡು ಸುದೆಕ್ ಲಾಗಿದ್ ಜೀವೊ ದೆತೊನಿಯರ ತೊಪಲ್. ಅಪಗ ಅಷ್ಟೇ ಸನ್ಯಾಸಿ ಆಲೆನ್ ಕಾಪುವೆ. ಸನ್ಯಾಸಿ ಆಲೆನ ಕಂಡನಿ ಉಮೇಶೆ ಪಂಡ್‌ಡ್ ಕಮಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಕಡೆಕ್ ರಡ್ಡ್ ಜನೊಲಾ ಒಂಜಾಪೆರ್.

ಈ 'ಸತೀ ಕಮಲೆ' ಕಾದಂಬರಿಡ್, ಕಮಲೆ ಮದ್ರಾಸ್‌ಡ್ ಓದೊಂದುಪ್ಪುನಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾದಿ ಸಪ್ತಾಹೊಡು ಕಾದಿಕುಂಟು ತುತ್ತುನ ಬಗೆಟ್ ಜನೊಕ್ಕುಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾವರೆಗಾದ್, ತನ್ನ ಇಸ್ಪೆರೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್ ಒಂಜಿ ಸಭೆತ್ತ ಏರ್ಪಾಟ್ ಮಲ್ಪುವಳ್. ಈ ವಿಚಾರೊಡು ಕಾದಂಬರಿದ ಆಜಿನೇ ಉಲ್ಲಾಸೊನು 'ಸತೀ ಕಮಲೆನ ಸ್ವದೇಸಿ ರುತೊ' ಪನ್ನಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಮೂಲು ತೊವೊಲಿ. ಮಾತೆ ಬಾಸೆಲೆಡಿತ್ತಿಲೆಕನೆ ತುಳುಟ್ಟು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಎತ್ತಾಸಿ ಅಂಚಿನೇ ಜಾತಿಗನುಸಾರವಾದ್ ಬಾಸೆ ಎತ್ತಾಸಿ ಉಂಡಾವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಣೆರ್ ಪಾತೆರುನ ತುಳು ಬಾಸೆಟ್ ಉಂಡು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಪ್ತಾಹ ಕೈತೋಳು ಬತ್ತ್ಯೊತ್ತಾವರ ಕಮಲೆಗೊಂಜಾಲೋಚನೆ ಬತ್ತನ್. ಜಾನೆನ್ನಗ ತಾನ್ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಸೀರೆಳೆನಿ ಉಸೋಂಡುತು ತಿರ್ಗೊಂಡ ಜನಂಕೆಗ್ ತರೆತಿರ್ಗುಣಾನ್ಯತಾವರಲಾ, ತನ ಕಂಡಣೆ ದೇಶಂಕು ವಸ್ತಾತ್ ಸೈತ್ ಪೋನ್ಯತಾವರಲಾ ತಾನ್ ಈ ಸಪ್ತಾಹೊಂಟು ಕಾದಿನಿಯೇ ಉತ್ತರೇಗ್ ಸುರುವಂಪೊಡುಂತು ಆನಿಯೆ ಬಯ್ಯಡ್ ದೋಸ್ತಿದಾಕೈ ನಡುಟು ಮೆಲ್ಲ ಪಸ್ತಾಪಂತಳ್. ಅಂದ! ನಾವು ಮಂತ ನಮ ವಿದ್ಯೆತ್ತಾವರ ದೇಶಂತ ಏಳಿಗೇಪುಣುಂತು ಪಣೊಂಡುತುಳ್ಳೊದೆ, ಅಂಚಾಂಡ ದೇಶಂತ ಏಳಿಗೇಗ್ ಅವಶ್ಯ ಬೋಡಾಯಿ ಸ್ವದೇಶಿವ್ರತನಿಯೆ ನಾವು ಪಸ್ಸದ್ಯಡ ಜಾನೆ ಪ್ರಯೋಜನ?

ನೆತ್ತಾ : ಅಂದ್‌ದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಪ್ತಾಹ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಾಂಜೆಡ್ ಸುರುವಾಪುಣು. ನಾವುಲಾ ಕಾದಿನಿತ್ತುಗ. ಕಡೆತಾನಿ ನಾವು ಮಂತೆರ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ತ್ ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಪದನಿ ಪಣೊಂಡುತು ಕಡಲ್‌ದ ಬಳಿಟ್ ಆಪಿ ಸಬೆಕ್ ಪೋವೊಡು. ನಾವು ಕಾದಿನುತ್ಯೊಡ ಸುಮಾರ್ ಪೋಣ್ಣೇವುಳು ನಮನಿ ಸೂತುತ್ತುಂತೆ ಕುತೋಣಯೆರ್.

ರಾಜಮ್ಮ : ಮಂತ ಪೋಣ್ಣೇವುಳ್ಳೆಯಿಕ್. ವಿಕೋರಿಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬವನಂಟು ಮನದಾನಿ ಪರ್ದೇಶಿ ಕುಂಟುದ ತುಂಡುಲಾ ಸಿಕ್ಕಾನ್, ಮಂತ ಕಾದಿ, ಕಾದಿಮಯ ಆಪೋವು.

ಕಮಲೆ : ವ್ವ! ರಾಜಮ್ಮ, ಮರ್ಮನಿ ಪಸ್ಯ. ನಿಜವಾತಾಂಡಲ ಐಕ್ಕುಪೂರಾ ಅಂಚನೆ ಅಂಪೊ. ಉಂದೇ ಸಮಯ, ನಾವುತ್ತುಣ ಮಾತ್ರಾವಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯತ್ ಕಾದಿನಿ ಕೊಂಡುಬತ್ತತ್ ನಾವು ಮಂತೆರ್ಲಾ ಎಲ್ಲೆ ಬಯ್ಯುಗ್ ವಿದ್ಯಾರ್ತಿ ಬವನಂಕು ಪೋತು ಮಾರ್ಗ್ ಸುರುವಂಪೊಡು. ಅಂಚಾಂಡ ನಮತ್ ಮಲ್ಲೊ ಉಪಕಾರಾನಕ್ಕಾನ್. ಮಂತ ಪರದೇಶಂಕು ದುಡ್ಡು ಕೊಳ್ಳು ಪೇಷನ್ ಪೇಷನ್‌ಂತ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡುವೊ. ಪೂರಾ ಎಂತೋ ಇಚೊಳಿ.

ರಾಜಮ್ಮ : ನಾವು ಪೋಪಿ ಆವಶ್ಯಕತೆನೇ ಇದ್ದಿ. ನಾವು ಕಾದಿನಿ ಉಸೋಂಡುತು ಪಿದೆಯಿ ಪೋಂಡ ಪಾಪು. ಮನದಾನಿ ಐಕ್ಕುಲಾ ಅಂಚನೆ ಬರ್ಪೊ.

ಕಮಲೆ : ಇದ್ದಿ. ನಾವು ಪೋವೊಡು. ಅಂಚಾಂಡನೆ ಕುಂಟುಳೆನಿ ಪೊತ್ತೋವರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಸಿಕ್ಕುಣು.

ಸುಂದರಿ : ಅವ್ವಂದ್. ನಮ ವಿಚಾರಕೆತ್ತಿ ಜಾನೆ ಪಣ್ಣಳಾ?

ಕಮಲೆ : ನಂಕಿಂಚಲ ಪದಿನೈನ್ ದಿನ ಇಪ್ಪುಣ. ಜಾದೈನಿ ಪಣ್ಣಳ್? ಮಂತೆರೊಗ್ಗಾಂಡ ಆಳಂಪುಣ ಜಾನೆ?

ರಾಜಮ್ಮ : ಒರ್ತಿಯೊರ್ತಿ ಅಂತ್‌ಂಡ ಪೋಡಿಗಿಟ್ಟೋವಳ್. ಮಂತೆರ್ಲಾ ಸುತ್ತುಂಡ ಆಳ್‌ಲಾ ಸುತ್ತುಡೆ. ಗೌಜಿಡ್ ಆಳೆ ಸೀರೆಳೆನಿಲಾ ಪೊತ್ತೋಡ್ರುಗ. ಬೋಡಾಂಡ ಕಾದಿನಿ ಕೊಳ್ಳ.

ಒರ್ತಿತ್ತೊರ್ತಿ ಪಾತೆರ್ತ್ ಕಡೆಕ್ ಮಂತೆರ್ಲಾ ಸೇರ್ತ್ ಕಾದಿನಿಯೇ ಉತ್ತುಣಂತ್‌ಲಾ ಮನದಾನಿ ಮಾರೊಡುಂತುಲಾ ತೀರ್ಮಾನಂತೆರ್. ಅಂಚನೆ ಮನದಾನಿ ಬೊಕ್ಕಾರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯಂಕು ಪೋತು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗ್ ಆಕ್ಕೆ ಆಶಯನಿ ತೆರಿಪೋಯೆರ್. ಆಯೆ

ಬಾರಿ ಸಂತೋಷ ಬುಡ್ಡು ಪಣ್ಣೆಕ್ ಒಪ್ಪಿತ್ತ್ ಆಕ್ಳೆ ಬೋಡಾಯಿ ಸೀರೆಳೆನಿ ಕೊಳ್ಳೆ. ಮಾರ್ಗ್ ಅಂಗಿಡ ಅವೆಳೆನಿಲಾ ಉತ್ತಿ ಕುಂಟುಳೆನಿಲಾ ಬಯ್ಯನಗ ನಾಲ್ ಗಂಟೆಗ್ ಗಾಡಿಡ್ ಕಡಬುಡ್ಡೆಂತ್ ಪಂಡೆ. ಬಯ್ಯನಗ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎರಡ್ ಗಾಡಿಳೆಡ್ ನಿಲ್ಲೆ ದಿಂಜೋಂಡುತು ಬತ್ತೆ. ಮಂತೆರ್ಲಾ ಕಾದಿನಿತ್ತುತು ಸೀದಾ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ದ ಮೈದಾನ್‌ಗ್ ಪೋತೆಂತ್ಯರ್. ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಪದನಿ ಏಕಸ್ವರಂಟು ಪಂಡೆರ್. ಮಂತ ಕಲ್ಪಣಾಕ್ಕು ಬತ್ತೆತ್ ಸೇರ್ಯೆರ್. ಆತನಗ ಬೆತ್ತೊಂಜಿ ಪದನಿ ಪಂಡೆರ್.

ಕಾದಿನಿ ಉತ್ತೆ ಸೇವೆನಿ ಅಂಪ್ಲೆ ಬಾರತ ದೇಶಂಕಿತ್ತೆ || ಪಲ್ಲ||

ಚರಕಂಟು ಗೆತ್‌ದಿ ನೂಲುನಿ ಮಗ್ಗಂಟು ಪಾಡ್‌ತ್ ಮಳ್ತಾದಿ ಕಾದಿ ||
ಬಾರತ ಬೂಮಿದ ಬಡವೆರೆಗುಣಸಾನಿ ಕೊಳ್ಳುಣಿ ದುಂಬತ ಕಾದಿ ||
ಪರ್ದೇಶಿ ಕುಂಟುನಿ ಸುಡ್ಲೆ ಮಾತರ್ಲಾ ಸುತ್ಲೆ ಪತ್ತೆ ಕಾದಿ || 1 ||

ಗಾಂದಿ ದಾಸೆ ಲಾಲೆ ನೆಹರು ಪಂಡಿತೆ ಪಣ್ಣುಣ ಕಾದಿ ||
ದಾದೆ ತಿಲಕೆ ಚಟರ್ಜಿ ಸೂತು ಸಂತಸ ಬುಡ್ಡುಣ ಕಾದಿ || 2 ||

ಈತಾನಗ ಮಂತೆರ್ಲಾ ಬತ್ತೆತ್ ಜಾನೆ ಉಂದುಂತು ಆಶ್ಚರ್ಯಂಟು ಮುತ್ಯೆರ್. ಮಂತೆರ್ಲಾ ಕುತೋಂಡೆರ್. ಕಮಲೆ ಲಕ್ಕಾತ್ ಉಪನ್ಯಾಸಂಪರೆಗ್ ಸುರುವಂತಳ್.

ಓ ಪ್ರಿಯ ಸಹೋದರರೈಳೇ,

ನಮ ದೇಶ ಸಾವಿರ ವರ್ಷತ್ತಿಂಚಿ ಕೈಕ್ ಸಿಕ್ಕತ್ ಇತೆ ಸಯ್ಯರೆಗ್ ತಯಾರಾತ್‌ನ್. ಐಟ್‌ಲಾ ಇತೆ ನಮ್ಮೊ ಸರ್ವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಲಾ ಪೋತು ಗಂಜಿ ಪರ್ರೆಗ್ ಟಿಕಾಣಿದ್ದಿಂತಾತ್‌ನ್. ಉತ್ತರೆಗ್ ಕುಂಟಿದ್ದಿ. ಒಂಜಿ ಪಕ್ಷಂಕು ನಮನಿ ಪಗೆ ಪತ್ತೊಡುಂತು ಪರದೇಶಂತಾಕ್ಕು ಕುಂಟುನಿ ಕಡಬುಡ್ಡುಣ್ಣೆನಿ ಎಂತೊ ಇಜಿಯೆರ್‌ಡ ನಮ ಗತಿ ಜಾನೆ? ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ದಾಂತೆ ಬತ್ತಲೆಡ್ ತಿರುಗೊಡುದೆ? ನಮ ವಸ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೋನು. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಂತು ದುಂಬೇ ಇದ್ದಿ. ಪ್ರಕೃತ ನಾವು ಕಲ್ಪಿ ವಿದ್ಯತ್ತಾವರ ನ್ಯಾಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಲಾ ಬಲಿತ್‌ನ್. ನಾವು ಕೇವಲ ಕತ್ತೆಳೆನಕ್ಕ ಆಯೊ. ಮಂತೆರೆನೊಲಾ ಮರ್ಯಾದೆ ಪೋಪಿ ಕಾಲ ಬರ್ತ್‌ನ್. ನಿಂಕೈ ಶಕ್ತಿನಿ ಸೂವೊಣ್ಣೆ. ಯಾವ ಕಾಲಂಟುಲಾ ಪೊಣ್ಣುಳು, ಬಾರುಳು, ಜಬ್ಬಡಿಕ್ಕು ಯುದ್ಧಂಕು ಪೋತ್ಯಂತ ಕೇಣ್ಣೆಯೊ. ತರುಣ ಪುರುಷ ವರ್ಗತೊವೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಸಕಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಂಪುಣೊ. ಕೇವಲ ಮೋಹಂಕು ಬೂಳ್ತು ಹಾಳಾವಡೆ. ಸೂಲೆ ನಿಂಕೈನಕ್ಕತ್ತಿ ಇರ್ವತ್ತೆನ್ ಸಾವಿರ ಜವ್ವನೆರ್ ದೇಶಹಿತಂಕು ವಸ್ತ್ರಾತ್ ಜೈಲ್‌ಡ್ ಕಷ್ಟನಿ ಬುಡ್ಡೆರ್. ಆಂಡಲ ನಿಂಕೈಗ್ ಬುದ್ಧಿ ಬರ್ತಿಯಾತ! ಈತ್ ಜನಂಕ್ಕು ಕಷ್ಟ ಬುಡ್ಡಗ್ ಕೇವಲ ನಾಜೂಕುಗು ವಸ್ತ್ರಾತ್ ಪರದೇಶಿ ಕುಂಟುಳೆನಿಯೆ ಉಪಯೋಗಿಪರ್‌ದೆ. ಆಣಾತ್ ಪುಟುತು ಜೇವುಳೆ ಕೈತ್ತಾಲಾ ಉಪದೇಶನಿ ಗೆತೋಣ್ಣಿ ದಿನ ಬತ್ತೆನ್‌ದೆ. ಕಾದಿನಿಯೇ ಉತ್ತೆ. ಸ್ವದೇಶಿವತನಿ ಪತ್ತೆ. ದೇಶಸೇವೆಗ್ ಕೈ ಪಾಡ್ಲೆ. ಆತ್ಮತ್ಯಾಗಂಪರೆಗ್ ತಯಾರಾಲೆ. ಅಂಚಂದ್‌ಂಡ ನಿಂಕೈನಿ ಚರಕಂತ ಕೆಲಸಂಕು ಪಾಡೊಡುಂತು ಪಣ್ಣುರಿ. ಇಂದೆಕ್ಕು ಎಂಕೈ ಉಳ್ಳೊ. ಉಂದೊಂಜಿ ಮಲ್ಲೊ ಕೆಲಸಾತ್... ಪದಿನೈನರೆ ಕೋಟಿ ಪೊಣ್ಣೋವುಳುಳ್ಳೊ.

ನಮ ಇಡೀ ದೇಶಂಕು ಬೋಡಾನೊ ಐನೂದು ಕೋಟಿವಾರ್ ಅರುವೆ. ಇಂದೆಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಲಕ್ಷ ಚರಕಲಾ ಇರ್ವ ಲಕ್ಷ ಮಗ್ಗಲಾ ಇತ್ತಂಡ ಪಾಪು. ಇಂದೆತ್ತ ಆದೇಚನಿಲಾ ಇಲ್ಲತ್ತ ಕೆಲಸನಿಲಾ ಎಂಕ್ಲು ಸೂವೋಣ್ಣೊ. ನಿಂಕ್ಲು ಕಾದಿನಿ ಸುತ್ತುತ್ ಬಾಕಿ ವಿಷಯಂಕ್ಲೆಗ್ ಕೈ ಪಾಡ್ಲೆ. ಯಾವ ಕೆಲಸಂತ್ಲೆಕ್ಲೆ ನಿಂಕ್ಲೆಗ್ ಪುರುಷತ್ತ ಉಂಡುಂತು ತೆರಿಪುಣಾ, ಅಂಚಿತ್ತಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಂಕ್ಲೆಗ್ ಕೈ ಪಾಡ್ಲೆ. ಹಾಳಾವಡೆ ಹಾಳಂಪಡೆ. ನಿಜವಾತಾಂಡಲ ನಿಂಕ್ಲೆತ್ತಾಪುರಿಂತಿತ್ತಂಡ, ಇಂದಲೆ ಕಾಜಿನಿ ಜೋಗ್ಗೆ. ಸೀರೆನಿ ಉತ್ತೆ. ಇಲ್ಲತ್ತ ಆದೇಚನಿ ಸೂವೋಣ್ಣೆ. ಎಂಕ್ಲೇ ದೇಶಂಕು ವಸ್ತ್ರಾತ್ ಆತ್ಮ ತ್ಯಾಗಂಪೊ. ಮಂತೆರ್ಲಾ ಕಾದಿನಿ ಉತ್ತುಣಂತ ಸುರುವಂತಂಡ ಅಜ್ಜಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಳು ನಮ ಕಿಸೆಕೇ ಸೇರುವೊ. ಅಣ್ಣಡಿಕ್ಕಿ, ಉದಾಸೀನಂಪಡೆ. ಲಕ್ಷೆ. ವಂದೇ ಮಾತರಂ.

ದುಂಬೇ ಪೊರ್ಲು ಐಟ್ಲಾ ಆಳೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ವಜ್ರನಿ ಬಂಗಾರ್ಡ್ ಕಟ್‌ದ್‌ಕಾತ್‌ನ್. ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿ ಇಂಚ ವೀರಾವೇಶಂಟುಲಾ ತಿರಸ್ಕಾರಂಟುಲಾ ಉಪನ್ಯಾಸಂಪುಣೆ, ಮಂತ ಡಿಂಗಾಯೊ. ಪಿಳಿಪಿಳಿ ಸೂವರೆಗ್ ಸುರುವಂತೊ. ಮಂತೆರ್ಲಾ ಕಾದಿನಿ ಗೆತೋಂಡೆರ್. ಚರ್ಚೆ ಇದ್ದಿ. ಪಣ್ಣೊವೇ ಕ್ರಯ. ಪರದೇಶಿ ಕುಂಟುನಿ ಕೊಳ್ಳೆರ್. ಕಾದಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಗೆತೋಣ್ಣಿ ಗಲಾಟೆಡ್, ಎಂಕ್ಲೆ ನಾರಾಯಣರಾಯೆ ಕಮಲೆ ಕೈತ್ತೇ ಗೆತೋಣೊಡುಂತು ಆಳೆ ಕೈತಡೆಗ್ ಪೋಯೆ. ಕಮಲೆಗ್ ಜಾನೊ ಮನೋವಿಕಾರ ಆನ್. ಆಳೆ ಕೈತ್ತ ಕಾದಿ ಗೆತೋಣ್ಣಿಗ್ ಮೆಲ್ಲ ಆಳೆ ಕೈ ಪಸ್ತ್ ಆಳೆ ಅಂಗೈತ್ ತನ ಬೆರಳ್‌ಡ್ ಬಂಜಿ ತರಹಂತ ಸನ್ನೆಂತೆ. ಪಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣಿನಿ ಕೆಂಪಂತತ್ ಆಳ್ ಕೈನಿ ಒಯಿಪುಣ್ಣೆ ನಾರಾಯಣನ ಮೋರೆ ಕಪ್ಪಾನ್. ಮೈಟ್ ಬೆಗರ್ ಜತ್ತಾನ್. ಬೇಗ ದುಡ್ಡು ಕೊಳ್ಳು ಪೋಯೇತೆ. ಅಂತು ಕಸ್ತಲೆ ಆಪುಣೈತ್ತೊಳೆಯಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಬವನಂಟು ಕಾದಿ ಹೊರತ್ ಬೇತೆ ಜಾಲ ಇದ್ದಿಂತಾನ್ ಪರದೇಶಿ ಕುಂಟುಳೆ ರಾಶಿ ಬೂಳ್ಳು. ಉಂದೆನಿ ಮನದಾನಿ ಕಡಲ್‌ದ ಬದಿಕೆ ಕೊಂಡುಬರೊಡುಂತು ಪಂಡತ್ ವಂದೇ ಮಾತರಂತ್ ಪಂಡತ್ ಪೋಯೆರ್.

ಪ್ರಿಯ ವಾಚಕೆರೆ

ದುಂಬೇ ಪೊಣ್ಣುಳು ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತೆಕ್ಕಾನ್ಯೆತಾವರ ನನ ಒರ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಲಾ ತಿರ್‌ಗೋಡ್ಪವೆರ್. ಐಟ್ಲಾ ಈ ಜೇವುಳು ಪೋತು ಅಂಚ ತಿರಸ್ಕಾರಂಪುಣೆ ಮಂತೆರ್‌ಗಲಾ ನಾಚಿಕೇನೆ. ಕೆಲವೆರ್ ಇಷ್ಟ ಇತ್ತಿಯಡಲಾ ಜೇವುಳೆ ಅನುಗ್ರಹ ಸಿಕ್ಕೊಡುಂತೇ ಕಾದಿನಿ ಗೆತೋಂಡೆರ್. ಐಟ್ ನಮ ನಾರಾಯಣ ಒರಿ. ನಿಜವಾತಾಂಡಲ ಅಚಿ ಪ್ರಾಯಂತ ಜೇವುಳು ಬತ್ತತ್ ಕಾದಿನಿ ಗೆತೋಣ್ಣೆಂತ ಪಣ್ಣಿಗ ಬುಡ್ಡುಣಾಯೆ ಏರ್? ಜೇವುಳು ಒಂಜಿ ಕೆಲಸನಂಪರೆಗ್ ಸುರುವಂತೆರಡ ಪೊರ್ಲುಡಂಪೆರ್. ಆಂಡ ನಾರಾಯಣನೆಕ್ಕತ್ತಿ ಪೋಕ್ಲೆಗ್ ವಸ್ತ್ರಾತ್ ಜೇವುಳು ಮಾಣಿಳೆ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರ್‌ತ್ ಯಾವ ಬೇಲೆ ಅಂಪುಣಲಾ ಬೋತ್ತಿಂತ ಪ್ರಾಚಿನೆರೆ ಮತ. ಮೋಕ್ಕು ಮಂತ ತಂಕ್ಲೆ ಎಣ್ಣೆ ಪ್ರಕಾರ ನಡತ್‌ನ್‌ಂತ ಅಹಂಕಾರಂಟು ತಂಕ್ಲೆ ಬುಡಾರಂಕು ಬತ್ತತ್ ಕುಶಿಬತ್ಸಕ್ಕ ಪಾತೆರೆಗ್ ಸುರುವಂತೆರ್. ನಾರಾಯಣಂತಿ ಕುಚೇಷ್ಟೆನಿ ನೆನತ್‌ತ್ ಕಮಲೆಗ್ ಬಾರಿ ವ್ಯಸನ ಆನ್. ಆಯೆ ತನಮಿತ್ತ ಬಾಳ ಮೋಹಂಟಿತ್ತೆತ್ತಾವರ ನನ ಜಾನೆ ಜಾನೆ ಅನ್ಯಾಯಂಪರೆಗುಳ್ಳೆನಾಂತ ಸಂದೇಹಲಾ ಆನ್. ಆಂಡ, ಎಂಚಿ ಸಂದರ್ಭಂಟುಲಾ ಅಂಚಿ ನೀಚ ಕೃತ್ಯಂಕ್ಲೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಕೊಳ್ಳು ವ್ರತನಿ ಹಾಳಂತೋಣ್ಣರೆಗ್ ತೀರಾನ್‌ಂತ ನಿಶ್ಚಯಂತಳ್. ಮನದಾನಿ ಬಯ್ಯಾನಗ ಮಂತೆರ್ಲಾ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಪದನಿ ಪಣೋಂಡುತು ಕಡಲ್‌ದ

ಬರಿಕ್ ಪೋನಗ ಮಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಂದೇ ಮಾತರಂತ್ ಪಂಡ್ತ್ ಕುಂಟುಳೆನಿ ರಾಶಿರಾಶಿ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಆತನಗ ತಾನ್ ಮಲ್ಲೊ ಸುದಾರಕೆಂತ್ ಕಮಲೆಗ್ ತೆರಿಪೋವೊಡುಂತು ನಾರಾಯಣೆ ಕಾದಿದ ಅವಶ್ಯಕತೆನಿ ಅಸ್ತ್ ಉಪನ್ಯಾಸಂತ್ ಉಪಸಂಹಾರಂಟು “ದುಂಬುನಾನಿ ಸತೀಕಮಲೆ ಮಂತೆರಲಾ ಸ್ವದೇಶೀವ್ರತ ಪತ್ತುಣಕ್ಕ ಉಪನ್ಯಾಸಂತ್ ಪೋತ್ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತಾವರಲಾ, ದೇಶಹಿತನೇ ಆತ್ಮಹಿತಂತ್ ತೆರಿಯೊಂಡುತು ಆತ್ಮತ್ಯಾಗಂತ್‌ದ್ನಾಯ ರಾಮಣಿಯಾನ್ಯೆತ್ತಾವರಲಾ ಆಳೇ ಇನಿ ಈ ಪರದೇಶಿ ಅರುವೆನ್ನಿ ಅಜ್ಞಾನಂಕು ತೂ ಕೊಳೊಡುಂ”ತು ಪಂಡೆ. ಮಂತೆರ್ಲಾ ಕೈ ತಟ್ಟತ್ ಸಮ್ಮತಿನಿ ಕೊಳ್ಳೆರ್. ಮಂತೆರ್ಲಾ ವಂದೇ ಮಾತರಂತ್ ಒಂಜೇ ಸ್ವರಂಟು ಪಣೋಂಡಿಪ್ಪಗ ಕಮಲೆ ಮಾತ ಕುಂಟುಳೆನಿಲಾ ಅಗ್ನಿದೇವತೆಗಾಹುತಿ ಕೊಳ್ಳೆಳ್. ಪಿರಬನ್ನಗ ನಾರಾಯಣರಾಯೆ ತನ ಮಿತ್ತ ಬಾರಿ ಕಣ್ಣ್ ಪಾಡೋಂಡುತುಳ್ಳೆಂತ್ ಯೋಚನೆಂತಳ್.

ಕಮಲೆ! ಏರ್ ನಿನ ಮಿತ್ತ ಕಣ್ಣ್ ಪಾಡ್ಂಡ ಜಾನೆ? ಪೋಣ್ಣಳು ಮನಸ್ಸಂತ್ಸದ್ಯಡ ಆಣುಳು ತರೆ ಹಿತ್ತ ಕಾರ್ ಮಿತ್ತಂತ್‌ಂಡಲಾ ಪೋಣ್ಣಳೆನಿ ಹಾಳಂಪರೆಗಾಪರಿ. ನಿನ ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿಯಾತಿತ್ತಂಡ ನಾರಾಯಣತ್ತ್ ಜಾಲ ನಡಪಾನ್. ಕಮಲೆ! ಜಾಗ್ರತೆ! ಇತೆದ ಮಾಣಿಳು ಬಾಳ ಪಡ್ಕೆತ್ನಾಕ್ಕು.

* * * * *

ಕಾದಂಬರಿಕಾರರೆ ಪೊಲಬು

ಎಸ್.ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಬರೆವೊಂದಿತ್ತಿನ ಉಂಬೆರೆನ ಪೂರ್ತಿ ಪುದರ್ ಪಣಿಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯ. ಆರ್ ಒಡಿಪುದ ಪಣಿಯಾಡಿ ಪನ್ನಿ ಜಾಗೆಡ್ 1897 ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ನಾಲ್ ಪೋಪುನಾನಿ ಪುಟ್ಟೆರ್. ಆರ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾವ್, ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ, ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗೆ, ಇಂಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರೆರೊಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಅಯಿಕಾದ್ ಜೈಲ್‌ಗ್ ಸೇರೈರ್. ಪಣಿಯಾಡಿಯೆರ್ ಅಂತರಂಗ ಪನ್ನಿ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡಪವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ‘ಸತೀ ಕಮಲೆ’ ಬೊಕ್ಕ ‘ತುಳುವ್ಯಾಕರಣ’ ಆರ್ ಬರೆಯಿ ಬೂಕುಲು. ‘ತುಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ’ ಪನ್ನಿ ಒಂಜಿ ಕೂಡುಕಟ್ಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿತ ಪುದರ್‌ಡ್ ದಿಂಜ ಜನ ತುಳುಸಾಹಿತಿಲೆನ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತೆರ್. ಅಕೇರಿಗ್ ಆರ್ ಒಡಿಪುನ್ ಬುಡ್ಡು ಮದುರೆಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಮದುರೆಡ್ ಆರ್ 1959ಡ್ ತೀರೈರ್. ಆರೆಗ್ ಹರಿಣಿ, ವಾದಿರಾಜ್, ಜವಾಹರ್ ಬೊಕ್ಕ ರೇವತಿ ಪನ್ನಿ ಜೊಕುಲು. ಅಕುಲೆಡ್ ಹರಿಣಿ, ಜವಾಹರ ಬೊಕ್ಕ ವಾದಿರಾಜ ಮುಕುಲು ಮೂಜಿ ಜನ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ ಕಲಾವಿದೆರಾದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಪಸ್ಸದ್ಯಡ - ಪತ್ತ್‌ಜಿಡ
ಕುತೊಣಯೆರ್ - ಕುಲ್ಲಯೆರ್
ಪಸ್ಸು - ಪತ್ತಿಯ
ಉಸೋಂಡುತು - ತುತ್ತೊಂದು

ಪಾಪು - ಯಾವು
 ಜಾನೆ - ದಾನೆ
 ಬೊಕ್ಕಾರೆ - ಕಾಂಡೆ
 ಪಣ್ಣರಿ - ಪಣ್ಣಜಿ
 ಆದೇಚೆ - ಉಸ್ತುವಾರಿ
 ಸನ್ನೆಂತೆ - ಸನ್ನೆಮಲ್ಲೆ
 ಚೇವುಳು - ಪೊಣ್ಣುಳು
 ಅಚಿಪ್ಪಾಯ - ಜವ್ವನ
 ರಾಮಣಿ - ಬುಡೆತಿ
 ಆಪುರಿ - ಆಪುಜಿ
 ಜಾಲ - ದಾಲ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಈ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕೊಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಪ್ತಾಹ ಕೈತಡೆ ಬನ್ನಗ ಕಮಲೆಗ್ ದಾದ ಆಲೋಚನೆ ಬತ್ತಂಡ್?
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಪ್ತಾಹೊದ ಕಡೆತಾನಿ ಮದ್ರಾಸ್‌ಡ್ ಓಳ್ ಸಭೆ ನಡತ್ಂಡ್?
3. ಕಮಲೆಲಾ ಆಳೆನ ದೋಸ್ತಿಳುಲಾ ಮದ್ರಾಸ್‌ಟ್ ಬಲ್ಪ ಇತ್ತೆರ್?
4. ಕಮಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಆಳೆನ ದೋಸ್ತಿಳುಲಾ, ಅಕ್ಕಿಟ ಇತ್ತಿ ಪರದೇಸಿ ಸೀರೆ/ಕುಂಟುಲೆನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮನ್ತೆರ್?
5. ಕಮಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟದಕಲು ಪಂಡಿನ ಪದೊಟು ಭಾರತ ಭೂಮಿತ ಬಡವರೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪಿನವು ಒಪ್ಪುಂದು ಪಂಡ್‌ತುಂಡು?
6. ಐನೂದು ಕೋಟಿ ವಾರ್ ಕುಂಟು ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪಿಯರ ಏತ್ ಚರಕೊ ಬೋಡೊಂದು ಕಮಲೆ ಪನ್ನಳ್?
7. ಕಾಜಿ ದೀವೊನ್ನೆ, ಸೀರೆ ತುಳ್ತೆಂದು ಕಮಲೆ ಏರೆಗ್ ಪನ್ನಳ್?
8. ನಾರಾಯಣೆ ಸ್ವದೇಸಿ ರುತೊತ್ತ ಬಗೆಟ್ ದಾಯೆಗ್ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಲ್ತೆ?
9. ಸತೀ ಕಮಲೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯಿನ ಪಣಿಯಾಡಿದಾರ್ ಗಾಂಧಿಯೆರ್ ಭಕ್ತೆಂದ್ ಎಂಚ ಗೊಂತಾಪುಂಡು?
10. ಪರದೇಶಿ ಕುಂಟುಲೆನ್ ಕಮಲೆ ದಾಯೆಗಾದ್ ಸೂಕು ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಪನ್ನಳ್?

II ಈ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಪ್ತಾಹದ ಮುಗಿತಲತ ಸಭೆಟ್ ಕಮಲೆ ಭಾಷಣೊಡು ದಾದ ಪಾತೆರಿಯಳ್?
2. ಕಾದಿನ್ ದಾಯೆ ನಮೊ ಗಳಿಸೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾರಾಯಣೆ ಪಂಡೆ?
3. ಮದ್ರಾಸ್‌ದ ಸಭೆಟ್ ಕಮಲೆ ಮಲ್ತಿನ ಭಾಷಣೊದ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆನ್ ಬರೆಲೆ.

III ಬಾಳ ಜಾಗೆ ಭರ್ತಿ ಮಲ್ತುಲೆ

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಪ್ತಾಹದ ಕಡತಾನಿ..... ಪದೊ ಪಣೋಡೂಂತ್ಯ ನಿಗಂಟ್ ಮನ್ತೆರ್.
2. ಕಾದಿ ಕುಂಟುಣು ತ್ತ್ ಕೊಣತೆರ್
3. ವಜ್ರನಿ ಕಟ್‌ದ್‌ಕ್ಕಾತ್‌ನ್

IV ಈ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಏರ್, ಏರೆಗ್ ಪಂಡೆರ್?

1. “ಮಂತ ಪರದೇಶಂಕು ದುಡ್ಡು ಕೊಳ್ಳು ಪೇಷನ್ ಪೇಷನ್‌ಂತ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಪಾಡುವೊ. ಪೂರಾ ಎಂತೋ ಇಜೊಳೆ”.
2. “ಆಣಾತ್ ಪುಟುತು ಜೇವುಳೆ ಕೈತ್ತಲಾ ಉಪದೇಶನಿ ಗೆತೋಣ್ಣಿ ದಿನ ಬತ್ತನ್‌ದೆ”.
3. “... ಆಳೆ ಇನಿ ಈ ಪರದೇಶಿ ಅರುವೆನ್ನಿ ಅಜ್ಜಾನಂಕು ತೂ ಕೊಳೊಡು”

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ನ್ ನಬ್ಬೊಲೆನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಕ್ಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತುಲೆ.

1. ಜಾನೆನ್ನಗ = - - - - -
2. ಉತ್ತರೆಗ್ = - - - - -
3. ಕೊಳ್ಳ = - - - - -
4. ಅಂಪರೆಗ್ = - - - - -
5. ಕೊಳ್ಳೆರ್ = - - - - -
6. ಅಸ್‌ತ್ = - - - - -
7. ಜಾನೆ = - - - - -
8. ಪಣ್ಣರಿ = - - - - -

II ಈ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಜಾನೆನ್ನಗ =+
2. ಸೂತುತ್ತಂತೆ = +
3. ಕಾಜಿನಿಜೊಣ್ಣೆ = +
4. ಪಡ್ವೆತ್ತಾಕ್ಕು = +
5. ಮೋಹಂಚಿತ್ಯೆತ್ತಾವರ =+

III ಈ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಕ್ಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ಪುಲೆ.

1. ನಾವು ಕಾದಿನುತ್ಯೊಡ ಸುಮಾರ್ ಪೊಣ್ಣೇವುಳು ನಮನಿ ಸೂತುತಂತೆ ಕುತೋಣಯಿರ್.
2. ಮಂತೆರೊಗ್ಗಾಟಾಂಡ ಆಳಂಪುಣ ಜಾನೆ?
3. ಇರ್ವತ್ತೈನ್ ಸಾವಿರ ಜವ್ವನೆರ್ ದೇಶಹಿತಂಕು ವಸ್ತ್ರಾತ್ ಜೈಲ್ಡ್ ಕಷ್ಟನಿ ಬುಡ್ವೆರ್.
4. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ ಗಟ್ಟಿಯಾತಿತ್ತಂಡ ನಾರಾಯಣತ್ ಜಾಲ ನಡಪಾನ್.

IV ಒಂಜಿಬಾಸೆಡ್ ಬರೆವಣಿಗೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಕಮ್ಮಿಯಾದ್ ಬಾಯ್ಪಾತೆರದ ಸಾಹಿತ್ಯೊನೇ ಎಚ್ಚ ಆನಗ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಲೆಡ್ ಸುರು ಆಪಿನ ಸಬ್ದೊಲು ಸುರುತ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಳೆನ್ ಕಳೆವೊನುವ. ಉದಾ : ಅಡಪು-ದಪ್ಪು, ಅಡೆಂಗ್-ದೆಂಗ್, ಎರಡ್-ರಡ್ಡ್, ಎಡತ್ತ-ದತ್ತ, ಉನುಪು-ನುಂಪು, ನುಪ್ಪು, ಉಲುಂಗು-ನುಂಗು. ಇಂಚ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ನಾಡ್ಡ್ ಪಟ್ಟಿಮಲ್ಪುಲೆ.

ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳುಟು ಮೂಲ ಸಬ್ದೊಲು ಬದಲಾವಣೆ ಆತಿಜಿ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಬ್ದೊಲು ಎಚ್ಚ ಸೇರ್ದುಂಡು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ದೆಪ್ಪು-ಗೆಪ್ಪು, ಜೆತೊನು-ಕೆತೊನು, ದಾಯ್-ಜಾದ, ದೆಕ್ಕ-ಜೆಕ್ಕ, ಬೊಡ್ಡಿ-ಬೋತ್ರಿ, ಬರೊಡ್ಡಿ-ಬರೊತ್ರಿ, ಇಂಚ ಕೆಲವು ಸಬ್ದೊಲು ರೂಪಾಂತರೊ ಆತೊ. ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳುಟು ಪ್ರಾಕ್ದ ತುಳು ಸಬ್ದರೂಪೊಲು ಒರಿಡ್ ಬತ್ತದೊ. ಪಿರಾಕ್ದ ತುಳುಟು ಅನುಸ್ವಾರದ ಬಳಕೆ ಎಚ್ಚ. ಮಾಂತ-ಮಾತ, ಉರುಂಟು-ಉರುಟು. ಉಂದು ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳುಟು ಉಂಡು. ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳುಟು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಒಡಿಪು ಸೀಮೆದ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಪುತ್ತೂರು ಸೀಮೆದ ತುಳುಂದು ರಡ್ಡ್ ಭೇದ ತೋಜುಂಡು. ಈ ಪ್ರಾಕ್ದ ತುಳುನು ಪಳಂತುಳು ಪನ್ನೆರ್. ತುಳು ಲಿಪಿಟ್ ಬರೆತಿನ ಮಾತ ಪ್ರಾಕ್ದ ಗ್ರಂಥೊಲು ಪಳಂತುಳುಟುಲ್ಲ.

V. ಮುಲ್ಪ ಕೊರ್ತಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ಪುಲೆ.

1. ಮುತ್ಯೆರ್ 2. ಟಿಕಾಣಿದ್ದಿ 3. ಡಿಂಗಾಪುನೆ 4. ಪಿಲಿ-ಪಿಲಿ ತೂಪುನೆ 5. ಪೋಕ್ರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಸತಿ ಕಾದಂಬರಿಟ್ ಬರ್ದಿ ಕಮಲೆ ಪನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣೆಗ್ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹೊ ಆತುಪ್ಪುಂಡು. ಆಳೆನ ಕಂಡನಿ ಇಂಬಲೆನ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೆ ತೀರ್ದೆಂದ್ ಗೊತ್ತಾಯಿನೆಡ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಆಳ್ ರಡ್ಡನೇ ಮದಿಮೆಗ್ ಒಪ್ಪುಜಳ್. ಈ ವಿಷಯೊದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಕ್ ಇತ್ತೆ ಚರ್ಚೆ ಮನ್ಪೊಡು.

ತರಗತಿನ್ ರಡ್ಡ್ ಗುಂಪು ಮನ್ಪುಲೆ.

ಒಂಜಿ ಗುಂಪುದಕುಲು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹೊದ ಪರವಾದ್ಲ, ನನೊಂಜಿ ಗುಂಪುದಕ್ಕು ಅಯಿಕ್ ವಿರೋದ ಆದ್ಲಾ ಪಾತೆರ್ದೆ.

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಗುಂಪುದಕುಲು ವಿಧವಾವಿವಾಹೊದ ಪರವಾದ್ಲ. ನನೊಂಜಿ ಗುಂಪುದಕ್ಕು ಅಯಿಕ್ ವಿರೋದ ಆದ್ಲಾ ಚರ್ಚೆ ಮನ್ಪುಲೆ.

2. ಒಂಜಿ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಕುಡ ಒರಿಯಗ್, ಅತ್ತಂಡ ಒಂಜಿ ಸೊತ್ತುನು ಕುಡ ಒಂಜಿ ಸೊತ್ತುಗು ತಾರ್ಕಣೆ ಮನ್ತದ್ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಂಡ ಅಯಿಕ್ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ಪನ್ಪೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್ :

“ದುಂಬೇ ಪೊರ್ಲು, ಐಟ್ಲಾ ಆಳೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವಜ್ರನಿ ಬಂಗಾರ್ಡ್ ಕಟ್‌ದ್‌ಕ್ಕಾತ್‌ನ್.”
ಮೂಲು ಕಮಲೆನ್ ಬಂಗಾರ್‌ಗ್‌ಲಾ, ಆಳೆನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯನ್ ವಜ್ರೋಗ್‌ಲಾ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ತೆದರ್.

ಇಂಚಿನ ನನಾತ್ ಉದಾರ್ಮೆಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುಲೆ.

3. ಈ ಪಾಟೊಡು ಬರ್ಪಿ ಪದ್ಯೊಡು ದಿಂಜ ಜನ ದೇಸ ಬಕ್ತೆರೆ ಪುದರುಂಡು ಗಾಂಧಿ,
ದಾಸ್, ಲಾಲ್, ಪಂಡಿತ್ ನೆಹರು, ದಾದಾ, ತಿಲಕ್ ಚಟರ್ಜಿ ಮೊಕುಲೆನ ಇಡೀ ಪುದರ್‌ನ ಬರೆಲೆ.

* * * * *

ಪ್ರಮೀಳೆನ್ ಲೆತ್ತೆ ಕೈ ಪತ್ತೆ

ಉಳಿತಿಲ್ :

ವ್ಯಾಸ ಮಹಾಮುನಿ ಬರೆತಿನ ಮಹಾಭಾರತ ಕಾವ್ಯ ಲೋಕ ಪುರ್ಗಾರ್ತ ಪಡೆತಂಡ್. ಮಹಾಭಾರತೊದ ಪದಿನೆಣ್ಣ ಪರ್ವೊಡು 'ಅಶ್ವಮೇಧಿಕ ಪರ್ವ' ಪದ್ಧಾಲ್ತೆದವು. ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯೊಡು ಶೌನಕಾದಿ ರುಸಿಕುಲೆಗ್ ಭಾರತೊ ಕತೆನ್ ಪ್ರವಚನ ಮಲ್ತಿನ ಸೂತ ಪುರಾಣಿಕೆರ್ ಭಾರತೊದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪರ್ವೊದ ವಿಸೇಸತೆನ್ ಪನ್ನಗ ಮಹಾಭಾರತೊನು ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲಮರಕ್ಕ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ತದ್ ಶಾಂತಿಪರ್ವ ಅಯಿತ ಪಂದಾಂಡ, ಅಶ್ವಮೇಧಪರ್ವ ಆ ಪಂದ್ ಪರ್ವೊದ ಅರಿಪುನ ಅಮುರ್ತೊದ ದಾರೆ ಪನ್ನರ್. ಆರ್ ಮೋಕೆದ ಶಿಷ್ಯ ಜೈಮಿನಿ ಮುನಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಪರ್ವೊನು ಬಿತ್ತರೊಡು ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಬರೆತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಯಿಕ್ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊಂದ್ ಪುದರಾಂಡ್. ಅಯಿನ್ ಕನ್ನಡೊಡು ಷಟ್ಪದಿಕಾವ್ಯೊ ರೂಪೊಡು ಬರೆತಿನಾರ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿ. ಕನ್ನಡ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊನು ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ ತುಳುಕು ತರ್ಪಮೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಕಾವ್ಯೊದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊ 'ಪ್ರಮೀಳೆನ್ ಲೆತ್ತೆ ಕೈ ಪತ್ತೆ'. ಪುರಾಣ ಕಾಲೊಡ್ಲಾ ಆಂಜೊವೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊ ದಾಂತೆನೇ ಪೊಂಜೊವು ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟದ್ ಆಡಳ್ತ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ನಿನೆಕ್ ಈ ಕತೆ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮ. ಪೊಂಜೆನಕ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮೂಲು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಪಿನ್ನೆಲೆ :

ತುಳುನಾಡ ಕೈತಲ್ದ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯೊನು ಪುರಾಣಕಾಲೊಡು ಮಲೆಯಾಳ ರಾಜ್ಯೊಂದು ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಹಾಭಾರತೊ ಕಾಲೊಡು ಅಯಿಕ್ ಸ್ತ್ರೀ ರಾಜ್ಯೊಂದ್ ಪುದರಿತ್ತಂಡ್. ಜಗತ್ತ್ದ ಸಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಪು, ಕಲ್ಪವು ಪೂರ ಆಂಜೆನಕುಲೇ ಉದಿಯಬೆಂದಿನವು. ಅಯಿಡ್ಲಾದ್ ಈ ಪೊಂಜೆವೆಗ್ ಓಲ್ಲಾ ಮಾನಾದಿಗೆ ದಾಂತೆ ಆಂಜೆಗುರ್ಕಾರ್ಮದ ಸಮಾಜೊನೇ ಉಂಡಾಂಡ್. ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟದಾಳಿನಕ್ಲ ಮಾತ ಆಂಜೆನಕ್ಲೆ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಆಂಜೆನಕುಲೆಗ್ ಎದ್ದುಂತ್ದ್ ಅಕ್ಲೆಡ್ಲಾ ಮೀರ್ನ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಯಿನ ಎಡ್ಲೆ ರಾಜ್ಯೊ ಒಂಜೆನ್ ಕಟ್ಟದ್ ಆಳೊಡು ಪಂಡ್ಲ ಎನ್ನದ್ ಮಹಾಕಾಳಿನ್ ತಪಸ್ಸದ್ ಮೆಚ್ಚಿಪಾದ್ ವರಹಮಾಲಿಕೆನ್ ಪಡೆದ್ ಪೊಂಜೆರಾಜ್ಯೊನು ಕಟ್ಟದ್ ಮೆರೆತಿನಾಳ್ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯೊದ ಮೇಧಾವಿ ಪನ್ನಿ ಮಹಾರಾಜನ ಮರ್ಮಲ್ ಶಶಿಪ್ರಭೆ. ಆ ಶಶಿಪ್ರಭೆ ಪದ್ಧಾಖ್ಯ ರಾಜ್ಯೊದ ಮಾರ್ತಾಂಡತೇಜನ್ ಮದ್ದೆ ಆವೊಡಾದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈ ಕಂಡನಿ ಬುಡೆದಿ ಮಹಾಕಾಳಿನ ವರಪಡೆದ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಪೊಣ್ಣು ಮಗಳ್ ಪ್ರಮೀಳೆ. ಶಶಿಪ್ರಭೆಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಮೀಳೆ ಪೊಂಜೆರಾಜ್ಯೊದ ಮಹಾರಾಣಿ ಆಯಿಲ್. ಪೊಂಜೊವುಲೇ ಅಲ್ಪದ ಪ್ರಜೆಕ್ಲ. ಅಲ್ಪ ಪುಟ್ಟುನ ಜೋಕುಲು ಪೊಣ್ಣುಲೇ. ಈ ದೇಶದ ಪೊಂಜೊಳೆನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್ನ ಆಣ್ ಸಂಪಯಿ ಪುರ್ಪೊಗು ಮುತ್ತಿನ ದುಂಬಿದಂಚ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಉಲಾಯಿ ಸೈತ್ ಪೋಪೆರ್. ಆಯನ್ ಸೇರಿನ ಪೊಣ್ಣು ಸೂಕು ಲಾಗಿಡ್ ಪಾಣ ಕಳೆವೊನ್ನೆಳ್; ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡ ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆನ್ ಪೆದುವಳ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀ ರಾಜ್ಯೊಗು ಧರ್ಮರಾಯನ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗೊದ ಕುದುರೆ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕುದುರೆದ ಬೆರಿಯೆ ಬತ್ತಿನ ಅರ್ಜುನನ ದಂಡ್ ಪೊಂಜೆರಾಜ್ಯೊದ ಪಿದಯಿ ತಿಗೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ತನ್ ಕ್ಲೆ ಪೂತ ತೋಟೊನು ಪೊಗ್ಗಿನ ಬೊಳಿಯ ಕುದುರೆದ ಮುಂಡೊಡ್ಲಿತ್ತಿನ ಒಕ್ಕಣೆದ ಓಲೆನ್ ತೂದು, ತೋಟ ಕಾತೊಂದಿತ್ತಿ ಪೊಂಜೊವುಲು ಮಹಾರಾಣಿ ಪ್ರಮೀಳೆಗ್ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಾವೆರ್.

ಇಂಚುಪ್ಪಿ ಸಮಯೊಡಾ ಯಾಗೊದ ಕುದುರೆ ಬಾರಿ

ಮೆಂಚುಪ್ಪಿ ಮುಂಡೊದ ಪಟ್ಟಿ ಮೆರೆಯೊಂದು

ಎಂಚುಪ್ಪಿ ಬೀರೆರ್ ತನ್ನನ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್ಂದ್ ಸಾರುನಂಚನೆ ನಡತೊಂದು ||

ಅಂಚುಪ್ಪಿ ತರೆಪಟ್ಟಿನೋದುದಾ ಮೊಣ್ಣೂತಿ
ಕೆಂಚುಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣದಾ ಪ್ರಮೀಳೆ ರಾಣಿಡ ಪಣ್ಣ
ಲಂಚೊಪ್ಪಿ ಬರವು ಪಣೆಪಟ್ಟಿದವು ಕುದುರೆ ಓದುದೇ ಬತ್ತೆ ಪಾರೊಂದು ॥

ಸಸಿವಂಸದರಸು ಯುದಿಷ್ಟಿರ ರಾಯನ ಯಾಗ
ದ ಸುಬಗ ಕುದುರೆ ಉಂದೇರ್ಲ ಬಲ ಇತ್ತಿನಕಲು
ನಸೆಟೋಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿರಾಂಡ ಕಟ್ಟೊನೊಲಿ ಆಂಡಾಕ್ಲು ಬದ್ದೆರಾವೊಡು ಯುದ್ದೊಗು ॥
ಕುಸಿಟೇರ್ಲ ಎಂಕ್ಲೆ ಜತೆ ಸೇರುಂಡ ಸೇರೊನೊಲಿ
ಬಿಸುಕೊರ್ವಿ ಯಾಗೊಗುಲ ಕಪ್ಪೊಕಾಣಿಕೆ ಕೊರ್ವು
ವಸಯೊದಾ ದಂಡುದೊಟ್ಟುಗು ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರೊನೊಲಿ ಈ ಪಯಣೊಗು ॥

ದೂತಿನಾ ನುಡಿಕೇಂಡ್‌ದಾ ರಾಣಿ ತೆಲಿತೊಂದು
ಪಾತೆರನೆ ಬೊಡ್ಡಿ ಆ ಕುದುರೆನ್‌ಲ ಬಿಗಿಪುಲೇಂ
ದೇತೊ ತಂಕೊಡು ಪಂಡಿಸಾತ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟಿರಾ ಕಾಳಗೊದ ಕುದುರೆನಲ್ಲನೆ ॥
ಮಾತ ಪೊಣ್ಣುಲು ಕಾಸೆ ಕಂಚುಕ ಬಿಗಿದಾಪೊರ್ತು
ಪಾತೆರೊಗು ರಾಣಿಗಾತರೆ ತಗ್ಗದೊಟ್ಟಿಗೆ
ದೇರ್ತ್ ಪತ್ತೊಂದೇತೊ ಪಗರಿಕುಡರಿಲೆನ್ ಪರ್ತೆಪತ್ಯೆರ್ ಸಾಣೆಡ್ ॥

ಲೀಲೆಡೇತೇರೇರಿನಾ ಪ್ರಮೀಳೆನ ಜತೆಟ್ ಕನ್ನೆಯರ್
ಮೇಳಗಟ್ಟಿದೇತೋ ದಂಡ್‌ನೆ ಸೇರಾವೊಂದು
ಸಾಲಾದ್ ನಡತೆರ್ ಪಾರ್ಥನಾ ತೈನಾತಿದೆದುರಾದ್ ಶೂಲಪತ್‌ದೇ ॥

ಬಾಳ್‌ನೇ ಪತ್ತಿನ ಬಾರಿ ಪೊಣ್ಣಲೆನ್ ತೂದುಲಾ
ತೆಲಿತೊಂದೆ ಪಂಡೆ ಓ ಪೊಣ್ಣಲೇ
ಸೇಲೆಡರಮನೆಡುಪ್ಪಿ ನಿಕುಲೆಗ್ ಯುದ್ದೊದ ಕೋಲದಾಸೆ ದಾಯೆಗ್ ||

ಓ ಪಾರ್ಥ ಕೇನ್ಲ ಒರ ಈ ಊರುದಾ ನೀತಿ
ಎಪಾಂಡಲಾ ಬರ್ಪಿ ಜವನೆರೇರಾಂಡಲಾ
ಈ ಪೊರ್ಲು ಪೊಣ್ಣೊಲೆನ ಜತೆ ಸೇರ್ದಕುಲೆಡ್ ಸುರತ ಸುಕೊನು ಪಡೆಪೆರ್ ||
ಈ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತಿನೆಟ್ ಎಂಕ್ ನಿನ್ನಡ ಮನಸ್
ಆಪಿನೆಟ್ ಎನ್ನನೇ ಮದ್ದೆ ಆವೊಡು ಪನ್ನೆ
ವಾ ಪಾಪ ಮಲ್ಪಂದಿ ಸರ್ರೊ ಎನ್ನವು ಉಂದು ನಿಕ್ಕೊಲಿಯೆ ಜಪ್ಪು ತೇರ್ ||

ವಿಸಯ ವಾಸನೆಡೇರ್ಲ ನಿಕುಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ಸೇರ್ಂಡ
ವಿಸಯೇರ್ದ್ ಮೂಲೆ ಸಯ್ಪಿನವು ಸುಳ್ಳಯಾ
ವಿಸಕನ್ನೆರಾಯಿನ ನಿಕುಲೆ ಊರುದ ಸತ್ಯ ತೆರಿಯಾಯೆಂದೆನ್ನನ್ ಎನ್ನನಾ ||
ವಿಸಮವಾಪಿನ ಉಂದೆಕ್ ಬಲಿಯಾವೇಂದೆನ್ನಡಾ
ವಿಸಯೋಪಮನೆ ಬೊಡ್ಡಿ ಕಾದ್ ಎನ್ನಡ ಬೇಗ
ವಿಸ ಸರ್ಪೊಲಂಚಿನಾ ನಿಕುಲುಪ್ಪಿ ಊರುಡ್ ಬೇಗ ಪೋವೊಡು ಕೇಂಡನಾ ||

ಕಾದ್‌ದೆನ್ನಡ ನಿಕ್ಕು ಗೆಲ್ಪಿನವು ಕಸ್ಪಾಂಡ
ಆದರೊಡು ಸೇರ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆ ಅತ್ತಾಂದೆ ಈ
ಕಾದುನೆಕ್ ಪೋಡ್ಯೇಂದ್ ಎನ್ನೊಡ್ಡಿ ಪಂಡ್‌ದಾ ಪ್ರಮೀಳೆ ಕಾದ್ಯರೆ ಉಂತ್ಯಲ್ ||
ಸಾದರೊಡು ದೆರ್ತದಾ ಗಾಂಥೀವೊಗೊರೊನೆ ಆ
ಮೋದೊಡೇ ಬುಡ್ಯೆ ಆ ಸಮ್ಮೋಹನಾಸ್ತೊನು
ಆ ದೂರೊಡುಂತಿ ಪ್ರಮೀಳೆ ತನ್ನಾ ಪಗರಿಡ್ ಕಡ್‌ದ್ಯೆನೆ ಗಿಡತಲ್ ||

ಈ ಸಮಯ ಯುದ್ಧೊಬುಡು ಓ ಪಾರ್ಥ ಕೇನಿಂಚಿ
ಲೇಸತ್ತ್ ಪೊಣ್ಣೊಕೊಲೆ ಪಾಪೊ ನಿಕ್ಕಲ ಪತ್ತು
ಮೋಸ ಪೋವಾಂದೆ ಈ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರ ದಕ್ಕದ್ ವೈರತ್ವ ಬುಡು ಪಂಡ್‌ಂಡ್ ||
ಬೇಸರನೆ ಬೊಡ್ಡಿ ನಿಕ್ಕಿತ್ತೆ ಈ ರಾಣಿಡಾ
ಹೇಸೊಡ್ಡಿ ಮದ್ದೆ ಆಲಾ ಪನ್ನೆ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್
ಲೇಸಾವು ಪನ್ನಿನಾ ನುಡಿನಲ್ವ ಉಂತಿನಾ ಸರ್ವ ಜನೊಲಾ ಕೇನ್‌ಂಡ್ ||

ಅಶರೀರ ವಾಣಿದಾ ಅರ್ತೊ ತೆರಿದಾ ಪಾರ್ಥ
ಅಸಮದಾನೋಡೇ ತೇರ್‌ಬುಡುದೊರೊನೆ ನಿಲಕ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ

ವಸಯಾನೆ ಬಿರಿದ್ ಬಿರುಪಗರಿ ಪಿರದೀದ್ ಆಕಾಸೂಗು ಕೈಮುಗಿಯೊಂಡೇ ||
ಕುಸುಮ ಕೋಮಲೆ ಪ್ರಮೀಳೆನ್ ಲೆತ್ತೆ ಕೈ ಪತ್ತೆ
ಅಶರೀರವಾಣಿದಂಚನೆ ಯಾನ್ ನಡತೋನ್ವೆ ಆಂಡಲಾ
ವಿಸಮತೆದ ಪೂರ್ತು ಕರಿಯೊಡು ಎಂಕ್ ನಿನ್ನೊಟ್ಟು ಮದಮೆ ಆಯರಾಂದ್ ಪಂಡೇ ||

- ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ

ಕಣನ ಪೊಲಬು :

ಈ ಪದ್ಯಭಾಗೂ ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವೇದಾವತಿ (1944) ಬರೆತಿನ 'ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ'ದ ಪತ್ತನೇ ಸಂಧಿಡ್ ಅಜತ್‌ದತ್ತಿನವು. ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕುದ ಚೇವಾರು ಗ್ರಾಮೊಡು ಪುಟ್ಟಿನ ಮೇರ್ ಇತ್ತೆ ಕುಡಲದ ಬಿರ್ಕರ್‌ಕಟ್ಟೆಡ್ ನಿಲಿಯಾದಲ್ಲೆರ್. ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಹಿಂದಿಡ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆಯಿನ ಮೇರ್ ದಿಂಜ ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕಿಯಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. 'ತುಳು ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊ' ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆಯಿನ ಕೃತಿ. 'ನವರಂಗ' (ಕತೆಕುಲೆನ ಕೋಪ್), ಶ್ರೀದೇವಿ ಭಜನಾವಳಿ ಇಂಚ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಸಂಗೀತ, ಗಮಕವಾಚನೊಡು ಎಡ್ಲೆ ಪುದರ್ ಪಡೆತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಅರ್ಜುನನ ಯಾಗೊದ ಕುದುರೆ ವಾ ರಾಜ್ಯೊಗ್ ಪೊಗ್ಗುಂಡ್?
2. ಪ್ರಮೀಳೆನ ರಾಜ್ಯೊಗ್ ಸ್ತ್ರೀ ರಾಜ್ಯೊಂದ್ ಪುದರ್ ದಾಯೆ?
3. ಯಾಗೊದ ಕುದುರೆ ಬತ್ತಿನೆನ್ ತೂದ್ ಪ್ರಮೀಳೆ ದಾದ ಪಂಡಲ್ ?
4. ಪ್ರಮೀಳೆ ದಾಯೆಗಾದ್ ವಿಸ ಕನ್ನೆ?
5. ಅರ್ಜುನನ ಬಿರುತ್ತ ಪುದರ್ ಎಂಚ?
6. ಪ್ರಮೀಳೆ ಅರ್ಜುನಡ ದಾನೆಂದ್ ಕೇನೊಂಡಲ್?
7. ಪ್ರಮೀಳೆಡ ಅರ್ಜುನೆ ಯುದ್ಧೊನು ದಾಯೆ ಉಂತಾಯೆ ?
8. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊನು ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆಯಿನ ಕಬಿ ಏರ್?
9. ಅರ್ಜುನೆ ವಾ ಯಾಗೊದ ಪುದರ್‌ಡ್ ಕುದುರೆದೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಿದಡ್‌ದೆ?
10. ತುಳುಟ್ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಬರೆತಿನ ಕವಯಿತ್ರಿ ಏರ್?

II ಮುಲ್ಟ ಕೊಠ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೋಲೆನ್ ಏರ್ - ಏರೆಗ್ ಪಂಡರ್?

1. “ಕುಸಿಟೇರ್ಲ ಎಂಕ್ಲೆ ಜೊತೆ ಸೇರುಂಡ ಸೇರೊನೊಲಿ”.
2. “ಪಾತೆರೆನೆ ಬೊಡ್ಡಿ ಆ ಕುದುರೆನ್ ಬಿಗಿಪುಲೆ”
3. “ಓ ಪೊಣ್ಣಲೆ ಸೇಲೆಡರಮನೆಡುಪ್ಪಿ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಯುದ್ಧೊದ ಕೋಲೊದಾಸೆ ದಾಯೆಗ್?”
4. “ಏಪಾಂಡಲ ಬರ್ಪಿ ಜವನೆರೇರಾಂಡಲ ಈ ಪೊರ್ಲು ಪೊಂಜೊಲೆನ ಜತೆ ಸೇರ್ದೆರ್”.
5. “ಏಸಕನ್ನರಾಯಿನ ನಿಕುಲೆ ಊರುದ ಸತ್ಯ ತೆರಿಯಾಯೆಂದೆನ್ನನ್ ಎನ್ನನಾ”?
6. “ಕಾದ್ದೆನ್ನಡ ನಿಕ್ಲೆ ಗೆಲ್ಪುನವು ಕಸ್ಪಾಂಡ ಆದರೊಡು ಸೇರ್ಂದ್ ಪಂಡೆ”.
7. “ಮೋಸ ಪೋವಂದೆ ಈ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರ ದಕ್ಕಲಾ”
8. “ಅಶರೀರ ವಾಣಿದಂಚನೆ ಯಾನ್ ನಡತೋನುವೆ”.

III ಮುಲ್ಟ ಕೊಠ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಬರೆಲೆ.

1. ಯಾಗೊದ ಕುದುರೆದ ಮುಂಡೊದ ತರೆಪಟ್ಟಿಡ್ ಎಂಚಿನ ಬರೆದಿತ್ತೆಂಡ್?
2. ಪ್ರಮೀಳೆನ ರಾಜ್ಯೊಡು ದಾಯೆಗಾದ್ ಅಂಜೊವು ಇಜ್ಜೆರ್?
3. ಪ್ರಮೀಳೆನ ದಂಡ್‌ದಕ್ಕು ಕಾಳಗೊಗು ಎಂಚ ಪಿದಡ್ಯೆರ್?
4. ಕಾಳಗೊದ ಕಳಟ್ ಪ್ರಮೀಳೆಗಲ ಅರ್ಜುನಗಲ ನಡೆತಿನ ಪಾತೆರಕತೆ ದಾದ?
5. ಅಶರೀರವಾಣಿ ಎಂಚಿನ ಪಂಡ್‌ಂಡ್?

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊಠ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಎದುರುಡಿತ್ತಿನ ಸಮಾನ ಅರ್ತೊದ ಪದಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.

1. ದಂಡ್	1. ವೈಯಾರ
2. ಸಸಿವಂಶ	2. ಅರ್ಜುನೆ
3. ಸೇಲೆ	3. ಸೇನೆ
4. ಬಾಳ್	4. ಚಂದ್ರವಂಶ
5. ಪಾರ್ಥೆ	5. ಕತ್ತಿ
	6. ಕೃಷ್ಣೆ

II ಮುಲ್ಟ ಕೊಠ್ತಿನ ಪದಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ.

1. ಕೆಂಚುಪ್ಪಿ
2. ಮೇಳ್‌ಗಟ್ಟಿದೇತೋ
3. ತೆರಿಯಾಯೆಂದೆನ್ನನ್
4. ಬುಡುದೊರನೆ
5. ಕಡ್‌ದೈನೆ

III ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥೊ ಬರಲೆ.

1. ಸುಬಗೆ
2. ದುಡಿ
3. ಬಿಸು
4. ಕೋಲ
5. ಬಲಿ

IV ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯೊಡು ಗಳಸಲೆ

1. ಸಾರುನೆ
2. ಕಪ್ಪೊಕಾಣಿಕೆ
3. ಮೇಳಗಟ್ಟದ್
4. ವಸಯೊ
5. ಕೋಲ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಈ ಪದ್ಯಬಾಗೊನು ನಾಟಕ ರೂಪೊಡು ಬರಲೆ
2. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕಬಿ ಬರೆತಿನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತೊದ ಈ ಬಾಗೊನು ಓದುದು ತೆರಿಲೆ
3. ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆನ್ ಓದುದು ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ಗಾಂಧ್ಯರ್ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತರ್

ಉಳತಿಲ್:

ಓಲೆ ಬರೆಪುನ ಪದ್ಧತಿ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ವಿಂಚಿ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನವು. ಆಂಡ ಇತ್ತೆದ ದೂರವಾಣಿ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ವಾದ್ ಕೈ ಬರವುದ ಓಲೆದ ರಿವಾಜಿಯೇ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಸರಕಾರೊಗು, ಅಧಿಕಾರಿಲೆಗ್ ಅರ್ಜಿ ಬರೆವೊಡುಂದಾಂಡ, ಒಂಜಿ ಊರುಡು ನಡತಿನ ಸಂಗತಿ, ವಿಸಯಾಲೆನ್, ಅತ್ತಾಂಡ ಒರಿಯನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾಲೆನ್ ಓಲೆಡ್ ತೆರಿಪಾವುನ ಅಗತ್ಯ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಓಲೆ ಒಂಜಿ ದಾಕ್ತೆ. ಓಲೆ ಬರೆಪುನೆಕ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಕಿರೆಮೊ ಉಂಡು. ಪೊಸ ಕಾಲೊಡು ದುಂಬುದ ಕಿರೆಮೊ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್. ಓಲೆ ಬರೆಪುನ ವಿದಾನೊಲೆನ್ ವಿದ್ಯಾವಂತರ್ ತೆರಿಯೊನೊಡಾಯಿನ ಸಂಗತಿ. ಓಲೆ ಬರೆವೊಂದಿಪ್ಪುನೆಡ್ವಾದ್ ಒರಿಯಗೊರಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆರಿಪಾಯರೆಗಾಪುಂಡು. ಗೇನ ಪಸರುಂಡು. ಒರಿಯಗೊರಿಯನ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿ ವಿಸ್ವಾಸೊ ಹೆಚ್ಚಾವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು.

ಪುತ್ತೂರು
31.01.2015

ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಅಕ್ಷತಾ,

ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುದ ಮದಿಪುಲು. ಎಂಕ್ಲು ಮಾತ ಸುಕೊಟುಲ್ಲ. ಈಲಾ ಸುಕೊಟುಲ್ಲಂದ್ ತೆರಿಡ್ ಸಂತೋಸಾಂಡ್. ಮುರಾನಿದ ನಿನ್ನ ಕಾಕಜಿಡ್ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧ್ಯರ್‌ನ ವಿಸಯ ತೆರಿಯೊಂಡಂದ್ ಈ ಬಯಕ್‌ದಿತ್ತ.

ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ಜನೊಕುಲೆನ್ ಮಾತ ಸೇರಾದ್, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಾದ್ ಉಮೇದ್ ಉಲ್ಲೆಸೊ ಪುಟ್ಟಾಯಿನ ಗಾಂಧ್ಯರ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತದಿತ್ತರ್. ಆರ್ ಸುರುತ ಸರ್ತಿ ಕುಡ್ಲದ

ಪೇಂಟಿಂಗ್ ಪಜ್ಜೆ ದೀಯಿನ 1921 ಅಗೋಸ್ಟು 19ನಾನಿ ಆರ್ ರಡ್ಡನೇ ಸರ್ತಿ ಬತ್ತಿನಿ 1927 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 26ನಾನಿ ಅಂಚ ಬತ್ತಿನಾರ್ ನೀಲೇಶ್ವರ. ಕಾಸರಗೋಡುಗು ಪೋದು ಬತ್ತೆರ್. ನೀಲೇಶ್ವರೊಡು ಕಿಲ್ಲೆರ್ ನಾಗಸೇನೆ ಪನ್ನಿ ಒಂಜಿ ತುಳು ಕೂಟ ಕಟ್ಟಿದತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆಡ ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ಪಾತೆಯೆರ್. 27ನಾನಿ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ಕಪ್ಪಲ್ ಮಿತೇರ್ಡ್ ಮುಂಬಯಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಮೂಜನೇ ಸರ್ತಿ ಗಾಂದ್ಯೆರ್ 1934 ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗೊಳ್ 24ನಾನಿ ಬತ್ತೆರ್. ಅಂಚ ಬತ್ತಿನಾರ್ ತುಳುನಾಡ್ ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಳು, ಸಂಪಾಜೆ, ಉಬಾರ್, ಇಟ್ಟೇಲ್, ಪಾಣೇರ್, ಬಂಟ್ವಾಳ ಮಾತ ಕೋಡಿಗ್ಲಾ ಪೋದು ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಪುತ್ತೂರುಡು ಆರ್ ಕುಲ್ಲುದು ಭಾಷಣ ಮಲ್ತಿ ಜಾಗೆಗ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಗಾಂದಿಕಟ್ಟೆಂದೇ ಪುದರಾತ್ಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಇತ್ತೆ ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ ಮೂರ್ತಿ ಉಂತದೆರ್, ಅವು ಪುತ್ತೂರು ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಬರಿಬುಂಡು. ಆರ್ ಪೋಯಿನಲ್ಪ ಪೂರ ದಲಿತರೆನ ಕೇರಿಗ್ ಪೋಪದೆರ್. ಪುತ್ತೂರುಡುಲಾ ದಲಿತರೆ ಕೇರಿಗ್ ಪೋದು ಅಕ್ಲೆ ಸುಕೊ ಕಸ್ಸೊದ ಬಗೆಟ್ ಪಾತೆಯೆರ್. ಒಡಿಪು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ಲಾ ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಆರ್ ಕಡಲ ಬರಿತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪಟ್ಟೊಲೆಡ್ 28 ಮುಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡಪದ್ 28 ನಾನಿ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಆ ಸರ್ತಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 25ನಾನಿ ಕುಡಲದ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಕಲ್ಪುನ ಜೋಕ್ಲೆಗಾದೇ ಮಲ್ಲ ಸಬೆ ನಡಪದಿತ್ತೆರ್. ಅಯಿಟ್ಟಾ ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ಸುರುಕು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಬತ್ತಿನಪಗ ದೇಸಬಕ್ತೆ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ ಒಪ್ಪ ಇತ್ತೆಡ್ ಕಜ್ಜ ಕಾರ್ಯೊದ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಮೂಜನೇ ಸರ್ತಿ ಬನ್ನಗ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ ಕೋರ್ಟ್ ಕೇಸ್‌ಗಾದ್ ಕಾರವಾರೊಗು ಪೋದಿತ್ತೆರ್. ಮೌಲಾನಾ ಶೌಕತ್ ಆಲಿಯೆರೆಡಪ್ಪ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತಿನ ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ್ ಎದ್ದೊನೆರೆ ರೈಲ್ ನಿಲ್ದಾಣೊಡು ಆಜೇಲ್ ಸಾರೊಡ್ಲಾಲಾ ಹೆಚ್ಚ ಜನಮಾನಿ ಕೂಡದಿತ್ತೆರ್. “ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಕೀ ಜೈ”, “ಮೌಲಾನಾ ಶೌಕತ್ ಆಲೀ ಕೀ ಜೈ”, “ವಂದೇ ಮಾತರಂ” ಇಂಚ ಪೂರ್ಣದಂಬುಡು ಬಿರ್ಡ್ ಬಲ್ಮನೊಡು ಎದ್ದೊಂಡೆರ್. ಖಾನ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಸಾಯ್ಪೆರ್ ಪೂಮಾಲೆ ಪಾಡ್ ಆ ರಡ್ಡ್ ಮುತಾಲಿಕೆರೆನ್ನಾ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿಡ್ ಎದ್ದೊಂಡೆರ್.

ಗಾಂದ್ಯೆರೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಶೌಕತ್ ಆಲಿಯೆರೆನ್ ದುಂಬುದೀಡ್ ಪಿದಾಡಿನ ನೆರೋಣೆಗೆ ಹಂಪನಕಟ್ಟಿ ಮಾರ್ಗೊಡು ಗಣಪತಿ ದೇವಲ್ಯೊ, ರಥಬೀದಿ, ಜವುಳಿ ಪೇಂಟೆ, ಗೋಳಿಕಟ್ಟೆ ರಸ್ತೆಗಾದ್ ವರ್ತಕಫಿಲಾಸದಂಚಿ ದುಂಬು ಪೋಂಡು. ಹಿಂದುಲು, ಮುಸಲ್ಮಾನೆರ್, ಕ್ರಿಸ್ತನ್‌ದಕುಲು ಪನ್ನಿ ಜಾತಿದಮೊದ ಕಟ್ಟಿದಾಂತೆ ಮಾತೆರಾ ಒಂಜಾದ್ ಪಾಲ್‌ದೆತೊನ್ನ ಒಕ್ಕಟ್ಟೆದ ಉಚ್ಚಯ ಅವ್ವಾದಿತ್ತಂಡ್. ಕುಡ್ಲದ ಕೇಂದ್ರ ಮೈದಾನೊಡು ಸೇರ್‌ದಿನ ಜನಮಂದೆನ್ ತೂದು ಮಹಾತ್ಮೆರ್ ಪಾತೆಯೆರ್. “ನರಮಾನ್ಯನ ಉಡಲ್ ಉಡಲ್ ಒಂಜಾವೊಡು”. “ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಪನ್ನಿನ ಕಿಚ್ಚಿ ಮುಟ್ಟರ ಮಾಜೊಡು”. “ಮಾತೆರಾ ಕಾದಿ ಕುಂಟು ತುತ್ತುದು ಸ್ವದೇಸೀ ಚಳುವಳಿಡ್ ಪಾಲ್‌ದೆತೊನೊಡು” ಪಂಡ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಬರ್ಯರೆ ದುಂಬೇ ಮುಲ್ಪ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಾದ್ ಪೊಂಬಾರ್‌ಟ ನಡತೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್ ಈ ಪೊಂಬಾರ್‌ಟದ ಮಲ್ಲ ಮುತಾಲಿಕೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಕುಡಲಡೇ ಪುಟ್ಟುದು ಬಲತಿನ ಕಮಲಾದೇವಿ ಅಪಗ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋಪುನ ಪೊಣ್ಣು. ಆಂಡಲಾ ಆರ್ ಆರೆನ ಅಪ್ಪನೊಟ್ಟಿಗೆ ಗಾಂದ್ಯೆರ್ ಬಾಷಣ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಾಡೆಗ್ ಪೋದು ತನ್ನ ಕೆಕ್ಕ ಕೆಬಿತ ಪದ್ದಯಿ

ದೆತ್ತದ್ ಅರೆನ ಕೈಟ್ ದೀದ್ “ಯಾನ್‌ಲಾ ಈರೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟೋಗು ಬರ್ಪೆ” ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ. ಉಂದೇ ಸಮಯೊಡು ಮಾತೆರಾ ಕೈಟಿತ್ತಿ ಪಣವು ಮೆಯ್‌ಟಿತ್ತಿ ಪದ್ದೆಯಿನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತದ್ ಬಾಪೂಜಿಯೆರೆಗ್ ಒಪ್ಪಾಯೆರ್. ಗಾಂದ್ವೆರ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಮಲ್ತಿನ ಬಾಷಣೊನು ದೇಸಬಕ್ತೆ ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆರ್ ತುಳುಕು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತದ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ. ಕುದ್ದುಲ್ ರಂಗರಾಯೆರ್ ಮಲ್ಲ ಸಮಾಜಸೇವಕೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮಾಜಾಯರೆಗಾದ್ ಆರ್ ದಲಿತೆರೆನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಾದಿತ್ತೆರ್. ಕೈಕಸುಬು ಕಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಕಜ್ಜೊನು ತೂದು ಗಾಂದ್ವೆರ್ “ಈರೆನ್ನ ಗುರುಕ್ಲೆಗ್ ಸಮ” ಪಂಡೆರ್‌ಗೆ. ಕುಡಲಡ್ ನಡತಿನ ಸಬೆಕ್ ಒಡಿಪುದ ಕಡೆಡ್‌ದಾಲಾ ಎಸ್. ಯು ಪಣಿಯಾಡಿ, ಪೇರಡ್ಕ ರಾಮರಾಯ ಮಲ್ಯೆರ್, ಕೋಟ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕಾರಂತೆರ್, ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ್ ಇಂಚ ದಿಂಜ ಜನ ದೇಸಬಕ್ತೆರ್ ಬತ್ತದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಗಾಂದ್ವೆರ್ ಕುಡಲಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮುಲ್ಪದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋಗಾದ್ ಪುಣೆಯರೆ ಮಲ್ಲ ಉಮೇದ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್. ದುಂಬುಗು ನಡತಿನ ಸ್ವದೇಸೀ ಚಳುವಳಿ, ಉಪ್ಪುದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಇಂಚಿನೆಟ್ ಮಾತ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕುಲುಲಾ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆರ್, ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ, ಪೊಳಲಿ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೇರ್ ಇಂಚಿನಕ್ಲು ಮಾತ ಕರ್ಪಿಲ್ಲ್ ಸೇರಿನಲಾ ಉಂಡು.

ನನ ಬರ್ಪಿನ ಅರೆಗಾಲದ ರಜೆಟ್ ಈ ಊರುಗು ಬತ್ತಿನಪಗ ಈ ವಿಸಯೊಡು ನನಲಾತ್ ವಿಚಾರ ಪಿನ್ಪಾವೆ. ವರ್ಸೊದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಟ್ಟ ಬರೊಂದುಂಡು. ಒಂಜಿ ಗಳಿಗೆಲಾ ಹಾಳ್ ಮಲ್ಪಂದೆ ಮನಸ್ ದೀದ್ ಓದ್‌ಲ. ನಿನ್ನ ಸರ್ರೊ ಸುಕೊದಂಚಿ ಗೇನ ದೀಲ. ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪ, ಮೆಗ್ಗೆ, ತಂಗಡಿನಕುಲು ನಿನನ್ ಮೋಕೆಡ್ ಕೇನ್ನೆರ್.

ಇಂಚ ನಿನ್ನ ಮೋಕೆದ ಅಪ್ಪ
ರತ್ನಾವತಿ

ಪತ್ತೆ:

ಕುಮಾರಿ ಅಕ್ಷತಾ

9ನೇ ತರಗತಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್

3ನೇ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆ, 2ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ

ಯಮಲೂರು ಅಂಚೆ: ಮಾರ್ತಳ್ಳಿ

ಬೆಂಗಳೂರು - 560 037

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಮದಿಪು - ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರ
ನೆರೋಣಿಗೆ - ಮೆರವಣಿಗೆ
ಉಚ್ಚಯ - ಉತ್ಸವ
ಮುತಾಲಿಕೆ - ಮುಖ್ಯಸ್ತೆ
ಕೆಕ್ಕಿಲ್ - ಕಂಟೆಲ್
ಕರ್ಪಿಲ್ - ಸೆರೆಮನೆ
ಎದ್ದೊಣು - ಸ್ವಾಗತ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್‌ಕ್‌ಡ್ ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ಲೆ

1. ಗಾಂದ್ಯರ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬನ್ನಗ ಅರೆಡಪ್ಪ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಏರ್?
2. ಗಾಂದ್ಯರ್ ಮೂಜನೇ ಸರ್ತಿ ಎರೆಡಪ್ಪ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬತ್ತೆರ್?
3. ಗಾಂದ್ಯರೆನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದ ಭಾಷಣೊನು ತುಳುಟು ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಂಡಿನಾರ್ ಏರ್?
4. ಕುಡಲದ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರೆರ್ ಏರೇರ್?
5. ಇತ್ತೆ ಕೈಬರವುದೋಲೆ ಬರೆಪುನ ಪದ್ಧತಿ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್ ದಾಯೆ?

II ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ವಿವರಿತ್‌ದ್ ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಗಾಂದ್ಯರ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಬನ್ನಗ ಅರೆನ್ ಮುಲ್ಪದ ಮುತಾಲಿಕೆರ್ ಎಂಚ ಎದ್ದೊಂಡೆರ್?
2. ಗಾಂದ್ಯರ್ ಕುಡಲಡ್ ಮಲ್ತಿನ ಭಾಷಣೊದ ತಿರ್ಲ್ ಬರೆಲೆ.
3. ಓಲೆ ಬರೆಪುನ ಉಪಯೋಗ ದಾನೆ?

III ಈ ಪಾತೆರೊನು ಏರ್ ಏರೆಡ ಪಂಡೆರ್.

1. “ಯಾನ್‌ಲಾ ಇರೆನೊಟ್ಟು ದೇಶ ಸೇವೆಗ್ ಬರ್ಪೆ”.
2. “ಈರೆನ್ನ ಗುರುಕುಲೆಗ್ ಸಮ”

IV ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಬುಡುಪೋಯಿ ಸಬ್ಬೊ ಬರೆಲೆ

1. ಸುರುತ ಸರ್ತಿ _____ ನಾನಿ ಕುಡಲಗ್ ಗಾಂದ್ಯರ್ ಬತ್ತೆರ್.
2. _____ ಪನ್ನಿನ ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರ ಮದೆ ಆವೊಡು.

3. ಮಾತೆರ್ದಾ ಕೈಟಿತಿ _____ ಮೈಟಿತಿ _____ ಗಾಂಧೀಜಿಗ್ ಒಪ್ಪಿಪಾಯೆರ್.
4. ಪತ್ತೆ ಬರೆನಗ _____ ಬರೆಯರೆ ಮದಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ ಅಂಗ ಬದಲ್ದೊ ಬರೆಲೆ

ಮಗಲ್, ಗುರಿಕಾರೆ, ಪೆತ್ತ, ಜವನೆ, ಮದಿಮಾಲ್

II ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಗಳಿಸೊಡ್ ಸ್ವಂತೊ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಪುಲೆ

ಮದಿಪು, ನೆರೋಣಿಗೆ, ಲೆಪ್ಪುಕೊರು, ದಂಬೊ, ಬಿರ್ಡ್ ಬಲ್ಮನ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ನಿಕ್ಲೆ ಊರುದ ಮಾರ್ಗ ರಿಪೇರಿಗಾಡ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಅರ್ಜಿ ಬರೆಲೆ.
2. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಹೋರಾಟಗಾರರೆನ ಬಗೆಟ್ ಓದುದು ತೆರಿಯೊನ್ನೆ, ಅಕ್ಲೆನ ಚಿತ್ರ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪುಲೆ.
3. ಓಲೆ ಬರೆದ್ ಟಿಪ್ಪಾಲ್‌ಡ್ ಕಡಪುಡುನಗ ಪತ್ತೆಡ್ ಪಿನ್‌ಕೋಡ್ ಬರೆಪುನೆ ದಾಯೆಂದ್ ತೆರಿಯೊನ್ನೆ.
4. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರೆನ ಬಗೆಟ್ ನಿಕುಲೆ ಇಸ್ಪೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಓಲೆ ಬರೆಲೆ.

* * * * *

ಬಾಲೆ ಬಾಮಕುಮಾರ ಪೋಲ ಗಣಪತಿ ಆಲ

ಉಳತಿಲ್ :

ತುಳು ಪರಪೋಕುಡು ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಒಂಜಿ ಅಜಲ್. ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮರ್ಗಿಲ್ ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್. ಪಾಡ್ಡನೊಲು ಪಾತೆರೊದ ಒರುಟಿತ್ತಂಡಲಾ ರಾಗೊ ಪಾಡ್ಡ ಪದೊತ ರೂಪೊಡು ಪನ್ನೆರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಲಾದ್ ನೆನ್ನ ಪದ್ಯೊದ ಸಾಲ್ಗೆ ಸೇರವೆರ್. ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ್ ಕನ್ನಡೊದ ಲಾವಣಿಲೆಗ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಪಾಡ್ಡನೊಡು ಬರ್ಪಿ ಒಕ್ಕಣೆಲುಲಾ ಲಾವಣಿದ ತರೊನೇ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದಿಂಜ ಉದ್ದೊಗುತ್ತಿನ ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ್ ಸಂದಿಂದ್ಲಾ ಪನ್ನೆರ್. ದೈವಾರಾಧನೆದ ಪೂರ್ತುಗು ಆಯಾಯ ದೈವೊಲೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ದೈವೊದ ಪುಟ್ಟು-ಬಳಕೆ, ಕಲೆ-ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ್ ಪನ್ನೆರ್. ಹೆಚ್ಚಿನ ದೈವೊಲೆಗ್ ಪೂರ ಪಾಡ್ಡನೊಲು ಉಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಪುರಾಣೊದ ಕತೆಕುಲೆನ ಉಳತಿಲ್ ಉಪ್ಪಿನ ಪಾಡ್ಡನೊಲುಲಾ ಉಲ್ಲ. ಉಂದು ಪುರಾಣೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಅಪೂರ್ವದ ಪಾಡ್ಡನ “ಬಾಮಕುಮಾರ ಸಂಧಿ”. ಅಯಿತ ಕಡೆತ ಬಾಗೊನು ಈ ಪಾಟೊಡು ತೂವೊಲಿ.

ಪಿನ್ನೆಲೆ:

ಮಿತ್ತ್ ಮಿಲೋಕೊಡು ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಉದ್ಯ ಉದಿಪನ ಬೆಂದೆರ್. ದತ್ತ ಮೆಯಿಟ್ ಪಾರ್ವತಿನ ಉದ್ಯ ಬೆಂದೆರ್, ಕುಲ್ಕರೆ ಎರಮನೆ, ಮುತ್ತಿನಕೆರೆ, ಮಾಡ, ಪೂತ ಕೊಪ್ಪಳ ಸಕಲ ಸಂಪೊತ್ತುನು ಉಟರ್ನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೆನ್ನರೆ ಮಾಣಿ, ಪೂಜೆ ಕರಿಪರೆ ಬೆರಣಿ ಮಾಣಿನ್ ಉದ್ಯಬೆಂದೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ಬೆರಣಿ ಮಾಣಿ ಪೂಕೊಯ್ಕೆರೆ ಪೂತ ಕೊಪ್ಪಳೊಗು ಪೋನಗ ಮಾಣಿನ್ ತೂದು ಪೂಕುಲು ಪೂರ ಪಾರೊಂದು ಪೋಯ. ಪೋದು ಪೋದು ಅವು ಸಿರಿಕುಲೆನ ನಂದನವನ ಸೇರ್. ಅವನ್ ಬೆರಿಪತೊಂದು ಪೋಯಿನ ಬೆರಣಿ ಮಾಣಿಲಾ ನಂದನವನೊನು ಪೊಗ್ಗೆ. ಆತಾನಗ ಅಡೆಗ್ ಜಾನಗ, ಜನಪಗ, ದಾರಗ, ಗಣಪಗ, ಉಮ್ಮಗ, ಮಯ್ಯಗ ಬೊಕ್ಕ ಮಯಿಸಗ ಪನ್ನಿ ಏಳ್ ಜನ ಸಿರಿಕುಲು ಬತ್ತೆರ್. ಬೆರಣಿ ಮಾಣಿನ್ “ಎರ್ ಈ ? ಒಲ್ಲು ಬತ್ತ ? ಎರ್ ಕಡಪುಡ್ಲೆ?” ಪಂಡ್ಲ ಕೇಂಡೆರ್. ಮಾಣಿ ಸತ್ಯೊನು ಪಂಡೆ. ಅಯಿನ್ ಕೇಂಡಿನ ಸಿರಿಮಯಿಸಗ ಈಸ್ವರ ದೇವರೆನ್ ಸರಿ ನೆರ್ರಲ್. “ಬತ್ತಿನೆಗ್ ತಕ್ಕ ಪೂ ಕೊಯ್ಕೊಂದು ಪೋಲ. ಬಡವುಗು ಬನೊಟಿತ್ತಿ ಪರ್ಂದ್ ಬೋಡ್ತಿತ್ತಿನಾತ್ ತಿಂದೊಂದು ಪೋಲ” ಪಂಡಲ್. ಮಾಣಿ ಅಂಚನೆ ಮಲ್ತೆ. ಮಿಲೋಕೊಗು ಪೋದು ಈಸ್ವರ ದೇವರೆಡ ನಡತಿ ಸಂಗತಿನ್ ಪಂಡೆ.

ಮಯಿಸಗ ಪಂಡಿನ ನೆರಡೆದ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ್ ಉರಿಉರ್ದಲೊ ಪೋಯೆರ್ ಈಶ್ವರೆ. ಸಿರಿ ಲೋಕೊಗು ಮಾರಿ ಕಿಲೆಂಜಿದ ಒರುಟು ಪೋಯೆರ್. ಮುತ್ತುದ ಕಿರೆಟ್ ಬೊಲ್ಲು ತಾಮರೆದ ಪೂ ಆಯೆರ್. ಮೀಯರೆ ಬತ್ತಿನ ಸಿರಿಕುಲು ತಾಮರೆದ ಪೂನು ಪತ್ತರೆ ತೂಯೆರ್. ಆಜಿ ಜನ ಪತ್ತರೆ ಪೋನಗ ಅವು ಪಾಂಬೊಂದು ದೂರ ದೂರ ಪೋಂಡು. ಮಯಿಸಗ ಪೋನಗ ಅವು ನಲ್ಲೊಂದು, ತೆಲ್ಲೊಂದು ಆಳೆ ಕಯ್ಯಡೆ ಬತ್ತಂಡ್. ಆಳ್ ಅಯಿನ್ ಕೊಯ್ಲ ಕೊನೊದು ಆಳಿನ ಅದೆತ ಮಿತ್ತಡ್ಲ ದೀಯೊಲು.

ರಾತ್ರಿದ ಉನಸಾದ್ ತುಡರ್ ತಕ್ಕಡ್ ಆಳ್ ಜೆತ್ತ್ದಾನಗ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪೊಗು ಬದಲೆರ್ ಈಸ್ವರ ದೇವರ್. ಮಯಿಸಗಡ ತನ್ನ ಇನೆ ಮೋಕೆ ತೋಜಯೆರ್. ಏಳ್ ರಾತ್ರೆ ಕರಿದ್ ಎಡ್ಲೆನಾನಿ ಮಯಿಸಗನ್ ಲೆತೊಂದು ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಮಿಲೋಕದ ತನ್ನರಮನೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ನೆನ್ನ ತೂಯಿನ ಪಾರ್ವತಿ ಮಯಿಸಗನ್ ತನ್ನ ತಂಗಂಡಿಂದ್ ಎದ್ದೊಂಡಳ್.

ಒಂತೆ ದಿನೊಟು ಈಸ್ವರ ದೇವರೆಗ್ ದಂಡೊಡ್ಲೊಂಡು. ಆರ್ ದಂಡ್ಗೆ ಪಿದಾಡ್ಲಗ ಮಯಿಸಗ ಬಂಜಿನಾಲ್. “ಬಂಜಿನಾಲೆನ್ ತೂವೊಲ್ಲೆ, ಏಳ್ ತಿಂಗೊಳ್ಲ ದಂಡನ್ ಏಳ್ ದಿನೊಟು ಮುಗಿತ ಬರ್ಪೆ”ಂದ್ ದುತ್ತೊತಾದ್

ಪಿದಾಡ್ ಪೋಯೆರ್. ಪೋಯಿನಾರ್ ಪಂಡಿ ಗಡುಕು ಬತ್ತಜೆರ್. ಮಯಿಸಗ ಆಣ್ ಬಾಲೆನ್ ಪೆದ್ ಮಾಯಕ ಆಯಲ್. ಬಾಲೆಗ್ ಬಾಮಕುಮಾರೆಂದ್ ಪುದರ್ ದೀದ್ ಪಾರ್ವತಿ ತನ್ನ ಬಾಲೆದ ಲೆಕನೆ ಸಾಂಕ್ಯಳ್.

ಬಾಮಕುಮಾರೆ ಮಲ್ಲೆ ಆಯೆ. ಚೆಂಡ್‌ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ಗ್ ಪೋಯೆ. ಆಯೆ ಅಲ್ಪ ಮಾತ ಜೋಕುಲೆಡ್ ಗೊಬ್ಬುಡು ಉಸರಾಯೆ. ಆತಾನಗ ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರೊಡು ಜೋಕುಲು “ಇಂಬ್ಬನ ಅಪ್ಪೆನ್ ಈಸ್ವರೆ ಕಂಡೊಂದು ಬೈದಿನೆ” ಪಂಡ್ ಗೇಲಿ ಮಲ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿನ್ ಕೇಂಡಿನ ಬಾಮಕುಮಾರೆ ತರೆಕಂತ ಪಾಡೊಂದು ಬತ್ತದ್ ಅಪ್ಪೆಡ ನಿಜ ಸಂಗತಿ ಎಂಚಿನಂದ್ ಕೇಂಡೆ. ಪಾರ್ವತಿ ಸತ್ಯಕತೆ ಪಂಡಲ್. ಆತ್ ಕೇಂಡಿನ ಬಾಮ ಕುಮಾರೆ ಚಂದ್ರಾಯಿದೊ ದೆತೊಂಡೆ ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ಗ್ ಪಾರ್ ಬತ್ತೆ. ಅಜಿಪತ್ತಾಜಿ ಕೋಟಿ ಅಸುರೆರೆನ್ ಮುಪ್ಪತ್ತಮೂಜಿ ಕೋಟಿ ದೇವತೆಲೆನ್, ಒಂಜಿ ಕುಂದುನಲ್ಪ ಬೂತೊಲೆನ್ ಬೆರಿಪತ್ಯೆ. ಅಕುಲೆಡ್ ಒರಿ ಅಸುರೆ ಆಯನ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕೆ. ಆಯನ ತರೆ ಕಡ್ವರೆ ಬಾಮಕುಮಾರೆ ಚಂದ್ರಾಯಿದ ಬೇರ್‌ನಗ ಆಡೆ ಬತ್ತಿನ ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಬಾಮಕುಮಾರನ್ ಕೆರಡ ಕೆರಡಾಂದ್ ತಲ್ತೆರ್. ಬಾಮಕುಮಾರೆ ತರೆ ಕಡ್ವೆ ಬುಡ್ಡೆ. ನೆನ್ನ ತೂದು ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಬಾಮ ಕುಮಾರಡ ಕೋಪಿತೆರ್. ಯಾನ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ಜ ಪಂಡರ್. ತನ್ನಾಯಿದ ದೆತ್ತದ್ ಬಾಮಕುಮಾರನ ತರೆ ಕಡ್ವೆರ್. ಮುಟ್ಟೆನ್ ಮಿತ್ತ ಲೋಕೊಗು ಪಾರಾಯೆರ್. ಅಟ್ಟೆನ್ ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ಗ್ ರಟ್ಟಾಯೆರ್. ಎರಮನೆಗ್ ಬತ್ತದ್ ಪಾರ್ವತಿಡ ನಡತಿ ಕತೆ ಪಂಡರ್. ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ಡ್ ಈಸ್ವರ ದೇವರನ ಕಯಿಟ್ ಜೂವೊ ಕಳೆವೊನ್ನಾಯೆ ಬಾಮಕುಮಾರೆಂದ್ ತೆರಿದ್ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿ ಮುರ್ರೊ ದೀವೊಂದು ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ಗ್ ಪಾರ್‌ಬರ್ಪೆರ್.

ಓಯೆ, ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನಾನಾ ಡೆನ್ನ ಡೆನ್ನಾನಾ
ತರೆ ಬಿರ್ಕ್ ಪಾಡೊಂದು ಬುಳ್ಳೊಂದು ಬತ್ತೆರ್ ಪಾರ್ವತಿ
ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್‌ಡ್ ಅಟ್ಟೆ ಉಂಡು ಮುಟ್ಟೆಯಿಜ್ಜಿ
ಅಟ್ಟೆನ್ ತೂದು ತಿಗಲೆ ತಿಗಲೆ ಹಾಕೊಂಡೆರ್
ತರೆಕ್ ತರೆ ನೋತೊಂಡೆರ್
ಅಟ್ಟೆನ್ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ ಬುಳ್ಳೊಂದು ಬತ್ತೆರ್
ಈಸ್ವರನ ಕಾರಡಿಟ್ ಪಾಡಿಯೆರ್
ಎನ ಮಗನ್ ಜೂವ ಮಲ್ತ ಕೊರ್ಲೆ ದೇವರೇಂದ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆರ್

ಉಂತುಲ ಬುಳ್ಳಡಂದ್ ಪಂಡೆರ್ ಈಸ್ವರೆ
 ಮಿತ್ತ್ ಮಿರಿಲೋಕೊಡ್ ಮುಟ್ಟಿ ನಾಡ್ ಕಣಯೆರೆ
 ಮಂದೆಲೆನ್ ಕಡ್ ಪುಡಿಂಯೆರ್
 ಓಳು ನಾಡೊಂಡಲ ಮುಟ್ಟಿ ತಿಕ್ಕಜಿ
 ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಬತ್ತದ್ ಪಂಡೆರ್
 ಬಡಕಾಯಿ ತರೆಪಾಡ್ ಜೆತ್ತಿ ನರಮಾನಿಯನ
 ತರೆ ಕಡ್ ಕೊಂಡುಬಲೆಂದ್ ಪಂಡೆರ್
 ವಾ ರಾಜ್ಯೊಡುಲಾ ಅಂಚಿ ನರಮಾನಿ ತಿಕ್ಕಜಿ
 ಒಂಜಿ ದೇಸೊಡು ಅರಸುನ ಪಟ್ಟದಾನೆ
 ಬಡಕಾಯಿ ತರೆಪಾಡ್ ಜೆತ್ತದಿತ್ತಂಡ್
 ಅಯಿನ ತರೆ ಕಡ್ ಕೊಂಡು ಕೊರೈರ್
 ಅಟ್ಟಿಗ್ ದೀದ್ ಮಗನ್ ಜೂವಕಲೆ ಮಲ್ತೆರ್
 ನಿನ ಮಗೆ ಅಂದಾಂದ್ ಪಾರ್ವತಿಡ ಕೇಂಡೆರ್
 ಒಕ್ಕೊಡ್ ತಿರ್ತ್ ಎನ್ನ ಮಗೆ ಅಂದ್ ದೇವೆರೆ
 ಒಕ್ಕೊಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಅತ್ತ ಪಂಡೆರ್
 ಆಯನ ಬಂಜಿದ ಗುಜರ್ಮ ಎಂಚಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್
 ಬಾಲೆ ಬಾಮಕುಮಾರ ಪೋಲ ಮಾಗಣಪತಿ ಆಲ
 ವರ್ಸೊಗೊಂಜಿ ದಿನ ಚೌತಿದಾನಿ
 ಕಾಂಟ್ರ ಮುಡೆಪುನಕುಲೆನ ಕೊಪ್ಪಂದ್ ಬುಡಡ
 ಮಣ್ಣೆರೆ ಕೇರಿಂದ್ ಬುಡಡ
 ಬೈರೆರೆ ಗುಡಿಚಿಲ್ಂದ್ ಬುಡಡ
 ಜಾತಿಯಾಯಿ ಜಾತಿದ ಇಲ್ಲಡ ಪೋದು
 ನಿನ್ನ ಗುಜರ್ಮ ದೆತ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪುಲ
 ಒಂಜೊಂಜಿ ನರಮಾನಿಲ ಒಂಜಿ ತಾರಾಯಿ ಒಂಜಿ ಸೇರರಿ ದೀದ್
 ಸ್ವಾಮೀ ಗಣಪತಿಯೆಂದ್ ಪಂಡಿನಲ್ಲ
 ಸಾರತಿಯಾವೊಂದು ಇಪ್ಪುಲ ಪಂಡೆರ್
 ವಾರ ಕೊರಿಯೆರ್ ಈಸ್ವರ ದೇವೆರ್.

ಕಬಿನ ಪೊಲಬು :

ಉಂದು ಒಂಜಿ ಜನಪದ ಗೀತೆ. ನೆನ್ನ ಪಂಡಿನಾರ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಕಲ್ಲಡ್ಕ ಗ್ರಾಮೊದ
 ಕಾಂಪ್ರಬೈಲು ನಾಗಮ್ಮ. ಸಂಪಲ್ಲಿನಾರ್ ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ (1935). ಮೇರ್ ತುಳು, ಕನ್ನಡದ
 ಮಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿ. ದಿಂಜ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಬರೆತಿನಾರ್. ಆರ್ನ ಪಾಡ್ವನೊಲೆನ ಕೋಪೆ 'ತುಳು
 ಪಾಡ್ವನ ಸಂಪುಟ'ಡ್ ಈ ಬಾಗೊನು ದೆತೊಂದುಂಡು.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲಿನ ಪೊಲಬು

ಮಿಲೋಕ - ಮಿತ್ತಲೋಕ
ಉದ್ಯಬೆಂದೆರ್ - ಸುಟಿತೆರ್
ನೆರಡೆ - ನೆರ್ಪಣೆ
ಮಿತ್ತಡ್ಯ - ಬಾಕಿಲ್ದ ಮಿತ್ತ ಜಾಗೆ
ಗುಜರ್ಮ - ದಿಂಜಾವುನೆ
ಅದೆ - ಕೋಣೆ
ಅಟ್ಟೆ - ಮುಂಡೊ
ಮುಟ್ಟೆ - ರುಂಡೊ
ಮುರೈಯ - ಬುಲಿಪು
ವಾರ - ವರೊ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಬಾಮಕುಮಾರೆ ಚೆಂಡ್ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಓಡೆ ಪೋಯೆ?
2. ಬಾಮಕುಮಾರೆ ಏರೆನ ತರೆ ಕಡ್ತೆ?
3. ಪಾರ್ವತಿ ಬುಲ್ಬೊಂದು ದಾಯೆ ಬತ್ತಲ್ ?
4. ಪಾರ್ವತಿ ಈಸ್ವರ ದೇವರೆಡ ದಾದ ನಟ್ಟೊಂಡಲ್ ?
5. ಬಾಮಕುಮಾರನ ತರೆ ಓಡೆ ಪೋತ್‌ಂಡ್ ?
6. ಬಾಮಕುಮಾರನ ಅಟ್ಟಿಗ್ ಎಂಚಿನ ಮುಟ್ಟೆ ದೀಡ್ಡ್ ಜೂವಕಳೆ ಕೊರ್ಯೆರ್?
7. ಬಾಮಕುಮಾರನ ಅಪ್ಪೆ ಏರ್?
8. ಬಾಮಕುಮಾರನ ಪುದರ್ ಎಂಚ ಬದಲೆರ್?
9. ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ವಾ ಒರುಟು ಮಯಿಸಗನ ಕಯಿ ಸೇರೈರ್?
10. ಪಾರ್ವತ ಕೇನ್ಯೆರೆ ಕುಸಿ ದಾಯೆ?

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್- ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ಉದಿಯಬೆಂದೆರ್?
2. ಬೆರಣಿ ಮಾಣಿ ಪೂ ಕೊಯ್ತೆರೆ ಓಡೆಮುಟ್ಟ ಪೋಯೆ?
3. ಸಿರಿಲೋಕೊಡ್ತಿನ ಸಿರಿಕ್ಕಲ್ ಏರೇರ್?
4. ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಮಯಿಸಗನೊಟ್ಟಿಗೆ ಎಂಚ ಸೇರೊಂಡೆರ್?
5. ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್ಡ್ ನಡತಿ ಸಂಗತಿ ದಾದ?
6. ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಬಾಮಕುಮಾರನ ತರೆನ್ ಕಡ್ತನೆ ದಾಯೆ?
7. ಬಾಮಕುಮಾರನ ಅಟ್ಟಿಗ್ ಆನೆದ ತರೆನ್ ದಾಯೆ ದೀವೊಂಡಾಂಡ್?
8. ಈಸ್ವರ ದೇವರ್ ಗಣಪತಿಗ್ ಕೊರ್ಮ ವರ ಎಂಚಿನಾ?

III ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಸಬ್ಬಲೆನ್ ಬರ್ತಿ ಮಲ್ತ್ ಬರಲೆ.

1. ಚೆಂಡೆತ್ತಿಮಾರ್ಡ್ _____ ಉಂಡು _____ ಇಜ್ಜಿ.
2. ಆಯೆನ ಬಂಜಿದ _____ ಎಂಚಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್.
3. ಅರಸುನ ಪಟ್ಟದಾನೆ _____ ತರೆಪಾಡ್ ಜೆತ್ತದಿತ್ತಂಡ್
4. ಅಟ್ಟೆಗ್ ದೀದ್ ಮಗನ್ _____ ಮಲ್ತೆರ್
5. ವಾ ರಾಜ್ಯೊಡುಲಾ ಅಂಚಿ _____ ತಿಕ್ಕಜಿ.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಪದಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರಲೆ

ಮುಟ್ಟೆಯಿಜ್ಜಿ, ವರ್ಸೊಗೊಂಜಿ, ಒಂಜೊಂಜಿ, ಸಾರತಿಯಾವೊಂದು, ಪಟ್ಟದಾನೆ

II ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಬಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥ್ ಬರಲೆ

ಕೇರಿ, ಸಾರತಿ, ಒಕ್ಕ, ಅಟ್ಟಿ ವಾರ

III ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಬಲೆಗ್ ಎದುರುಪದ ಬರಲೆ

ದಿಂಜ, ತಿರ್ತ್, ತೆಕ್ಕದ್, ದೆತ್ತೊಂದು, ತೆರಿಂಡ್

IV ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಬಲೆಡ್ ಒಂಜೆಕೊಂಜಿ ಕೂಡ್ ಬರ್ತಿನೆನ್ ಜೋಡ್ಡದ್ ಬರಲೆ.

ಮಯಿಸಗ	ರಕ್ಕಸೆರ್
ಪಾರ್ವತಿ	ಬಾಮಕುಮಾರನ ಅಮ್ಮೆರ್
ಈಸ್ವರ ದೇವೆರ್	ಸಿರಿಕುಲೆಡ್ ಒರ್ತಿ
ಬಾಮಕುಮಾರೆ	ಗಣಪಗ
ಅಸುರೆರ್	ಈಸ್ವರನ ಬುಡೆದಿ
	ಮಹಾಗಣಪತಿ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಪಾಡ್ಲನ ಪನ್ನಿನಕುಲಿತ್ತಿನಾಡೆ ಪೋದು ಅಕುಲೆಡ ಪನ್ನದ್ ಬರೆವೊಂದು ದಾಕ್ಲೆ ಮಲ್ಪಿ.
2. ಬಡೆಕಾಯಿ ತರೆಪಾಡ್ ಜೆಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಪನ್ನಿ ನಂಬಿಕೆಗ್ ಈ ಕತೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊನೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೇತೆ ಕತೆಕುಲೆನ್ ಸಂಪಲಿಪುಲೆ.
3. ಸಿರಿಕುಲು ಪಂಡ ಯಕ್ಷಿಣಿಯೆರ್, ಅಂಚಾದ್ ಬಾಮಕುಮಾರೆ ಒರಿ ಯಕ್ಷಿ- ಈ ಬಗೆಟ್ ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪಿ
4. ಪುರಾಣೊದ ಗಣಪತಿನ ಕತೆಕಲ ತುಳು ಜನಪದೊಡ್ತಿ ಗಣಪತಿನ ಕತೆಕಲ ದಾದ ಎತ್ಯಾಸ ತೆರಿಲೆ.
5. ತುಳುವೆರ್ ಒವ್ವೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಕಾರ್ಯೊ ಸುರುಮಲ್ಪುನೆಕ್ ದುಂಬು ಸುತ್ತೆ ದೀಪೆರ್. ಅವು ಎಂಚಿನಾಂದ್ ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊದ ಕ್ರಾಂತಿ

ಉಳಿತೀರ್:

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿನ್ ದುಂಬುದೀದ್ ನಡಪಯಿನ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಪೊರಂಬಾಟೊಡು ಭಾರತೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಗಾಂಧಿ ಚಳವಳಿಗ್ ದುಂಬೇ ಬಡಕಾಯಿ ಭಾರತೊಡು ಕ್ರಿ.ಶ. 1857ಡ್ ಸುರುತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ, ಕರ್ನಾಟಕೊಡು ನಡತಿನ ಕಿತ್ತೂರು, ನರಗುಂದ ಬಂಡಾಯ ಮಾತ ಚರಿತ್ರೆಡ್ ನೆಗತ್ ತೋಜುನ ಸಂಗತಿಲು. ಆಂಡ ಅಯಿಡ್ಲಾಲಾ ಏತೋ ದುಂಬು 1837ಡೇ ತುಳುನಾಡ್ಲ ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊದ ಬೆನ್ನಿಬೆನ್ನುನ ದೇಶಾಬಿಮಾನಿಲು ಕೊಡಗ್ ದಕುಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಪಡೆವೊಂದು ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡರೆನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ನಡಪಯಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಮದತ್ ಪೋಪುನವತ್. ಶನಿವಾರ ಸಂತೆದ ಪುಟ್ಟ ಬಸಪ್ಪ ಪನ್ನಿ ಒರಿ ದೇಶಬಕ್ತ ಜವ್ವನನ್ ಕೊಡಗರಸು ತರವಾಡ್ ಕೊಡಿ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪೆಂದ್ ಎದ್ ದೀವೊಂದು ಸುಳ್ಳೊಡ್ಲ ಕುಡಲ ಮುಟ್ಟ ಕ್ರಾಂತಿಲಕ್ಕವೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ನ್ ವಶ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. 13 ದಿನೊ ಮುಟ್ಟ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿನ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡತ್ಂಡ್. ಆತ್ ಪೂರ್ತುಗು ದೇಶೊದ ನಾನಾ ಕೋಡಿಡ್ಲ ಬತ್ತಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ ಪಡೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿನ ದಂಡನ್ ಸೋಲ್ಪದ್ ಗಿಡತ್ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ಪಿರ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ ವಶ ಆಂಡ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಾದ್ ಜೂವ ಕೊರ್ನ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಪುದರ್ ಪುಟ್ಟಬಸಪ್ಪ, ದಂಡ ನಾಯಕೆ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡರ್ ಬೊಕ್ಕ ಆರೆನ ತೈನಾತಿನಕುಲು ಅಮರತ್ವ ಪಡೆಯೆರ್.

ನೋಟೊ - 1

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊದ ಪೂಮಲೆತ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಮೆಯಿಟ್ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮ ಗೌಡರೆನ ಇಲ್ಲ. ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊದ ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ದಿಂಜ ಜನ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಲು ಅಲ್ಪ ಸೇರ್ದೆರ್. ಕೆಲವು ಜನ ಬರೋಂದುಲ್ಲೆರ್. ಮಾತರೆನ್ನಾ ರಾಮ ಗೌಡರ್ ಮೋಕೆಡ್ ಎದುರ್ಕೊಂದು ಚಾವಡಿಡ್

ಕುಲ್ಲವೊಂದುಲ್ಲೆರ್, ಆತ್ ಪೂರ್ತ್‌ಗು ಚೆಟ್ಟಿ ಕುಡಿಯೆ ಪಿದಾಯಿಡ್ ಉಲಯಿ ಪಾರ್‌ಬತ್ತದ್ “ರಾಮಗೌಡೇರೇ, ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಬರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಜಾಲ್‌ದ ಬರಿಕ್ ಎತ್ತೆರ್” ಪಂಡೆ. ಕೈಟಿ ನೀರ್‌ದ ಬಾಜನೊನುಲ್ಲಾ, ಬೆಲ್ಲದ ಮರಾಯಿಲ್ಲಾ ಅಲ್ವನೆ ತಿರ್ತ್ ದೀದ್ ರಾಮಗೌಡೇರ್ ಚಾವಡಿಡ್ ಮೊಟ್ಟು ಜತ್ತದ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಆತ್ ಪೂರ್ತ್‌ಗು ಕುದುರೆ ಬತ್ತದ್ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತುಂಡ್. ಕುದುರೆಡ್ ಜತ್ತಿನ ರಾಜಕುಮಾರನ ದುತ್ತೈತದ ಜವ್ವನನ್ ರಾಮಗೌಡೇರ್ ಮಾನಾದಿಗ್ಡ್ ಎದುಕೊಂದು ಕಯಿ ಪತ್ತದ್ ಉಲಯಿ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಅಲ್ವ ಕುಲ್ದಿನ ಮಾತೆರ್‌ಲಾ ಲಕ್ಕುದುಂತುದು ಬತ್ತಿ ಜವ್ವನಗ್ ಕಯಿಮುಗೈರ್. ಚಾವಡಿಡ್ ಕಲೆಂಬಿದ ಮಿತ್ತ ಬತ್ತಿ ಜವ್ವನನ್ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಬಲತ್ತ ಮೆಯಿಟ್ ರಾಮ ಗೌಡೇರ್ ಕುಲ್ಯೆರ್. ಎಡತ್ತ ಮೆಯಿಟ್ ನಂಜಯ್ಯನ್ ಕುಲ್ಯೆರ್ ಪಂಡೆರ್. ಸಬೆಟ್ ಸೇರ್‌ದಿನ ಜನಮಾತ ಕುಲ್ಲದಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ರಾಮಗೌಡೇರ್ ಲಕ್ಕುದುಂತುದು ಪಾತೆಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ಲೆರ್.

ರಾಮ ಗೌಡೇರ್: ಮೂಲು ಸೇರ್‌ದಿನ ಮಾತ ಎನ್ನ ಬಂದುಲೇ, ನಿಕುಲೆಗ್ ಎನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ, ನಿಕುಲೆನ್ ಮಾತ ಯಾನ್ ಮೋಕೆಡ್ ಎದುಕೊನುವೆ. ಎನ್ನ ಮಗಕ್ ಮದಿಮೆ, ನಿಕುಲು ಮಾತ ಬರೊಡುಂದು ನಿಕುಲೆನ್ ಇನಿ ಈಡೆಗ್ ಲೆಪ್ಪದೆ. ನಿಕುಲ್ ಮಾತ ಬತ್ತದರ್. ಎಂಕ್ ಸಂತೋಸಾಂಡ್, ಆಂಡ ಇನಿ ಮೂಲು ಮದಿಮೆ ಇಜ್ಜಿ. ಒಂಜಿ ಗುಟ್ಟುದ ವಿಸಯೊ ಪಾತೆಯರೆಗಾದ್ ಮದಿಮೆದ ನೆವನೊಡು ನಿಕುಲೆನ್ ಇನಿ ಬರ್ಪವೊಡಾಂಡ್.

ಗುಡ್ಡಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯ: ಮದಿಮೆ ಇಜ್ಜಿಂದಾಂಡಲಾ ಮಲ್ಲೆತ್ತ. ಉನಸ್ ಉಂಡತ್ತ? (ಮಾತೆರ್‌ಲಾ ತೆಲಿಪುವೆರ್) ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಯಾನ್ ದೂರೊದ ಬಾಗಮಂಡಲೊಡ್ ಬತ್ತದೆ. ಬಾರಿ ಬಚ್ಚಿದಾಂಡ್. ಪಿರ ಪೋವೊಡೊಂದಾಂಡ ಬಂಜಿಗ್ ದಾಲ ಪಾಡಂದೆ ಪೋಯರೆ ಸಾಧ್ಯನೇ ಇಜ್ಜಿ.

ರಾಮ ಗೌಡೇ: ಅಯಿಕ್ ಪೋಡಿಯಡೆ. ಮದಿಮೆ ಇಜ್ಜಾಂಡಲಾ ಉನಸ್ ಉಂಡು, ಅಯಿಕ್ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ಪದೆ.

ಕೂಜುಗೋಡು ಪಟೇಲ ಅಪ್ಪಯ್ಯ: ಉನಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಪುಗ. ಇತ್ತೆ ಗುಟ್ಟುದ ಸಂಗತಿ ದಾದಂದ್ ಪಾತೆರ್‌ಗ.

ರಾಮ ಗೌಡೇ: ಮೂಲು ಪಾತೆರೊಡಾಯಿನ ಸಂಗತಿನ್ ನಂಜಯ್ಯ ನಿಕುಲೆಗ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಇತ್ತೆಯಾನ್ ಮೂಲು ಸೇರ್‌ದಿನ ಮಾತ ಮಾನಾದಿಗ್ಡೆ ಮಾನ್ಯರೆನ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಎನ್ನ ಕೈತಲ್ ಕುಲ್ದಿನಾರ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ, ಕೊಡಗ್‌ದ ಹಾಲೇರಿ ವಂಸೊದ ಕಡೆತ ಕೊಡಿ. ಅರಸು ಮನೆತನೊದಾರ್. ಇತ್ತೆ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆನ್ ಕಳೆವೊಂದೆರ್. ಕೊಡಗ್‌ದ ಅಕೇರಿದ ಅರಸು ಚಿಕ್ಕವೀರ ರಾಜನ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಗಡಿಪಾರ್ ಮಲ್ಲೆರ್. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪ ಕೊಡಗ್‌ದ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಅರಸುಲೆನ ರಡ್ಡನೇ ಮಗ. ಆರ್ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆಡ್ ತಪ್ಪವೊಂದು ಜೂವೊ ಒರಿಪವೊಂದು ಸನ್ಯಾಸಿ ವೇಸೊಡು ಈಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಪೂಮಲೆಟ್ ಕಟ್ಟೆದ್ ಕೊರ್ನ ಆಶ್ರಮೊಡ್ ಆರ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಂದ್ ಪುದರ್ ಬದಲೊಂದು ಸನ್ಯಾಸಿ ವೇಸೊಡು ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪದ ಕರಿ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಳುಡ್ಲಿಂಚಿ ಉಲ್ಲೆರ್. ಇತ್ತೆ ನಿಜ ವೇಸೊಡು ಈಡೆ ಬತ್ತದೆರ್. ಬೊಕ್ಕೊರಿ

ಆಪೆದ ಮೆಯಿಟ್ ಕುರ್ಸುಡು ಕುಲ್ದಿನಾರ್ ಹುಲಿಗುಂದ ನಂಜಯ್ಯ. ಮಲ್ಲ ಹೋರಾಟಗಾರ. ಬ್ರಿಟಿಷರನ ಎದುರಾದ್ ನಮ್ಮ ದೇಶೊದ ಜನೊಕುಲು ಓಲೋಲು ಮಾತ ಪೊರ್ಂಬಾಟ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್ಂದ್ ತೆರಿಯೊನ್ನರೆ ಮೇರ್ ಲಾಹೋರ್ ಮುಟ್ಟ ಪೋದು ಬತ್ತಿನಾರ್. ಮೇರ್ ಕೊಡಗದಾರ್, ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿನ್ ಈಡೆ ಮುಟ್ಟ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್. ನಮ್ಮ ದುಂಬುದ ಕೆಲಸೊಗು ಸಾದಿ ಪಂಡೆದ್ ಕೊರ್ಪಿನಾರ್ಲಾ ಮೇರೆ.

ಮಣಿಗಾರ ನಾರಣಪ್ಪ: ನಮಸ್ಕಾರ, ನನ ಬಾಕಿದಕುಲೆನ್ ಯಾನ್ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆ, ಯಾನ್ ಮಣಿಗಾರೆ ಆಯಿನೆಡ್ವಾರ ಎಂಕ್ ಮೂಲು ಸೇರ್ದಿನ ಮಾತರೆನ ಪುದರ್ಲಾ ಗೊತ್ತು. ಯಾನ್ ಒರ್ಯೊರ್ಯನವೇ ಪುದರ್ ಪನ್ನೆ. ಆಪಗ ನಿಕುಲು ದಯದೀಡ್ ಲಕ್ಕ ದುಂತೊಡು (ಒಂಜೊಂಜಿ ಪುದರ್ ಪನ್ನಗ ಒರ್ಯೊರಿನ ಲಕ್ಕದುಂತುದು ಸಬೆಕ್ ಕೈ ಮುಗಿಪೆರ್) ಎದುರ್ದ ಸಾಲ್ಡ್ ಕುಲ್ದಿನಕುಲು ಕೂಜುಗೋಡು ಪಟೇಲ್ ಅಪ್ಪಯ್ಯರ್, ಗುಡ್ಡಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯರ್, ಪೆರಾಜೆ ಬೀರಣ್ಣ ಬಂಟ್, ಕುಡಕಲ್ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಕುಕ್ಕಟ್ಟಿ ಚನ್ನ ಗೌಡ್, ಕರಣಿಕ ಸುಬ್ರಾಯರ್, ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಕುಕ್ಕಂದೂರ್ ಚೆನ್ನಯ್ಯ. ರಡ್ಡನೇ ಸಾಲ್ಡ್ ಕುಲ್ದಿನಕುಲು ಕುಂಬಳ ಚೇರಿ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಪರಿವಾರ ದೇವಪ್ಪರ್, ಕುಂಚಡ್ಕ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ, ಬಂಡಾರಿಕಟ್ಟಿ ಮಮ್ಮದೆ ಬ್ಯಾರಿ, ಉಳುವಾರು ರಾಮಯ್ಯರ್, ಅಡ್ಕಾರ್ ಸುಬ್ರಾಯರ್. ಮೂಜನೇ ಸಾಲ್ಡ್ ಕುಲ್ದಿನಕುಲು ಸುಳ್ಳಕೋಡಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪರ್, ಚೊಕ್ಕಾಡಿ ಮಾಲಿಂಗೇರ್, ಕಳ್ಳಿಗೆ ಅಣ್ಣಿಯಣ್ಣ, ಅಮೆಯಿ ಪುಟ್ಟಯ್ಯ.

ಕೂಜುಗೋಡು ಅಪ್ಪಯ್ಯ: ನನ ಯಾನ್ ಪನ್ನೆ. ಪಿರವುಡು ಉಂತಿನಕುಲು ಚೆಟ್ಟಿ ಕುಡಿಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ತು ಕುಡಿಯೆ. ಮುಕುಲು ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯರೆಲೆಕ ಇತ್ತಿನಕುಲು. ಮುಕುಲೆನ ವಿಸಯೊಡು ಯಾನೊಂಜಿ ಪಾತೆರ ಪನೊಡಾಪುಂಡು. ಬೆಂಗುನಾಡ್ ಮುಕುಲು ಬಿರುಪಗರಿಡ್ ಬಿಸೆರ್, ರಾಪುನ ಪಕ್ಕಿಗಲಾ ನೋಟೊ ದೀಡ್ ಪಗರಿ ಬುಡ್ಡು ಕೆರ್ಪಿನಕುಲು. ಗೋಡೆದ ಬರಿಟ್ ಕುಲ್ದಿನಕುಲು ಮಂಡೀರಲ ಉತ್ತಯ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಂತಳ್ಳಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ. ಮುಕುಲುಲಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿನೊಟ್ಟಿಗೆ ಬತ್ತಿನಕುಲು. ಮೂಲು ಸೇರ್ದಿನ ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಲು ಈ ಮಣ್ಣಾದ ಯಜಮಾನಿಕೆನ್ ಪರ್ದೇಸಿಲೆಡ್ ಒರಿಪಯರೆಗಾದ್ ಜೂವೊ ಕೊರ್ಯರೆಲಾ ತಯಾರಾದ್ ಬತ್ತಿನಕುಲು. ಮಾತೆರೊಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ನಮ ಇನಿ ನಮಡ್ ಕೈತತ್ತ್ ಪೋಯಿನ ನಮ್ಮ ಜಮ್ಮೊನು ಕೈವಶ ಮಲ್ತೊನೊಡು. ಆ ಬಗೆಟ್ ಇನಿ ಚಿಂತನೆ ನಡಪೊಡು. ನೆಕ್ ಬೋಡಾದ್ ನಮೊ ವಾ ಸಾದಿ ಪತ್ತೊಡು ಪನ್ನಿ ವಿಸಯೊನು ನಂಜಯ್ಯ ಪನ್ನೆರೆಗುಲ್ಲೆರ್.

ನಂಜಯ್ಯ: ನಮ್ಮ ದೇಶೊಗು ಬೇರೊಗುಂದು ಪಿದಯಿ ದೇಸೊದಕುಲು ಬತ್ತೆರ್. ಬೇರೊಗುಂದು ಬತ್ತಿನಕುಲು ರಾಜ್ಯೊದ ಆಡಳ್ತಿಗ್ ಕೈ ಪಾಡಿಯೆರ್. ದುಂಬುಡು ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೆನ ಎದುರು ಪೋರ್ಂಬಾಟ ಮಲ್ತ್ ಉಳ್ಳಾಲೊನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂದಿನ ಕತೆ ನಂಕ್ ಪೂರ ತೆರಿನವು. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕಲೆಕನೆ ಭಾರೊತದ ಮಾತ ದೇಶೀಯ ರಾಜೆರ್ನಕುಲು ಒಂಜಾದ್ ಪರ್ದೇಸಿಲೆನ್ ಎದ್ರಸದುವೆರ್ಂಡ ಅಕುಲೆನ್ ಸುಲಬೊಡು ಬೆರಿಪತ್ತ್ದೊಲ್ಯಾಂಡ್. ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶೊದ ಒಂಜೊಂಜೆ ಬಾಗೊನು ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ನಿಂಗೊಂದು ಬರೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ದೇಶೊ ವಶಮಲ್ತೊನ್ನರೆ ಅಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕುತಂತ್ರ ಗೊಬ್ಬೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ದೇಶೀಯ ರಾಜೆರ್ನಕ್ಲೆನ್ ಒರೈನೊರೈಗ್ ತಾಂಟದ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್.

ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರ್ಪಿ ಕಪಟ ವೇಸೊಡು ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯೊಲೆನ್ ನಿಂಗೈರ್. 'ನಸೆ ತಿಕ್ಕಿ ನಾಯಿ ನೆಸಲೆ ನಾಡುಂಡು' ಪನ್ನಿ ಗಾದೆದಲೆಕ್ಕ ಒಂಜೊಂಜೆ ರಾಜ್ಯೊನು ಗೆಂದ್ ಇಡೀ ದೇಶೊನೇ ಅಕುಲೆನ ಕೈವಶ ಮಲ್ಪೊಂಡೆರ್.

ರಾಮಗೌಡ: ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್, ಕೊಡಗ್, ಮೈಸೂರು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ್ ಮಾತ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಕೈವಶ ಆತ್ಂಡ್. ಮಾತ ರಾಜ್ಯೊನು ನಂಕ್ ಗೆಂದ್ರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ನಮ್ಮ ಕೊಡಗ್, ತುಳುನಾಡ್‌ನಾಂಡಲಾ ಒರಿತ್ತೊನುನ ಆಲೋಚನೆ ನಮ ಇತ್ತೆ ಮಲ್ಪೊಡು.

ಕರಣಿಕ ಸುಬ್ರಾಯರ್: ಕೊಡಗರಸುಲೆನ ಕತೆಯಾನ್ ಪನ್ನಿ. ಕೊಡಗ್‌ನ್ ಹಿರಿಯ ಲಿಂಗ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸುಲು ಬಾರಿ ಪೂರ್ವುಡು ಆಳೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ 1780ಡ್ ತೀರ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಡಗ್ ಹೈದರಾಲಿನ ವಶ ಆಂಡ್. ಆಯಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಕೈ ಸೇರಂಡ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ್ ಸೋಲ್ವಾಯರೆಗಾದ್ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆಗ್ ಕೊಡಗರಸುಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಬೋಡಿತ್ತಂಡ್. ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸುಲೆನ ಮುಂಗೈಗ್ ಬೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಯೆರ್. ಟಿಪ್ಪುನು ಸೋಲ್ಪಯೆರ್.

ರಾಮಗೌಡ: 1799ಡ್ ಟಿಪ್ಪುನು ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಕೆರ್ಯೆರ್. ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸುಲು 1809ಡ್ ತೀರ್ ಪೋಯೆರ್, ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸುಲೆ ಮಗ್ ದೇವಮ್ಮಾಜಿನ್ ಪಟ್ಟೊದ ಮಣೆಡ್ ಜಪ್ಪುಡ್ ಲಿಂಗ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸುಲು ಪಟ್ಟೊಗು ಬತ್ತೆರ್. 1820ಡ್ ಆರ್ ತೀರ್ ಪೋಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಡಗ್‌ದ ಕಡತ ಅರಸು ಚಿಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ಪಟ್ಟೊಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಒಂತೆ ಆತ್ರಾಣೊ ಮಲ್ತಿನೆಡ್ ಜನಕುಲೆಗ್ ಬೊಡ್ವಾಯೆರ್. ಈ ಪೂರ್ತು ತೂದು ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಆರೆನ್ ಪಟ್ಟೊದ ಮಣೆಡ್ ತಿರ್ತ್ ಜಪ್ಪಾಯೆರ್. ಮಾಶಾಸನ ಕೊರ್ದು ದೂರ ಕುಲ್ಲಯೆರ್. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್‌ಲೀ ಹಾರ್ಡಿನ್ ಕೊಡಗ್‌ದ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಕರ್ನಲ್ ಫೇಸರ್ ಕೊಡಗ್‌ದ ಕಮಿಷನರ್ ಆಯೆ. ಇತ್ತೆ ಕೊಡಗ್, ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾತ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಕೈತುಲಯಾಂಡ್. ಕೊಡಗ್ ರಾಜ್ಯೊಗು ಸೇರ್ದಿತ್ತಿನ ಪುತ್ತೂರು ಅಮರ ಸುಳ್ಳೆ ಊರುಲೆನ್ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಸೇರ್ಪೆದರ್.

ಪರಿವಾರ ದೇವಪ್ಪ: ಅಂದಂದ್! ಕೊಡಗ್‌ನ್ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸುಲು ಆಳೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಪುತ್ತೂರು ಸುಳ್ಳೆ ಕೊಡಗ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದಿತ್ತಂಡೆಗೆ. ಪುತ್ತೂರುದ ಕಲ್ಲೆಗ ಮುಟ್ಟಿದ ರಾಜ್ಯ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆಗಿತ್ತಂಡ್. ಕೊಡಗರಸುಲೆಡ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಪುತ್ತೂರುನು ಬುಡ್ಡು ಕೊರ್ಯರ್‌ಂಡ ಈರೆಗ್ ಅಂಚಿನ ಬೇತೆ ಊರುನು ಬದಲಿ ಕೊರ್ಪಂದ್ ಕೇಂಡೆರೆಗೆ. ಅಪಗ ಕೊಡಗರಸುಲು ಪುತ್ತೂರು ಕೊರ್ಂಡಲಾ ಪುತ್ತೂರು ಬುಡಯೆ ಪಂಡೆರೆಗೆ. ಅಂಚಿನ ಸಂಪೂರ್ಣದ ಊರು ಸುಳ್ಳೆ, ಪುತ್ತೂರು. ಇತ್ತೆ ದರ್ಮೊಗು ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಮುಲ್ಪದ ಬುಳೆತಂದೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕೊಡಗ್‌ಡ್ ಪುತ್ತೂರು - ಸುಳ್ಳೆನು ದೂರ ಮಲ್ತೆರ್.

ಅಮೆಯಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ: ನಿಕುಲು ಮಾತ ಪನ್ನನೆ ಅಂದ್ ಆಂಡ ಇನಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಎದ್ದುಂತುಡು ಹೋರಾಟ ಮಲ್ಪರೆ ನಮಡ ಎಂಚಿನ ಹತ್ಯಾರ ಉಂಡು, ಜನ ಓಲುಂಡು. ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಎದ್ ಲಡಾಯಿ ಪಂಡ ಅವು ಸುಲಬೊದ ಕೆಲಸೊನಾ? ನಿಕುಲೆಗ್ ದಾನೋ ಮಲ್.

ರಾಮ ಗೌಡ: ಮಲ್ಲಯ್ಯರೇ ಈರ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಕಾರ್ಯಾನು ಆತ್ ಸಸಾರ ಮಲ್ವೊಡ್ಲಿ. ನಮೊ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ ಎದ್ರ್ ಲಡಾಯಿಗ್ ಪೋಪುಜ. ಜನೊಕುಲೆನ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಅಕುಲೆನ ಎದ್ರುಂತುದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೋಡುಂದು ಕೇನುವ. ನಮ್ಮ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟ. ಜನ ಮಾತ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ಪೆರ್ಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ನಂಕ್ ವಾ ಲೆಕ್ಕ?

ಅಪ್ಪಯ್ಯ: ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟೋಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ದಾನೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಪನ್ನಿನೆನ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಮನವರಿಕೆ ಮಲ್ವೊಡು. ಊರ್ದ್ ಜನೊಕುಲು ತರೆ ಕೊರ್ಚೆರ್ಂಡ ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ ಬಜೀ ಪುಸ್ತ ಅವು.

ಪುಟ್ಟಣ್ಣ: ಅವ್ವಂದ್, ಅಂಚಾಂಡ ಜನಕುಲೆಗ್ ತೊಂದರೆ ಕೊರ್ಪಿನ ರಡ್ಡ್ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ಅಕುಲೆ ದುಂಬು ದೀಡುನ ಎಡ್ಲೆ. ಒಂಜಿ ಸುಂಕೊದ ವಿಸಯ. ಇತ್ತೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಉಪ್ಪುಗ್ಲಾ, ಪುಗರೆಗ್ಲಾ ಸುಂಕ ಪಾಡ್ಲೆರ್. ಕಡಲ ಬರಿತಕುಲು ಉಪ್ಪು ಮಲ್ಪ್ಯರೆ, ಉಪ್ಪು ಮಾರ್ಯರೆ ಸುಂಕಕೊರೊಡು. ಇಂಚಿ ಸುಳ್ಳು ಪುತ್ತೂರುದಕುಲು ಪುಗರೆ ಬುಳಪಯರೆ, ಮಾರ್ಯರೆ, ಸುಂಕ ಕೊರೊಡು. ನಮ್ಮನೇ ಆಡಳ್ಳಿ ಬತ್ತಂಡ ಸುಂಕೊ ರದ್ದಾಪುಂಡು.

ಬೀರಣ್ಣ: ಕುಡ ಒಂಜಿ ವಿಸಯೊ ಪಂಡ ಅರಿಬಾರ್ ಗೇಣಿಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನವು. ಈತ್ನೇಟ ನಮ ಕಂಡದ ಗೇಣಿನ್ ಅರಿಬಾರ್ ರೂಪೊಡು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೊ. ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಅಯಿನ್ ದುಡ್ಡದ ರೂಪೊಡೆ ಕೊರೊಡುಂದು ಕಾಯಿದೆ ಮಲ್ತೆದರ್! ಗೇಣಿನ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ತೆದರ್!

ನಂಜಯ್ಯ: ಉಂದುಲಾ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಲೆ ಕಾರಣ. ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನಿದಕುಲು ದುಂಬೇ ಗೇಣಿ ಕೊರ್ಯರೆ ಬಂಜಡುಲ್ಲೆರ್. ಇತ್ತೆ ಪಣವು ರೂಪೊಡು ಕೊರ್ಪುನವು ನನಲಾತ್ ಬಂಜದ ಕೆಲಸೊ. ಜನೊಕುಲು ಕಂಡಿತ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್ವೆರ್.

ಸುಬ್ಬಯ್ಯ: ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ದಂಗೆದ ಸುರ್ಪೊ ಎಂಚೆ?

ರಾಮ ಗೌಡ: ದಂಗೆಂದ್ ಪನೊಡ್ಲಿ. ಕ್ರಾಂತಿಂದ್ ಪನ್ನೆ. ರಶ್ಯಾಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಡ್ ಮಾತ ನಡತಿನ ಕ್ರಾಂತಿ. ದಂಗೆ ಪಂಡ ಅಡಿಯಾಳಾದ್ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಯಜಮಾನನ ವಿರುದ್ಧ ಲಕ್ಕನ ಬಂಡಾಯ, ನಮ ಎರೆನ ಮೂಲೊದಾಕುಲುಲಾ ಅತ್ತ್, ನಮಡ ದೊಂಬಿ, ಗಲಾಟೆ ದಾಲ ಇಜ್ಜಿ. ಜನ ಸೇರವೊಂದು ನಮ್ಮ ಬಯಕೆಲೆನ್ ದುಂಬು ದೀವೊಂದು ನಮೊ ಸ್ವತಂತ್ರರ್ಂದ್ ಪಂಡೊಂದು ಮುಲ್ಪಡ್ಲೆ ಕುಡಲ ಮುಟ್ಟಿ ದುಂಬು ದುಂಬು ಪೋಪುನೆ.

ಚನ್ನ ಗೌಡ: ಅಪಗ ನಮ್ಮ ಕೈಟ್ ಕತ್ತಿ, ಬೆಡಿ, ದೊಣ್ಣೆ ದಾಲ ಹತ್ಯಾರ್ ಬೊಡ್ಡಾ?

ರಾಮ ಗೌಡ: ಬೋಡು. ಅವು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾದ್, ನಮ್ಮಕುಲೆನ್ ನಮ ಕೆರ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬ್ರಿಟಿಷರ್‌ಕುಲು ಎದ್ರುಂತ್ಯೆರ್ಂದಾಂಡ ಕೆರ್ಯರೆ ಪೋಡಿಪ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ದಂಡ್‌ಗ್ ಬರ್ಪಿನಕುಲು ನನಲಾತ್ ಜನೊನು ಸೇರ್ಪಾವೊನೊಡು. ನಮಡ ಇತ್ತಿನ ಬೆಡಿ, ಬಾಳಕತ್ತಿ, ದೊಣ್ಣೆ, ಬಿರು-ಪಗರಿ ಮಾತ ಪತೊನೊಡು, ಒರಿಯೊರ್ಯನ ಕೈಟ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಹತ್ಯಾರ್ ಬೋಡು. ಕುದುರೆ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಕುದುರೆಡ್ ಬರೊಡು. ಎನಡ ಕುದುರೆ ಉಂಡು, ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಕುದುರೆ ಉಂಡು, ನಂಜಯ್ಯಡಲಾ ಕುದುರೆ ಉಂಡು.

ಬೀರಣ್ಣ: ಇತ್ತೆ ನಮ ದಂಡನ್ ಒಲ್ಪಡ್ಲೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುಗ?

ನಂಜಯ್ಯ: ದಂಡ್ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡ್ರೆ ಇಲ್ಲಾಲ್ಡ್ ಪಿದಾಡೊಡು. ನಮ ಅಮರ ಸುಳ್ಳಗಾದ್ ಅಮ್ಮಿನಡ್ಕಗಾದ್ ಬುಳೆರಿಗ್ ಪೋವೊಡು. ಅಲ್ಪಡ್ ಮನದನಿ ಪಿದಾಡ್ ಪುತ್ರುರುಗು, ಪುತ್ರುರುಡ್ ಪಾಣೇರ್ ಗಾದ್ ಅಡ್ಯಾರ್. ಅಲ್ಪಡ್ ಎಲ್ಲಂಜಿ ಕುಡಲಗ್ ಎತ್ತೊಡು.

ಅಪ್ಪಯ್ಯ: ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊಡ್ ಕುಡಲ ಮುಟ್ಟದ ಜಾಗೆ ನಮ್ಮ ವಶ ಆಂಡ ಕೊಡಗ್ ಎಂಚ ನಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರುಂಡು? ಕೊಡಗ್ ನಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರೊಡೊಂದಾಂಡ ನಮ ಮಡಿಕೇರಿಗ್ ಮುತ್ತಿಗೆ ಪಾಡೋಡ್ವಾ?

ರಾಮ ಗೌಡ: ಒರೋನೇ ಕೊಡಗನ್ ಮುತ್ತಿಗೆ ಪಾಡುನ ಆತ್ ಸುಲಬೊದ ಕೆಲಸ ಅತ್ತ್ ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮಡಿಕೇರಿಡ್ ಕೆಂಪು ದುಡಿತಕುಲೆನ ಪಡೆ ದಿಂಜ ಉಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತೆ ಉಪ್ಪುನಕುಲು ಮಾತ ತುಳುನಾಡ್ಕುಲು. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಲೀ ಹಾರ್ಡಿನ ಸೇನಾ ಬಲೊನು ಪೊಲಿಪುನ ಬಂಜದ ಕೆಲಸ. ನಮ ಇಂಚಿ ಪಡ್ಡೆಯಿದ ಪುಡೆಕ್ ಪೋಯಿ. ಕುಡಲ ಮಟ್ಟ ಪೋದು ಕುಡಲನ್ ನಮ್ಮ ಕೈಕ್ ದೆತ್ತನ್ನ. ಆತಾನಗ ನಮ್ಮ ದಂಡ್ ಬಲ ಎಚ್ಚಾಪುಂಡ್. ನಂಕ್ ದಿಂಜ ಜನ ತುಳುವೆರೆನ ಬೆಂಬಲ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಸಾಮಂತರಸುಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಕುಡಲಗ್ ಎತ್ತನಗ ನಮ ಗಟ್ಟಿ ಆಪ. ಇಂಚಿ ಗಟ್ಟಿದ ಪುಡೆತ್ತ ಕುಕ್ಕಿ, ಕಡಮ, ನೆಲ್ಯಾಡಿ, ಚಾರ್ಮಾಡಿ, ಕುಡುಮದ ಜನಕುಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುನಾಡನ್ ಸುರುಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಲ್ಪುನನೆ ಎಡ್ಡೆ. ಅಯಿಡ್ ಬುಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲ ದಂಡ್ ಕಟ್ಟೊಂದ್ ಬತ್ತದ್ ಮಡಿಕೇರಿನ್ ವಶ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ.

ಮಮ್ಮದ: ಸರಿ, ಅಪಗ ಪುತ್ರುರು ಕುಡಲಡ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಮುಸ್ಲಿಮೆರೆನ ಸಂಕೆಲಾ ಎಚ್ಚ ಉಂಡು. ಇಟ್ಟೇಲ್, ನಂದಾವರ, ಕುಂಬ್ಲೆದರಸುಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊಲಾ ತಿಕ್ಕು.

ರಾಮ ಗೌಡ: ಅಂಚಾಂಡ ನಮ ಎಲ್ಲಂಜಿ ಯುಗಾದಿದಾನಿಮುಲ್ಪಡ್ ಪಿದಾಡ್. ಮೂಲು ಸೇರ್ದಿನ ಒರೊರಿ ಪತ್ ಪತ್ ಜವ್ವನೆರೆನ್ ಕೂಡ್ವೊಡು. ಅತೇ ಅತ್ ಬೆಡಿ, ತಲವಾರ್, ದೊಣ್ಣೆ ಇಂಚಿನ ಹತ್ಯಾರಲಾ ನಮ್ಮ ಕೈಟ್ ಬೋಡು.

ಕರ್ತು ಕುಡಿಯೆ: ಅಪಗ ಬಿರು-ಪಗರಿ ಬೋಡ್ವಾ?

ನಂಜಯ್ಯ: ಕತ್ತಿ-ಬೆಡಿ ಧಾಂತಿನಕುಲೆ ಕೈಟ್ ಬಿರುಪಗರಿ, ಬಿರುಕಲ್ ಬೋಡು. ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿನ ರಕ್ಷಣೆಗ್ ಚೆಟ್ಟಿ ಕುಡಿಯೆಲಾ ಕರ್ತು ಕುಡಿಯೆಲಾ ಉಂತೊಡು.

ರಾಮ ಗೌಡ: ನಮ್ಮ ದಂಡ್ ಪಿದಾಡ್ಕು ಮಾರ್ಗೊದ ಬರಿಕ್ ಬತ್ತದ್ ಜನೊಕುಲು ನಮನ್ ಎದುರ್ಕೊನೊಡು. ಸಾದಿ ಸಾದಿಡ್ ಇತ್ತಿ ಜವ್ವನೆರೆನ್ನಾ ನಮ್ಮ ದಂಡ್ ಸೇರ್ಪೊನೊಡು. ನಮ್ಮ ಊರ್ದ ಜನಕುಲೆಗ್ ದಾಲ ಹಾನಿ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆ ತಿಕ್ಕನಲ್ಲ ಅಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಕರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಕುಲೆ ಪರವಾದ್ ಬತ್ತಿನಕುಲೆನ್ ಸಮದಾನ ಪಂಡ್ ನಮ್ಮ ಕಡೆಕ್ ಸೇರವೊನೊಡು.

ಅಪ್ಪಯ್ಯ: ಆಂಡ್, ಅಪಗ ಬರ್ಪಿ ಬಿಸುತಾನಿ ಪುಲ್ಕಿಕಾಂಡೆ ನಮ್ಮ ಮಾತ ಮೂಲೇ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಪಿದಾಡ್. ಇನಿ ನಮ ಮುಲ್ತು ಅಗಪುಗ.

ರಾಮ ಗೌಡ: ಇಜ್ಜಿ ಮಾತೆಲ್ಲಾ ಬಂಜಿತಲೆನ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಪೋವೊಡು. ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತದೆ.

ಮಾಂತ್ಲರ್ ಒಟ್ಟಾದ್: ಜಯ ಆವಡ್, ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಅರಸುಲೆಗ್ ಜಯ ಆವಡ್. ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊದ ಕ್ರಾಂತಿಗ್ ಜಯ ಆವಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ಗೆಂದಡ್.

ನೋಟೊ - 2

(ಬುಳೇರಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರ ಬಂಗ್ಲೆದ್ದುದ್ರ ಮೈದಾನೊಡ್ ಬುಳೇರಿ ಪಂಜ ಸೀಮೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ಜನ ಸೇರ್ದೆರ್. ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ, ರಾಮಗೌಡ್, ನಂಜಯ್ಯ ಇಂಚ ಸುಳ್ಳಡ್ ಬತ್ತಿ ಮುತಾಲಿಕೆರ್ ಕುರ್ಸುಡ್ ಕುಲ್ಲೊಂದೆರ್. ಬಾಕಿ ಜನಕುಲು ಎದ್ರ್ ಕುಲ್ಲೆರ್.)

ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ: ಬುಳೇರಿ ಪಂಜ ಸೀಮೆದ ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಜನಕುಲೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಪ್ರೇಮಿಲೆ, ನಿಕುಲೆಗ್ ಮಾತರೆಗ್ಲಾ ಎನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸಾರೊ ಸಾರೊ ಮೈಲ್ ದೂರೊಡ್ ಕಡಲ ಪಿದಾಯಿದ ವಿಲಾಯಿತಿಡ್ ಬತ್ತಿ ಕೆಂಪು ಸೊಡ್ವದ ಜನಕುಲು ನಮ್ಮದೇಶದ ಅರಸು ಸಾಮಂತರೆನ್ ಸೋಲ್ವಾದ್ ಕಡೆಕ್ ತುಳುನಾಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಡಗನ್ ಕೈವಶ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ಅವು ಅಕುಲು ತನ್ನ ಸಗ್ಗಿಡ್ ಗೆಂದಿನ ಗೇಲ್ ಅತ್ತ್. ಅವು ಮೋಸೊಡ್, ಕುತಂತ್ರೊಡು ಗೆಂದಿನ ಗೆಲೈ ನನ ಆಂಡಲಾ ನಮ ಲಕ್ಕುದುಂತೊಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಾದ್ ಪೊರುಂಬಾಟ ಮಲ್ತೊಡು. ನಮದಾಲ ಷಂಡೆರತ್ತ್. ಆಣೆ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಬಂಡ ಜನೊಕುಲೆನ ರುಂಡ ರಟ್ಟಯರೆ ಏಪಲಾ ತಯಾರಾದ್ ಇತ್ತಿನಕುಲು. ಮಾಂತ್ಲರ್ ಲಕ್ಕುದುಂತುಂಡ ಅಕುಲು ನಂಕೊಂಡಿ ಲೆಕ್ಕೊನೇ ಅತ್ತ್. ಪರಂಗಿ ಜನಕುಲೆನ್ ಮುಲ್ಪಡ್ ಬೆರಿ ಪತ್ತುನೆ ನಮ ಉದ್ದೇಸ. ಅಯಿಕಾದ್ ಯಾನ್ ಪಿದಾಡ್. ನಿಕುಲು ಮಾತ ಎನ್ನೊಟ್ಲೆಗ್ ಬರ್ಪರಂದ್ ಎನ್ನದೆ.

ಸೇರ್ದಿ ಜನೊಕುಲು: ಎಂಕುಲು ನಿಕುಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲ. ಅಯಿಕ್ಂದೆ ತಯಾರಾದ್ ಬತ್ತೆದೊ. ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ್ ಮುಲ್ಪಡ್ ಗಿಡರೊಡು (ಬೊಬ್ಬೆ).

ರಾಮ ಗೌಡ: ಇನಿ 1837ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಒಂಜನೇ ದಿನೊ. ಎಂಕ್ಲು ಮುರಾನಿ ಪಿದಾಡ್. ಪೂಮಲೆಡ್ ದಂಡ್ ಪಿದಾಡುನೆಂದ್ ತೆರಿನ ಸುಳ್ಳದ ಮಣೆಗಾರೆ ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯ ಸುದ್ದಿನ್ ಕುಡಲದ ಕಲೆಕ್ಟೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾಯರೆ ಅಲೋಚನೆ ಮಲ್ತೆ. ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಕುತಂತ್ರೊದ ಗುಟ್ಟು ಅಮರ ಸುಳ್ಳದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತೆರಿಂಡ್. ಅನ್ಯಾಯಗಾರೆ, ಲಂಚಕೋರೆ, ಬಡಜನಕುಲೆನ ಪಗೆಮಾನಿ, ಪರಂಗಿ ಜನೊಕುಲು ಪಂಡಿಲೆಕ್ ನಡತ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ರಾಮಪ್ಪಯ್ಯನ್ ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊದ ಜನಕುಲೆ ಕಾಂತಮಂಗಲೊಡು ಕುತ್ತದ್ ಕೆರ್ಯೆರ್. ಆಯನ ಸಂಪತ್ತನ್ ಬಡವರೆಗ್ ಪಟ್ಟೆರ್, ಕೋಡೆ ಅಮರ ಸುಳ್ಳ ಬಾರಿ ಸುಲಬೊಡು ನಮ್ಮ ವಶ ಆಂಡ್. ಕೋಡೆ ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊಡು ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ ಯೂನಿಯನ್ ಜಾಕ್ ಕೊಡೆನ್ ಜಪ್ಪದ್ ಕೊಡಗದ ರಾಜನ ಕೊಡಿನೇರದ್ ಮಲ್ಲ ಸಬೆ ನಡಪಯೊ. ಎಂಕುಲು ಅಲ್ತ ಪಿದಾಡ್ ಬನ್ನಗ ಸುಳ್ಳದ ಸಾರಗಟ್ಟಿ ಜನೊಕುಲು ಮೋಕೆಡ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಅಲ್ತ ಅಮ್ಚಿನಡ್ಕಾದ್ ಕುಕ್ಕುದ ಕಟ್ಟಿ ಕಡತ್ದ ಪೆರ್ಲಾಡಿ ಮಾರ್ಗೊಡೆ ನೆಟ್ಟಾರ್ಗ್ ಸೇರ್ದ್ ಈಡೆಗ್ ಬತ್ತೊ.

ನಂಜಯ್ಯ: ಎಂಕುಲು ಈಡೆ ಬನ್ನಗ ಪೆರ್ಲಾಡಿದ ಕುಕ್ಕುದಕಟ್ಟೆಡೊರಿ ಕೆಂಪು ಮೋನೆದಾಯೆ ಕುಲ್ಲಿತ್ತೆ. ಆಯೆ ತನ್ನ ಉರೆಡ್ ಕತ್ತಿ ಪೀಂಕವುನೆಡ್ ದುಂಬೇ ಎಂಕ್ಲನಕುಲು ಆಯನ್ ಮುಗಿತೆರ್.

ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ: ಎಂಕುಲು ಬುಳೇರಿಗ್ ಬತ್‌ನೆನ್ ತೂದ್ ಪಾರುಪತ್ಯದ ಕರಣಿಕೆರ್‌ನಕುಲು ಕಜಾನೆ ಬುಡ್ಡು ಬಲಿತೆರ್, ಕಾಪುದಕುಲು ಓಡೆ ಪೋದು ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೆರಾ ಗೊತ್ತೇ ಇಜ್ಜಿ. ಬಂಗ್ಲೆ ನಮ್ಮ ವಶ ಆಂಡ್. ಈಡೆಗ್ ಇಡೀ ಅಮರ ಸುಳ್ಳ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕಿಲೆಕಾಂಡ್.

ರಾಮ ಗೌಡ: ನನ ನಂಕ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಅರಸುಲು. ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆಗ್ ನಮ ಸುಂಕ ಕೊರೊಡುಂದು ಇಜ್ಜಿ.

ನಂಜಯ್ಯ: ನನ ನಮ ಎರುಕಡಪುದ ಮಾರ್ಗೊಡೆ ಶೇಕಮಲೆ ಬಾಂತಲಪ್ಪುಗು ಪೋವೊಡು. ಕಾವು, ಕೌಡಿಚಾರ್‌ದ ಜನಕುಲು ಅಲ್ಪ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊನ್ನೆರ್. ಅಲ್ಪಡ್ ಪುತ್ತೂರುಗು ಪೋವೊಡು. ಪುತ್ತೂರುನು ವಶ ಮಲ್ತೊಂಡ, ಬೊಕ್ಕದ ಸಾದಿ ನಂಕ್ ಸುಲಬೊ.

ರಾಮ ಗೌಡ: ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಜೈ. ನಮ ನನ ಪಿದಾಡ್.

ಮಾಂತೆಲ್ ಒಟ್ಟಾದ್: ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಜೈ, ಮಾಲಿಂಗೇಶ್ವರಗ್ ಜೈ, ಕಾವೇರಮ್ಮಗ್ ಜೈ.

ನೋಟೊ - 3

(ಕ್ರಿ.ಶ 1837 ಎಪ್ರಿಲ್ 5ನೇ ದಿನೊ, ಕುಡಲದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಚೇರಿ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿನ ಆಸನೊಡು ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಕುಲ್ಲದೆರ್. ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ರಾಮ ಗೌಡಲ್ ನಂಜಯ್ಯಲಾ ಕುಲ್ಲದೆರ್. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಪಿರವುಡು ಚೆಟ್ಟಿಕುಡಿಯೆ, ಕರ್ತುಕುಡಿಯೆ ಉಂತುದೆರ್. ಎದ್ದದ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಕುಡಲದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಜನಕುಲು ಕುಲ್ಲದೆರ್. ಕೊಂಬು ವಾಲೊಗದ ಸದ್ದಾಪುಂಡು. ಗರ್ನಲ್ ಪುಡವುನ ಕೇನುಂಡು. ಅವು ಉಂತಿನೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ.)

ರಾಮ ಗೌಡ: (ಲಕ್ಕುದಂತುದು ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಬೆಕ್ ಕೈ ಮುಗಿದ್) ಕೊಡಗ್- ತುಳುನಾಡ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ್ ಇನಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಪಟ್ಟೊಗು ಏರ್ವೆರ್. ಅರೆಗ್ ಜೈಕಾರ ಪಾಡುಗ.

ಮಾಂತೆಲ್ ಒಟ್ಟಾದ್: ಕ್ರಾಂತಿದ ಕಿಟಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಜೈ. ಅಮರ ಸುಳ್ಳದ ಕ್ರಾಂತಿ ಬೀರಗ್ - ಜೈ. ಕೊಡಗ್ - ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರಗ್ ಜೈ. ಭಾರತಾಂಬೆಗ್ ಜೈ.

ನಂಜಯ್ಯ: (ಲಕ್ಕುದಂತುದು ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಕಯಿ ಮುಗಿದ್) ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಜಯ ಆವಡ್. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ದಂಡ್ ಕುಡಲಗ್ ಬರ್ಪುನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡ್ ಮುಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಪರೆಂಗಿ ಜನಕುಲು ಮುಲ್ಪಡ್ ಪನಾಂದೆ ಪದ್ರಾಡ್ ಪಾಡ್ಲೆರ್. ಅಯಿಡ್ಲಾದ್ ನಂಕ್ ಕುಡಲನ್ ಗೆಲ್ಲುನ ಮಲ್ಲ ಬಂಜದ ಸಂಗತಿ ಆಯಿಜಿ. ಕುಡಲಡ್ಲಿನ ಲಡಾಯಿ ಹತ್ಯಾರ್‌ಲ್ ಪೂರ ನಮ್ಮ ವಶ ಆತ್‌ಂಡ್. ಕಜಾನೆಡ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಜೈಲ್‌ಡ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರೆನ್ ಮಾಂತ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತುದೊ. ಇತ್ತೆ ಈ ಸಬೆಕ್ ದಿಂಜ ಜನ ಬತ್ತದೆರ್. ಮಾತ ಗಣ್ಯ ಜನಕುಲುಲಾ ಈಡೆಗ್ ಬತ್‌ದ್ ಓಲೆಗೊಡು ಸೇರೊಂದರ್. ಇತ್ತೆ ಈಡೆ ಮುಟ್ಟಿ ನಮ ಬತ್ತಿನ ಕತೆನ್ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡರ್ ನಿಕುಲೆಗ್ ಪನ್ನರೆ ಉಲ್ಲೆರ್.

ರಾಮ ಗೌಡ: ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್ ಪಟ್ಟೊಡು ಕುಲಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಕೊಡಗ್ ಅರಸ್ತಾನೊಗು ಸೇರ್ದಿನ ರಾಜವಂಸೊದ ಕೊಡಿ. ಈ ಅಮರ ಸುಳ್ಳ ಕ್ರಾಂತಿದ ಕಿಟಿ. ತುಳುನಾಡ್ ಕೊಡಗ್ ಒಂಜಿಕಾಲೊಡ್ ಒಟ್ಟಾದಿತ್ತಂಡ್. ಪುತ್ತೂರು ಮುಟ್ಟದ ರಾಜ್ಯೊನು ಅರಸು ಚಿಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಆಳೊಂದಿತ್ತರ್, ದಗಲ್‌ಬಾಜಿದ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬುದು ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ರಾಜ್ಯೊನು ವಶ ಮಲ್ತೊಂಡರ್. ಅರಸುಲೆನ ವಂಸೊನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಲ್ತ್ ಪೋಯಿರ್. ಆಂಡ ಎಂಚನೋ ಒಂಜಿ ಪಿಳ್ಳೆ ಒರಿಯೊಂಡು. ಈ ಪಿಲಿತ ಕಿನ್ನಿಗ್ ನಮ ಇನಿ ಬೆಂಬಲ ಕೊರೊಡು. ನಮ್ಮ ನೆಲನ್ ನಮೋನೇ ಆಳೊಡು. ಅಯಿಕ್ಕಾದ್ ಈ ಅಮರ ಸುಳ್ಳ ಕ್ರಾಂತಿ ಲಕ್ಕಂಡ್. ಉಂದು ಅರಸುಲೆನ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಅತ್ತ. ಉಂದು ರೈತಾಪಿ ಜನಕುಲೆನ ದಂಡಯಾತ್ರೆ. ತುಳುನಾಡ್ ಜನೊಕುಲೆನ ದಂಡಯಾತ್ರೆ. ಈ ದಂಡ್ ಮುತಾಲಿಕೆರಾದ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಳ್ಳೊಡ್ತು ಈಡೆ ಮುಟ್ಟ ಜೈತ್ ಬತ್ತರ್. ಎಂಕುಲು ಆರೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರೈ. ಈ ನಾಡ್ ಸಾರೊ ಸಾರೊ ಜನ ಆರೆನ ತೈನಾತಿಲಾದ್ ಸುಳ್ಳೊಡ್ತು ಈಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬತ್ತದೆರ್. ಸಾರೊಗಟ್ಟಿ ಜನೊ ಮೂಲು ಆರೆನ್ ಎದ್ದೊಂದರ್. ಆರೇ ಈ ದಂಡ್ ಬೆರಿ ಮುಳ್ಳು. ನಮ್ಮ ಗುರಿಕಾರೆ. ದುಂಬುಗು ನಮನ್ ಆಳುನ ಅರಸು.

ಬೀರಣ್ಣ ಬಂಟಿ: ಎಂಕ್ಲು ಸುಳ್ಳೊಡು ಮಾರ್ಚ್ 30 ನಾನಿ ಪಿದಾಡ್. ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊದ ಪಟ್ಟೊ ಬುಳೇರಿಗ್ ಬತ್ತದ್ ಕಜಾನೆ ವಶ ಮಲ್ತೊಂಡ. ಅಲ್ಪ ಪಿದಾಡ್ ಎರುಕಡಪುಗಾದ್, ಬಾಂದಲಪುಗಾದ್ ಪುತ್ತೂರುಗು ಬತ್ತ. ಕಜಾನೆನ್ ವಶ ಮಲ್ತೊಂಡ. ಪುತ್ತೂರ್ ಕರಣಿಕೆ ದೇವಪ್ಪಯ್ಯ ಕಜಾನೆ ಬುಡ್ತು ಬಲಿತ್ತೆ. ಪುತ್ತೂರುಡ್ ನಂಕ್ ದಿಂಜ ಜನೊತ ಬೆರಿಸಾಯೊ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಬೇರೊದಕುಲು ಮಾತ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂಡರ್. ಪಣವು ಕಾಸ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರ್ಯಿರ್.

ಪಟ್ಟೇರ್: ಅಲ್ಪ ಮಾರಣಿಗ್ ಬನ್ನಗ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟಿಲ್ ಅರಸುಲೆನ ಕಡೆತಕುಲುಲಾ ಸೇರೊಂಡರ್. ಇಂಚಿಡ್ ಕಡಮ, ಉಬಾರ್ಡ್ ಬತ್ತಿನಕುಲುಲಾ ಸೇರೊಂಡರ್. ದುಂಬತ್ತ ಸೇರೊಂದ್ ಎಂಕುಲು ಮಾತೆರ್ಲಾ ಪಾಣೇರ್‌ದಂಚಿ ಪಿದಾಡ್.

ನಂಜಯ್ಯ: ಪಾಣೇರ್‌ಗೆತ್ತನಗ ನಂದಾವರದ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸುಲು ತನ್ನ ತೈನಾತಿನಕುಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬತ್ತದ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಕೂಡೊಂಡರ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ನಂದಾವರೊಡ್ ನಮ ದಂಡ್ ತಡೆವೊಡಾಂಡ್, ಅಲ್ಪ ಬಂಗರಸುಲು ಉಂತುನ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೈರ್. ದಂಡ್ ಮಲ್ಲೆ ಆಂಡ್. ಎಂಕುಲು ನೇತ್ರಾವತಿ ಸುದೆ ಕಡತ್ತದ್ ಅರ್ಕುಲಗ್ ಬತ್ತೊ. ಅರ್ಕುಲಡ್ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ್ ಒಂಜಿ ತುಕಡಿ ದಂಡ್‌ದಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ಸುದ್ದಿ ಇತ್ತಂಡ್. ಆಂಡ ಆಡೆ ಬನ್ನಗ ಅಲ್ಪ ಏರ್ಲಾ ಪರೆಂಗಿದಕುಲಿಜ್ಯಾಂಡ್. ನಮ ಬರ್ಪಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇನ್ದ್ ಅಕುಲು ಓಡ ಮಿತ್ತೇರ್‌ದ್ ಓಡೆಗೋ ಪೋತೆರ್. ಕುಡಲಗೆತ್ತನಗ ನಿಕುಲು ಪೂರ ಸೇರೊಂದು ಎಂಕ್ಲೆನ ಬಲ ಎಚ್ಚಾಯರ್. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ದೈರೊ ಕೊರೈರ್.

ರಾಮ ಗೌಡ: ತುಳುನಾಡ್ ಇತ್ತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆತ್ಂಡ್. ನಮ ದುಂಬುದ ಕಾರ್ಯ ಎಂಚಿನ ಪಂಡ್ ನಂಜಯ್ಯ ಪನೊಡು.

ನಂಜಯ್ಯ: ಅಮರ ಸುಳ್ಳೊಡ್ತು ಬತ್ತಿನ ಕುಡಲ ಮುಟ್ಟದ ರಾಜ್ಯೊ ನಮ್ಮವಾತ್‌ಂಡ್. ಪಯಸ್ವಿನಿ, ನೇತ್ರಾವತಿ ಒಂಜಾತ್‌ಂಡ್. ಮೂಲಿತ್ತಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಲು ಮಾತ ಕೋಡೆನೇ ಮುಲ್ತುಡ್

ಗಾಡಿಕಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕ್ರಾಂತಿ ಶಾಂತಿದ ಕ್ರಾಂತಿ. ನೆತ್ತೆರ್ದ ಪನಿ ನೆಲಕ್ ಬೂರಂದಿಲೆಕ್ಕ ನಡಪಯಿನ ಕೀರ್ತಿ ನಂಕ್ ಸೇರುಂಡು. ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಜಯ ಅವು ಭಾರತದಪ್ಪೆಗೆ ತಿಕ್ಕಿನ ಜಯ, ತುಳುವಪ್ಪೆಗೆ ತಿಕ್ಕಿನ ಜಯ. ಇನಿ ಕದ್ರಿ ಮಂಜುನಾಥ್, ಮಂಗಳಾದೇವಿಗ್ ವಿಸೇಸ ಪೂಜೆ ನಡಪ್ಪೊಡು.

ರಾಮ ಗೌಡ: ಸುಳ್ಳೊಡ್ ಪಯಸ್ವಿನಿ ಸುದೆ ಸಾದಿಪತ್ತದ್ ಬತ್ತಿನ ದಂಡೊಂಜಿ ಕಾಸರಗೋಡು, ಕೂಡ್ಲು, ಕುಂಬ್ಲೆ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಉಳ್ಳಾಲಗಾದ್ ಕುಂಬ್ಲೆ ಸುಬ್ರಾಯರೆನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ಸುದೆ ಕಡತ್ತದ್ ಕುಡಲಡ್ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಕುಡಲಡ್ಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಪಡೆ ನಮ್ಮ ದಂಡನ್ ತೂದ್ ಪೋಡಿತ್ತದ್ ಓಡೊ, ಮಂಜಿಡ್ ಕುಲ್ಲೊಂದು ತಲಚ್ಚೇರಿಗ್ ಬಲಿತ್ತಂಡ್. ಕುಡಲದ ಕಂಪೆನಿ ಖಾಲಿಯಾಂಡ್. ನನ ನಂಕ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಪೋಡಿಗ್ ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ನನ ದುಂಬುಗು ನಿಕ್ಲ ಮಾತ ಮೂಜಿ ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟ ಸುಂಕೊ ಕೊರುಕೊಂದಿಜ್ಜಿ. ಪುಗೇರೆಗ್ ಸುಂಕ ಇಜ್ಜಿ. ಉಪ್ಪುಗ್ ಸುಂಕ ಇಜ್ಜಿ. ಜನಕುಲು ಅರಿ ಬಾರ್ ರೂಪೋಡೇ ಗೇಣಿ ಸಂದಾಯಮಲ್ಪೊಲಿ. ನಂದಾವರ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸುಲು, ಇಟ್ಟೇಲದ ದೊಂಬರಸುಲು ಕುಂಬ್ಲದ ಸುಬ್ರಾಯರ್ ನನ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ಗ್ ಸುಂಕೊ ಕೊರೊಡೊಂದಿಜ್ಜಿ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿ: ಎಂಕಿನಿ ಬಾರಿ ಸಂತೋಸೊ ಆವೊಂದುಂಡು. ಓಲೋ ಇತ್ತಿನ ಎನನ್ ನಿಕುಲು ನಾಡೊಂದು ಬತ್ತದ್ ಇನಿ ತುಳುನಾಡ್ ಗದ್ದಿಗೆಡ್ ಕುಲ್ಲಯರ್. ಅರಸ್ತಾನದ ಅಧಿಕಾರೊ ವಯಿಸದ್ ಬುಡ್ಡರ್. ಈ ಕ್ರಾಂತಿನ್ ಲಕ್ಕದ್ ಪಾಡಿನಾರ್ ಮಹಾನ್ ದೇಸ ಭಕ್ತಿ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡರ್. ಬೊಕ್ಕ ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಳೊಡ್ ಮಾತ ಬಂದುಲು, ಬೆರಿಸಾಯೊಕೊರ್ನ ನಂದಾವರ, ಕುಂಬ್ಲದರಸುಲೆಗ್ ಅಕುಲೆ ತೈನಾತಿನಕುಲುನಕುಲೆಗ್ ಯಾನ್ ಏತ್ ಸೊಲ್ವೆ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ತೊಂಡಲಾ ಯಾವಂದ್. ಉಂದ್ ಎನ್ನ ಜಯತ್ ನಿಕುಲೆನ ಜಯ. ಉಂದು ತುಳುನಾಡ್ ಸರ್ವ ತುಳುವರೆನ ಗೆಲೆ. ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ಯಾನ್ ನಮ್ಮಕುಲೆನೇ ಮುಲ್ಪದ ದಂಡ್ ತೈನಾತಿಲಾದ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ಪುವೆ. ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡರೆ ನಮ್ಮ ದಂಡನಾಯಕರ್, ನಂಜಯ್ಯ ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಿಲು, ಸಿಬ್ಬಂದಿಲೆನ ನೇಮಕೊದ ಅಧಿಕಾರ ಅಕುಲೆಗ್ ಬುಡುಕೊರ್ತೆ. ಆಡೆಮುಟ್ಟ ನಿಕುಲು ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರೊಡು. ನಮ ಇತ್ತೆ ನೆರೊಣಿಗೇಡ್ ಬಾವುಟಗುಡ್ಡೆಗ್ ಪೋದು ನಮ್ಮ ಕೊಡಿ ಏರವೊಡು.

ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾದ್: ದೇಶಭಕ್ತರಾಯಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿಗ್ ಜೈ.

ತುಳು ರಾಜ್ಯೊಗು ಜೈ.

ದಂಡನಾಯಕೆ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮ ಗೌಡೆಗ್ ಜೈ.

ಹುಲಿಗುಂದ ನಂಜಯ್ಯ ಪ್ರಧಾನಿಲೆಗ್ ಜೈ.

ತುಳುವಪ್ಪೆಗ್ ಜೈ.

(ಮಾಂತೆರ್ಲಾ ಜೈ ಪಾಡೊಂದು ಸಾಲಾದ್ ಬಾವುಟಗುಡ್ಡೆದಂಚಿ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್.)

ಕುಡಲದ ಬಾವುಟಗುಡ್ಡೆಡ್ ಏರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ ಯೂನಿಯನ್ ಜಾಕ್ ಕೊಡನ್ (ಧ್ವಜ) ಜಾದ್ ಸೂ ಕೊರ್ದು ಸುಡಿಯರ್. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡನ್ ಏರಯೆರ್. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪೆ

ಕುಡಲಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆನ್ ಪತ್ತಿನ ಸುದ್ದಿ ಕ್ಯಾ ಲೀ ಹಾರ್ಡಿಗ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಆಯೆ ಈ ಸುದ್ದಿನ ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮಲಬಾರ್‌ದ ಕಂಪೆನಿದ ಸೇನಾಮುಖ್ಯಸ್ಥರೆಗ್ ತೆರಿಪಾಯೆ. ತಲಚ್ಚೇರಿಡ್ ಬೆಡಿಮರ್ಡ್, ಗುಂಡು, ಸಿಪಾಯಿದಂಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ದಂಡನ್ ಮೋಸೊಡು ಸೆರೆ ಪತ್ತಾಂಡ್. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪ ಪಟ್ಟಗೇರ್‌ದ್ 13 ದಿನ ಕರಿಯೊಡಾಂಡ ಕುಡಲ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ವಶ ಆಂಡ್. 13 ದಿನತ ಕಲ್ಯಾಣರಾಜ್ಯ ಅಂತ್ಯ ಆಂಡ್. ತರೆ ತಪ್ಪಾಯಿನ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ್, ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡೆರೆನ್, ಗುಡ್ಡೆಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯನ್, ಚೆಟ್ಟಿ ಕುಡಿಯೆ, ಕುರ್ತು ಕುಡಿಯೆರೆನ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ನಾಡ್‌ಪತ್ಯೆರ್. ಕುಡಲದ ಬಿರ್ಕನ್‌ಕಟ್ಟೆಡ್ ಮೇ 15ನಾನಿ ಕೆದಂಬಾಡಿ ರಾಮಗೌಡೆರೆನ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವಾಮಿನ ಪುದರ್‌ದ ಅರಸು ಪುಟ್ಟಬಸಪ್ಪನ್ ಬೊಕ್ಕ ನಂದಾವರದ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸುಲೆನ್ ಗಲ್ಲಿಗೇರ್ದಯೆರ್. ಗುಡ್ಡೆಮನೆ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಗೌಡೆರೆನ್ ಮಡಿಕೇರಿದ ಕುತ್ತಮೊಟ್ಟೆಡ್ ಪಾಸಿಗ್ ಪಾಡಿಯೆರ್. ಬಾಕಿದಕ್‌ಲೆಗ್ ಕರಿನೀರ್‌ದ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊರ್‌ದ್ ಸಿಂಗಾಪುರೊಗು ಕಡಪುಡಿಯೆರ್.

ಇಂಚ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ದಂಡ್ 'ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಕಾಟ್‌ಕಾಯಿ' ಆದ್ ಪೋಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ಜನ ಗೆಲ್ತ್‌ದ್ ಸೋತೆರ್. ಕಲ್ಯಾಣರಾಜ್ಯದ ಕನ, ಕನ ಆದೇ ಒರಿಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಕುಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಾದ್ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ ಎದುರುಂతుದು ಕ್ರಾಂತಿ ಲಕ್ಕಯಿನಕುಲು ಪನ್ನಿ ಕೀರ್ತಿ ಮಾತ್ರೊ ಒರಿಂಡ್).

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಮೊಟ್ಟು - ಮುಟ್ಟಲ್
 ಬಿರುಪಗರಿ - ಬಿಲ್ವಬಾಣ
 ಅಗಪು - ದೂರ ನಡಪು
 ಕುರ್ಸು - ಕುರ್ಚಿ
 ಸೊಡ್ಡು - ಮೋನೆ
 ವಿಲಾಯಿತಿ - ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್
 ದಗಲ್‌ಬಾಜಿ - ಮೋಸೊ
 ತೈನಾತಿ - ಆಳ್
 ದಂಡ್ - ಸೈನ್ಯ
 ಹತ್ಯಾರ್ - ಆಯುಧೊ
 ನಸೆ - ಸಲಿಗೆ
 ಗಾಡಿಕಟ್ಟ್ - ಊರುಬುಡು
 ಕಾಟ್‌ಕಾಯಿ - ವೃಥೊ
 ಎದುರ್‌ಕೊನು - ಸ್ವಾಗತಮಲ್ಲು
 ಕೊಡಿ - ಧ್ವಜೊ
 ಕರಿನೀರ್ - ದೇಸಾಂತ್ರ
 ಜಮ್ಮೊ - ಮೂಲನಿಲೆ
 ನೆಸಲ್ - ಹಣೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ರಾಮಗೌಡರೆನ ಇಲ್ಲ್ ಓಲಿತ್ತಂಡ್?
2. 1834ಡ್ ಕೊಡಗನ್ ಏರ್ ವಶ ಮಲ್ತೆರ್?
3. ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ವಾ ವಸ್ತುಲೆಗ್ ಸುಂಕ ಪಾಡಿಯೆರ್?
4. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ನಿಜವಾಯಿನ ಪುದರ್ ಎಂಚಿನ?
5. ಕೊಡಗರಸುಲು ಪುತ್ತೂರುದ ಬಗೆಟ್ ಬ್ರಿಟಿಷರೆಗ್ ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರ ಎಂಚಿನ?
6. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ದಂಡನ್ ಜನಕುಲು ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಕಾಟ್‌ಕಾಯಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ದಾಯೆ ಗೇಲಿ ಮಲ್ತೆರ್ ?

II ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ:

1. ರಾಜಕುಮಾರನ್ ರಾಮಗೌಡರ್ ಎಂಚಿ ಎದುರ್ಕೊಂಡೆರ್?
2. ಮದಿಮೆದ ಕೂಟೊಗು ಬತ್ತಿನ ಬಿನ್ನೆರ್ ಏರೆರ್?
3. ದೇಶ ವಶಮಲ್ತೊನೆರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಮಲ್ತಿನ ಕುತಂತ್ರ ದಾದ್?
4. ಕೊಡಗರ್ ಟಿಪ್ಪುನು ಎಂಚಿ ಸೋಲ್ವಾಯೆರ್?
5. ಕುಡಲಡ್ ಪರೆಂಗಿ ಜನಕುಲ್ ಪನಾಂದೆ ಪದ್ವಾಡ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್ ದಾಯೆ?
6. ಪಯಸ್ವಿನಿ ನೇತ್ರಾವತಿ ಒಂಜಾತ್‌ಂಡ್‌ದ್ ದಾಯೆ ಪಂಡೆರ್?
7. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ದಂಡ್‌ಡತ್ತಿನ ಏರೆರೆಗ್ ಎಂಚೆಂಚಿನ ಶಿಕ್ಷೆನ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಕೊರಿಯೆರ್?

III ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ :

1. ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪ ಕೊಡಗರುಸುಲೆನ ವಾರಿಸ್‌ದಾರೆ ಅತ್ತ ಆಂಡಲಾ ಆಯನ್ ಕೊಡಗರಸುಂದ್ ದಾಯೆ ತೋಜಾಯೆರ್?
2. ಬ್ರಿಟಿಷರೆ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟೊ ಮಲ್ಪಿಯೆರೆ ಜನಕುಲೆಗ್ ರಾಮಗೌಡರ್ ತೋಜಾಯಿನ ಕಾರಣೊಲು ದಾದ್?

IV ಏರ್ ಏರೆಗ್ ಏಪ ಪಂಡೆರ್

1. “ಆಂಡ, ಇನಿ ಮೂಲು ಮದಿಮೆ ಇಜ್ಜಿ.”
2. “ಪತ್ತೂರು ಕೊರ್‌ಂಡಲಾ ಪುತ್ತೂರು ಬುಡಯೇ!”
3. “ಅಪಗ ಬಿರು-ಪಗರಿ ಬೋಡ್ಡಿ.”
4. “ಬ್ರಿಟಿಷರೆಗ್ ನಮ ಸುಂಕ ಕೊರೊಡುಂದಿಜ್ಜಿ.”
5. “ತುಳುನಾಡ್ ಇತ್ತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆತ್‌ಂಡ್.”

V ಕೂಟೋಗು ಸೇರಂದಿ ಪದಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಲೆ:

1. ದಂಗೆ, ಬೆನ್ನಿ, ಮುಷ್ಕರ, ಕ್ರಾಂತಿ.
2. ಕಡಮ, ಕುಡಲ, ಕೊಡಗು, ಕುಡುಮ.
3. ಅಮೆಯಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಪರಿವಾರ ದೇವಪ್ಪ, ನಂಜಯ್ಯ, ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ.
4. ಸುಂಕ, ಗೇಣಿ, ಕಿಸ್ತ್, ದಂಡ್.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ವ ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನ ಗುಂಪು ಪದೊಕುಲೆಡ್ ಗುಣವಾಚಕ ಪದಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಲೆ:

1. ಎಡ್ಲೆ ಕಾರಣ, 2. ಹಿರಿಯ ಅರಸು, 3. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ, 4. ಬಂಜದ ಕೆಲಸ,
5. ಮಲ್ಲ ದಂಡ್, 6. ಕೆಂಪು ಮುಸುಡು, 7. ಪರೆಂಗಿ ಜನಕುಲು, 8. ಗಣ್ಯಜಪ

II ಈ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಕುಡಲಗತ್ತನಗ, 2. ಪನೊಡಾಪುಂಡು, 3. ಪೋಪೊಡುಂದಾಂಡ, 4. ಲಕ್ಕದುಂತುದು

III ಈ ಗಾದೆಲೆನ್ ವಿವರಿಸುಲೆ :

1. ನಸೆ ತಿಕ್ಕಿ ನಾಯಿ ನೆಸಲೆ ನಾಡಲೆಕ್ಕ
2. ಮುಂಗೈಗ್ ಬೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಯಿಲೆಕ್ಕ

ಚಟುವಟಿಕೆ

- ಅ. 1. ಈ ನಾಟಕೊನು ತರಗತಿಡ್ ಗೊಬ್ಬುಲೆ.
2. ಅಮರ ಸುಳ್ಳದ ಕ್ರಾಂತಿದಲೆಕ್ಕನೇ ದೇಶೊದ ವಾವಾ ಕಡೆಟ್ ಬ್ರಿಟಿಷರೆನ ವಿರುದ್ಧ ಜನಕುಲೆನ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡತ್‌ಂಡ್ ತೆರಿಲೆ.
3. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೆನ ಎದುರು ನಡಪ್ಪಾಯಿನ ಲಡಾಯಿನ್ ಓದುದು ತೆರಿಲೆ.
4. ಈ ಕ್ರಾಂತಿ ಸುಳ್ಳೊದ ಗೌಡೆನಕುಲು ಲಕ್ಕಯಿ ಕ್ರಾಂತಿ. ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ಪುಲೆ.

ಆ. ತುಳುನಾಡ್ ಊರುಲೆಗ್ ದುಂಬಿತ್ತಿ ಪುದರ್ ಇತ್ತೆ ಎಂಚ ಬದಲಾತ್‌ಂಡ್ ತೂಲೆ:

1. ಕುಡಲ - ಮಂಗಳೂರು
2. ಪಾಣೇರ್ - ಪಾಣಿಮಂಗಳೂರು
3. ಇಟ್ಟೇಲ್ - ವಿಟ್ಲ
4. ಪೆರ್ಲಾಡಿ - ಪೆರ್ಲಂಪಾಡಿ
5. ಬುಳೇರಿ - ಬೆಳ್ಳಾರೆ
6. ಬಾಂತಲಪು - ಕುಂಬ್ರ
7. ಎರುಕಡಪು - ಮಾಡಾವು
8. ಕುಡುಮ - ಧರ್ಮಸ್ಥಳ

* * * * *

ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆ

ಉಳಿತೀರ್ :

ಅಮ್ಮರೆನ ಆಸ್ತಿ ಬದ್ಕದ ಹಕ್ಕು ಆಣ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ. ಮದ್ಯೆ ಆದ್ ಕಂಡನಿಲ್ಲಡೆ ಪೋಯಿ ಪೋಣ್ಣ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ - ಅಮ್ಮನ ಆಸ್ತಿಡ್ ಹಕ್ಕಿಜ್ಜಿ ಪನ್ನಿ ವಿಚಾರ ಲೋಕರೂಡಿಡ್ತನವು. ನೆನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆಕಟ್ಟೆಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ತಮ್ಮಲೆನ ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕು ಅರ್ಪತ್ತಗ್ ಪನ್ನಿ ರೂಡಿ ದುಂಬುಡ್ಡಿಂಚಿ ನಡತ್ ಬತ್ತದ್ಂಡ್. ಈ ರಿವಾಜಿನ್ ಅಳಿಯಸಂತಾನಕಟ್ಟೆಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಈ ಕುಟುಮೊ ಪದ್ಧತಿದ ಪಿರ್ಕಾರ ಪೋಣ್ಣಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ತಿಡ್ ಹಕ್ಕು ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಳಿಯಕಟ್ಟೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ಲಿನಾಯಿ ಬಾರಕೂರುದ ಸಾವುಕಾರೆ ದೇವಪಾಂಡ್ಯೆ ಪಂಡ್‌ದೊಂಚಿ ಕತೆ ಉಂಡು. ದೇವಪಾಂಡ್ಯೆ ಆಯನ ಆಸ್ತಿದ ಹಕ್ಕುನ್ ತನ್ನ ಆಣ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕೊರಂದೆ ತನ್ನ ತಂಗಡಿನ ಮಗಕ್ ಕೊರ್ದು ಈ ಪದ್ಧತಿನ್ ಉಟರ್ನ್ ಮಲ್ತೆಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಆ ಕತೆ ಮೂಲು ಪದ್ಯೊದ ರೂಪೊಡುಂಡು.

ಕಡಲಕರೆ ತುಳುವ ನಾಡ್‌ದ ಬಾರಕೂರುಡು
ದೇವಪಾಂಡ್ಯೆ ಆದಿತ್ತೆ ಮಲ್ಲ ಸಾವುಕಾರೆ
ಬೇರೊದಕುಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಗುರಿಕಾರೆ
ಕಪ್ಪಲ್ ದಿಂಜ ಸರಕ್ ಎರದೆ
ಕಡಲಾಯೆರೆದ ದೇಸೊಲೆಗ್ ಮಾರದೆ
ಕನದೆ ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ ವಜ್ರ
ಆಯಗಿಜ್ಜಿ ದಾಲ ಪಣವುಗು ಜದ್ರ
ಪೊಸತೊಂಚಿ ಕಪ್ಪಲ್ ಆಯೆ ಗೂರದೆ
ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ಅರಿ, ಸಂಚಾರ ಒಂಜದೆ
ಕೆಂಪು ಮುಂಚಿ ಕಪ್ಪಲ್ ನಿಲೈದಿಂಜದೆ
ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಪೂಜೆ ಸಂದದೆ
ಜೋಯಿಸೆರೆಡ ಎಡ್ಡೆ ದಿನ ಕೇನಾದೆ
ಕಪ್ಪಲ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪರೆ ಕೇನುಜೆ
ಸಾರಜನ ನೂಕುಂಡಲಾ ಪಂದುಜೆ
ಜೋಯಿಸೆರ್ ಪಂಡೆರ್ ಸಾವುಕಾರಡ
ಕುಂಡೋದರೆ ನರಬಲಿ ಕೇಂಡೊಂದುಲ್ಲೆ
ಬಾನೊಪೊಲಿದ್ ಚಪ್ಪಡಿಕಲ್ಲಾದ್
ಬೂರ್ಲೆಕಾಂಡ್ ತರೆಕ್
ಮಾನಕಳೆವೊಡಾಂಡೆಂದ್ ಕಣ್ಣ್ ಕತ್ತಲೆ
ಪೋಂಡು ದನಿಕ್

ತನ್ನಚಿಂತೆನ್ ಆಯೆ ಬುಡೆದಿಡ ಪಟ್ಟೆ
ಕೊರ್ಲೊಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಬಲಿಕ್‌ಂದ್ ನಟ್ಟೆ
ಪೆದ್ಕಪ್ಪೆಗ್ ಜೋಕುಲು ಎಚ್ಚತ್
ಬೂರುಗು ಕಾಯಿ ದಿನ್ನತ್
ಎಳ್ ಜೋಕುಲೆನಪ್ಪೆ ಸತ್ಯವತಿ ಪಂಡಲ್
ಜೋಕ್ಕನೊಟ್ಟಿಗೆ ತಮೆರಿಗ್ ಪೋಯಲ್
ನೀರ್ಡ್ ಹೋಮ ದೀಲೆಕಾಂಡ್
ಕಡಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಕೂಟುಲೆಕಾಂಡ್
ನುಪ್ಪುನೀರ್ ಬುಡ್ಡೆ ದೇವ ರಾಜೆ
ಕಣನೀರ್ ಜಪ್ಪುಡ್ಡೆ ಕಪ್ಪಲ್ಲ ರಾಜೆ

ಸುದ್ದಿಕೇಂಡ್ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತಲ್
“ಬುಡಣ್ಣ ಎತೆನ್” ತಂಗಡಿ ಪನ್ಪಲ್
ಎನ್ನೊರಿಯೆ ಮಗೆ ಜಯೆ ಇಜ್ಜೆನಾ
ಬೂತೊಗಾಯನ್ ಬಲಿ ಕೊರಯನೀ
ಬರಗಾಲೊಡು ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿಲೆಕಾಂಡ್
ಪೊಟ್ಟು ಕಿರೆಟ್ ಒರತೆ ಲಕ್ಕಿಲೆಕಾಂಡ್
ಆಂಡಲಾ ಬೊಡ್ಡಿ ಬೊಡ್ಡಿಂದ್ ಪಂಡೆ ಪಾಂಡ್
ತಂಗಡಿ ಪತ್ತಿನ ಹೆಣೊನು ಬುಡ್ಡಲ್
ದಿಡ್ಡ ಲಕ್ಕಿ ರಾಜಮತಿನ ತರ್ಕ್‌ಪತ್ಯೆ
ಬೂತೊಗು ನರಬಲಿ ಕೊರ್ದೆಂದ್‌ಬತ್ತೆ

ಕಟುಕೆರ್ ಕತ್ತಿ ದೆರ್ಪುನಗ ಅಜನೆದ ಅನು ಆಂಡ್
ಬಗ್ಗಿಗ್ ಮೆಚ್ಚಿಯೆ ಯಾನ್ ಬೊಡ್ಡೆಂಕ್ ಆವಾರೊ
ಸಗ್ಗಿಡ್ ನೂಕಡಾಯೆ ಕಪ್ಪಲ್ ಪೋವೊಲಿ
ಅರ್ಧದನ್ ಅರಾದ್ ಪತ್‌ದ್ ಪಂಡೆ ದೇವಪಾಂಡ್
ಪುದರ್ ನಿಕ್ಕ ನನ ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್
ತನ್ನ ಸರ್ವ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಆಯಗ್ ದಂದಾಯೆ
ಬದ್ಕ ಬಾಗ್ಯೊ ಪಣವು ಪದ್ದೆಯಿ ಎನ್ನವು
ಇನಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಪೂರ ನಿನ್ನವು

– ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.

ಕಜನ ಪೊಲಬು

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆತಿನಾರ್ ಎಂ. ರತ್ನ ಕುಮಾರ್ (1944). ಮೂಡಬಿದ್ರೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಮೇರ್ ಕುಡ್ಲಡ್
ನಿಲೆಯಾದುಲ್ಲೆರ್. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾದ್ ಕರಿನ 42 ವರ್ಸೊಡ್ಲಿಂಜಿ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನವಭಾರತ,
ಉದಯವಾಣಿಡ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ಹೊಸದಿಗಂತ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ತುಳುಕೂಟದ

ಕಾರ್ಯಂತರಾದ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪಿನ ಮೇರ್ ರತ್ನನ ಕರ್ಮ, ರಕುಮನ ಪದೊಕುಲು, ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಗೆ ಎಸ್. ಆರ್. ಹೆಗ್ಗೆ ಇಂಚ ಕೆಲವು ತುಳು ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಜಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ದೇವ ಪಾಂಡ್ಯೆ ವಾ ಊರ್ದ ಸಾಹುಕಾರೆ?
2. ಆಯೆ ಪರದೇಸೊಡ್ತು ಎಂಚಿನ ಸಾಮನ್ ತರ್ಪವೆದೆ?
3. ಪರದೇಸೊಗು ಆಯೆ ಕಡಪುಡೊಂದಿತ್ತಿ ಸೊತ್ತುಲು ಎಂಚಿನ ಮಾತ ?
4. ಕಪ್ಪಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಬೂತೊ ಒವು?
5. ಕಪ್ಪಲ್ ದಾಯೆ ನೀರ್ ಜತ್ತ್‌ಜಿ?
6. ಬೂತೊ ಎಂಚಿನ ಬಲಿ ಕೇಂಡ್?
7. ದೇವ ಪಾಂಡ್ಯನ ತಂಗಡಿ ಏರ್?
8. ಸತ್ಯವತಿ ಓಡೆ ಪೋಯಲ್ ?
9. 'ಜಯ'ಗ್ ಎಂಚಂದ್ ಪುದರ್ ದೀಯೆರ್?
10. ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಕರ್ತು ಏರ್?

II ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್- ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟ್ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ?
2. ಕಪ್ಪಲ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಜಪ್ಪಯರೆ ದೇವಪಾಂಡ್ಯೆ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ಕಿರಿಯ ಮಲ್ಪಯೆ?
3. ಸತ್ಯವತಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ದಾಯೆ ಪಿದಾಡ್ ಪೋಯಲ್?

III ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ ಏರ್? ಏರ್‌ಗ್? ಪಂಡರ್

1. “ಕುಂಡೋದರೆ ನರಬಲಿ ಕೇಂಡೊಂದುಲ್ಲೆ”
2. “ಕೊರ್ಲೊಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಬಲಿಕ್”
3. “ಬುಡಣ್ಣ ಎತೆನ್”
4. “ಬಗ್ಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಯೆ ಯಾನ್, ಬೊಡ್ಡೆಂಕ್ ಆವಾರೊ”
5. “ಇನಿಡ್ ಬೊಕ್ಕೆ ಅವು ಪೂರ ನಿನ್ನವು”

VI ಸರಿಯಾದ್ ಕೂಡ್ತು ಬರ್ಪಿ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಜೋಡಿಪೆ

1. ದೇವ ಪಾಂಡ್ಯನ	1. ಕಪ್ಪಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ಬೂತೊ
2. ಜಯನ	2. ಬುಡೆದಿ ಸತ್ಯವತಿ
3. ದೇವಪಾಂಡ್ಯೆ ದೀನ ಪುದರ್	3. ಅಪ್ಪೆ ರಾಜಮತಿ
4. ಕುಂಡೋದರೆ	4. ಕತ್ತಿ ದೇರ್ತೆರ್
5. ಕಟುಕೆರ್	5. ಪಂಜುರ್ಲಿ
	6. ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ

ಕಡಲಾಯೆರೆದ, ಒಂಜದೆ, ಕಳೆವೊಡಾಂಡೆಂದ್, ಕೊರ್ಲೊಂಜಿ,
ನೂಕಡಾಯೆ, ಪೊಸತೊಂಜಿ

II ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

ಕರೆ, ಬೊಳ್ಳಿ, ದನಿ, ಕರಿ, ಬೂರು

III ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಸಮ ರೂಪೊನು ಬರೆಲೆ

ಜದ್ರ, ಸಾವುಕಾರೆ, ಬಗ್ಗಿ, ಸಗ್ಗಿ, ಬದ್ಕ

IV ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಎದುರುಪದೊ ಬರೆಲೆ

ಆಯೆರೆ, ಪೋಯಲ್, ಪುಟ್ಟಿ, ಪೊಟ್ಟು, ದುಂಬು

V ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ರಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ತುಲೆ

ಸರಕ್, ಕಣ್ಣಕತ್ತಲೆ, ಅಜನೆ, ಅನು, ತಮರಿ

VI ಮುಲ್ತು ಕೊರ್ರಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ ಉಳ ಅರ್ತೊ ಬರೆಲೆ.

1. “ಬಾನೊ ಪೊಲಿದ್ ಚಪ್ಪಡಿಕ್ಲ್ಲಾದ್ ಬೂರ್ಲೆಂಕಾಂಡ್ ತರೆಕ್”
- ಮುಲ್ತು ಬರ್ಪಿನ ಉತ್ತೇಕ್ಪಾಲಂಕಾರೊನು ವಿವರಿಪುಲೆ.
2. “ನೀರ್ಡ್ ಹೋಮದೀಲೆಕಾಂಡ್
ಕಡಲ್‌ಗ್ ನೀರ್‌ಕೂಟಲೆಕಾಂಡ್”
- ಮುಲ್ತು ಬರ್ಪಿನ ಉಪಮಾಲಂಕಾರೊನು ವಿವರಿಪುಲೆ.
3. “ಪೊಟ್ಟು ಕಿರೆಟ್ ಜರತೆ ಲಕ್ಕಿಲೆಕಾಂಡ್”
- ಉಂದು ವಾ ಅಲಂಕಾರ ಬರೆಲೆ.
4. “ಬರಗಾಲೊಡು ಬರ್ಸ ಬತ್ತಿಲೆಕಾಂಡ್”
- ಉಂದು ವಾ ಅಲಂಕಾರ ಬರೆಲೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಈ ಪದ್ಯೊನು ಕತೆತ ರೂಪೊಡು ಬರೆಲೆ.
2. ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಬರೆತಿನ ‘ಭೂತಾಳಪಾಂಡೆ’ ಬೂಕುನು ಓದುಲೆ
3. ಅಳಿಯಸಂತಾನ ಕಟ್ಟಿದ ಬಗೆಟ್ ನನಲಾತ್ ತೆರಿಲೆ.

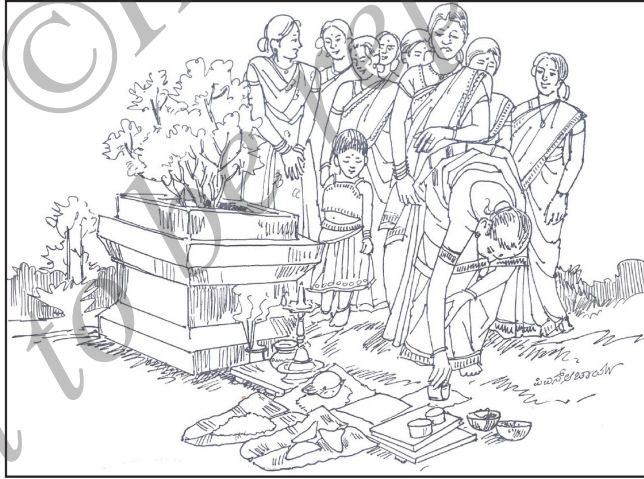
* * * * *

ಬೂಮಿ ದೇವಿನ ಮೀಪುನ ಪರ್ಬ ಕೆಡ್ಡಸ

ಉಳಿತೀರ್:

ಪೋಣ್ಣನ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸ್ತಾನೊಡು ದೀದ್ ಆಳೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯಾದಿ ಬೊಕ್ಕ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊರೊಂದು ಬರ್ಪಿನವು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೆಕ್ ಇನೆಯಾದ್ ತುಳುವೆರ್ ಈ ಬೂಮಿನ್ ಪೋಣ್ಣ, ಆಳ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಅಪ್ಪೆ, ನಂಕ್ ಆರೊ-ರಕ್ಷಣೆ ಕೊರ್ದು ಸಾಂಕುನಾಲ್ಂದ್ ನಂಬುದೆರ್. ಪ್ರತಿಯೊರಿಯಗ್ಲಾ ಪುಟ್ಟುಡ್ಲ ಸಾವು ಮುಟ್ಟು ಅಮೆ ಕಳೆಪುನೆ, ಮದಿಮಲ್ ಮದ್ಯೆ, ಮದಿಮೆ, ಬಯಕೆ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಜೀವನಾವರ್ತ ಆಚರಣೆಲು ಉಲ್ಲ. ಬೂಮಿದೇವಿಗ್ಲಾ ಆ ಆಚರಣೆಲೆನ್ ಕಾಲ ಕಾಲೊಗು ಬರ್ಪಿ ಪರ್ಬೊಲೆ ಮುಕಾಂತ್ರ ನಡಪವೊಂದು ಬತ್ತದೆರ್. ಕೆಡ್ಡಸ ಬೂಮಿ ಮದಿಮಲಾದ್ ಮೀದ್ ಬರ್ಪಿನ ಪರ್ಬೊ. ಮೀದ್ ಬತ್ತದ್ ಬಂಜೊತ್ತುದು ಪೊಸ ಅಲ-ಫಲ, ದವಸ-ದಾನೊಲೆನ್ ಕೊರ್ಪಲ್. ಒರ್ಸಗೊರ ಆಲ್ ಪೊಸ ಪ್ರಕೃತಿನ್ ಸುಟಿಪುವಲ್ಂದ್ ಜನೊಕುಲೆನ ನಂಬಿಕೆ.

ಪೊನ್ನಿ ಪೋದು ಮಾಯಿ ಬರ್ಪುನ ಸಂದಿಕಾಲೊಡು ಬೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಪೊಸ ಪಸ್ಲ್. ಬುಳೆ ಬಾಗ್ಲೊ ಉಟರ್ನ್ ಆವೊಡ್ಲಿ ಅಂಗಲ್ವೇ ತುಳುವೆರ್ ಕೆಡ್ಡಸ ಆಚರಣೆದ ಉದ್ದೇಸ. ಉಂದು ಪಲವಂತಿಕೆದ ಕಲ್ಯಾಣ. ನನ್ಯರಿ ತಿನ್ನುನು, ಬೋಂಟೆದೇರುನು, ಬೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ಕೊಟ್ಟು-ಪಿಕ್ಕಾಸ್, ನಾಯೆರ್ ಊರಂದುಪ್ಪುನು ದಯಿ-ಮರಕಡ್ಲಂದೆ ಉಪ್ಪುನು. ಇಂಚ ಪ್ರಕೃತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುನವೇ ಕೆಡ್ಡಸೊದಾನಿದ ಇಸೇಸ.

ಒವ್ವೇ ಒಂಜಿ ಜಾಗ್‌ದ ಪರಪೋಕು - ಪರತಿರಿ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುನು ಅಲ್ಪ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್‌ದ್ ಕರಿಪುನ ಪರ್ಬೊ-ಲೇಸ್‌ಲೆಡ್. ಒರ್ಯೊರ್ಯನ ಜಾತಿ ಧರ್ಮೊದ ಕಟ್ಟ-ಕಟ್ಟೆ ಗೊತ್ತಾಪುನು ಅಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬದ್‌ಕಾದುದ್ದೊಗು ಸಾಗುನ ನಡಕೆ - ನಡಾವಳಿಲೆಡ್ಲ. ತುಳುವೆರ್ ದುಂಬುಡ್ಲಿಂಚಿಲಾ ನೆಸರ್ ದೇವರೆನ್ ಸುಗಿಪುನಕ್ಕು, ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆನ್ ಪುಡ್ಯಾಡುನಕ್ಕು. ಕಣ್ಣೆದುರು ತೋಜುನ ದೈ-ಮರ, ಗುಡ್ಡೆ, ಪದವು, ತುದೆ, ಕಡಲ್ ಮಾತಲಾ ಅಕ್ಷೆಗ್ ಪವಿತ್ರೊ. ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿ ಉಚ್ಚುಲೆನ್ ಅಕ್ಕು ನಂಬುವೆರ್.

ತನ್‌ಕ್ಕೆ ಹಿರಿ-ಪೆರಿಯಾಕ್ಕೆ ಬಗೆಟ್ ಮೋಕೆ, ಅಭಿಮಾನ ಬೊಕ್ಕ ಭಕ್ತಿ ದೀವೊಂದಿನೆಡ್ಲಾದ್ ತುಳು ಜನೊಕ್ಕೆಗ್ ಗುರು-ಕಾರ್ನವರೆ ಆರಾದನೆ, ಭೂತಾರಾದನೆ ಎರ್ಕ ಆಂಡ್.

ಆದಿಕಾಲೊಡು ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಬೋಂಟೆ ಬುಡ್‌ಂಡ ಬೇತೆ ಕಸುಬಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಅಲೆಮಾರಿ ಬದ್‌ಕ್ ಬುಡ್ಡು ಒಂಜಿ ಕೋಡಿಡ್ ನಿಲೆ ಉಂತಿನೆಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಬೆನ್ನಿ ಬೇಸಾಯ ಆಯನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೆಗೊ ಆಂಡ್. 'ನಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಕೃಷಿಕರೆಗ್ ಬೆನ್ನಿ-ಬೇಸಾಯ ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಕಸುಬತ್ತ್, ಅವೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಆಚರಣೆಂಡ್' ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ಪನ್ನೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಮುಲ್ಪದ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ನುಡಿ-ನಡಕೆ, ಪರ್ಬ-ಲೇಸ್, ಗೊಬ್ಬು-ನಲಿಕೆ ಮಾತಲಾ ಬೆನ್ನಿದ ಪದೊಲೆಡ್ಲೇ ಬುಳಿದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಬೆನ್ನಿಗ್ ಸಮ್ಮಂದಿಯಾದ್ ತುಳುವೆರ್ ಪಾಕೊ ಪರ್ಬೊಲೆನ್ ಕರಿಪುವೆರ್. ಇಲ್ಲೊದಿಂಜಾವುನ ಕುರಲ್ ಪರ್ಬೊ, ಪೊಸಅರಿತ ನುಪ್ಪು ಉಣ್ಣುನ ಪುದ್ವಾರ್, ಬೊಲ್ಪುದ ಪರ್ಬ ದೀಪೊಲಿ, ಬಲಿಯೇಂದ್ರ ಪೂಜೆ, ಮೀಪಿಪರ್ಬೊ, ಕಯಿಕಂಜಿಲೆ ಪೂಜೆ, ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಅರಿಬಾರ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಪತ್ತನಾಜೆ ಉಂದು ಮಾಂತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಉಳತಿಲ್ ದಿಂಜಿದುಪ್ಪುನ ಪರ್ಬೊಲು. ತುಳುವೆರ್ ಸೌರಮಾನ ಪದ್ಧತಿಡ್ ನಡಪುನಕ್ಲ. ಅಕ್ಲೆಗ್ ವರ್ಸೊ ಸುರು ಆಪಿನ್ನೇ ಪಗ್ಗು ತಿಂಗೊಳುಡ್ಲ (ಎಪ್ರಿಲ್). ಆ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಕಡೀರ ದಿನ ಬಿಸು. ಬೆನ್ನಿದ ಬೇಲೆ ಆನಿಯೇ ಸುರು. ಬೊಕ್ಕ ಬೇಸ್ತು ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಪತ್ತೆನಾನಿ ಪತ್ತನಾಜೆ. ಮರೆಯಾಲೊಗು ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಜತನೊಡು ದೆತ್ ದೀಪುನ ಪೊರ್ತು. ಬಿಸು, ಪತ್ತನಾಜೆ, ಆಟಿ ಅಮಾಸೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ತುಳು ಪರ್ಬೊಲೆ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಬರ್ಪಿ ನನೊಂಜಿ ಪರ್ಬೊನೇ ಕೆಡ್ಲೆ. ಉಂದು ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆನ್ ಸುಗಿಪುನ ಪರ್ಬೊ.

'ಕೆಡ್ಲೆ' ಪನ್ನಿ ಸಬ್ಬೊಗು ಪಂಡಿತರ್‌ಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ತೊ ಕಟ್ಲೆದರ್. ಕೆಡ್ಲೆ(ಖೆಡ್ಲ) ಪಂಡ ಕಾಡಾನೆಲೆನ್ ಪತ್ಯರೆ ಮಲ್ಪುನ ಕರ್ಪು. ಕೆಡ್ಲೆಸೊಡು ಬೋಂಟಿನೇ ಮಲ್ಲ ಆಚರಣೆ ಅಯಿನೆಡ್ಲಾದ್ ಈ ಪರ್ಬೊಗು ಕೆಡ್ಲೆಸೊಂದು ಪುದರಾಂಡ್‌ಂದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ನೆರ್. ದುಂಬುದಕುಲು ಈ ಬೂಮಿನ್ ಪೊಣ್ಣು ಪಂಡ್ಲೆ ನಂಬುದರ್. ಅಂಚಾದ್ ಆಳೆಗ್‌ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪೊಂಚೊಳೆಗ್ ಉಪ್ಪುನಂಚ ಎಲೈಪು, ಜವ್ವನಾದಿಗೆ, ಮುಪ್ಪು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅಯಿಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿಲೆಕ ಮದ್ದಲೆಮದ್ದೆ, ಮದಿಮೆ,ಬಯಕೆ ನಡಪೊಡುಂದು ತೆರಿಯೆರ್. ಬೂಮಿದ ಮಿತ್ತ್ ದೈಮರಕ್ಲ ಪೂರಾ ಇರೆತಾಳ್‌ದ್ ಬೋಳು-ಬೋಳಾದ್ ತೋಜಿನಗ ಅವು ಬೂಮಿದೇವಿ ಪಿದಯಾಪಿ ದಿನಾಂದ್ ಎನ್ನೊಂಡರ್. ಪೊಣ್ಣಾಯಿನ ಬೂಮಿ ಮದಿಮಾಳಾಪುನ ಈ ಪೊರ್ತುನು 'ಕೆಡ್ಲೆಸಾ'ಂದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಮೂಜಿ-ನಾಲ್ ದಿನ ಪಿದಯಿ ಉಪ್ಪುನವು ದುಂಬುದ ರೂಢಿ. ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರೊಡು ಪೊನ್ನಿ 27ಡ್ಲ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಮುಟ್ಟಿ ನಾಲ್‌ದಿನ 'ಕೆಡ್ಲೆಸಾ'ದ ದಿನೊಕ್ಲಂದು ನಂಬಿಯೆರ್. ಕೇಡ್‌ದ ಆವಾಸ ಅತ್ತಂಡ ಕೆಟ್ಟ ಆವಾಸ ಪನ್ನಿ ಅರ್ತೊಡು ಕೆಡ್ಲಾಸ ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಅವು ಬೊಕ್ಕ ಕೆಡ್ಲೆ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಪನ್ನೆರ್.

ಪಿದಯಾಯಿ ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆ ಮೀದ್ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಆಳ್ ಬಂಜಿನಾಳಾದ್ ಪೊಸ ಸೃಷ್ಟಿನ್ ಕೊರ್ಪಳ್. ಅಯಿಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಬರ್ಪುನ ವಸಂತ ರುತುಡು ಈ ಪೊಸ ಸೃಷ್ಟಿ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬೂಮಿಗ್ ಪತ್ಯೆರಾವಂದಿ ದಿನಪಂಡ ಬಾರೀ ಬಂಜದವುಂದು ಲೆಕ್ಕ. ಆಳಿನ ಮೀಪುನ ಪರ್ಬೊ ಮಲ್ಲ ಮಿನದನೊದ ದಿನ. ಅಂಚಾದ್ 'ಕೆಡ್ಲೆ' ಪಂಡ ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆನ ಮೀಪುನ ಪರ್ಬೊ.

ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಸುರೂತ ದಿನ ಇಲ್ಲಪೂರಾ ಅಡಿತ್ತದ್ ಒಚ್ಚಿದ್ ಮನರ ದೀಪೆರ್. ಅಯಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ 'ನನ್ಯರಿ' ತಯಾರಾಪುಂಡು. ನನ್ಯರಿ ಪಂಡ ನೆಯ್‌ಮೆನೊದ ಅರಿಂದತೊರ್. ನೆಕ್ಕ್ ಅರಿ, ಕುಡು, ಕಡಲೆ, ಎಣ್ಣೆ, ಅಬರೆ, ಪದೆಂಜಿ, ಉರ್ದು-ಇಂಚ ಏಳ್ ಬಗೆತ ದಾನೊಲು ಬೋಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಅರ್ದೊದಾತ್ ಅರಿ ಆಂಡ ಒರಿನ ಅರ್ದೊದಾತ್ ಮಾತಾ ದಾನೊಲು ಸೇರ್ದುಪ್ಪೊಡು. ಒಂತೆ ಉಪ್ಪುನೀರ್ ಬಿರಾದ್ ಅರಿತ್ತೊಟ್ಟುಗು ದಾನೊಲೆನ್ ಸೇರಾದ್ ಪೊದುತ್ತದ್ ಬೀಸ್‌ಕಲ್ಲ್ಡ್ ಬೀಸ್‌ದ್ ಮಲ್ತಿನ ಪೊಡಿಕ್ ನನ್ಯರಿಂದ್ ಪುದರ್. ನನ್ಯರಿಗ್ ಬೆಲ್ಲ ತಾರಾಯಿ ಸೇರನಗ ಎಡ್ಡೆ ರಿತಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪೊರಿ ಅತ್ತಂಡ ಬಾರೆದ ಪಂದ್ ಬಿರಾಂಡ ನನಲಾತ್ ರಿತಿ. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಬಜೀ ಅರಿನ್ ಮಾತ್ರ ಪೊದುತ್ತದ್ 'ಅರಿತ್ತಪೊಡಿ' ಮಲ್ತೆರಡ ನನಕೆಲವೆರ್ ಅರಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡು ರಡ್ಡೆ ದಾನೊಲೆನ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತದ್ ದೀಪೆರ್, ನೆನ್ 'ಕುಡ್ವರಿ' ಪನ್ಪೆರ್. ಕುಡ್ವರಿ ತಿಂದಂಡ ಎಲು ಗಟ್ಟಿ ಆಪುಂಡು ಪನ್ನಿ ನಂಬೊಳಿಗೆ ಉಂಡು.

ಕೆಡ್ಡಸದಾನಿ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಅಂಬಿ ಅಡಿತ್ತದ್ ನಿರೆಲಿತ್ತಿನಲ್ಲ ತೊಳಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬರಿಟ್ ಬೂಮ್‌ಪ್ಪೆನ ಪೂಜೆಗ್ ಅಟ್ಟಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉರುಂಟಾದ್ ಅತ್ತಂಡ ಚೌಕಾಕಾರೊಡು ಸೇಡಿ ಮಣ್ಣೆಡ್ ಅತ್ತಂಡ ಬೊನ್ನೊ ಬಿರ್ಕ್‌ದ್ ಅಯಿತ ಮಿತ್ತ ತಡ್ವೆ ದೀದ್ ಬಾರೆದ ಕೊಡಿ ಇರೆಟ್ ನನ್ಯರಿ ಬಳಸುವೆರ್. ಕೈತಲ್ ಒಂಜಿ ಮಡಿ ಕುಂಟು, ಗೆಜ್ಜೆಕತ್ತಿ, ಪಜಿಮಡಲ್‌ದ ಸೀಂಕ್, ಸೀಗೆ, ಬಾಗೆದ ಕೆತ್ತೆ, ಸರೊಳಿ, ಎಣ್ಣೆದರಿಯ ದೀಪೆರ್. ಕದಿಕೆ ಪಂತಿದ ಸೂಡಿಡ್ ಎಣ್ಣೆದರಿಯಡ್ ಎಣ್ಣೆ ದೆತ್ತದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ನೆಲಕ್ ಬುಡ್ಡು ಮೀದ್ ಬರ್ಯರೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಬೂಳ್ಳ ಕೊರ್ದು ಕೈಮುಗಿದ್ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ನನ್ಯರಿ, ಗೋಳಿದ ಗಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟುವೆರ್. ಬದನೆ ಬೊಕ್ಕ ಸುರ್ಗಿ ಬಿರಾದ್ ಕೊದ್ದೆಲ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಗುಜ್ಜೆ ಆಜಾದ್, ಅಬರೆದ ಗಸಿ ಮಲ್ತದ್ ಉಣ್ಣೆರ್. ರಾತ್ರೆಡ್ ಅರಿಕಡೆಡ್ ಅಡ್ಡೆ ಮಲ್ಪೊಡುಂದು ವಾಡಿಕೆ. ಉರ್ದುದ ದೋಸೆ, ಪೇರಡ್ಡೆ ಅತ್ತಡ ರೊಟ್ಟಿ, ಸೀಯನ, ಚೀಪೆತಿನಸ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ಬೊಲಂತೆರಿದ ರೊಟ್ಟಿ ಪತ್ತಾದ್ ಅವೆನ್ ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಲ್ತದ್ ಸೀಯನೊಗು ಪಾಡ್ಯೆರಡ ಅವು ರೊಟ್ಟಿ ಪಾಯಸ ಆಪುಂಡು. ಅರಿ ಕಡೆಯರ ತಿಂಡಿಮಲ್ಪರೆ ಆಂಜೆನಕ್ಲೆಲಾ ಸೇರೊನ್ಪೆರ್. ಕೆಡ್ಡಸ ಬರ್ಪುನೆಗ್ ಪತ್ತೆ ದಿನೊಕು ದುಂಬೇ ಊರುದ ಬೂತ ಕಟ್ಟುನ ನಲ್ಲೆದಕ್ಲೆ ಗುರ್ಕಾರೆ ಕೆಡ್ಡಸ ಪತ್ತುನ ದಿನೊತ ಬಗೆಟ್ ಊರ್ದಕುಲೆಗ್ ಪೊಲಬು ಕೊರ್ದು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಬೋಂಟೆಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಕೊರ್ಪುನ ರಿವಾಜಿ ಉಂಡು.

ನಡು ಕೆಡ್ಡಸದಾನಿ ಬೋಂಟೆ ದೇರುನ ರೂಢಿ. ಮಾರಾಜೆರೆ ಕಾಲೊಡ್ವಲಾ ಉಂಡು. ಸುದೆಬರಿತಿಲ್ಲಾಲ್ವ ಆಂಜೆನಕ್ಲೆ ನೀರ ಬೋಂಟೆಗ್ ಪೋಪಿನಲಾ ಉಂಡು. ಗಾಳಪಾಡ್, ಬಲೆ ಬೀಜ್‌ದ್ ಮೀನ್ ಪತ್ತುವೆರ್. ತೋಡುದ ಬರಿಟ್ ಕಲ್ಲದೆಂಜಿ, ಏಮೆಳೆನ್ ಪತ್ತುವೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಮುಂಡೋವು ಬಲ್ಲೆಡ್ ದೆಂಗ್‌ದಕುಲ್ಲುತ್ತಿ ಕುಂಡಕೋರಿ (ಪುಂಡದೆ)ಗ್ ಉರುದೀದ್ ಕೆರ್ದ ಸಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಕೆಡ್ಡಸೊಗು ಊರುಡು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಕೋರ್ದಟ್ಟ ನಡಪುಂಡು. ನೆಕ್ಕ್ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಕಟ್ಟಂದೇ ಪುದರ್. ಕೋರ್ದಟ್ಟದ ಮಲ್ತೆರ್ ತನ್‌ಕ್ಲೆ ಸಾಂಕಿನ ಉರಿಯೆ, ಮೈಪೆ, ಕೆಮ್ಮೆರೆ, ಕಬೊಳ್ಲೆ, ಪಂಚೊನಿ, ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜಾತಿ ಕೋರಿಲೆನ್ ಕೋರ್ದಕ್ಕಟ್ಟದ ಕಲಕ್ ಕನತ್ತದ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಕೋರಿ ಕಾದಂಡ ಯಜಮಾನ್ಯಗ್ ಐಸರ್. ಗಮ್ಮತ್ತದ ಉಸರ್ ಊರ್ದ ಅಡ್ಡಡ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ ಕಬಡ್ಡಿ, ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ. ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ, ಪಳ್ಳಿಪತ್ತು, ಲಗೋರಿ, ತಾರಾಯಿ ಕುಟ್ಟುನೆ-ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ಪೊಂಜೊವು ಜುಬುಲಿ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.

ಕೆಡೆಸೊದ ಮೂಜೆನಾನಿ ಅತ್ತಂಡ ನಾಲೆನಾನಿ ಮೈಲೆಕಳೆದ್ ಮೀದ್ ಬತ್ತಿನ ಬೂಮಿ ದೇವಿನ್ ಎದ್ದೊನ್ನ ಪೂಜೆ ನಡಪುಂಡು. ದುಂಬುನಾನಿ ಗುರ್ತಮಲ್ದಿನ ಪೂಜೆದ ಜಾಗೆನ್ ಕುಡೊರ ಅಡಿತ್ತದ್ ಸುದ್ದೊಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮೀದ್ ಮಡಿಸುತ್ತಿನ ಮುತ್ತೇಸಿ ಪೊಣ್ಣಲು ಸರೊಳಿ ತಪ್ಪುದ ಏಳ್ ಇರೆ, ಏಳ್ ಕುಕ್ಕುದಿರೆಲೆನ್ ಪಡ್ವೊದಿಕ್ಕುಗ್ ಕೊಡಿ ಬರ್ಪುಲೆಕ ಸಾಲಾದ್ ದೀಪೆರ್. ಸೀರೆ, ರವಕೆದ ಕಣ, ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜೆಯಿ. ಕುರ್ದಿನೀರ್ (ಮಂಜೊಳ್ಗ್ ಸುಣ್ಣ ಬಿರಾದಿನ ನೀರ್) ಮಂಜಲ್ದ ಪೊಡಿ, ತಾರಾಯಿದ ದನಿಯ ಪೇರ್, ಐನ್ ಕದಿಕೆ ಪಂತಿದ ಕೊಡಿ, ಕಂಗ್‌ದ ಸೋಂಗೆಡ್ಡ್ ಮಲ್ದಿನ ಚೆಯ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಮೂರಿಡ್ ನೀರ್ ದೀದ್ ನಡುಟೊಂಜಿ ಮಣೆದೀಪೆರ್. ಕೈತಲೇ ತುಡಾರ್, ಕರ, ಕನ್ನಡಿ, ಕುಪ್ಪಿದ ಕಾಜಿ, ಕುಂಕುಮ, ತಾರಾಯಿದೆಣ್ಣೆ, ಬರ್ಚನೆಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಈತ್ ಅಟ್ಟಣೆ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುರ್ದಿನೀರ್‌ನ್ ಸುತ್ತಲ ಪಾರಾದ್, ಮಂಜೊಲು, ಕುಂಕುಮೊನು ನಿಲಕ್ ಬಿರ್ಕ್‌ದ್ ಕದಿಕೆ ಪಂತಿದ ಸೂಡಿಡ್ ಪೇರ್‌ದತ್ತದ್ ನಿಲಕ್ ಬುಡ್ವೆರ್. ಮದಿಮಾಲಾಯಿನ ಬೂಮಿದೇವಿ ನಾಲ್ವೀರ್ ಮೀದ್ ಬತ್ತದ್ ಬಂಜೊತ್ತುದು ಬುಳೆಬಾಗ್ಯೊ ಕೊರೊಡುಂದು ಸುಗಿತೊಂದು ಆಲೆನ್ ಇಲ್ಲೊದುಲಯಿ ಲೆತೊನು ಬರ್ಪಿ ಕಿರಿಯೊ ಮೂಲು ನಡಪುಂಡು.

ಈತೊರ್ತುಗು ಇಲ್ಲೊದುಲಯಿ ಅಟಲ್ ಆದುಪ್ಪುಂಡು. ಕೊಡಿ ಇರೆಟ್ ನುಪ್ಪು-ಕಜಿಪು ಇಸೇಸ ತಿನಸ್‌ಲಿತ್ತಂಡ ಅವೆನ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಮಣೆತ ಮಿತ್ತ್‌ದೀದ್ ಕೈತಲೊಂಜಿ ದೀಪ ಪೊತ್ತಾದ್ ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆಗ್ ನೀಟೋಪ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಪು ಸಂಪೊತ್ತು. ಸಂತಾನ ಬೊಕ್ಕ ಸಮೃದ್ಧಿಗಾದ್ ಸುಗಿಪು ಸಂದಾವೆರ್. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ರಾತ್ರೆ ಗುರು-ಕಾರ್ನವೆರೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ದೈವೊಳೆಗ್ ಅಗೆಲ್, ತಂಬಿಲ ಕೊರ್ಪುನ ಕಿರಮ್ಮೊಲಾ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವು ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಬೂತಕೋಲ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದೇವಸ್ತಾನೊಳೆಡ್ ವಿಸೇಸವಾಯಿನ ಪೂಜೆಲೆನ್ ನಡಪಾವೆರ್.

ಪೊಸ ಪದಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಪರಪೋಕು - ಜಾನಪದ
 ಪರತಿರಿ - ಪರಂಪರೆ
 ಪುರಪು - ಸಂಸ್ಕೃತಿ
 ಪತ್ತನಾಜೆ - ಪಗ್ಗು ತಿಂಗೊಳುದ ಪತ್ತನೆ ದಿನ
 ನೆಯ್‌ಮೆ - ಮೆತ್ತನೆ
 ಸೀಯನೊ - ಪಾಯಸೊ
 ಚೆಯ್ - ತೆರಿಯೆ
 ಮೂರಿ - ಮಣ್ಣೊದ ಕಲಸೊಪಾತ್ರೆ
 ಕಾರ್ನವೆ - ಗುರುಹಿರಿಯೆ
 ಮನರ - ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ:

1. ಆದಿ ಕಾಲೊದ ನರಮಾನ್ಯನ ಕಸುಬು ದಾದ?
2. ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಇಸೇಸ ತಿನಸ್ ಎಂಚಿನ?
3. ಬೂಮಿ ಪೂಜೆನ್ ಮಲ್ಪುನಕುಲೇರ್?
4. ಕೆಡ್ಡಸ ಏಪ ಬಪುಂಡು?
5. ಬೂಮಿಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಬುಡ್ಪುನೆ ದಾಯೆ?
6. ತುಳುವೆರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂದ್ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆರ್?
7. ಬೋಂಟೆ ಮಲ್ಪುನ ಸರಿಯತ್ತ್ ದಾಯೆ?
8. ತುಳುವೆರೆನ ಪೊಸ ವರ್ಸೊ ಏಪ ಸುರು ಆಪುಂಡು?
9. ಆದಿಕಾಲೊದ ತುಳುವೆರ್ ದೇವೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡಿನೆ ಏರೆನ್?
10. ಗುರು ಕಾರ್ನವೆರ್ ಪಂಡ ಏರ್?

II ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಕೆಡ್ಡಸ ಪನ್ನಿ ಸಬ್ಬೊಗು ಪಂಡಿತೆರ್‌ನಕುಲು ಎಂಚ ಅರ್ತೊ ಕಟ್ಟಿದೆರ್?
2. ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಮೂಜನೇ ದಿನೊ ಬೂಮಿದೇವಿ ಪೂಜೆಗ್ ದೀಪುನ ಸೊತ್ತುಲು ದಾದ? ಎಂಚಿನ ನಂಬಿಕೆಡ್ ಆ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ದೀಪೆರ್?
3. ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಪೊನ್ನಿದ ತಿಂಗೊಳುಡು ಬೂಮಿದೇವಿ ಪಿದಾಯಿ ಆಪಲ್ ಪನ್ನಿ ಕಲ್ಪ ದಾಯೆಗಾದ್ ಬತ್ತಂಡ್?
4. ತುಳುವೆರ್ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪಿನ ಪರ್ಬೊಲು ಒವು ಮಾತ? ಅವು ಏಪೇಪ ಬಪುಂಡು?

III ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಲೆ:

1. ನನ್ಯರಿ(ಕುಡ್ವರಿ) 2. ನೀರ ಬೋಂಟೆ 3. ಕೋರ್ದಟ್ಟು 4. ತಾರಾಯಿ ಕುಟ್ಟುನೆ
5. ರೊಟ್ಟಿ ಪಾಯಸ.

IV ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಜಾಗೆ ಖರ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ:

1. ಕೆಡ್ಡಸದ ಮೂಜನಾನಿ ಗುರ್ತೊ ಮಲ್ಪಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಏಳೇಳ್ _____ ಬೊಕ್ಕ _____ ಇರೆಕುಲೆನ್ ದೀಪೆರ್.
2. ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಸುರುತ ದಿನ ನಿಲಕ್ _____ ಬುಡ್ವೆರ್, ಆಕೇರಿ ದಾನಿ _____ ಬುಡ್ವೆರ್.
3. ಕೆಡ್ಡಸೊದಾನಿ _____ ಬೊಕ್ಕ _____ ಪಾಡ್ ಕೊದ್ದೆಲ್ ಮಲ್ಪೊಡು.
4. ತೊಳಸಿಕಟ್ಟಿದ ಬರಿಟ್ _____ ಅತ್ತಂಡ _____ ಆಕಾರೊಡು ರಂಗೋಲಿ ಪಾಡ್ವೆರ್.
5. ಕೆಡ್ಡಸೊದಂಚನೆ _____ ಬೊಕ್ಕ _____ ಬೂಮಿಗ್ ಸಮ್ಮಂದವಾಯಿನ ಪರ್ಬೊಲು.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ:

ಬದ್ಕುದುದ್ದೊಗು, ಬೂಮ್ಯಪ್ಪೆ, ಕುಡ್ವರಿ, ಕೋರ್ದಟ್ಟ, ನಿರೆಲೆತ್ತಿನಲ್ಪ, ಈತೊರ್ತುಗು.

II ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ಪುಲೆ:

ಮನರ, ಕಾದುನೆ, ಮರ್ಲ್, ಅಟಲ್, ಮಡಿ.

III ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಎದ್ ಪದೊ ಬರೆಲೆ:

ಮಯಿಲೆ, ಪೆರಿಯಾಕುಲು, ಪೊಡಿ, ಉಲಯಿ, ದುಂಬುದ.

IV ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಬರ್ಹಿ ನಾಮ ವಿಶೇಷಣ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಲೆ:

1. ಬೋಂಟಿ ಬಾರಿ ಬಿಸ್‌ಡ್ ದೇರ್ಯೆರ್.
2. ಮುತ್ತೇಸಿ ಪೊಂಜೊವು ಬೂಮಿ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.
3. ಕೆಡ್ಡಸ ತುಳುವೆರೆನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಆಚರಣೆ.
4. ಕೆಡ್ಡಸೊದಾನಿ ಮಾತೆರ್ಲ ಬಂಜರ ಉಂಡೆರ್.
5. ಬೂಮಿ ಪೂಜೆಗ್ ಕುಪ್ಪಿದ ಕಾಜಿ ದೀವೊಡು.
6. ಇಲ್ಲ ಅಡಿತ್‌ದ ಒಚ್ಚಿದ್ ಮನರ ದೀಪೆರ್.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ನಿಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಕೆಡ್ಡಸ ಎಂಚ ಆಚರಣೆ ಮುಲ್ಪುವೆರ್‌ಂದ್ ಅಮ್ಮಡ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಬೂಮಿ ದೇವಿಗ್ ದಾಯೆಗಾದ್ ಸೊಲ್ಕೆ ಸಂದಾವೊಡು.
3. ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆದ ಉಳಮರ್ಮ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಆಚರಣೆಡುಂಡುಂದು ಎಂಚ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ.
4. ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಕೊಂತಿ ಪೂಜೆ, ಗುಳ್ಳವ್ವನ ಹಬ್ಬ - ಈ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಯೊನ್ನೆ.

* * * * *

ದೈವಾರಾದನೆ

ಉಳಿತೀರ್:

ಈ ಲೋಕುನು ದೇವರ್ ಸುಟಿತ್‌ದರ್‌ಂದ್ ಜನಕ್‌ಲೆನ ನಂಬೊಲಿಗೆ. ಅಂಚನೆ ದೇವರ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಗ್ತಿಯಾಂಡ ಬೇತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಯ ದಿಂಜ ಸಗ್ತಿಲು ಈ ಲೋಕೊಡುಲ್ಲಂದ್ ಜನಕುಲು ನಂಬುವೆರ್. ಅಂಚಿನ ಸಗ್ತಿಲೆಡ್ ಬೂತೊಲ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರ್‌ನವು. ಬೂತೊಲು ಪಂಡ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಕೇಡ್ ಮಲ್ಪುನ ಸಗ್ತಿಲುಂದ್ ಬೇತೆ ಕೋಡಿದಕ್ಕು ದೂರೊಗ್ ದೀಯೆರ್‌ಂಡ ತುಳುನಾಡ್ ಜನಕುಲು ಬೂತೊಲೆನ್ ಕಾರ್ನಿಕದ ಸಗ್ತಿಲುಂದು ನಂಬುದು ಅವೆನ್ ದೈವೊಲುಂದು ಪನ್ಪೆರ್. ಅಗೆಲ್, ತಂಬಿಲ, ಕೋಲ ಇಂಚಿನ ಆಚರಣೆ ನಡಪದ್ ಆರಾದನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ದೈವಾರಾದನೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ಡಿಂಚಿ ನಡತ್ ಬತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಪುರವು. ದೈವಾರಾದನೆದ ಬಗೆಟ್ ತುಳುನಾಡ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಲ್ಪರವುಡು ದಾಖಲೆ ಉಂಡು. ಕ್ರಿ.ಶ 1499ದ ಕಾಪುಡ ಕಲ್ಪರವು, ಕ್ರಿ.ಶ 1512ದ ಬರೆತಿನ ಉದ್ಯಾವರದ ಕಲ್ಪರವುಡು ದೈವಾರಾದನೆದ ಬಗ್ಗೆ ತೆರಿಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯೊಡ್‌ಲಾ ದೈವಾರಾದನೆ ಉಂಡು.

ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಒರ್ಮೆಲಾ ಸಾರ ನಮೂನೆದ ಬೂತೊಲೆನ ಆರಾದನೆ ನಡಪುಂಡು. ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಎಕ್ಕಾರ್‌ಡ್ ನಡಪುನ ಬಾರಿ ಗೌಜಿದ ನೇಮನ್ ತೂವೆರೆಗ್ ಜೋಕ್ಷೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಅಜ್ಜೆರ್ ಪೋಯೆರ್. ಕೋಲದ ರೀತಿ, ಕಟ್ಟಕಟ್ಟಿ, ದುತ್ತೈತ, ರಂಗ್, ಪದ್ವೈ, ಬಂಗಾರ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಸಾರ ಸವಾಲ್‌ಲೆನ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಜೋಕುಲು ಕೇಂಡೆರ್. ಅಯಿಕ್ ಅಜ್ಜೆರ್ “ನಿಕ್ಲೆ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಎಂಕ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಪು ತೀರಂದ್, ನಮ ಬೂತಕಟ್ಟುನ ಸುಬ್ಬ ಪರವಡನೇ ಕೇನ್‌ಗ” ಪಂಡ್ ಸುಬ್ಬ ಪರವನ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಜೋಕುಲು ಕಿರಣ್, ಮಾನಸ, ಸುಮಂತ್ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಅಜ್ಜೆರೆನ ಬೆರಿಯ ಪಾರ್‌ಬತ್‌ದ್ ಸುಬ್ಬ ಪರವಗ್ ಸುತ್ತರ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ಕುಲೊದಿನ ಸುಬ್ಬ ಪರವೆ ಲಕ್ಕುದುಂತುದು ಅಜ್ಜೆರ್‌ಗ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾದ್ ಕುಲ್ಲೆರೆ ಪಂಡೆ. ಅಜ್ಜೆರೆನ ಜತೆಟ್ ಜೋಕುಲ್‌ಲಾ ಕುಲ್ಯ. ಜೋಕ್ಷೆನ ಅಂಗಲಪ್ಪುನು ಸುಬ್ಬ ಪರವಡ ಅಜ್ಜೆರ್ ಪಂಡೆರ್.

ಅಜ್ಜಿರ್: ಈ ದೈವಾರಾದನೆದ ಪಿರಪುನು ಒಂತೆ ತೆರಿಪಾವರ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ದೇವರೆನ್ ನಂಬಿನಕ್ಕೇ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪುನ ಸಗ್ಗಿಲಾದ್ ದೈವೊಲುಲ್ಲ. ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕೇನುನ ಅಂಗಲಪ್ಪು ಉಪ್ಪುನಗ ಎಂಕ್ ಪನ್ನಿನೆಕ್ ದಾನೆ?

ಅಜ್ಜಿರ್: ದೈವೊಲೆನ ಆರಾಧನೆ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ವಾವಾ ರೀತಿಡ್ ನಡತೊಂದುಂಡು?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ದೈವೊಲೆನ ಆರಾಧನೆ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಅಗೆಲ್, ತಂಬಿಲ, ಕೋಲ, ನೇಮ, ಬಂಡಿ, ಮೆಚ್ಚಿ, ಜಾಲಾಟ, ದೇಯಿ ನಲಿಕೆ ಈ ರೀತಿಡ್ ಪೂರಾ ನಡತೊಂದುಂಡು.

ಕಿರಣಿ : ದೈವೊಲೆನ ಆರಾಧನೆಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪುದರ್ ದಾಯೆಗಾತ್ರ ಬತ್ತಂಡ್.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಎಲ್ಯ ರೀತಿದ ಆರಾಧನೆ ಪಂಡ ಅಗೆಲ್. ಕೋರಿದ ಕಜಿಪು ಬೊಕ್ಕ ನುಪ್ಪು ಮಲ್ತಾದ್ ಎಡೆದೀದ್ ಕೈಮುಗಿದ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುನ ಆರಾಧನೆಗ್ ಅಗೆಲ್ ಪನ್ನೆರ್. ಪೊರಿ ಬೊಕ್ಕ ಬೊಂಡ ಬಲಸ್ ದ್ ಪೂಜೆ ಸಂದಾಂಡ ಅವು ತಂಬಿಲ. ಬೂತಕಲಾವಿದೆ ಬೂತದ ದುತ್ತೈತ ಆದ್ ಅದಲ ಪಾಡ್ಡ್ ಅಣಿಕಟ್ಟೊಂದ್, ಪಾಡ್ಡನ ಪಂಡ್ ದ್, ನಲಿಕೆ ನಲ್ತಾದ್ ಕೂಡ್ಡಿನ ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ಅಬಯ ಕೊರ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಆಚರಣೆನೇ ಕೋಲ. ಉಂದೆನ್ ನೇಮಂದಾಲಾ ಪನ್ನೆರ್. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬೂತನೇಮೊಡು ದೈವಕಲಾವಿದೆ ಬಂಡಿಡ್ ಕುಲ್ಲು ಪೊಯೆರೆಗಿತ್ತಂಡ ಅವೆನ್ ಬಂಡಿಂಡ್ ಪನ್ನೆರ್. ಉಳ್ಳಾಲ್ತಿ ದೈವೊದ ನೇಮೋನೇ ಮೆಚ್ಚಿ. ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿದಿನ ಪೊಡ್ಡದಾಂತೆ ನಡಪುನ ನೇಮೋಗ್ ಜಾಲಾಟ ಅತ್ತಂಡ ದೇಯಿನಲೆಂದ್ ಪುದರ್. ಗೆಂಡೊದ ರಾಸಿದ ಮಿಶ್ತ್ ನಲ್ತೆ ನಲಿಪುನ ದೈವೊ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ. ಈ ದೈವೊದ ಕೋಲೊನು ಒತ್ತೆ ಕೋಲ ಪನ್ನೆರ್. ನೆನ್ನ ಎಂಕುಲತ್ತ ಮಲವೆರ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್.

ಮಾನಸ: ಕೋಲದ ಪೊರ್ತುಡು ಪಾಡ್ಡನ ಪನ್ನೆರತ್ತೆ? ಈ ಪಾಡ್ಡನ ಪಂಡದಾದೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಪಾಡ್ಡನೊಲು ದೈವೊಲೆನ ಪುಟ್ಟು ಪುರಪು, ಅವ್ ಬಲತ್ತಿನ ರೀತಿ, ಊರಿನ ನಿಲೆ, ಬೊಕ್ಕ ತೋಜಾಯಿನ ಕಾರ್ನಿಕೊಲೆನ್ ಪುಗರುನಂಚಿನ ಕತೆಕುಲು. ಉಂದೆನ್ ಪದತ ರೂಪೊಡು ಪನ್ನೆರ್.

ಸ್ತೂರ್ತಿ: ಬೂತಾರಾದನೆಡ್ ಪಾಡ್ಡನ ಪನಿಯರೆ ಐತನೇ ಆಯಿನ ಪೊರ್ತುಂಡೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಅಂದ್ ಸುರುಕು ಎಣ್ಣೆ, ಬೂಳ್ಳ ದೆತೊನ್ನಗ, ಮೀದ್ ಬತ್ತದ್ ಕೋಲ ಕಟ್ಟರೆ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ಪುನಗ, ಅಂಚಿನೇ ಅಣಿ ಕಟ್ಟೊನಗ, ಮುಗ ಏರ್ಕ್ಕಗ, ಬೊಕ್ಕ ಅತ್ತಾರ್ಲೆನ್ ಪತ್ತೊನ್ನಗ ಬೂತ ಕಟ್ಟುನಾಯನ ಪಾಸಡಿದಕ್ಲು ಪಾಡ್ಡನ ಪನ್ನೆರ್.

ಅಜ್ಜಿರ್: ದೈವೊಲೆಡ್ ವಾ ನಮೂನೆದ ದೈವೊಲುಲ್ಲ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ದೈವೊಲೆನ್ ಪಂಡಿತೆರ್ಕ್ಕು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅಜಲ್ ಮಲ್ತದೆರ್. ನರಮಾನ್ಯರಾದ್ ಪುಟ್ಟುದ್ ತಂಕಮೆರೆದ್ ಸತ್ಯತಾದಿಡ್ ನಡತಿನಕ್ಕೇನ್ ಕಾತಿನಂಚಿನ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್, ಕಲ್ಕುಡ ಕಲ್ಕುರ್ತಿ, ಕೊಡ್ಡಬ್ಬು ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಕೊರಗಜ್ಜಿ, ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಇಂಚಿನಕ್ಲು ಒಂಜಿ ಅಜಲ್ ಗ್ ಸೇರ್ವರ್. ನೆಟ್ಟ್ ಅರಸು ಬಳ್ಳಾಲೆರ್ ದೈವೊಲಾದಿತ್ತಂಡ ಅಕ್ಲೆನ್ ಉಳ್ಳಾಕ್ಲು - ಉಳ್ಳಾಲ್ತಿದ್ ಆರಾಧನೆ

ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಉಂದತ್ತಾಂದೆ ದೇವೆರೇ ದೈವದ ಒರುಟು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆರಾಧನೆ ಕೈಕೊನುನಲಾ ಉಂಡು. ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ, ಜಟಾದಾರಿ ಲೆಕ್ಕಿಸಿರಿ, ಜುಮಾದಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ಗುಳಿಗೆ ಮೊಕುಲು ಪೂರಾ ಈ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಸೇರುನಕ್ಲ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ದೈವದ ರೂಪೊಡು ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುನಲಾ ಉಂಡು. ಪಂಜುರ್ಲಿ, ಪಿಲಿಬೂತ, ಮೈಸಂದಾಯೆ, ಕಂಬೆರ್ಲ, ಬೂತನಾಗೆ ಉಂದು ಮಾತ ಈ ಜಾತಿದ ದೈವೊಲು. ಈತೆ ಅತ್ತಂದೆ ಒಂಜೊಂಜಿ ಊರುಡು ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಊರ್ದ ದೈವೊಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲ. ಶಿರಾಡಿ ಬೂತ, ದಾಲ್ಸಾರಾಯೆ, ದುಗಲಾಯೆ, ನೆಕ್ಕಿಲಾಯೆ ಉಂದು ಪೂರಾ ಊರ್ದ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಉಂಡಾಯಿನ ಬೂತೊಲು. ಈ ದೈವೊಲೆಗ್ ಸೀಮೆದ ದೈವೊಲು, ಮಾಗಣೆ ದೈವೊಲು, ಗ್ರಾಮದ ದೈವೊಲು, ಗುತ್ತುದ ದೈವೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಕುಟುಮೊದ ದೈವೊಲುಂದು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮಟ್ಟೊಡು ನೇಮ ಆಯನ ನಡಪುಂಡು. ಸೀಮೆ ಮಾಗಣೆದ ದೈವೊಲೆನ ನೇಮ ನಡಪುನವುಲು ದಿಂಜ ಬೂತೊಲೆಗ್ ಕೋಲ ಆಪುಂಡು. ನೆಟ್ ಜನೊಕುಲೆನ ನಂಬೊಳಿಗೆದ ಮಲ್ಲ ದೈವೊಲೆನ್ ರಾಜನ್‌ದೈವೊಂದು ಪನ್ನೆರ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಬೂತೊಲು ರಾಜನ್‌ದೈವೊಲಾಪ.

ಮಾನಸ: ಕೋಲೊಡು ಬೂತ ಕಟ್ಟುನಕ್ಲ ಎರೇರ್?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಪರವೆರ್, ಪಂಬದೆರ್, ನಲಿಕೆದಕ್ಲ ಬೂತ ಕಟ್ಟುವೆರ್ ನಲಿಕೆದಕ್ಲೆಗ್ ಪಾಣಾರನಕುಲುಂದ್‌ಲಾ ಪನ್ನೆರ್. ಕೇರಳಡ್ ಬೂತ ಕಟ್ಟುನಕುಲು ಮಲವೆರ್. ಅಕುಲು ಮೂಲುಲಾ ಕಟ್ಟುವೆರ್.

ಕಿರಣ್: ದೈವಾರಾಧನೆದ ಪೂರ್ತುಡು 'ಬಂಡಾರ ಬರ್ಪಿನಿ' ಪನ್ನೆರತ್ತೆ? ಅಂಚಪಂಡ ದಾದೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ದೈವೊಲೆನ ಆರಾಧನೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಮುಗ, ಕಡ್ತಲೆ, ಮಣಿ-ಮೂರ್ತಿ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್‌ನ್ ಮಾತಾ ಬಂಡಾರ ಪಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಆರಾಧನೆ ನಡಪುನ ಜಾಗೆಗ್ ದೈವೊದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಕನಪಿನೆಕ್ ಬಂಡಾರ ಬರ್ಪಿನಿ ಅತ್ತಂಡ ಬಂಡಾರ ಜಪ್ಪುನು ಪಂಡ್ ಪನ್ನೆರ್.

ಸ್ಫೂರ್ತಿ: ಬಂಡಾರ ಒಲ್ಲು ಬರ್ಪುಂಡು?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ದೈವದ ಆರಾಧನೆ ಮುಗಿಬೊಕ್ಕ ದೈವದ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್ಲೆನ್ ಊರ್ದ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲಲ್ ಅತ್ತಂಡ ಗುತ್ತು ಬೂಡುಡು ಕಾತೊನ್ನರೆಗಾದ್ ದೀಪೆರ್. ಅಂಚಿನ ಇಲ್ಲಲ್ ಈ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್, ಮುಗ, ಚವೆರಿ, ಕಡ್ತಲೆ ದೀಯರೆಂದೇ ಒಂಜಿ ಬಂಡಾರದ ಅದೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಇಲ್ಲದಕ್ಲ ಐಕ್ ದಿನೊಲ ತುಡರ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ದೀದ್ ಕೈಮುಗಿವುನ ರಿವಾಜಿ ಉಂಡು. ಕೋಲದಾನಿ ಈ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್ಲೆನ್, ಬೂತದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಕೊಂಬುವಾದ್ಯೊಡು ಕೋಲ ನಡಪುನ ಜಾಗೆಗ್ ಕನಪೆರ್. ಉಂದೆನೇ ಬಂಡಾರ ಬರ್ಪಿನಿಂದ್ ಪನ್ನೆರ್.

ಅಜ್ಜಿರ್: ಬೂತಕೋಲದ ರೀತಿರಿವಾಜುಲು ಎಂಚ ಉಂಡುಂದ್ ಒಂತೆ ಪನ್ನೆಗೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ರಿವಾಜಿದ ಪ್ರಕಾರ ಬೂತಕೋಲೊಡು ಪದ್ವಾಜಿ ನಮೂನೆದ ಕಟ್‌ಕಟ್ಟೆಲು ಉಲ್ಲ. ಆಂಡ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಕಡೆಟ್ ಮಲ್ಪುಜೆರ್. ರೀತಿ ರಿವಾಜಿಲೆನ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಊರುಡು ಒಂಜೊಂಜಿ ನಮೂನೆಡ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಸುರುಕಾದ್ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ 'ಕೈಲ್ ಕಡ್ಪುನಿ' ಪನ್ನಿನ

ಒಂಜಿ ಕ್ರಮಉಂಡು. ಉಂದೆನ್ ಐನ್, ಏಳ್, ಅತ್ತಂಡ ಒಂಬ ದಿನೊಕು ದುಂಬು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಊರ್ದ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಸೇರ್ದ ಬಾರೆದ ಕೈಲ್ ಕಡ್ತದ್ ಆರಾದನೆಗ್ ಮೂರ್ತ ದೀಪೆರ್.

ಸುಮಂತ್: ಅಲ್ತಬೊಕ್ಕ ಬಾರೆದ ಕೈಲ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಆ ಬಾರೆದ ಕೈಲ್ ಕನತ್ ದೈವದ ಮಂಚಾವುದ ಎದುರ್ದೀದ್, ಮೂರ್ತದ ಸುಗಿಪು ಪಂಡೊನ್ವೆರ್. ಕೈಲ್ ಕಡ್ತಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಊರ್ದ ಇಲ್ಲಡ್ ಏರ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ಕೋಲ ಆಪಿನ ಮುಟ್ಟ ಮಲ್ತರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಾಲ್ ಮೀನ್ ಮಾಸೊ ಅಡ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಕೈಲ್ ಪರಂದನ್ ದೈವದ ಬಾರ್ನೆಗ್ ಬಲಸೊಡು.

ಕಿರಣ್: ಬೇತೆ ವಾ ರೀತಿದ ಆಚರಣೆಲು ಉಲ್ಲ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಕೋರಿ ಗುಂಟ ಪನ್ನಿನ ಆಚರಣೆ. ಆರಾದನೆ ನಡಪಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಒಂತೆ ದಿನೊಕು ದುಂಬು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪಾಲೆದ ಮರತ ಆಜಿ ಗೂಂಟೊಲೆನ್ ಕನತ್ ದ್, ಒಂಜೆಕ್ಕೊಂಜಿ ಎದುರೆದುರಾದ್ ಹಾಕ್ ದ್ ಐಕ್ ಕೋರಿ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ಕೋರಿಗ್ ಕಟ್ಟುನ ಬಾಲ್ನ್ ದೈವದ ಎದುರ್ ದೀದ್ ಸುಗಿತ್ ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೋರಿಗ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್.

ಅಜ್ಜಿರ್: ಕೋಲದಾನಿ ವಾ ರೀತಿದ ಆಚರಣೆ ನಡಪುಂಡು?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಸುರುಟು ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ಕೊಡಿಮರಕ್ ಕೊಡಿ ಏರೊಡು. ಉಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಮಾತ್ರ.

ಮಾನಸ: ಕೊಡಿ ಅಡಿ ಪಂಡದಾದೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಕೊಡಿ ಅಡಿ ಪಂಡ ದೈವೊಲೆನ್ ಆರಾದನೆ ನಡಪುನ ಜಾಗೆದ ಎದುರು ಬಂಡಾರ ದೀಯರೆ ಗಾತ್ರ ಮಲ್ತಿನ ಒಂಜಿ ದೊಂಪೊ. ಈ ದೊಂಪದ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟ್ ನಡುಟು ಒಂಜಿ ತಾರಯಿನ್ ನೇಲ್ತ್ ದ್, ಕುಕ್ಕಿಲ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ದೊಂಪದ ಉಲಾಯಿ ಮೊಟ್ಟುಮಣೆದೀದ್ ಮೊಟ್ಟು ಮಣೆಕ್ ದಲಿಯ ಪೊದೆಪಾವೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಸಿಂಗದನ ಪನ್ನೆರ್. ಸಿಂಗದನತ ತಿರ್ತ ಮುಟ್ಟುಡು ಕೊಡಿ ಇರೆಟ್ ಅರಿತಾರಯಿ ದೀದ್ ಸಾನಾದಿಗೆ ಪೊತ್ತಾವೆರ್. ಮಿತ್ತ ಮುಟ್ಟುಡು ದೈವದ ಬಾಳ್-ಬಂಡಾರ ಕೇರ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಒಟ್ಟಾದ್ ಕೊಡಿಯಡಿಯಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಆಯಾಯ ದೈವೊಲೆಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಲೆಕ ನೆಟ್ ಕೆಲವು ಕರಿಯಗ್ ತಕ್ಕ ಎತ್ತಾಸಿ ಉಪ್ಪು.

ಸ್ಫೂರ್ತಿ: ಅಲ್ತ ಬೊಕ್ಕ ದಾನೆ ಮಾತ ನಡಪೆರೆ ಉಂಡು?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಅಲ್ತ ಬೊಕ್ಕ ಎಣ್ಣೆ-ಬೂಳ್ಳ ದೆತೊನ್ ರಿವಾಜಿ. ಉಂದು ಬೂತ ಕಟ್ಟುನ ಕಲಾವಿದಗ್ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ಅನು. ಐನ್ ಬಚ್ಚರೆ, ಒಂಜಿ ಬಜ್ಜೆಯಿ, ಬೊಕ್ಕ ಎಣ್ಣೆನ್ ಕೊಡಿ ಅಡಿಟ್ ಉಂತಿನ ಕಲಾವಿದಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ಬೂತ ಕಲಾವಿದೆ ಮೀಯರೆ ಪೋಪೆ. ಅಲ್ತ ಬೊಕ್ಕ ಐತೊಗ್ ಕುಲ್ಟೆ.

ಕಿರಣ್: ಐತೊನ್ ಎಂಚ ಮಲ್ತೊನುವೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಅರ್ಧಲೊನು ಮೋನೆಗ್ ಪಾಡ್ಡ್ ಐತಮಿತ್ ಬೊಲ್ದು, ಮಯಿ, ಇಂಗ್ಲಿಕ (ಕೆಂಪು ರಂಗ್)ಲೆಡ್ ಮೋನೆದ ಐತ ಮಲ್ತೊನುವೆ. ಜೊಂಕುಗು ಕಪ್ಪು ರಂಗ್ ಕೊರ್ಪು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಮೀಸೆ ಕಟೊನ್ವೆ.

ಅಜ್ಜಿರ್: ಬೂತ ಕಟ್ವೆನಗ ನಿಕ್ಲು ವಾ ನಮೂನೆದ ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್ಲೆನ್ ಪಾಡೊನ್ನರ್?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಬೂತಕಟ್ವೆನಗ ಎಂಕ್ಲು ತರೆತ ಅಲಂಕಾರೊಗು ತರೆಪಟ್ಟಿ, ತರೆಮಣಿ, ಜಾಲಿಗೊಂಡೆ, ಪೂದಂಡೆ, ಮುಂದಲೆ ತಿಲಕ, ಮುಂದಲೆ ಪೂ, ಅಂಚನೆ ತಿರಿಮುಡಿ, ತಿರಿಗುಬ್ಬೆ, ಕಿರೀಟ, ಕದಿಮುಡಿ, ಚಪ್ಪರೊಂಬು ಬೊಕ್ಕ ಅಣಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಕಟ್ಟೊನ್ನ ಕೆಬಿಕ್ ದೀಪುನ ಕೆಬಿನ, ಕೈಕ್ ದಂಡೆಕಾಜಿ, ತಿರಿಪೂ, ಕೇಪುಲ ಪೂತದಂಡೆ, ಕಾರ್ಗ್ ಕಾರ್ಲೆ, ಪಾದಪಾಲೆ, ಗಗ್ಗರ, ತಿಗಲೆಗ್ ತಿಗಲೆಪಾಲೆ, ತಿಗಲೆ ಸವರಿ, ಸೊಂಟೊಗ್ ಜಕ್ಕಲಣಿ, ನೇರ್ತಡ್ಡ, ಬೊಕ್ಕ ನೇರ್ತಟ್ಟಿ, ಬೆರಿಕ್ ದಡ್ಡಲೆ, ಜೊಂಕುದ ಬೆರಿಸವರಿ ಕಟ್ಟೊನ್ನ.

ಅಜ್ಜಿರ್: 'ಗಗ್ಗರದಚ್ಚಿ' ಎಂಚಿನಂದ್ ಈ ಜೊಕ್ಕೆಗೊಂತೆ ಪನ್ನೆಗೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: 'ಕೋಲದ ಸುರುತ ಕ್ರಮನೇ ಗಗ್ಗರದಚ್ಚಿ' ಕೊಡಿಯಡಿಟ್ ಬಾರೆದಿರೆಟ್ ದೀನ ಗಗ್ಗರೊನು ವಸಾಯೊ ಆಯಿನ ಕಲಾವಿದೆ ಸರ್ವೆರೆನ ಅನುಕೇನ್ದ್ ಕಾರ್ಗ್ ಕಟ್ಟೊಂದು ಅಬ್ಬರದ ದರ್ಸನೊ ತೋಜಾವೆ.

ಮಾನಸ: 'ಗಗ್ಗರದಚ್ಚಿ' ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ದಾದ ಮಾತ ನಡಪುಂಡು?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: 'ಗಗ್ಗರದಚ್ಚಿ' ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಸುತ್ತುಬಲಿ ನಡತ್ದ್ ಅಣಿಕಟ್ಟೊಂದು, ಮುಗ ಏರ್ದ್, ಮನಿ ಕಡ್ತಲೆ ಪತ್ತೊಂದು ದರ್ಸನೊದ ನಲಿಕೆ ಬಿಸ್‌ಡ್ ನಡಪವೆ.

ಅಜ್ಜಿರ್: ಪೂವರಿ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ ಪಂಡೆ ಎಂಚಿನೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಊರ್ದ ಹಿರಿಯಕ್ಲು, ಗುರಿಕಾಲ್ಕು ಸೇರ್ದ್ ಪೂವರಿನ್ ಅಂಗೈಡ್ ದೀವೊಂದು ಮದು ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದ್ ಬೂತ ಕಟ್ಟುನಾಯನ ಮಿತ್ ಪಾಡ್ಡ್ ದೈವದ ವಸಾಯೊ ಆವಡ್ ಪಂಡ್ಡ್ ಸುಗಿತೊನ್ವೆರ್. ಆತಾನಗ ಆಯ್ಗ್ ದೈವದ ವಸಾಯೊ ಆದ್ ಪಿರ ಕುಂಬಾರ್ ಸುರು ಆಪುಂಡು.

ಅಜ್ಜಿರ್: ಕೋಲಪಿರಿವುನು, ಕೊಡಿ ಜಾಪಿನಿ ಪಂಡ ದಾದೆ?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ಆರಾದನೆ ಮುಗಿಬೊಕ್ಕ, ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಆದ್, ಅಬಯ ಪುರ್ಸದ ಕೊರ್ಪು, ದರ್ಸನ ಉಂತಿಬೊಕ್ಕ ಮುಗ ಜಾಪುಂಡು. ಉಂದೆನೇ ಕೋಲ ಪಿರ್ಪುನಿಂದ್ ಪನ್ನರ್. ಅಂಚಿನೇ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತಿನಾತ್ ದಿನ ಜಾತ್ರೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಕೊಡಿಮರಕ್ ಏರಯಿನ ಕೊಡಿ ಜಾದ್ ಉಚ್ಚಯ ನಡಪುನ ಜಾಗೆಡ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಬಂಡಾರ ಕೊನೊಪೆರ್.

ಕಿರಣ್: ದೈವಾರಾದನೆದ ಪೂರ್ತುಡು ವಾವಾ ನಮೂನೆದ ವಾದ್ಯೊಲೆನ್ ಗಲಸುವೆರ್?

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ: ತೆಂಬರೆ, ದೋಲು, ದುಡಿ, ತಾಸೆ, ಬ್ಯಾಂಡ್, ಕೊಂಬು ನಾಗಸ್ವರ ಇಂಚಿತ್ತಿನೆನ್ ಮಾತಾ ಗಲಸುವೆರ್.

ಈತಾನಗ ಕೋಲ ಸುರುವಾಪಿನ ಪೂರ್ತಾಂಡ್. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಕೊಡಿಯಡಿಕ್ ಪೋಯರೆ ಪಿದಾಡ್ಯೆರ್. ದೈವಾರಾದನೆದ ಮಸ್ತ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಪಂಡಿನ ಸುಬ್ಬಣ್ಣಗ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಕಲೆ - ಪುರಪುನು ಒರಿಪಾದ್ ಸಮಾಜೊಡು ಶಾಂತಿ ಸಮಾದಾನ ಅಂಚೆನೆ ಊರ್ದ ಕುಟುಮದ ಒಕ್ಕಪ್ಪೆನ್ ಗಟ್ಟಿಮಲ್ಪುನ ಬಕ್ತೆರೆನ ನಂಬೊಳಿಗೆನ್ ಒರಿತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ದೈವಾರಾದನೆನ್ ತೂದ್ ಜೋಕುಲ್ನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿದ್ ಬತ್ತಂಡ್.

ಪೊಸ ಪದೊಕುಲೆನ ಪೊಲಬು

ಅಂಗಲಪ್ಪು - ಅಬುಲಾಸೆ
 ದಲಿಯ - ಮಡಿತ ಕುಂಟು
 ಕರಿಯ - ಪ್ರದೇಶ
 ವಸಾಯೊ - ಭೂತಾವೇಶ
 ಪುರಪು - ಸಂಸ್ಕೃತಿ
 ವೊಡ್ಕ - ತಡೆಪು
 ಕಾರ್ನಿಕ - ಮೈಮೆ
 ಅಜಲ್ - ಪಾಲ್
 ಮುಗ - ಮುಖವಾಡ
 ಬಾರ್ನೆ - ದೈವೊದ ಉಣಸ್
 ಕೇರ್ಪು - ಗೋಡೆಗ್ ಒರಗ್ ದೀಪುನಿ
 ಅನು - ಅಪ್ಪಣೆ

ಅಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತಕೊರ್ದಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಬೂತಾರಾದನೆಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನಕುಲು ಎಂಚ ಪನ್ನೆರ್?
2. ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣು ಬೂತೊಲೆನ ಪುದರ್ ಬರೆಲೆ?
3. ಬೂತದ ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುನ ಮಲ್ಲ ಸಬ್ಬ ಮಲ್ಪುನ ಪದ್ದೆಯಿ ಒವು?
4. ದೈವಾರಾದನೆದ ಮಾಹಿತಿಲು ವಾ ಕಲ್ಪರವುಲೆಡ್ ತಿಕ್ಕುಬೊ?
5. ಬೂತ ಕಟ್ಟುನಕುಲು ಏರ್?
6. ಆಯನೊದಾನಿ ಎಂಚೆನೆನ್ ಕೊಡಿ ಏರವೆರ್?
7. ಗಗ್ಗರ ಪಂಡ ಎಂಚೆನ?
8. ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ಬೂತೊದ ಕೋಲ ಏರ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್?
9. ಜಟಾಧಾರಿ ಬೂತ ವಾ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಸೇರುಂಡು?
10. ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರೆನ ನೇಮೊಗು ಎಂಚ ಪುದರ್?

II ಈ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಬಂಡಾರ ಬರ್ಪಿನಿ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ?
2. ದೈವೊಲೆನ ಆರಾದನೆ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ವಾವಾ ರೀತಿಡ್ ನಡಪುಂಡು ?
3. ಬೂತಕೋಲೊಡು ತರೆತ ಐತೊಗು ದೀಪಿನ ಪದ್ವೆಲು ಒವ್ ಮಾತ?
4. 'ಗಗ್ಗರದೆಚ್ಚಿ' ಪಂಡ ಎಂಚಿನ?
5. ದೈವಾರಾದನೆಡ್ ಗಲಸುನ ವಾದ್ಯೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾಲೆ.
6. ದೈವಾರಾದನೆಡ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕುನ ಪ್ರಯೋಜನ ದಾದ?

III ಈ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ವಿವರವಾಯಿನ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಕೊಡಿಯಡಿತ ವಿಸೇಸತೆಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಕೋರಿಗುಂಟ ಪಂಡ ದಾದ?

IV ಮುಲ್ತಕೊರಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಚಿಟ್ಡ್ ವಿವರಿಪುಲೆ

1. ಎಣ್ಣೆಬೂಳ್ಳು, 2. ಕೈಲ್ ಕಡ್ಪುನು, 3. ಪೂವರಿ ಪಾಡುನು, 4. ಪಾಡ್ಡನ, 5. ಅಣಿ

V ಬುಡ್ಡ್ ಪೋಯಿನ ಜಾಗೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಪದ ದಿಂಜದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಕಾಪುದ ಕಲ್ಪರವು _____ ಇಸವಿಡ್ ಬರೆಯಿನವು
2. ಎಲ್ಯ ರೀತಿದ ದೈವಾರಾದನೆ ಪಂಡ _____
3. ಪಂಜುರ್ಲಿ ಉಂದು _____ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರಿನದೈವ
4. ತಿರಿಗುಬ್ಬೆ ಉಂದು ಬೂತದ _____ ಐತೊಗು ಗಲಸುನ ಪದ್ವೆಯಿ
5. ಪಾಲೆದ ಮರತ ಗೂಂಟೊಲೆನ್ ಹಾಕ್‌ದ್ _____ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

VI ತಿರ್ತ ಕೊರಿನ ಸಖೊಲೆಗ್ ಸರಿ ಆಕಿನ ಪದೊಕ್ಲೆನ್ ಜೋಡ್ತಾದ್ ಬರೆಲೆ

1. ದಲಿಯ	- ಉಚ್ಚಯ
2. ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ	- ಪೂವರಿ
3. ವಸಾಯ	- ಒತ್ತೆ ಕೋಲ
4. ಕೊಡಿ ಏರುನಿ	- ಮಡಿತ ಕುಂಟು

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I ಮುಲ್ತ ಕೂರಿನ ಪದೊಕ್ಕುಲೆನ್ ಸ್ತಂತ ವಾಕ್ಯೊಡು ಬಳಕೆ ಮಲ್ತುಲೆ

1. ಪುರಪು, 2. ಪಾಸಡಿ, 3. ಕೇಪುನು, 4. ಅತ್ಯಾರ್, 5. ರಿವಾಜಿ

II ಮುಲ್ತ ಕೂರಿನ ಪದೊಕ್ಕುಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಪೋಯರೆಗಿತ್ತಂಡ, 2. ಪುಗಾರುನಂಚಿನ, 3. ಉಂಡಾಯಿನ, 4. ಒಂಜೊಂಜಿ, 5. ರಕ್ಷಣೆಗಾದ್

III ಮುಲ್ತ ಕೂರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊ ಬರೆಲೆ

1. ಅಜಕೆ, 2. ವೊಡ್ಡ, 3. ಕಟ್ಟಕಟ್ಟೆ, 4. ಅಜಲ್, 5. ಪಾಲೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಕಟ್ಟಕಟ್ಟೆ, ರೀತಿರಿವಾಜಿ ಈ ರೀತಿದ ಜೋಡು ನುಡಿಕ್ಲೆನ್ ಬರೆಲೆ.
2. ಕೈತಲಿತ್ತಿನ ಸಾಹಿತಿ - ಕಲಾವಿದರೆನ್ ತೂದ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರಪುದ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ತುಳು ಲಿಪಿತ ಪೊಲಬು

ತುಳು ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ

[illegible]

ಕಾಗುಣಿತಾಕ್ಷರೋಲು

ಕಾ ಕಿ ಕೀ ಕು ಕೂ ಕೃ ಕೆ ಕೈ
ದಾ ದಿ ದೀ ದು ದೂ ದೃ ದಾ ದೀ ದ
ಕೊ ಕೊ ಕಂ
ದಾ ದಾ ದಂ

ಸಂಖ್ಯೆಲು

1 2 3 4 5
೧ ೨ ೩ ೪ ೫
6 7 8 9 10 100
೬ ೭ ೮ ೯ ೧೦ ೧೦೦

ಒತ್ತಕ್ಕರೂಲು

ಕ್ಕ ನು ನೂ ಸ್ತ ಳು ನ್ನ ಳು
 ದ್ ಣ ಇ ಇ ಇ ಇ ಇ ಇ
 ಜ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ
 ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ ಳ್ಞ
 ದ್ ನೇ ಧ್ ನ್ ಣ್ಞ ಸ್ತ ಸ್ತ ಸ್ತ
 ತ ಣ ಬ ಗ್ ಗ್ಞ ಇ ಇ ಇ
 ಕ್ಕ ತ್ತ ತ್ತ ಕ್ಕ ಕ್ಕ ಚ್ಚ ಡ್ಡ
 ದ್ ತ್ತ ತ್ತ ದ್ ದ್ ಚ್ಚ ಚ್ಚ
 ಸ್ತ ಸ್ತ ಸ್ತ ಸ್ತ
 ತ್ತ ತ್ತ ತ್ತ ತ್ತ